

Maankäyttö ja aluehankkeet
Päivi Airas, puh 050 518 4447

Päivämäärä
6.11.2019

D/3587/10.02.03.00.04/2014

Vastaanottaja

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo

Viite

Lausuntopyyntö asemakaavanmuutosehdotuksesta, joka koskee
Paavolan (3.) kaupunginosan, korttelin 93 tonttia 15 (Onnelantie 2, ent. rukoushuone), A-2691

Aikataulu

Nähtävillä julkisesti 7.11.-9.12.2019.

Pyydämme lausuntoa nähtävillä olevasta kaavaehdotuksesta mahdollisimman pian.

Lausunnot voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo@lahti.fi.

Nähtäville asetettava ehdotus poikkeaa luonnoksesta.

Asemakaavatyön vaiheet ja ratkaisun perusteet on kuvattu asemakaavaselostuksessa.

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Päivi Airas
kaavoitusarkkitehti

Liitteet (erillinen pdf)

- kirje + kuulutus ulkopaikkakuntalaisille
- kaavaselostus ja seurantalomake
- kaavaehdotuskartta
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- luonnosvaiheen lausunnot
- luonnosvaiheen mielipiteet
- kaavahakemus
- kiinteistökatselmus
- sisäilma- ja rakennetutkimus
- rakennushistoriallinen selvitys
- havainnollistava aineisto
- ympäristöterveyden lausunto
- asukastilaisuuden muistio
- viranomaisneuvottelun muistio
- äänestyslista (TYLA)

Maankäyttö ja aluehankkeet
Päivi Airas, puh 050 518 4447

Päivämäärä
6.11.2019

D/3587/10.02.03.00.04/2014

Vastaanottaja

Hämeen ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskus

Viite

Lausuntopyyntö asemakaavanmuutosehdotuksesta, joka koskee
Paavolan (3.) kaupunginosan, korttelin 93 tonttia 15 (Onnelantie 2, ent. rukoushuone), A-2691

Aikataulu

Nähtävillä julkisesti 7.11.-9.12.2019.

Pyydämme lausuntoa nähtävillä olevasta kaavaehdotuksesta mahdollisimman pian.

Lausunnot voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen: kirjaamo@lahti.fi.

Nähtäville asetettava ehdotus poikkeaa luonnoksesta.

Asemakaavatyön vaiheet ja ratkaisun perusteet on kuvattu asemakaavaselostuksessa.

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Päivi Airas
kaavoitusarkkitehti

Liitteet (erillinen pdf)

- kirje + kuulutus ulkopaikkakuntalaisille
- kaavaselostus ja seurantalomake
- kaavaehdotuskartta
- osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- luonnosvaiheen lausunnot
- luonnosvaiheen mielipiteet
- kaavahakemus
- kiinteistökatselmus
- sisäilma- ja rakennetutkimus
- rakennushistoriallinen selvitys
- havainnollistava aineisto
- ympäristöterveyden lausunto
- asukastilaisuuden muistio
- viranomaisneuvottelun muistio
- äänestyslista (TYLA)

ASEMAKAAVAEHDOTUKSET

Alla mainitut ehdotukset ovat julkisesti nähtävänä 7.11. – 9.12.2019
Lahti-Pisteissä ja kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi/kaavoitus.

1. Lahden kaupungin Paavolan (3.) kaupunginosan korttelin 93 tonttia 15 koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2691, Onnelantie 2, Oikokatu 5, ent. rukoushuone.

Tavoitteena on muuttaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rukoushuoneen tontti asuinkäyttöön.

2. Lahden kaupungin Nastolan (35.) kaupunginosan korttelin 5 tonttia 1 sekä puisto- ja leikkikenttäaluetta koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2780 (Aurantie 1) sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-19-214.

Tavoitteena on muuttaa yleisten rakennusten korttelialueen tontti asumiskäyttöön sekä selkeyttää puistojen kaavamerkintöjä.

Ehdotusta koskevat mahdolliset muistutukset on tehtävä kirjallisesti tekniselle ja ympäristölautakunnalle nähtävillä olon ajan kuluessa; sähköisesti sähköpostitse kirjaamo@lahti.fi tai paperinen palaute tulee toimittaa Kirkkokadun Lahti-Pisteeseen.

Lahti-Piste: Kirkkokatu 31, 15140 Lahti,
avoinna ma klo 9-17, ti-ke klo 8-17, to klo 8-18, pe klo 8-16.

Nastolan Lahti-Piste pop up-palveluna:

ti klo 10-17 - Nastolan uimahalli, Urheilutie 4,
ke klo 10-17 - Nastolan kirjasto, Laturintie 1,
to klo 10-17 - Lahden Ympäristöpaja, Liike ja yrityskeskus Kori, Koritie 2,
pe klo 10-16 - Nastolan kirjasto, Laturintie 1.

Tiedustelut kaavasta:

1. Kaavoitusarkkitehti Päivi Airas p. 050 518 4447
2. Suunnitteluinsinööri Carita Uronen p. 044 416 3502

Tiedustelut tonttijaosta:

Maankäyttöinsinööri Juha Uurtamo p. 050 398 5112

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@lahti.fi

Lahti 6.11.2019

TEKNINEN JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Maankäyttö ja aluehankkeet,
Terttu Turunen
suunnitteluavustaja

21.10.2019

Nuutinen Marko
Kyllikintie 13
17110 Kalliola

D/3587/10.02.03.00.04/2014

Asemakaavaehdotus A-2691

Lahden kaupungin Paavolan (3.) kaupunginosan korttelin 93 tonttia 15 koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2691, Onnelantie 2, Oikokatu 5, ent. rukoushuone.

Lahden kaupungin tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli otsikossa mainittua asemakaava-asiaa kokouksessaan 15.10.2019 § 137.

Oheisena lähetämme tiedoksenne asemakaavan nähtäville asettamisesta laadittu kuulutus.

Tekninen ja ympäristölautakunta

Liitteet

Liite 1 Kuulutus
Liite 2 Asemakaavaehdotus A-2691

Maankäyttö ja aluehankkeet,
Terttu Turunen
suunnitteluavustaja

21.10.2019

Pyykkönen Petri
Kulonpalontie 18
15270 Kukkila

D/3587/10.02.03.00.04/2014

Asemakaavaehdotus A-2691

Lahden kaupungin Paavolan (3.) kaupunginosan korttelin 93 tonttia 15 koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2691, Onnelantie 2, Oikokatu 5, ent. rukoushuone.

Lahden kaupungin tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli otsikossa mainittua asemakaava-asiaa kokouksessaan 15.10.2019 § 137.

Oheisena lähetämme tiedoksenne asemakaavan nähtäville asettamisesta laadittu kuulutus.

Tekninen ja ympäristölautakunta

Liitteet

Liite 1 Kuulutus
Liite 2 Asemakaavaehdotus A-2691

LAHTI

ASEMAKAAVAN SELOSTUS

15.8.2019

A-2691

Asemakaavan muutos

Onnelantie 2
(ent rukoushuone),
Paavola

Lahti.fi

Asemakaavan muutoksen selustus, joka koskee 15. päivänä elokuuta 2019 päivättyä asemakaavakarttaa nro A-2691 (Onnelantie 2/Oikokatu 5, ent. rukoushuone)

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaava koskee:
Paavolan (3.) kaupunginosan, korttelin 93 tonttia 15

Asemakaavamuutoksen ei edellytä uutta tonttijakoa.

Kaavahanke sisältyy kaupungin vuoden 2018 ja 2019 kaavoitusohjelmaan. Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu 8.3.2018 ja 7.3.2019 kaavoituskatsauksista tiedottamisen yhteydessä.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Lahden keskustassa, etäisyys torilta n. 700m. Alue rajautuu pohjoisessa Oikokatuun, lännessä Saimaankatuun, etelässä Onnelantiehen ja idässä korttelin 93 muuhun osaan. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 0,2 ha.

Ortokuvakartta.

1.3 Kaavan tarkoitus

Tavoitteena on muuttaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rukoushuoneen tontti asuinkäyttöön huomioiden tontin merkitys RKY-alueen pääteaiheena.

1.4 Kaupungin strategia

Strategian kohdista ensisijaisesti:

Kaava edistää kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikumista (A4).
Kaava kasvattaa keskustan elinvoimaa (A4).

Kaupungin strategian (2017) mukaisesti

- kaava edistää kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikumista (A4).
- kaava edistää keskustan elinvoiman kasvua (A4).
- kaavassa on huomioitu vesiensuojelu (A6).
- kaavassa on huomioitu luonnon monimuotoisuuden säilyminen alueella (A6).

Kaava edistää:

- kärkihanketta 4. *Yrittäjien Lahti* lisäämällä asumista kaupallisten yritysten läheisyyteen ja siten edistämällä yritysten toimintamahdollisuuksia alueella.
- kärkihanketta 5. *Luonnollisesti liikkeessä* parantamalla pyöräpysäköintimahdollisuuksia.

1.5 Selostuksen sisällysluettelo

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT.....	2
1.1	Tunnistetiedot.....	2
1.2	Kaava-alueen sijainti.....	2
1.3	Kaavan tarkoitus.....	3
1.4	Kaupungin strategia.....	3
1.5	Selostuksen sisällysluettelo.....	4
1.6	Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista.....	5
2	TIIVISTELMÄ.....	6
2.1	Kaavaprosessin vaiheet.....	6
2.2	Asemakaava.....	6
2.3	Toteuttaminen.....	6
3	LÄHTÖKOHDAT.....	6
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista.....	6
3.1.1	Yleiskuvaus.....	6
3.1.2	Luonnonympäristö.....	6
3.1.3	Rakennettu ympäristö.....	10
3.1.4	Maanomistus.....	13
3.2	Suunnittelutilanne.....	14
3.2.1	Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset.....	14
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET.....	16
4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve.....	16
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset.....	16
4.2.1	Aloite.....	16
4.2.2	Sopimukset.....	16
4.2.3	Pohjakartan tarkistaminen.....	16
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö.....	17
4.3.1	Osalliset.....	17
4.3.2	Vireilletulo.....	17
4.3.3	Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt.....	17
4.3.4	Viranomaisyhteistyö.....	17
4.4	Asemakaavan tavoitteet.....	17
4.4.1	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet.....	17
4.4.2	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet.....	18
4.5	Asemakaavan vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	18
4.5.1	Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta.....	18
4.5.2	Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu.....	19
4.5.3	Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet.....	19
5	KUVAUS.....	25
5.1	Asemakaavan rakenne.....	25
5.1.1	Kokonaisrakenne.....	25
5.1.2	Mitoitus ja aluevaraukset.....	25
5.1.3	Palvelut.....	25
5.2	VAT:in, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten toteutuminen.....	25
5.3	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen.....	25
5.4	Kaavan vaikutukset.....	25
5.4.1	Vaikutus rakennettuun ympäristöön ja liikenteeseen.....	25
5.4.2	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön.....	26
5.4.3	Muut vaikutukset.....	26
5.5	Ympäristön häiriötekijät.....	26
5.6	Kaavamerkinnot ja -määräykset.....	26
6	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS.....	27
6.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat.....	27
6.2	Toteuttaminen ja ajoitus.....	27

6.3	Toteutuksen seuranta.....	27
7	PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS.....	28
8	SEURANTALOMAKE.....	28

1.6 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

- asemakaavakartta A-2691
- tilastolomake

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Asemakaavan muutos on laadittu yksityisen aloitteesta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin kaavamuutoshankkeen kotisivulla 8.2.2019.

Kaavatyötä on käsitelty keskusta-alueen kaavailloissa 24.5.2017, 9.11.2017 ja 17.10.2018 sekä viimeksi kaavahankkeen yleisötilaisuudessa 20.2.2019.

Luonnosvaiheen kuuleminen ja viranomaislausunnot 14.2. – 1.3.2019,

2.2 Asemakaava

Tavoitteena on muuttaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rukoushuoneen tontti asuinkäyttöön. Tontti on osoitettu asuinkäyttöön yhdelle 5-kerroksiselle kerrostalolle ja sitä palveleville piharakenteille. Asemakaavan merkinnöillä ja määräyksillä on huomioitu alueen sijainti valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä (RKY). Asemakaavan toteutuessa tulee vanha rukoushuone purettavaksi, mutta muuten kaavamuutoksessa on pyritty huomioimaan tontin arvo osana RKY-aluetta, O-I Meurmanin laatiman asemakaavan mukaisena korttelin puistomaisena pääteaiheena. Rukoushuoneen tontin rajat pysyvät ennallaan.

Kaava-alueen yhteenlaskettu rakennusoikeus 2025 k-m², mikä tarkoittaa 2111 m²:n suuruisella tontilla tehokkuutta $e = 0,96$. Asuntojen määrä olisi 27 kpl (1 as/75 k-m²) ja asukasluku n. 50 (1 asukas / 40 k-m²). Autopaikkoja tulee toteuttaa 25kpl (1 ap/ 80 k-m²), joista 6 kpl voidaan sijoittaa pihakannelle ja loput maanalaiseen pysäköintihalliin (ma-1) ja asuinrakennuksen kellarikerrokseen (kk).

2.3 Toteuttaminen

Asemakaavan toteutuksesta vastaa yksityinen maanomistaja.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Yleiskuvaus

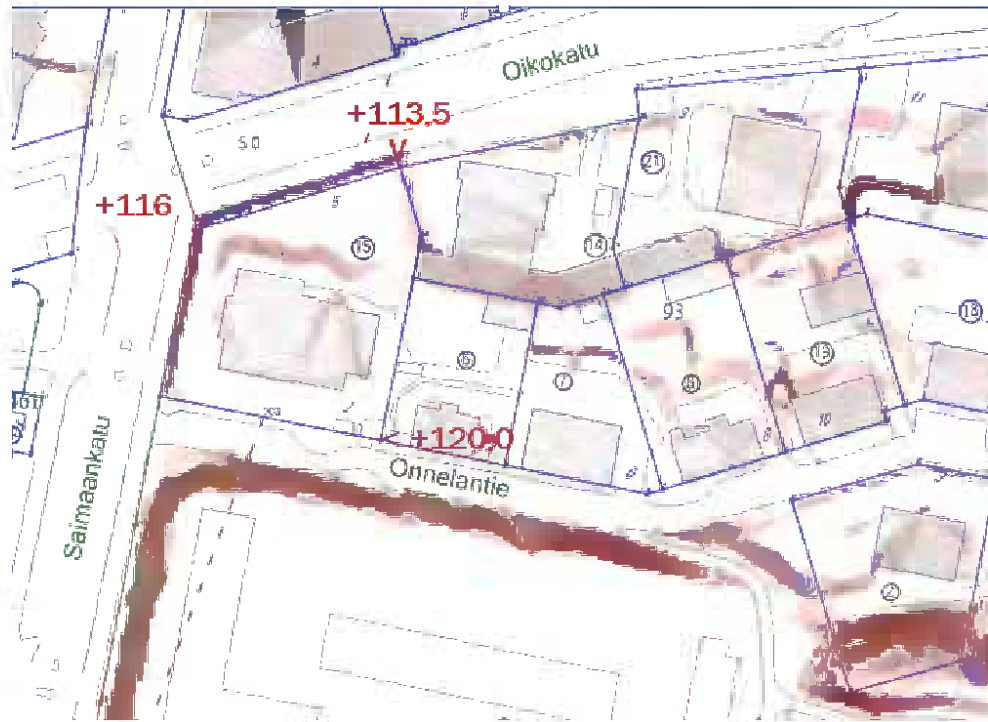
Kaava-alue kaupunkivallisesti tärkeä paikka Paavolan pientaloalueen läntisenä päätteenä, Lahden kaupunginsairaalan ja Sairaalapuiston vieressä, keskustan ruutukaava-alueen rajalla. Kaava-alue tunnetaan rukoushuoneesta ja sitä ympäröivästä puistomaisesta tontista.

3.1.2 Luonnonympäristö

Luonnonolot, topografia

Tontin alin kohta on pohjoiskulmassa Oikokadun puolella (noin 113,5 mmpy) ja ylin kohta Onnelantien rajalla (noin 120,0 mmpy). Onnelantien puolella maasto on tasaista laskien rukoushuoneen pohjoispuolella voimakkaasti kohti Oikokatua. Korkeusero on enimmillään n. 6,5 metriä.

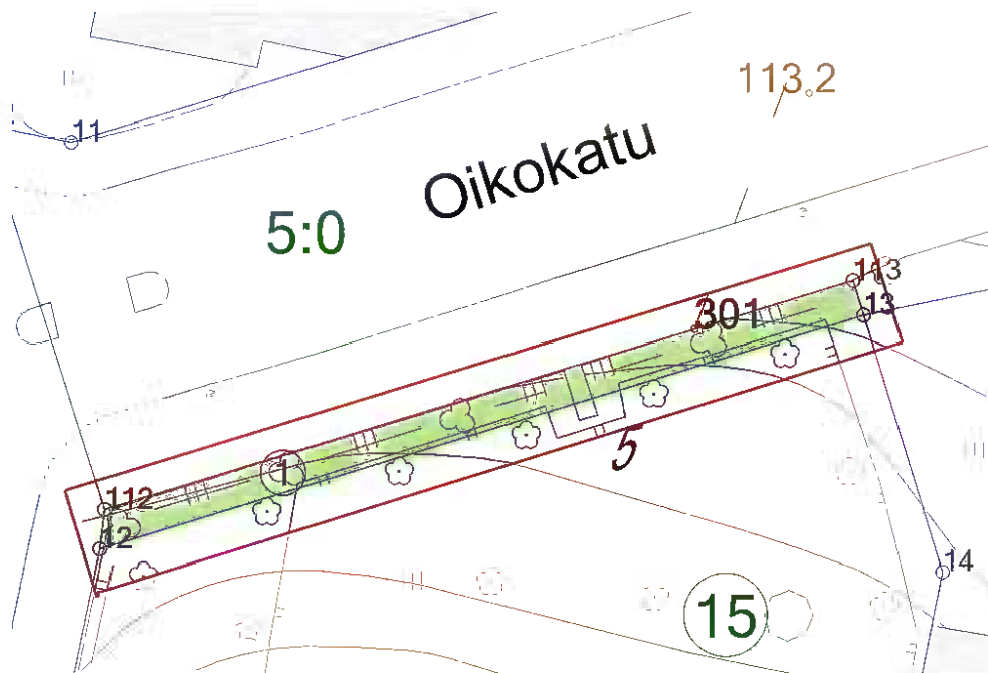
Tontin ja katujen korkeuserot Saimaankadun ja Oikokadun rajalla ovat niin suuret, että rajalle on rakennettu tukimuuri.

Topografia, rinneyrkkyysskartta.

Oikokadun katualue

Kaava-alue rajautuu Oikokadun puolella kaavan mukaiseen katualueeseen, jota ei sellaiseksi kuitenkaan lunastettu eikä toteutettu, vaan kaava-alueen ja kadun välissä, koko rajan pituudelta, on yksityisen toistaiseksi omistama n. 2m leveä maakaistale. Kaistaleen maanpinta liittyy välittömästi kaava-alueen pihaan, ollen noin 1,2 m kadun pintaa korkeammalla. Sen ja rakennetun kadun rajalla, tontin alkuperäisellä rajalla, on tukimuuri. Pihapuut ovat hyvin lähellä juridista rajaa ja niiden elinvoimaisuus edellyttää nykytilanteen pysyttämistä, sillä puiden juuristo ja kasvualusta ulottuu tukimuriin asti,

Kuva. Oikokadun katualueen viherkaista

Maaperä ja rakennettavuus

Maaperäkartta (GTK_WMS). Vihreä alue hiekkaa (Hk).

Alue on Salpausselän reunamuodostuman pohjoisrinnettä, maaperä on hiekkaa ja rakennettavuus hyvä.

Pohjavesi

Kaava-alue ympäristöineen on pohjaveden muodostumisaluetta (SYKE 2018).

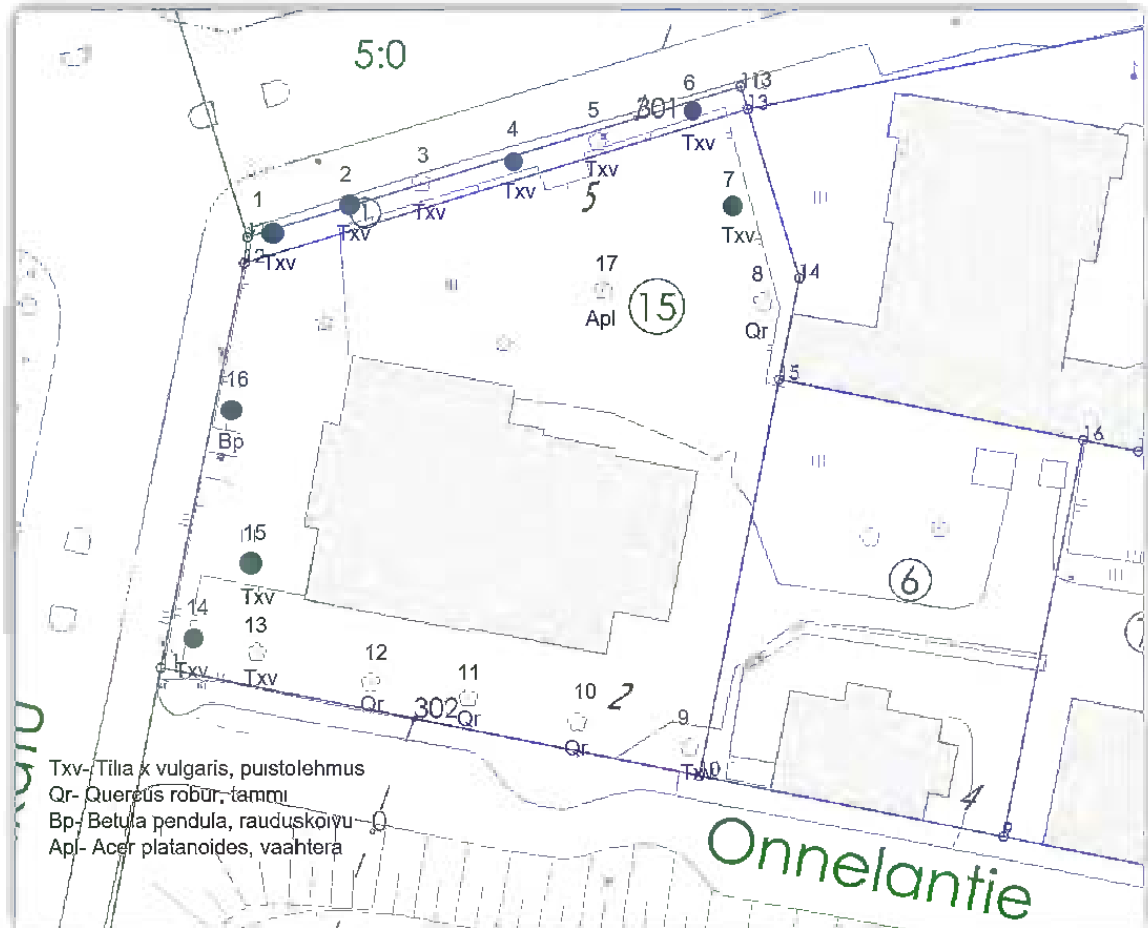

Kartta. Tumma sininen on pohjaveden muodostumisaluetta.

Kasvillisuus ja luonnon monimuotoisuus

Kaava-alue on puistomainen ja sen puusto on runsas. Puiden alla on nurmikko. Tukimuurien päälle kadun varrelle on istutettu pensaita.

Puusto muodostaa varsinkin kesällä vihreän ja varjoisan keitaan keskelle kaupunkia.

Kartta. Puuston inventointi 1.4.2019 MS/KYMP: Pohjakartasta puut lisätty silmämääräisesti paikoilleen. Puut 1, 14 ja 15 ovat kohtuullisessa kunnossa, joskin kääpiöityneitä. Puut nro 10 ja 11 ovat huonokuntoisia ja syytä poistaa. Loput puut ovat hyvässä kunnossa. Varsinkin 8 (tammi) ja 9 (puistolehmus) ovat komeita yksilöitä. Kaikki ovat kuitenkin hoitamattomia ja asiantuntevan hoitoleikkauksen tarpeessa.

Radon

Lahti kuuluu korkean radonpitoisuuden alueeseen, minkä vuoksi radonsuojaus tulee ottaa kaikessa rakentamisessa huomioon rakennusjärjestyksen ohjeen mukaisesti.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaava-alueen keskiössä, Onnelantien puolella on esikoislestadiolaisten rukoushuone, jonka on suunnitellut Lahtelainen Oiva Kolsi vuonna 1922. Rakennus valmistui perinteisiin juhannusseuroihin kesällä 1923. Arkkitehti Irma Kolsi suunnitteli kellarilaajennuksen 1953. Vuonna 1956 rakennus sai uuden hahmon, kun kellarin päälle toteutettiin arkkitehti Paul G. Rothin suunnittelema sakaristo- ja pikkusalisiiven (Rothin julkisivusuunnitelma kuvassa alla). Onnelantien puolelle on rakennettu uusi sisäänkäynti 1975 ja uusi tuulikaappi 1977.

Rukoushuoneen ympärillä Oikokadun ja Saimaankadun puolella on tukimuuri, joka on esitetty jo Kolsin alkuperäissuunnitelmassa. Tukimuurissa on portaat kummallakin sivulla. Pääporras johtaa Saimaankadulle. Oikokadun porrasta ei ole muutettu Rothin suunnitelman mukaiseksi, vaan se on noin 1,2 metrin levyinen. Osalla tukimuuria on putkirakenteinen suoja-kaide ja sisempänä pihaa ympäröi päiväkotia varten rakennettu lauta-aita. Onnelantien puolelle on rakennettu rauta-aita 1981. Rakennuksen toiminta rukoushuoneena päättyi 1996, kun uusi rukoushuone Launeelle valmistui. Tilat muutettiin Onnelantien päiväkodin lisätiloiksi samana vuonna. Tukimuurit on koristeltu satuhahmoin 2013.

Rakennus ja ympäristö on kuvattu tarkemmin rakennushistoriaselvityksessä.

Rukoushuoneen kerrosalaksi on laskettu 1223 m². Vastaava tonttitehokkuus e=0,58. Rakennus on osittain kaksikerroksinen.

Kaava-alueella ei ole asukkaita.

Yhdyskuntarakenne

Kaava-alue sijaitsee keskeisellä paikalla kaupunkirakenteessa, ruutukaavan, Paavolan asuinalueen ja Salpausselän julkisten rakennusten ja puistojen ketjussa.

Onnelantie 2 sisältyy arkkitehti, prof. Otto-livari Meurmanin laatiman Ali-Paavolan kaavan alueeseen (1928). Alue suunniteltiin pienimittakaavaiseksi ja vehreäksi englantilaisten puutarhakaupunki-ihanteiden mukaisesti. Meurmanin kaavaan sisältyi myös julkisia rakennuksia, joille annettiin kaupunkikuvallinen tehtävä. Tällainen on myös rukoushuone, joka oli valmistunut ennen kaavan vahvistumista, vuonna 1923. Rakennus kokoa ja päättää Onnelantien ja Karjalankadun-Oikokadun

rakennusrivit, 1950-luvulla ympäristön kaavaa muutettiin niin, että Oikokadun eteläpuolelle osoitettiin rakennuspaikat kolmelle pistemäiselle kerrostalolle, pitkän muurimaisen asuintalon sijaan. Näin turvattiin viherympäristö, joka edelleen leimaa Oikokadun eteläpuolen miljöötä. *(teksti on lyhennelmä museon lausunnon aluekuvauksesta; 21.2.2019)*

Rakeisuuskartta kaava-alueen ympäristöstä.

Kaupunki- /taajamakuva

Kaava-alue muodostaa kaupunkikuvallisen päätteen Paavolan pientaloalueelle, joka jatkuu Onnelantien varrella noppamaisten, harjakattoisten puutalojen nauhana ja Oikokadun varrella rapattujen pistetalojen ja edelleen Karjalankadun varrella rapattujen pienkerrostalojen riveinä.

Asuminen

Kaava-alueella ei ole asuntoja

Palvelut

Kaava-alue on keskustan palvelujen äärellä.

Virkistys

Korttelialue on julkisten rakennusten aluetta, mutta on lähiasukkaden virkistävä lähimaisema ja visuaalinen ympäristö.

Työpaikat

Alueella ei ole enää työpaikkoja (päiväkotitoiminnan jälkeen) eikä elinkeinotoimintaa. Rakennus on käyttökiellossa sisäilmaongelmien vuoksi.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee Saimaankadun, keskustan kehäkadun, varrella. Kadun molemmilla reunoilla on yhdistetty kävely- ja pyörätie. Pohjoispuolella oleva Oikokatu on tärkeä yhdyskatu Viipurintielle ja myös sen reunoilla on yhdistetty kävely- ja pyörätie. Oikokatu jatkuu kaupunginsairaalle päin pysäköintialueena. Onnelantie on tonttikatu. Kaikilla kaduilla on läpiajaja. Viereisen koulun oppilaat käyttävät näitä katuja koulumatkoillaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö (RKY, MARY, LaRY) ja muinaismuistot

Kaavoitettava alue kuuluu rakennuskannaltaan ja ympäristöarvoiltaan kaikkiin Lahden alueella arvotettuihin kokonaisuuksiin.

- Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY: 2010) *"Harjukadun, Onnelantien ja Kymintien pientaloalueet sekä Karjalankadun pienkerrostalot"*.
- Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MARY; 2006), *"Paavola"*
- Paikallisesti (LaRY), ns. harmaa kirja; 2000, *"Onnelantien pientaloalue ja rukoushuone"*
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) tulivat voimaan 1.4.2018. Päätös edellyttää, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, kohteiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksisuus turvataan maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa
- alue kuuluu yleiskaavan Y-202 keskustarajaus-alueeseen, jolla rakennetun ympäristön arvoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja sopivuutta ympäristöön uutta rakennettaessa.

Asema-
kaavassa
suojellut

Lahti 2000 harmaa
katu, rakennus

Pajal-Hameen
maakuntakaava,
seivitys 2007, alue

Valtakunnallisesti
arvokas (RKY)
2009

www.lahti.fi

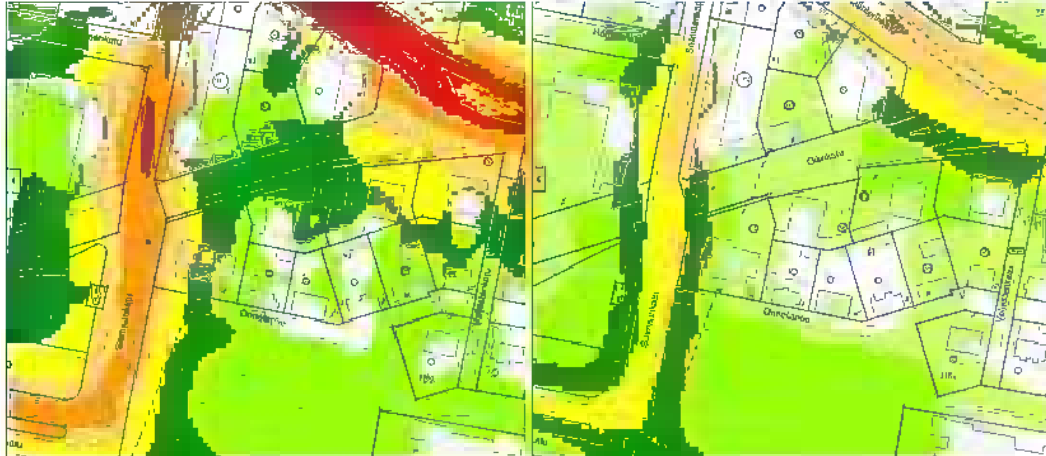
Suojeluarvot

Tekninen huolto

Alue on kunnallisteknisten verkostojen piirissä.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Alueelle leviää liikennemelua, ensisijaisesti Saimaankadulta

Kokonaismelu päivä 2017

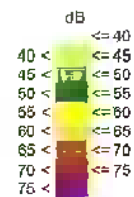
Kokonaismelu yö 2017

Lahtien meluselvitys 2017

EU:n ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys

Yhteismelu, kansalliset turvatasot

Laskentakorkeus 2 metriä maanpinnasta

Asumiseen käytettävillä alueilla ulkoalueilla

- päiväajan (7-22) keskiäänitason tulisi olla 55dB (tumma vihreä) tai vähemmän
- yöajan (22-7) keskiäänitason tulisi olla 50dB (keskivihreä) tai vähemmän

Alueen ilmanlaatua ei ole tutkittu.

Alueella ei tiedetä ole pilaantuneita maita, sillä siellä ei ole ollut maaperää likaavaa toimintaa eikä öljysäiliötä.

3.1.4 Maanomistus

Kaava-alue on yksityisen omistuksessa.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Maakuntakaava

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 on tullut voimaan MRA 93 § mukaisten kuulutusten myötä 13.5.2019.

Maakuntakaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta C, joka sijaitsee valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaassa kulttuuriympäristössä.

Ote Päijät-Hämeen maakuntakaavan osakartasta (kulttuuriympäristöt ja maisemat, Lahti).

Osayleiskaava

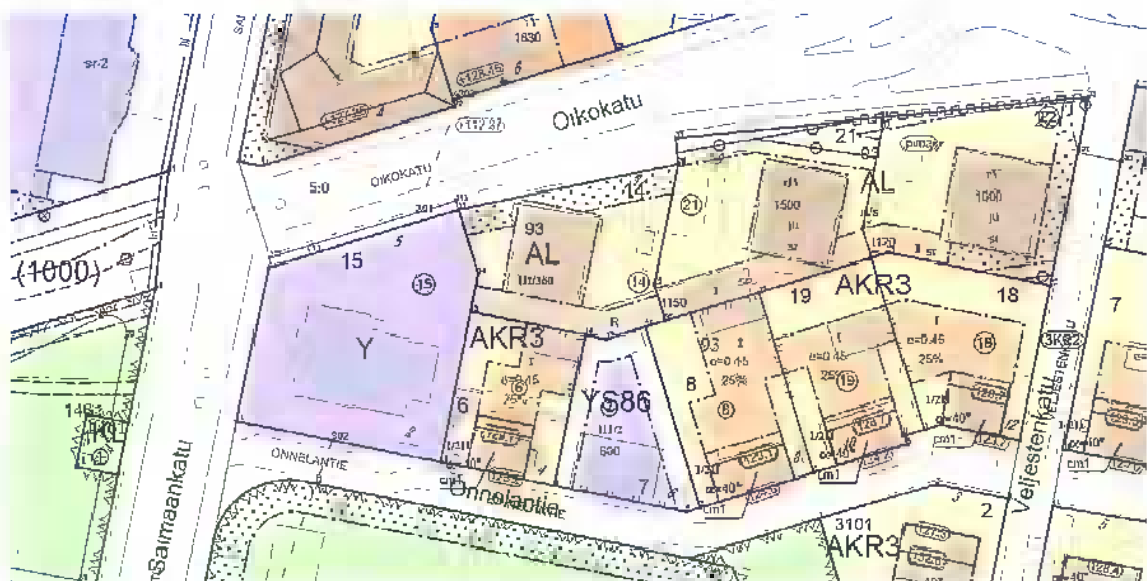
Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Y-202 (kv 27.6.2016 § 70, lainvoima 5.10.2017) suunnittelualue on Keskustatoimintojen aluetta (C2). Yleiskaavaan on merkitty huomioitavaksi myös Salpausselän maiseman suurmuoto, valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) sekä keskeiset katuyhteydet.

Ote osayleiskaavasta Y-202. Kaava-alue on ympäröity valkoisella, punainen C, vihreä raitaviiva Salpausselän reunavyöhyke ja oranssi katkoviiva RKY:n aluerajaus. Saimaankatu pääreitillä on merkitty mustalla.

Asemakaava

Voimassaolevassa asemakaavassa (Asemakaava 13153/A, lainvoimainen 22.10.1954) alue on Yleisten rakennusten (Y) tontti. Kaavaan on merkitty ainoastaan pääkäyttötarkoitus. Rakennusoikeutta ja enimmäiskerroslukua ei ole määritely.

Ote ajantasa-asemakaavakartasta.

Muulla osalla korttelia 93 (kaava-alueen ulkopuolella) on:

- Yhdistettyjen kerrostalojen ja rivitalojen korttelialuetta (AKR3) (Onnelantie 4 ja 8-12). Kadun puoleisten rakennusten korkeus on määritelty julkisivun ja vesikaton korkeusasemien avulla. korttelin sisäosiin on annettu enimmäiskerrosluku I. $e_{\text{tontti}}=0,45$
- Yleisten rakennusten tontti, YS86, Onnelantie 8, jolla toimii päiväkotiki, enimmäiskerrosluku II1/2, $e=0,72$
- Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueet (AL) 3...4 -kerroksisia kerrostaloja varten (Oikokatu 7-11), $e_{\text{tontti}}=1,0...1,1$

Oikokadun pohjoispuolella kaava-alueella vastapäätä on Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL), jolla rakentamiskorkeus on määritelty räystään korkeusaseman +127,25 avulla (Oikokatu 4).

Toteutunut kerrosluku on maaston korkeuseroista johtuen IV – VII. Toteutunut tonttitehokkuus $e=2.95$

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys Lahti, Nastola, Kärkölä on tullut Nastolan osalta voimaan 1.4.2013 ja Lahden ja Kärkölän osalta voimaan 1.5.2013.

Pohjakartta

Pohjakartan tarkistus on tehty.

Laaditut selvitykset

- Kiinteistökatselemus, Vahanan, 2015
- Sisäilma- ja rakennetutkimus, Polygon, 2017
- Rakennushistoriallinen selvitys (RHS), Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen, 2018

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Alueen kaava on vanhentunut.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

4.2.1 Aloite

Asemakaavan muutos on tullut vireille yksityisen aloitteesta.

Kaavanmuutosanomus koski alussa myös viereistä AKR3-korttelialuetta (Onnelantie 4). Sen osalta anomus on sittemmin peruttu.

4.2.2 Sopimukset

Asemakaavatyön yhteydessä tehdään maankäyttösopimus yksityisten maanomistajien kanssa.

4.2.3 Pohjakartan tarkistaminen

Alueen pohjakartta on tarkistettu ennen kaavaehdotuksen laatimista. Pohjakartta täyttää MRL 54 §:ssä annetut kaavoitusmittausvaatimukset.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Osallisia ovat:

- Alueen maanomistajat
- Muut vaikutusalueen kiinteistöjen omistajat, asukkaat ja yritykset
- Kaupungin hallintokunnat
- Hämeen ELY-keskus / ympäristö
- Lahden kaupunginmuseo
- Salpausselän luonnonystävät

4.3.2 Vireilletulo

Asemakaavatyön vireille tulosta on ilmoitettu MRL 63 §, 3 mom. mukaisesti 7.3.2019 julkaistussa Lahden kaupungin vuoden 2019-21 kaavoituskatsauksessa (kohde 25).

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin ja asetettiin nähtäville kaavamuutoshankkeen kotisivulle 8.2.2018. Kaavatyötä käsittelevä yleisötilaisuus järjestettiin 20.2.2019. Alueen naapurikiinteistöille ja maanomistajille on toimitettu postitse kaavaluonnos ja OAS. Valmisteluvaiheen kuuleminen järjestettiin 14.2.-1.3.2018. Kaavatyöhön liittyvää aineistoa on ollut nähtävillä kaavahankkeen kotisivulla Internetissä.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

- MRL § 66 / MRA § 26 mukainen viranomaisneuvottelu on pidetty kaavan aloitusvaiheessa 17.10.2016. Kaavatyön valmistelua on esitelty ELY-kaavaneuvottelussa.
- Lahden kaupunki/ Ympäristöterveys on antanut lausunnon sisäilma/rakennetutkimuksesta 5.6.2017.
- Kaavamuutoksen aloituskokous on pidetty ennakkokuulemisen aikana.
- Valmisteluvaiheen kuuleminen järjestettiin 14.2.-1.3.2018, jolloin viranomaisille on toimitettu OAS ja kaavaluonnosvaihtoehdot ja pyydetty niistä viranomaislausunnot.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Asumisen lisääminen keskustassa palvelujen lähellä on Lahden kaupungin strategian mukaista.

Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

- yleiskaavan Y-202 tavoite keskustatoiminnot
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) tulivat voimaan 1.4.2018. Päätös edellyttää, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, kohteiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksisuus turvataan maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

- RKY, MARY, LaRY; Kaavatyön alkuperäisenä tavoitteena oli tutkia mahdollisuutta säilyttää rukoushuonerakennus osana asuinkorttelia
- rukoushuoneen ympäristökokonaisuus tukimuureineen ulottuu osittain katualueelle, mikä on huomioitu suojelua edistävissä ratkaisuissa
- pohjavesien suojelu
- liikennemelu

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

Osallisten tavoitteet

Kaavatyön aikana kaavan rajausta muutettiin, kun alkuperäisen rajauksen mukaisten kiinteistöjen omistussuhteet muuttuivat. Omistus jakautui kahdelle eri taholle, jolloin Onnelantie 4 jätettiin kaavarajauksen ulkopuolelle.

4.5 Asemakaavan vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

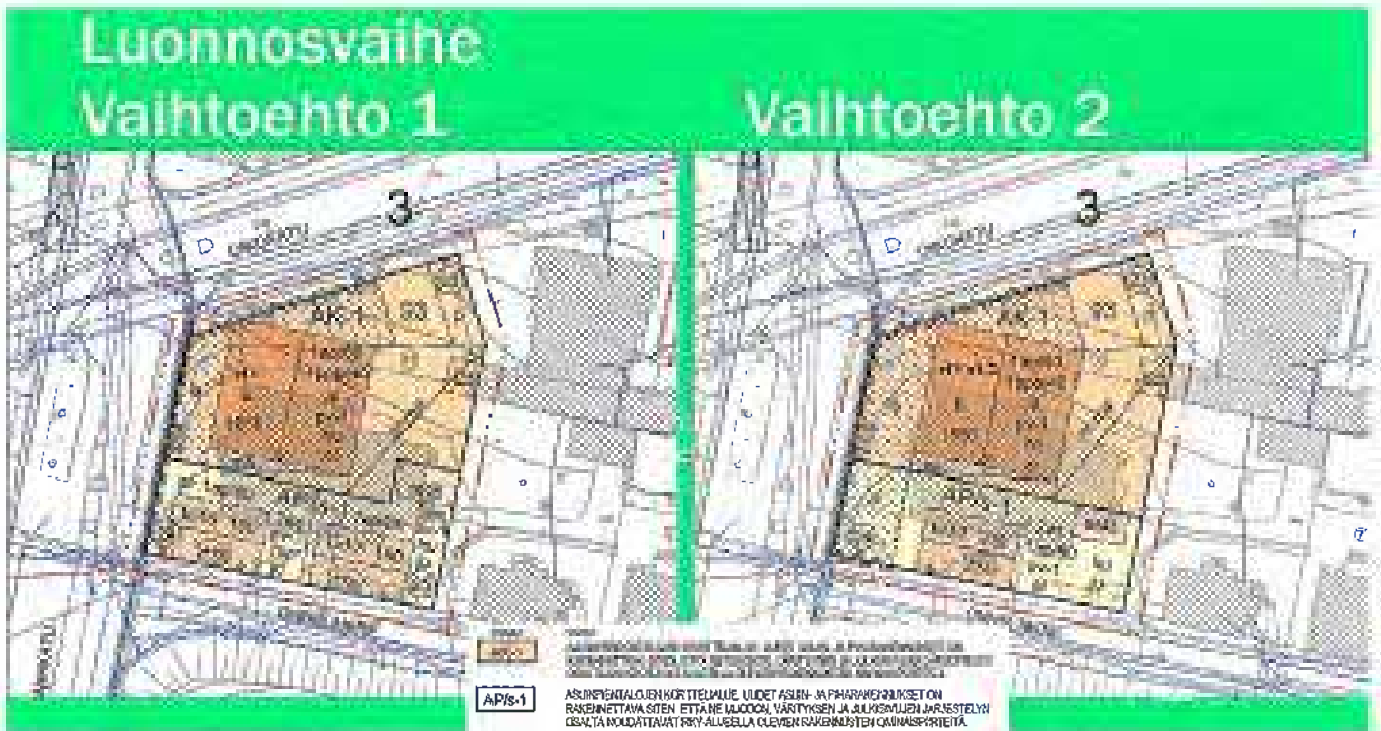
Kaavatyötä on tehty luonnostelemalla tontin (Onnelantie 2, kortteli 93, tontti 15) maankäyttöä rakennussuojelun ja kaupunkikuvan näkökulmasta.

- O+** Rukoushuonerakennuksen ja tontin käyttö asumiseen (**nykytilanne, uusi käyttötarkoitus**)
O++ Rukoushuonerakennuksen käyttö asumiseen ja vähäinen uudisrakentaminen (**nykytilanne ja täydennysrakentaminen**)

Vaihtoehtoja O+ ja O++ ei ole pidetty enää mahdollisena, kun

- Rakennuksen kunto johti rakennuksen käyttökieltoon
- Rakenteiden heikko kunto ja luonne olisivat johtaneet uudisrakentamisen kaltaiseen ratkaisuun, mikä ei vastaa suojelun periaatteita
- Rukoushuonerakennuksen muuttaminen asuinkäyttöön osoittautui vaikeaksi
- järkevimmäksi ratkaisuksi osoittautui rakennuksen purkaminen ja tontin maankäytön suunnittelu uudelleen, kaupunkikuvalliset arvot huomioiden.

Kaavaluonnokseksi on valmisteltiin kaksi vaihtoehtoa. Molempien vaihtoehtojen perusratkaisuna oli Onnelantien pienkerrostalojen rivin jatkaminen yhdellä tai 2 pientalolla

Vaihtoehto 1 (VE1, Kaavan muutosluonnos A-2691/1)

- Onnelantien puolella **AP-korttelialueella** kaksi 2-asuntoisen pientalon rakennusala.
 - Rakennusoikeutta kummallekin on osoitettu 160 k-m² ja toiselle tontille myös autotallin rakennusala.
 - Kerrostaloa varten on osoitettu **AK-korttelialue** ja rakennusala 4-kerroksista asuinkerrostaloa varten.
- Lisäksi maanalainen autohalli ja/tai aputilojen rakentamisen asuinkerrosten alapuolelle.

Vaihtoehto 2 (VE2, Kaavan muutosluonnos A-2691/2)

- poikkeaa VE1:stä Onnelantien AP-korttelialueen osalta. Onnelantien varrelle on osoitettu rakennusala vain yhtä pientaloa varten. Se rakennusoikeus on 200 k-m².

4.5.2 Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu

Luonnosvaiheen vaihtoehtoja kritisoitiin palautteessa.

Palautteessa kritisoitiin luonnosten lähtökohtaa jatkaa Oikokadun ja Onnelantien rakennus rivejä kaava-alueelle. Pääosassa palautteita ymmärrettiin, että rukoushuonetta ei voi korjata uuteen käyttöön. Alueen puistomaisuudesta kannettiin suurta huolta. Kaavaehdotukseksi valmisteltiin siksi ehdotus, jossa kaava-alue säilyy yhtenä tonttina, jolla on yksi asuinkerrostalo ja sen ympärillä puistomainen reunavyöhyke.

Vaihtoehtoja on verrattu toisiinsa ympäristöhallinnon ekolaskurin (KEKO) avulla.

4.5.3 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Kaavaluonnoksesta saatiin ennakkokuulemisen aikana, 14.2. – 1.3.2019,

- lausuntoja 5 kpl
- mielipiteitä 7kpl,
- määrääjän yksi mielipide (SSLY)
-

Lausunnon antoivat Hämeen ELY-keskus, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden kaupunginmuseo/Maakuntamuseo sekä Päijät-Hämeen pelastuslaitos. Päijät-Hämeen Liitto ilmoitti, ettei se anna kaavasta lausuntoa, koska kaava-alue ohjaa lainvoimainen yleiskaava.

Seuraavassa on esitetty lausuntojen ja mielipiteiden tiivistelmät. Asiakirjat kokonaisuudessaan ovat kaava-asiakirjojen liitteenä.

Lausunnot

Lausunto 1 (Hämeen ELY-keskus): - Kaavaluonnoksia on laadittu 2, joiden kokonaisrakennusoikeus poikkeaa toisistaan vain vähän. HAMELY pitää molempia vaihtoehtoja yleiskaavan Y-202 mukaisena. Kaavamääräykset ohjaavat noudattamaan kulttuuriympäristön ominaispiirteitä.

HAMELY pitää vaihtoehtoa VE2 parempana, koska rakentamiselta on siinä vapaan alueen osuus on vielä suurempi kuin VE1:ssä.

Vastaus: Kaavaehdotuksessa on esitetty rakennettavaksi ainoastaan kerrostalo, jolloin vapaan alueen osuus on suurempi kuin kummassakaan luonnoksessa.

Lausunto 2 (Lahden ympäristöpalvelut): - Onnelantien 2 tontti suurine puineen on kuin puisto, jonka soisi osittain säilyvän. Riittävä vettä läpäisevä pinta mahdollistaa tontilla muodostuvien hulevesien imeyttämisen, etenkin Oikokadun puolelle on hyvä jättää läpäisevää pintaa. LYP:n mielestä VE2 on suositeltava kaavatyon jatkamiselle.

Tontti on länsiosiltaan yli 55dB:n liikennemelualueella, mikä tulee huomioida kaavassa.

Vastaus: Kaavaehdotuksessa on esitetty rakennettavaksi ainoastaan kerrostalo, jolloin vettä läpäisevän pinnan osuus on suurempi kuin luonnoksissa, myös puuston säilyminen on pyritty turvaamaan suojelumerkinnöin ja varmistamalla niiden kasvuolosuhteet mahdollisimman hyvin (is-määräys). Kaavamääräyksellä hu edellytetään hulevesien huomioimista pihan suunnittelussa.

Liikennemelu on huomioitu sijoittamalla ulko-oleskelu (le) asuinrakennuksen katveeseen ja edellyttämällä ulkoseinärakenteilta riittävää äänieristystä (dB).

Lausunto 3 (Lahden kaupunginmuseo/Maakuntamuseo): - Onnelantie sisältyy O-I Meurmanin laatimaan Ali-Paavolan kaavamuuotukseen (1928). Sen ihanteena oli pienimittakaavainen, vihreä ja rationaalinen englantilainen puutarhakaupunki ja tunnusmerkkeinä klassistisvaikutteiset noppamaiset asuinrakennukset, talusrakennukset tontin takarajoilla sekä puutarhamaisuus ja katuja reunustavat vihervyöhykkeet. Tavoitteena oli vaikuttaa ihmisten ja eläinten hyvinvointiin. Rukoushuone oli rakennettu jo 1923 ja edusti julkista rakentamista, jonka kaupunkikuvallinen tehtävä on päättää Onnelantien ja Karjalankadun-Oikokadun rakennusrivit. Meurmanin kaava-alue on täydennetty Oikokadun eteläpuolella 3 noppamaisella kerrostalolla 1950-luvun henkeen. Meurmanin Paavola-suunnitelmasta jäljellä ovat Karjalankatu, Onnelantie ja Kymintie, jotka sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luetteloon, joita koskevat erilliset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Koska kuntotutkimus ja rakennus- ja ympäristövalvonnan asettama käyttökielto eivät puolla rakennuksen ottamista käyttöön korjattunakaan, puoltaa museo rukoushuoneen purkamista. Museon mielestä esitetyt luonnosvaihtoehdot eivät ole vaihtoehtoja, vaan saman ratkaisun muunnoksia. Museo esittää monipuolisempaa tutkimista, lähtökohtina alueen valtakunnallinen arvo. Oikeita lähtökohtia ovat Paavolan alkuperäisen asemakaavan pääteaihe, alkuperäiset puutarhakaupunki-ideat, rakennuksia ympäröivä vihreys ja suomalaiset puutarhalajit. Onnelantie 2 ei ole Lahden kaupungin tiivistämisstrategian toteutukselle otollinen miljöö, vaan siinä tulee noudattaa kaupungin viherkaupunkitavoitteita.

Vastaus: Kaavaehdotusta valmistellessa on tutkittu maankäyttöä edelleen, mm. museon esityksestä niin, että O-I Meurmanin kaavan tavoitteet ja valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö tulisivat huomioiduksi paremmin kuin luonnosvaiheessa. Koska kaava-alue ympäristöineen on valtakunnallisesti arvokas, pidettiin jo kaavan aloitusvaiheessa vuonna 2016 viranomaisneuvottelu, jossa käsiteltiin rakennuksen suojelumahdollisuuksia. Tuossa yhteydessä kaupunginmuseo ja Museovirasto yhdessä totesivat että suunnittelun lähtökohdaksi ei voida vaatia huonokuntoisen rakennuksen suojelua. Museo vahvisti tämän periaatteen lausunnessaan puoltamalla rukoushuoneen purkamista. Luonnosvaihtoehdoissa esitetty ajatus sekä noppamaisten kerrostalojen rivin että Onnelantien puutalorivin jatkaminen kaava-alueella Saimaankadun suuntaan on nyt hylätty ja kaavaehdotukseksi on laadittu vaihtoehto, jossa alueella on yksi enimmillään 5-kerroksinen rinteeseen sijoittuva kerrostalo ja tontin puistomaisuus on pyritty huomioimaan ohjaamalla rakentaminen tontin keskiosaan ja sijoittamalla suurin osa pysäköinnistä asuinkerrostalon ja pihakannen alle. Rakentamattomat tontinosat on osoitettu puistomaiseksi, aitojen ja tukimuurin rajaamaksi viherympäristöksi. Asuinrakennuksen rakennustapaa on ohjattu täydentämään ympäristön rakennuskantaa.

Lausunto 4 (Päijät-Hämeen pelastuslaitos): - Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa koskien asemakaavan muutosta.

Lausunto 5 (Päijät-Hämeen Liitto): Päijät-Hämeen liitto ilmoitti ettei se anna lausuntoa, koska kaavahanketta ohjaa lainvoimainen Lahden läntisten osien osayleiskaava Y-202.

Mielipiteet

Mielipide 1: - Onnelantien ja Oikokadun rakennukset muodostavat harvinaisen, idyllisen ympäristön lähellä keskustaa. Suunnitellut korkeat uudisrakennukset avohakkuineen tuhoavat tämän idyllin. Meurmanin suunnitelman tavoitteet, että alueella "viihtyvät kasvit ja eläimet" eivät toteudu kummassakaan suunnitteluvaihtoehdossa. Suunnittelussa on huomioitava kulttuuriympäristön ja maiseman säilyminen.

Päärakennus on kuntotutkimuksen perusteella korjattavissa, rakennukseen voisi tehdä asuinkerrostalon tai yleisötilan. Tärkeintä on, että rakennuksen muoto ja puusto säilyisivät ennallaan. Liittymä Oikokadulle vie rauhan Oikokatu 7:n asukkailta ja on vaarallinen. Autokellari ei mielestäni sovi Oikokadulle. Oleskelupiha kannella on omituinen ja roskakatos epämiellyttävä. Kaavamuuotosta suojellulle alueelle haetaan kuulematta ensin Museovirastoa.

Tontin omistajan kunnossapitovelvollisuus laiminlyöty. Asuntojen maisemat peittyvät. Ehdotus: - Pieni puukerrostalo ei rikkoisi Onnelantienkään kokonaisuutta.

Vastaus 1: Kaava-alue on idyllinen ympäristö, jonka säilymistä uudisrakentaminen yhteydessä on tutkittu mm. luonnosvaiheessa saatujen mielipiteiden vuoksi. Kaavaehdotuksessa on aiempaa paremmin pyritty huomioimaan tontin merkitys kulttuuriympäristön vihreänä osana. Puuston säilymistä on tuettu kaavallisilla ratkaisuilla ja neuvottelemalla Oikokadun puolella olevan tukimuurin osittaisesta säilyttämisestä katualueen puolella, jolloin suurten puiden kasvuolosuhteet turvataan niin hyvin kuin mahdollista. Rukoushuone on käyttökielossa huonon kuntosu vuoksi ja kaupunginmuseo on jo viranomaisneuvottelujen yhteydessä käytössä olleiden selvitysten perusteella hyväksynyt sen valitettavan asian, että rakennukset eivät ole korjattavissa (Ympäristöterveyden lausunto 5.6.2017). Uuden käyttötarkoituksen myötä uudisrakentamisessa ei ole tarkoituksenmukaista pyrkiä rukoushuoneen rakennusmuotoon eikä tyyliin. Kaava-alueen liikennejärjestelyt (liittymät Oikokadulta ja Onnelantietä) mahdollistavat pysäköinnin järjestämisen kahteen tasoon ilman tilaa vaativia rampeja. Pihakannen kaide ja kellarin sisäänajo tulee suunnitella ottaen huomioon ympäristön luonne. Rakennettavan alueen ja naapuritontin väliin on ehdotuksessa jätetty maakaista, joka mahdollistaa viherrakentamista ja oleskelualueen laajentamisen ja vähentää rakennusaikaista häiriötä naapureille. Roskakatos jää Oikokatu 7:n piharakennuksen katveeseen. Sen vieressä istutusalueella olevat puut on merkitty säilytettäväksi. Kaavaehdotuksessa on esitetty tontille yksi asuinkerrostalo, jossa on 5 kerrosta.

Kaavamuutoksen alkuvaiheessa on kuultu museoviranomaisia, toisin kuin mielipiteessä väitetään. Museolta on pyydetty lausunto normaalissa järjestyksessä (ks. Lausunto 3) ja pyydetään edelleen ehdotusvaiheessa.

Mielipide 2 (Asunto Oy Hämeenportti): - Liittymä Oikokadulle huolettaa, toivotaan että se järjestetään Onnelantien puolelle. Toivotaan puuston säilymistä Oikokadun varrella. Uudisrakentamisen tulee olla kulttuuriympäristöön soveltuvaa ja ympäristön puistomaista. Hämeenportissa toimivan päiväkodin toimintaympäristö huolettaa, erityisesti rakentamisen aikana.

Vastaus 2: Tonttiliittymä on voimakkaan rinteiden vuoksi ole järkevää järjestää Oikokadun kautta, jolloin pysäköinti voidaan upottaa suurimmaksi osaksi maan alle. Tämä lisää liikennettä Oikokadulle, mutta liikenneturvallisuutta pyritään parantamaan näkymiä parantamalla ja liikennemerkein. Naapurin vastaiselle rajalle jää viherkaista puineen. Oikokadun varrella olevat puut ovat tontin puolella, mutta niiden juuristo ulottuu katualueelle, tukimuurin viereiselle penkereelle. Puiden kasvuolosuhteet varmistetaan pysyttämällä katualueen puolella oleva tukimuuri paikallaan niiltä osilla, joille ei tarvita tonttiliittymää. Rakennusaikaista häiriötä ympäristössä ei voi koskaan täysin välttää. Jalankulkuyhteys Hämeenportista Sairaalapuistoon pysyy ennallaan.

Mielipide 3 (Asunto Oy Toivonmäki): - Naapuri muistuttaa, että kaava-alue on asuntojen näkymä. Asukastiheyden kasvattaminen ei voi olla RKY-arvotusta merkittävämpi arvo. Uudisrakentamista kuitenkin puolletaan alueen arvon mukaisesti toteutettuna. Oikokadun kerrostalot ja Onnelantien pientalot muodostavat katujen liitoskohtaan keskusaiheen, jonka tärkeä osa on tontilla sijaitseva puusto. Taloyhtiö itse on korjauksissaan noudattanut ohjeita suojelusta. Kritisoidaan esitettyä liittymää Oikokadulle, koska se tuhoaisi puuston ja lisää melua. Liikenne tulisi ohjata Onnelantieltä. Haluamme purettavan rakennuksen tilalle uuden keskusaiheen ja tontilla olevan puuston säilymistä.

Vastaus 3: Se, että kaava-alue muodostaa näkymää naapurille, on tiedostettu kaavatyössä alun perin ja edelleen ehdotusvaiheessa. Rakennusalojen rajat ehdotuksessa on määritelty niin, että kohtisuorat näkymät Oikokatu 7 ikkunoista eivät peity. Lähiympäristö on pidetty niin vihreänä kuin tonttiliittymän tila ja ajo autopaikoille sallii, Naapurin on mahdollista lisätä istutuksia myös omalla tontillaan. RKY-arvot on ehdotuksessa pyritty huomioimaan luonnoksia paremmin vähentämällä rakennettua aluetta (ei pientaloja), jolloin puistomaista vihreyttä on mahdollisuus varjella ja kehittää. Asuinkerrostalon 5-kerroksinen rakennusmassa tulee olemaan hyvin lähellä rukoushuoneen volyyymiä ja muodostaa uuden keskusaiheen. Liittymää Oikokadulle on perusteltu Mielipide 2:n vastauksessa.

Mielipide 4: - Lahden keskustaan tehdään kerrostaloasuntoja aggressiiviseen tahtiin samalla kun media uutisoi asuinkiinteistöjen arvon alenemisesta ja työllisyysasteesta. Lahden vahvuus on luonnonläheisessä pientaloasumisessa. Harva lahtelainen haluaa asua keskustassa. On edesvastuutonta kaavoittaa vielä lisää kulttuurihistoriallisia kohteita ja viheralueita asuinrakentamiselle. Kaupunkiin ei tule lisää elinvoimaa tällaisesta toiminnasta. Kaupungin vastuulla on pitää yllä tasapainoa asuinrakentamisen ja viihtyisyyden suhteen. Mistä asukkaat näihin ylikalliisiin neliöihin? Liitteenä uutislinkkejä asuntojen hintatason laskusta pienemmissä kaupungeissa, Lahden työttömyysasteesta ja talousvaikeuksiin joutuneesta rakentamisesta. Täydennyksessä linkki Helsingin Sanomien artikkeli "Asuntomarkkinoiden käänne alkoi - - -" HS 2.3.2019.

Vastaus 4: Mielipiteessä arvostellaan kerrostalorakentamisen lisäämistä keskustaan yleensä ja erityisesti kulttuurihistorialliseen ympäristöön. Arvostelun tueksi on esitetty tietoja tutkimuksista elinvoiman, työllisyyden ja asuntomarkkinoiden näkökulmista eri medioissa. Kaavoituksen tehtävänä on kuitenkin mahdollistaa kaupungin kehittyminen pitkällä aikavälillä ja lisätä tonttivarantoa, ei suhdanteiden mukaan. Kaavoitusohjelma on hyväksytty Teknisessä ja ympäristölautakunnassa. Asumisen lisääminen keskustassa palvelujen lähellä on Lahden kaupungin strategian mukaista.

Mielipide 5: - Katujen pääteaihe (Onnelantie-Oikokatu) tulisi säilyttää rakentamalla yksi kerrostalo suunnilleen samalle paikalle missä rukoushuone on, enimmäis-kerrosluvaksi 4. Myös tontin vihreys pitäisi säilyttää tai edellyttää uusia istutuksia kaavassa. Puusto ja istutukset ovat tärkeitä ja tunnusomaiset. Vaihtoehto 2 on parempi, koska rakentaminen ei tule lähelle Saimaankatua ja istutuksille jää enemmän tilaa. Liittymää ei missään nimessä saa tehdä Onnelantielle, se on pihakatu. Kaivataan julkisivukuvia.

Vastaus 5: Asuinkerrostalon 5-kerroksinen rakennusmassa tulee muodostamaan alueen uuden keskusaiheen. Asemakaavalla on pyritty turvaamaan alueen vihreys ja myös olemassa olevia puita. Tontin pääasiallinen liittymä on osoitettu Oikokadulle, mutta myös Onnelantien liittymä säilyy. Siltä on ajo 7 autopaikalle sekä porrashuoneelle. Kaavaehdotuksessa on tarkempia määräyksiä julkisivujen käsittelyyn ja kattomuotoon,

Mielipide 6: - Ymmärrämme, että rakennuksiin kohdistuvat käyttötarpeet muuttuvat ajan myötä ja että kaupungin luonnollista kehitystä ei voi vastustaa. Onnelantien rukoushuoneen tapauksessa kyse on rakennuksesta ja alueesta, joka on valtakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä. Alue on vihreä elementti kivikaupungin reunalla. Kaavaluonnos on sekä RKY:n ja paikallisten arvotusten vastainen sekä KHO:n päätöksen vastainen. Vaadimme luonnokseen muutoksia, rukoushuoneen alueen arvoja ei tule menettää. Ei voi olla niin, että ylläpito laiminlyödään ja sanotaan että korjaaminen on liian kallista. On tehtävä täsmennetty selvitys muuttaa rukoushuonerakennus asumis- tai muuhun käyttöön, vanhaa runkoa hyödyntäen. Jos kaupunki hyväksyy purkamisen mahdollistavan kaavanmuutoksen, on varauduttava vuosien oikeusprosesseihin. Korjaamalla mielenkiintoinen, arvoja säilyttävä puurakennuskohde. Tulee laatia kaavaluonnos, jossa alueen historialliset, kaupunkikuvalliset ja elvyttävät arvot säilytetään, vaikkei rakennusta voisi säilyttää. Ei sisäänajoa Oikokadulta.

Vastaus: Kaava-alueen rakennuksen ja ympäristön merkitystä kulttuuriympäristölle ei kaavatyössä ole kielletty. Mielipiteessä sanotaan, että kaavaluonnos on suojeluarvojen vastainen. KHO: päätöksellä tarkoitettaneen kaavaehdotusta A-1400, joka raukesi KHO:n hylättyä kaupungin valituksen 13.12.1994. Päätös ei koske käynnissä olevaa kaavahanketta.

Mielipiteessä esitettyä vaatimusta tehdä selvitys, miten muuttaa rukoushuone asuinkäyttöön, ei ole tehty, ellei kaavoittajan aloitusvaiheessa tekemiä toiveikkaita luonnoksia lasketa. Sen jälkeen on todettu, että rakennus ei ole korjattavissa. Rakennuksen alkuperäisin osa on rankorakenteinen lautatalo, jota ei alun perin ole tarkoitettu lämmitettäväksi ja joka ei sikikään ole kestänyt vuosikymmenten aikana tehtyjä muutoksia ja korjauksia. Mielipiteen vaatimus tarkoittaisi siten jäljennöksen rakentamista ja asumisen tarpeiden pakottamista rukoushuoneen muotoon. Tämä ei ole museaalisten suunnitteluperiaatteiden eikä kulttuuriympäristön arvojen mukaista.

Kaavaehdotukseksi on laadittu maankäytön suunnitelma, jossa on huomioitu tontin merkitys vihreänä keitaana ja keskusaiheena, asuntorakentamisen vaatimukset täyttäen. Myös tonttia ympäröivien tukimuurien merkitys osana ympäristöä on huomioitu, Vihreyden ja maanpinnan avoimuuden kannalta on perusteltua, että pysäköinti on sijoitettu osittain kahteen tasoon, jolloin tonttia tarvitse käyttää tasoerojen edellyttämille rampeille. Tästä seuraa, että tonttiliittymät on järjestettävä sekä Oikokadulle että Onnelantielle.

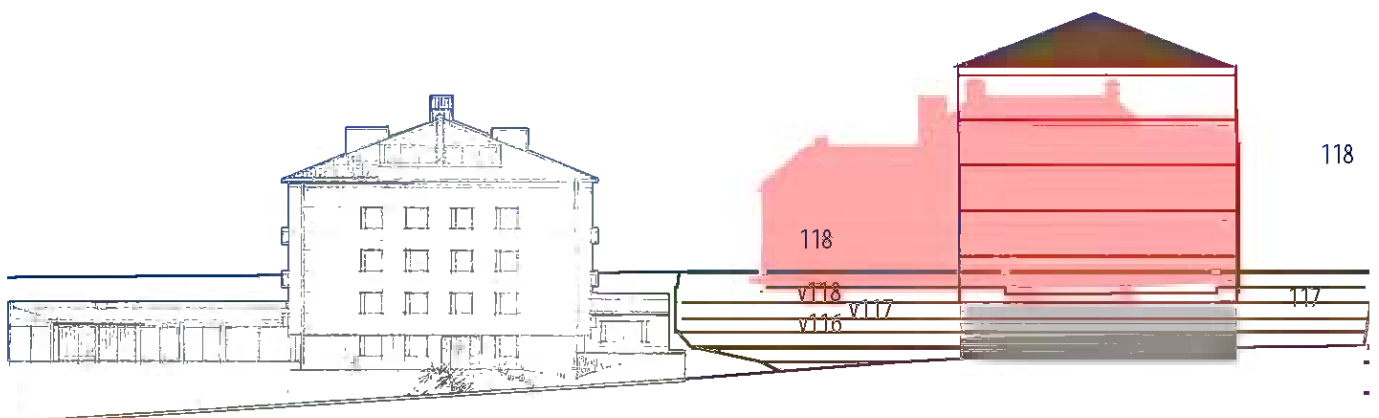
Mielipide 7:- Luonnosten suurin ongelma välinpitämättömyys asukkaiden mielipiteistä. Myös museoviraston määräykset on jätetty täysin huomiotta. Miksi alueelta asunnon hankkineiden sijoitusta ei pidetä minään? Alueen tiivistämiseen vetoaminen on vitsi. Miksi sitten valtavat omakotitalot? Muualla Lahdessa olisi tilaa tiivistää. Kaikki kaava-asiakirjoissa esitetyt suojeluarvot jätetään huomioimatta.

Mielipiteessä on lisäksi referoitu ympäristöministeriön ja museoviraston asiakirjoja ja todetaan, etteivät vaaditut arvot eikä ammattitaitoinen ja hyvä suunnittelu toteudu. Suunnittelussa olisi tärkeintä että kenenkään asumisviihtyvyyden ei kärsisi eikä ympäristön asuntojen arvo laskisi. Tässä tavoitellaan vain muutamaa hyvää veronmaksajaa. Onko oikein, että menetetään arvokas yhteinen kansallinen perintö tässä tavoittelussa. Alueen kauneudelle merkittävintä on nimenomaan puusto. Perustelut katulinjojen jatkamiseksi on tuulesta temmattu. Tontti ei ole jatkumoa kummallekaan kadulle, vaan puistomainen päätepiste molemmille. Jos uusi rakennus tulisi vanhan paikalle säilyisi puistomaisuus Oikokadun puoleisessa rinteessä. Kolmikerroksinen puutalo sopisi paikalle huomattavasti paremmin.

Vastaus 7: Luonnosvaiheen ennakkokuuleminen on kaavoituksessa se vaihe, jossa asukkaiden mielipiteitä kuullaan. Myös asukasilloissa ja mielipidekirjoituksissa on kuultu monenlaisia mielipiteitä. Palautteena saadut lausunnot ja mielipiteet on pyritty ottamaan huomioon niin paljon kuin rakentamisen tosiasiat huomioiden on mahdollista. Kaavaluonnoksen ajatus katulinjojen jatkamiseksi oli väärä ja kaavaehdotukseksi onkin laaditussa maankäyttövaihtoehdossa tuo ajatus on hylätty. Kaavaehdotuksessa on pyritty huomioimaan myös ratkaisun vaikutus asumisviihtyvyyteen. Tontille on osoitettu yksi asuinrakennuksen rakennusala, johon liittyy pihakansi. Sen ja asuinrakennuksen alle on sijoitettu pysäköintiä ja kannen päälle oleskelupiha sekä pysäköintiä. Rakentamisen ja pysäköinnin määrä ovat kaavoituksessa suhteessa toisiinsa. Tuon yhtälön perusteella kaavaehdotuksen ratkaisu mahdollistaa maan alle sijoitettua pysäköintiä ja vapauttaa tilaa vihreydelle. Muu piha-alue kulkuyhteyksiä lukuun ottamatta on osoitettu istutusalueeksi, joilla on myös suojeltavaksi merkittyjä puita. Mielipiteessä todettu asia, että alueen kauneudelle merkittävintä on nimenomaan puusto, on pyritty huomioimaan. Asumisen lisääminen keskustassa palvelujen lähellä on Lahden kaupungin strategian mukaista.

Mielipide 8 (Salpausselän Luonnonystävät ry): - Kuulemistilaisuudessa lähialueen asukkaat esittivät luonnoksista kriittisiä kommentteja. Myös SSLY kritisoi tehokasta rakentamista. Miksi ei ole esitetty vähemmän tehokasta vaihtoehtoa, joka sopisi paremmin rakennushistoriallisesti arvokkaalle paikalle? Suunnittelun lähtökohtana olisi pidettävä arvokasta kaupunkirakenteellista kokonaisuutta. Rakennusoikeuden lähtökohtana on pidetty korttelin Oikokadun puoleisten tonttien tehokkuutta. Oikokadun puolella naapuritontin tehokkuus on $e=0,81$ ja Onnelantien puolella $e=0,45$. SSLY:n näkemyksen mukaan kaavatyön tehokkuuden tulisi olla lähempänä $e=0,45$, koska tontti on osa Onnelantie vanhaa puutaloaluetta. Onnelantie 2: pihalla on runsaasti hienoa, vanhaa puustoa. Ne tulee kartoittaa ja merkitä asemakaavaan säilytettävänä. Puuston ja kasvillisuuden rahallinen arvo on määriteltävä ja kirjattava asemakaavaan. Vastaava merkintä- ja suojelukäytäntö tulisi ottaa käyttöön asemakaavaprosessiin muuallakin. Onnelantien rakennusten tulee noudattaa muun Onnelantien rakennustapaa. Oikokadun puolella rakennuksen on oltava merkittävästi esitettyjä vaihtoehtoja pienempi. Rakennus ei saa täyttää Oikokadun ja Saimaankadun kulmaa. Rakennusoikeus ja piharakenteet, pysäköintialueet, jätehuoltotilat ja kulkuväylät tulee sovittaa arvokkaalle alueelle. Tosiasia taitaa olla, että vanhaa rukoushuonetta tuskin voidaan säilyttää rakennustapansa vuoksi. Odotamme uusia vaihtoehtoja, Onnelantien ehdoilla.

Vastaus: Mieliopide jätettiin kuulemisajan jälkeen, mutta otetaan huomioon kaavatyössä. Kaavatyöstä pidetyssä yleisötilaisuudessa käytiin vilkas keskustelu, jonka kulku on kirjattu kaavan kotisivulla (muistio on kaavan liiteasiakirjoissa). Luonnosvaiheessa haetaan erilaisia maankäyttöratkaisuja. Tämä kaavatyö on kestänyt pitkään ja monia vaihtoehtoja on tutkittu jo ennen luonnosvaihetta. Luonnoksiksi päätyneet vaihtoehdot edustivat suhteellisen tehokasta vaihtoehtoa, koska kyseessä on keskusta-alue. Kaavoittajan esittämät vaihtoehdoista keskusteltiin kiinteistön omistajien kanssa, mutta luonnoksissa oli kuitenkin pyritty huomioimaan myös alueen viihtyisyyttä laajemmalla alueella. Saadun palautteen valossa ne olivat epätydyttäviä asukkaiden mielestä. Myös museoviranomaisten näkemys poikkesi kaavoittajan esityksistä. Kaavaehdotukseksi on laadittu suunnitelma, jossa on mahdollisuuksien mukaan pyritty huomioimaan osallisten ja viranomaisten perustellut näkökulmat huomioiden kulttuuriympäristö ja rakentamiseen liittyvät realiteetit. Lähtökohtana on palautteessa voimakkaasti ilmaistu Otto-livari Meurmanin, alueen ensimmäisen asemakaavan laatijan näkemys, että rakennuspaikka on alueen keskusta-alue. Näin ollen tehokkuuden määrittäminen Onnelantien pientalojen mukaan ei ole oikea lähtökohta, vaan edellyttää tehokkaampaa rakentamista. Rukoushuoneen kaltaista uudisrakentamista ei museokaan ole toivonut, joten ehdotukseksi on tehty hakemuksen asuinkerrostalokaava. Kaavoituksen ja rakentamisen yleiset periaatteet ovat muuttuneet naapurikerrostalojen rakentamisajankohdasta, joten niiden tehokkuus ei ole vertailukelpoinen lähtökohta nykyaikaiseen asuinrakentamiseen. Normit toiset kuin jälleenrakennuskauden kaavoissa. Tärkeimpänä tavoitteena kaavaehdotusta laadittaessa on ollut RKY-alueen oleellinen ominaisuus, puistomaisuuden vaaliminen. Tontin puusto on kartoitettu ja merkitty mahdollisuuksien rajoissa suojeltaviksi silloin kun puu on hyväkuntoinen. Toki osa hienosta puustosta jää väistämättä rakennustoimenpiteiden alle. Asuinrakennuksen rakennusala on keskellä tonttia, jolloin sen ympärillä olevaa puustoa ja pihaa on mahdollisuus kehittää edelleenkin puistomaisena tontin osana. Merkittävä toimenpide, joka varmistaa mahdollisimman monen puun säilymisen Oikokadun varrella, on Kunnallistekniikan kanssa yhteistyössä tehty suunnitelma, jonka mukaan Oikokadun puolella oleva tukimuuri penkereineen säilytetään katualueen osana (johon se nykyin kuuluu), jolloin puiden kasvuolosuhteet Oikokadun puoleisen tukimuurin vierellä pysyvät ennallaan ja niillä on edellytykset säilyä ympäristön osana. Puuston rahallista arvoa ei tässä eikä yleisestikään ole ryhdytty arvioimaan, mutta alueen ympäristöominaisuuksia on arvioitu KEKO-laskennalla.

Kaavio. Kaavaratkaisu ja nykyinen rakennuskanta Oikokadulta katsottuna. Rukoushuone taustalla.

5 KUVAUS

5.1 Asemakaavan rakenne

5.1.1 Kokonaisrakenne

Kaava-alue käsittää yhden tontin, jota rajaavat kolmelta sivulta katualueet. Tontille on osoitettu keskeisesti yksi 5-kerroksisen asuinrakennuksen rakennusala, jonka itäpuolella, korttelin sisäosassa on rakennusala maanalaista pysäköintiä ja sen päälle toteutettavaa pihakantta varten. Koska tontin eteläpuolella oleva Onnelantie on yli 5 metriä korkeammalla kuin Oikokadulle johtava tonttiliittymä, on ajot pihakannelle ja sen alle voitu järjestää ilman erillisiä rampeja. Oikokadun puolella liittymä edellyttää ajoyhteyden kaivamista maan alla olevaan pysäköintihalliin. Tontin reunoille katujen puolelle jää leveät is-kaistat, joiden alueella on mahdollisuus säilyttää nykyistä puustoa ja kasvillisuutta sekä istuttaa uutta kasvillisuutta. Katujen ja tontin suuret korkeuserot on jo nykyään tasattu tukimuurein.

5.1.2 Mitoitus ja aluevaraukset

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK/s):

- tontin pinta-ala	2111 m ²
- tontin yhteenlaskettu rakennusoikeus	2025 k-m ²
- tehokkuus	e = 0,96
- asuntoja (laskettuna 1 as/75 k-m ²)	27 kpl
- asukkaita (laskettuna 1 as / 40 k-m ²)	n. 50
- autopaikkoja (1 ap/ 80 k-m ²)	25 kpl,
autopaikoista 6 voi olla pihakannella pihakannella. Loput sijoitetaan maanalaiseen pysäköintihalliin ja asuinrakennuksen kellarikerrokseen.	

5.1.3 Palvelut

Kaava-alue on keskustan palvelujen äärellä.

5.2 VAT:in, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten toteutuminen

Lahden oikeusvaikutteista yleiskaavaa 2025 laadittaessa on otettu huomioon MRL 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset ja asemakaava on yleiskaavan mukainen. Asemakaavan muutos on Päijät-Hämeen maakuntakaavan mukainen.

5.3 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavassa on huomioitu kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön kehittäminen, viheralueiden säilyminen, tarvittavat melusuojaukset, hulevesien käsittely sekä Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteet.

5.4 Kaavan vaikutukset

5.4.1 Vaikutus rakennettuun ympäristöön ja liikenteeseen

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

- puolijulkisesta ympäristöstä tulee yksityisalue
- alueen keskeinen ja vanhin rakennus puretaan
- uusi tonttiliittymä Oikokadulle

Vaikutukset kaupunkikuvaan

- rukoushuoneen tilalle tulee uudisrakennus, jonka rakennusmassa ja sijainti tontilla mukailee purettavan rakennuksen asemaa kaupunkikuvassa, tontin puistomaisuus säilyy osittain ja uusiutuu istutusalueilla
- Oikokadun tonttiliittymän paikalta on purettava osa katua rajaavaa tukimuuria

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

- kulttuuriympäristö muuttuu, mutta rakennetun ympäristön poistuvat elementit on inventoitu ja taltioitu rakennushistoriaselvitykseen

Vaikutukset liikenteeseen

- 50 uuden asukkaan muutto lisää jonkin verran asukasliikennettä. Liikenne liittyy katuun kahdesta tonttiliittymästä

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Vaikutukset maisemaan

- vaikutus lähimaisemaan on suurimmillaan rakentamisen jälkeen, mutta ajan kuluessa puusto täydentyä ja kasvaa.
- kaavanmuutos ei näy kaukomaisemassa

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

- rakentaminen edellyttää maan kaivua kellarikerroksen ja ajoyhteyden toteuttamiseksi. Muilla rakentamattomilla tontin osilla maanpinta säilyy nykyisessä tasossa. Maaperä on hiekkaa. Hulevesien valumisesta ja/tai imeyttämisestä huolehditaan suunnittelu- ja toteutusvaiheessa
- rakentamisen vaikutus ilmaan ja ilmastoon ajoittuu rakentamisaikaan

Vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön

- vaikutukset kasvillisuuteen kohdistuvat puustoon, jota jää rakentamisen ja rakennustyömaan alle. Kaava edellyttää merkittyjen puiden suojelemista ja uusien istuttamista. Muuten kasvillisuus on nyt ja tulevaisuudessa nurmialuetta. Tontin kaupunkiluonto eläimineen muuttuu rakentamisen aikana.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

- vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat ensisijaisesti rakennusaikaan

5.4.3 Muut vaikutukset

- kaavan myötä alue muuttuu asumisen paikaksi. Vaikutukset väestörakenteeseen ovat vähäiset
- uusi naapurusto muuttaa sosiaalista yhteisöä
- lapsivaikutukset ei ole merkittävät, koska päiväkotitoiminta alueella on loppunut
- alue tulee liittää kaukolämpöön, mikä lisää verkoston käyttöastetta
- lisää keskustan palvelujen asukaspohjaa

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Saimaankadun liikennemelu on huomioitu määräyksellä dB, jolla edellytetään ulkoseinärakenteilta riittävää ääneneristystä. Oleskelualue on sijoitettu korttelin keskiosaan, missä sitä suojaa uudisrakennus.

5.6 Kaavamerkinnot ja -määräykset

Kaikki merkinnät ja määräykset ovat kaavakartan liitteenä.

Pääkäyttötarkoitus

AK/s ASUINKERROSTALOJEN KORTTELIALUE, JOKA ON OSA VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄÄ RAKENNETTUA KULTTUURIYMPÄRISTÖÄ (RKY) JA SEN SIJAINTI KAUPUNKIKUVAN KANNALTA MERKITTÄVÄ. UUDISRAKENNUSTEN TULEE SOVELTUA YMPÄRISTÖÖN NIIN, ETTÄ PAIKAN KAUPUNKIKUVALLINEN LUONNE SÄILYY. ARVOKAS PIHAPUUSTO ON SÄILYTETTÄVÄ

Rakentamista ohjaavia määräyksiä:

- kk** KIRJAINYHDISTELMÄ OSOITTAÄ, ETTÄ RAKENNUKSEN KELLARIKERROKSEEN SAA SJOITTAÄ AUTOPAIKKOJA JA PÄÄKÄYTTÖTARKOITUSTA PALVELEVIA TILOJA RAKENNUSOIKEUDEN ESTÄMÄTTÄ.
- +118,7**
PIHAN KANSITASON YLIN SALLITTU KORKEUSASEMA (LIKIARVO, ma-1 KATTO).
- ma-1** MAANALAINEN TILA, JOHON SAA SJOITTAÄ AUTOPAIKKOJA.
- PIHAKANNEN ALLE JOHTAVAN AJOYHTEYDEN LIKIMÄÄRÄINEN SIAINTI. LIIKENNÖITÄVÄ PIHAN OSA TULEE RAJATA ISTUTUSALUEITA VASTAAN TUKIMUUREIN.
- parv** ALUEEN OSA, JOLLE PARVEKKEET SAAVAT ULOTTUA ASUINRAKENNUKSEN RAKENNUSALAN .. PARVEKKEET ON TOTEUTETTAVA ERILLISINÄ JA NE TULEE TUKEA VÄLIPOHJISTA. KUNKIN ENIMMÄISPITUUS SAA OLLA 4m JA NIIDEN KAITEIDEN VÄLIIN SIVUSUUNNASSA TULEE JÄÄDÄ VÄHINTÄÄN 3m.
- is** ISTUTETTAVA ALUEEN OSA, JOKA ON TOTEUTETTAVA SUUNNITELMAN MUKAAN. SUUNNITELMASSA TULEE HUOMIOIDA SUOJELTUIEN PUIDEN KASVUOLOSUHTEET. UUSIEN PUIDEN LAJIVALINNASSA ON OTETTAVA HUOMIOON KORTTELIALUEEN KULTTUURIHISTORIAALLINEN ARVO. MAANPINNAN LUONNOLLISTA KORKEUTTA EI SAA OLEELLISESTI MUUTTAÄ. ALUETTA EI SAA KÄYTTÄÄ PAIKOITUKSEEN JA HUOLTOAJOON.
- ai** TONTTI ON AIDATTAVA KATUALUETTA VASTAAN. JOS KORKEUSERO KATUALUEEN JA TONTIN RAJALLA ON SUUREMPI KUIN 500 mm, TULEE RAJALLA OLLA TUKIMUURI. TUKIMUURIN PÄÄLLÄ TULEE OLLA PUTOAMISEN ESTÄVÄ AITA. SAIMAANKADUN PUOLELLA OLEVAT TUKIMUURIIN LIITTYVÄT PORTAAT KAITEINEEN TULEE SÄILYTTÄÄ.
- ju** JULKISIVUIEN SUUNNITTELUSSA TULEE HUOMIOIDA SIAINTI ARVOKKAASSA KULTTUURIYMPÄRISTÖSSÄ. JULKISIVUPINTOJEN TULEE OLLA YHTENÄISESTI RAPATTUJA JA VAALEITA. ULOKEPARVEKKEIDEN KAITEIDEN TULEE OLLA METALLISIA PINNAKAITEITA TAI REIJITETTYÄ PELTIÄ. PARVEKKEIDEN MAHDOLLINEN LASITUS TULEE ASENTAA SUOJAKAITEEN SISÄPINNAN TASOON. VESIKATON TULEE OLLA PUNAINEN AUMAKATTO JA MATERIAALILTAAN KONESAUMAPELTIÄ TAI TIILTÄ.
- ju→** NUOLI OSOITTAÄ RAKENNUSALAN SIVUN, JOSTA ON AJO PIHAKANNEN ALLA OLEVAAN MAANALAISEEN PYSÄKÖINTIHALLIIN. OVIAUKON LEVEYS SAA OLLA ENINTÄÄN 5m JA KORKEUS 2,5m. JULKISIVUN SUUNNITTELUSSA TULEE NOUDATTAÄ KORTTELIALUEEN RAKENNUSTAPAA (ju).

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Havainnollistavat kuvat, rakentamistapaohjeet ym.

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Kaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman.

6.3 Toteutuksen seuranta

Rakennusvalvonnan kaupunkikuvaryhmä ja kaupunkikuva-arkkitehti seuraavat ja ohjaavat kaavan toteutumista suunnittelu- ja toteutusvaiheessa, yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa, erityisesti kulttuuriympäristöarvojen, Oikokadun tukimuurin ja puuston säilyttämiseksi.

7 PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Lahdessa 15.8.2019

Kaavoitusarkkitehti

Päivi Airas

8 SEURANTALOMAKE

Liite.

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	398 Lahti	Täyttämispvm	14.08.2019
Kaavan nimi	ASEMAKAAVAN MUUTOS KOSKEE. PAAVOLAN (3.) KAUPUNGINOSAN KORTTELIN 93 TONTTIA 15		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	15.08.2019
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	398A2691
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,2111	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,2111

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2111	100,0	2025	0,96	0,0000	802
A yhteensä	0,2111	100,0	2025	0,96	0,2111	2025
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,2111	-1223
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

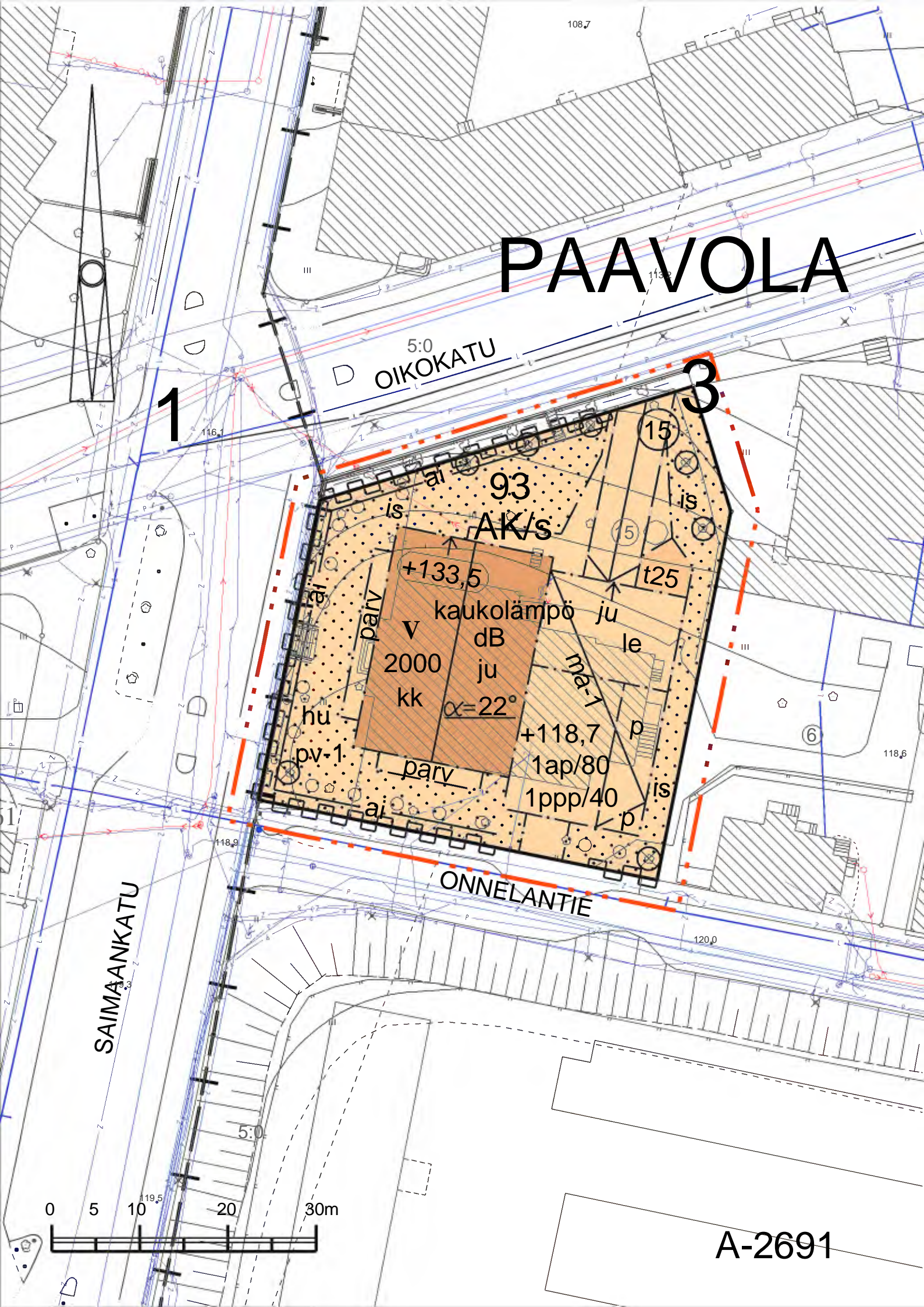
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2111	100,0	2025	0,96	0,0000	802
A yhteensä	0,2111	100,0	2025	0,96	0,2111	2025
AK-1	0,2111	100,0	2025	0,96	0,2111	2025
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,2111	-1223
Y					-0,2111	-1223
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

PAAVOLA

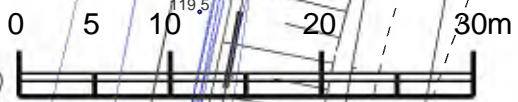
1

3

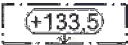

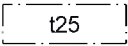

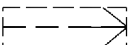
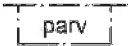
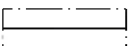
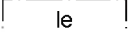
OIKOKATU

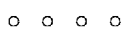
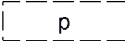

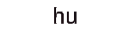
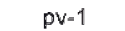

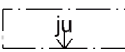

SAIMAANKATU

ONNELANTIE

A-2691

Nro	Merkintä	Määräys
1		ASUINKERROSTALOJEN KORTTELIALUE, JOKA ON OSA VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄÄ RAKENNETTUA KULTTUURIYMPÄRISTÖÄ (RKY) JA SEN SIJAINTI KAUPUNKIKUVAN KANNALTA MERKITTÄVÄ. UUDISRAKENNUSTEN TULEE SOVELTUA YMPÄRISTÖÖN NIIN, ETTÄ PAIKAN KAUPUNKIKUVALLINEN LUONNE SÄILYY. ARVOKAS PIHAPUUSTO ON SÄILYTETTÄVÄ.
2		3 m KAAVA-ALUEEN RAJAN ULKOPUOLELLA OLEVA VIIVA.
3		KAUPUNGINOSAN RAJA.
4		KORTTELIN, KORTTELINOSAN JA ALUEEN RAJA.
5		OSA-ALUEEN RAJA.
6		OHJEELLINEN ALUEEN TAI OSA-ALUEEN RAJA.
7		TONTIN RAJA.
8	3	KAUPUNGINOSAN NUMERO.
9	PAA	KAUPUNGINOSAN NIMI.
10	93	KORTTELIN NUMERO.
11		TONTIN NUMERO.
12	2000	RAKENNUSOIKEUS KERROSALANELIÖMETREINÄ.
13	V	ROOMALAINEN NUMERO OSOITTAAN RAKENNUSTEN, RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN SUURIMMAN SALLITUN KERROSLUVUN.
14	kk	KIRJAINYHDISTELMÄ kk OSOITTAAN, ETTÄ RAKENNUKSEN KELLARIKERROKSEEN SAA SIIJOITTAAN AUTOPAIKKOJA JA PÄÄKÄYTTÖTARKOITUSTA PALVELEVIA TILOJA RAKENNUSOIKEUDEN ESTÄMÄTTÄ.
15	$\alpha=22^\circ$	LUKU OSOITTAAN EHDOTTOMASTI KÄYTETTÄVÄN KATTOKALTEVUUDEN. ASTELUKU VASTAA SUHDELUKUA 1:2,5
16	+118,7	PIHAN KANSITASON YLIN SALLITTU KORKEUSASEMA (LIKIARVO, ma-1 KATTO).
17		RAKENNUKSEN JULKISIVUPINNAN JA VESIKATON LEIKKAUSKOHDAN YLIN KORKEUSASEMA.
18		RAKENNUSALA.
19		TALOUSRAKENNUKSEN RAKENNUSALA JA RAKENNUSOIKEUS KERROSALANELIÖMETREINÄ.
20		MAANALAINEN TILA, JOHON SAA SIIJOITTAAN AUTOPAIKKOJA.
21		PIHAKANNEN ALLE JOHTAVAN AJOYHTEYDEN LIKIMÄÄRÄINEN SIJAINTI. LIIKENNÖITÄVÄ PIHAN OSA TULEE RAJATA ISTUTUSALUEITA VASTAAN TUKIMUUREIN.
22		ALUEEN OSA, JOLLE PARVEKKEET SAAVAT ULOTTUA ASUINRAKENNUKSEN RAKENNUSALAN YLI. PARVEKKEET ON TOTEUTETTAVA ERILLISINÄ JA NE TULEE TUKEA VÄLIPOHJISTA. KUNKIN ENIMMÄISPITUUS SAA OLLA 4m JA NIIDEN KAITEIDEN VÄLIIN SIVUSUUNNASSA TULEE JÄÄDÄ VÄHINTÄÄN 3 m.
23		RAKENNUKSEN HARJANSUUNTAA OSOITTAVA VIIVA.
24	dB	SAIMAANKADULTA KANTAUTUVA LIIKENNEMELU YLITTÄÄ OHJEARVOT OSALLA KAAVA-ALUETTA. ASUINRAKENNUKSEN KADUNPUOLEISTEN ULKOSEINIEN ÄÄNIERISTYKSEN LIIKENNEMELUA VASTAAN ON OLTAVA VÄHINTÄÄN 30 dBA. PIHA- JA LEIKKIALUEET TULEE SIIJOITTAAN MELULTA SUOJATTUIHIN TONTIN OSIIN.
25		LEIKKI- JA OLESKELUALUEEKSI VARATTU ALUEEN OSA.

- 26 ISTUTETTAVA ALUEEN OSA, JOKA ON TOTEUTETTAVA SUUNNITELMAN MUKAAN. SUUNNITELMASSA TULEE HUOMIOIDA SUOJELTUIEN PUIDEN KASVUOLosuhteet. UUSIEN PUIDEN LAJIVALINNASSA ON OTETTAVA HUOMIOON KORTTELIALUEEN KULTTUURIHISTORIALLINEN ARVO. MAANPINNAN LUONNOLLISTA KORKEUTTA EI SAA OLEELLISESTI MUUTTA. ALUETTA EI SAA KÄYTTÄÄ PAIKOITUKSEEN JA HUOLTOAJON.
- 27 SÄILYTETTÄVÄ / TÄYDENNETTÄVÄ PUURIVI.
- 28 OHJEELLINEN PYSÄKÖIMISPAIKKA, JOTA EI SAA KATTAA.
- 29 KATUALUEEN RAJAN OSA, JONKA KOHDALTA EI SAA JÄRJESTÄÄ AJONEUVOLIITTYMÄÄ.
- 30 MERKINTÄ OSOITTA, KUINKA MONTA KERROSALANELIOMETRIÄ KOHTI ON RAKENNETTAVA YKSI AUTOAUKKO. AUTOAUKKOILLE SUOSITELLAAN TEHTÄVÄKSI VARAUS SÄHKÖAUTOJEN LATAUKSELLE.
- 31 MERKINTÄ OSOITTA, KUINKA MONTAA KERROSALANELIOMETRIÄ KOHTI ON RAKENNETTAVA YKSI POLKUPYÖRÄPAIKKA. VÄHINTÄÄN PUOLET SÄILYTYS-PAIKOISTA TULEE OLLA KATETTUJA. ULKOTILOISSA OLEVIEN PAIKKOJEN TULEE OLLA RUNKOLUKITTAVIA.
- 32 SUOJELTAVA PUU.
- 33 TONTIN KUIVATUKSESTA ON LAADITTAVA SUUNNITELMA, JOSTA KÄY ILMI MITEN TONTILLA KERÄÄNTYVÄT HULEVEDET IMEYTETÄÄN JA / TAI OHJATAAN SIIHEN TARKOITUKSEEN ERIKSEEN SUUNNITELTUUN KÄSITTELYPAIKKAAN TAI SADEVESIVIEMÄRIIN.
- 34 VEDENHANKINNALLE TÄRKEÄ POHJAVESIALUE. ALUEELLA EI SAA VAARANTAA POHJAVEDEN LAATUA EIKÄ MÄÄRÄÄ.
- 35 TONTTI ON AIDATTAVA KATUALUETTA VASTAAN. JOS KORKEUSERO KATUALUEEN JA TONTIN RAJALLA ON SUUREMPI KUIN 500 mm, TULEE RAJALLA OLLA TUKIMUURI. TUKIMUURIN PÄÄLLÄ TULEE OLLA PUTOAMISEN ESTÄVÄ AITA. SAIMAANKADUN PUOLELLA OLEVAT TUKIMUURIIN LIITTYVÄT PORTAAT KAITEINEEN TULEE SÄILYTTÄÄ.
- 36 JULKISIVUJEN SUUNNITELUSSA TULEE HUOMIOIDA SIJAINTI ARVOKKAASSA KULTTUURIYMPÄRISTÖSSÄ. JULKISIVUPINTOJEN TULEE OLLA YHTENÄISESTI RAPATTUJA JA VAALEITA. ULOKEPARVEKKEIDEN KAITEIDEN TULEE OLLA METALLISIA PINNAKAITEITA TAI REIJITETTYÄ PELTIÄ. PARVEKKEIDEN MAHDOLLINEN LASITUS TULEE ASENTAA SUOJAKAITEEN SISÄPINNAN TASOON. VESIKATON TULEE OLLA PUNAINEN AUMAKATTO JA MATERIAALILTAAN KONESAUMAPELTIÄ TAI TIILTÄ.
- 37 NUOLI OSOITTA RAKENNUSALAN SIVUN, JOSTA ON AJO PIHAKANNEN ALLA OLEVAAN MAANALASEEN PYSÄKÖINTIHALLIIN. OVIAUKON LEVEYS SAA OLLA ENINTÄÄN 5m JA KORKEUS 2,5m. JULKISIVUN SUUNNITELUSSA TULEE NOUDATTA KORTTELIALUEEN RAKENNUSTAPAA (ju).
- 38 UUDISRAKENNUKSET ON LIITETTÄVÄ KAUKOLÄMPÖVERKKOON POIKKEUKSENA MRL 57a §:ssä LUETELLUT RAKENNUKSET.

LAHTI

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTI- SUUNNITELMA

A-2691

Asemakaavan muutos

Onnelantie 2/Oikokatu 5
ent. Rukoushuone

Lahti.fi

8.2.2019

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukainen
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Asemakaava A-2691
(Onnelantie 2/Oikokatu 5, ent. Rukoushuone)

ALOITE/HAKIJA

Asemakaava laaditaan yksityisen maanomistajan aloitteesta.

SUUNNITTELUALUE

Kaavoitettava alue sijaitsee Paavolan (3.) kaupunginosassa, korttelissa 93 (tontti 15), Onnelantien, Saimaankadun ja Oikokadun rajaamalla alueella.

TAVOITE

Tavoitteena on muuttaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rukoushuoneen tontti asumiskäyttöön.

LÄHTÖTIEDOT

Aluetta koskevat seuraavat voimassa olevat kaavat ja suunnitelmat:

- Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014
- Lahden läntisten osien osayleiskaava Y-202 (kv 27.6.2016 § 70) sai lainvoimainen 5.10.2017
- Asemakaava 13153/A, lainvoimainen 22.10.1954

Lähtötiedot on esitetty tarkemmin kaavan selostuksessa.

SELVITYSTIEDOT (Maankäyttö- ja rakennusasetus 25 §)

Alueesta on laadittu seuraavat selvitykset:

- Lahden yleiskaavatyön yhteydessä tehdyt perusselvitykset
- Rakennushistoriallinen selvitys/ Onnelantie 2 – Vanha rukoushuone/ Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen, 6.3.2018
- Sisäilma/Rakennetutkimus/ Rukoushuone/ Polygon/051721700287, 12.5.2017, päivitys 18.8.2017
- Kiinteistökatselmus+PTS/Rukoushuone ja omakotitalo/ Vahanen Oy,10.8.2015

Kaavatyön yhteydessä tullaan laatimaan lisäksi seuraavat selvitykset:

- meluselvitys tarvittaessa
- liikenneselvitys tarvittaessa

Kaavatyötä koskevien selvitysten antamat lähtökohdat on esitetty tarkemmin kaavan selostuksessa.

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Osalliset (Maankäyttö- ja rakennuslaki 62 §)

Osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tämän kaavatyön osallisia ovat:

- kiinteistöyhtymä Onnelat
- Lahden kaupunki/ TIKE, Tiirismaan koulu, Lahden kaupunginsairaala, Saimaankatu 4 (kioski)

Kiinteistöt

- Onnelantie 4
- Oikokatu 7
- Oikokatu 4
- Oikokatu 6
- Saimaankatu 4/vuokralainen

Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä koko kaavoitustyön ajan internetissä osoitteessa www.lahti.fi/kaavoitus sekä ehdotusvaiheen ajan kirjastossa. Suunnitelmaa täydennetään tarvittaessa työn aikana.

Seuraavalla sivulla on esitetty osallistumismahdollisuudet kaavoituksen eri vaiheissa. Kaavatyön aikana saatu palaute kirjataan kaavaselostukseen, jossa kerrotaan miten palaute on otettu huomioon kaavoituksessa.

Kaavatyötä on esitelty keskusta-alueen kaavailloissa 24.5.2017, 9.11.2017 ja 17.10.2018, jolloin suunnitelmista on päässyt kertomaan mielipiteensä.

Asemakaavaluonnosta ja sen vaihtoehtoja esittelevä yleisötilaisuus on 20.2.2018 klo 17.30 entisen kansanopiston auditoriossa, Harjukatu 46 (Opiston Kunkku). Yleisötilaisuudesta ilmoitetaan Uusi Lahti -lehdessä ja kaavan kotisivuilla.

Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyö järjestetään erikseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma toimitetaan Hämeen ELY-keskukselle tiedoksi. Kunnan ja alueellisen ympäristökeskuksen välinen viranomaisyhteistyö (MRL 66 §) on pidetty 5.6.2017. Kaavan luonnosvaiheen valmistelumateriaalista pyydetään viranomaisilta tarvittavat lausunnot.

Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot tarvittaessa, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta.

KAAVOITUKSEN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Kaavoituksen eteneminen ja alustava/suunniteltu aikataulu on esitetty OAS:n lopussa.

KAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI (MRL 9§, MRA 1§)

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvítettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitysten perusteella on voitava arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset.

Asemakaavan vaikutukset arvioidaan lähtötietojen pohjalta asiantuntijatyönä. Vaikutusarvioinnissa hyödynnetään myös osallisten mielipiteitä ja kommentteja. Vaikutusarviointi esitetään kaavaselostuksessa.

Arvioitavat vaikutukset ovat:

1. ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön,
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,

SOPIMUKSET

Kaava edellyttää maankäyttösopimusta.

ASEMAKAAVAN LAATIJA

Lahden kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue / Maankäyttö ja aluehankkeet
Kaavoitusarkkitehti Päivi Airas

Askonkatu 2
15100 Lahti
(käyntiosoite: Askonkatu 2, 5. kerros)
puh: 050 518 4447
sähköposti: etunimi.sukunimi@lahti.fi

Päiväys ja allekirjoitus
Lahdessa 8.2.2018

Päivi Airas, kaavoitusarkkitehti

Kaavan kotisivu

[linkki](#)

Tietoa kaavoituksesta ja kaavoituskatsaus

<http://www.lahti.fi/kaavoitus>

Lahden ajankohtaiset hankkeet

www.lahti.fi/palvelut/aluehankkeet

KAAVOITUKSEN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Asemakaavanmuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto. Tavoitteellinen aikataulu, mikäli asemakaavasta ja/tai asemakaavanmuutoksesta ei jätetä muistutuksia tai valiteta, on esitetty seuraavana (kuukausi/vuosi).

kk
/18 **1** ALOITUSVAIHE
Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 8.3.2018.

02
/19 **2** LUONNOSVAIHE
Luonnosvaiheessa laaditaan idealuonnoksia ja selvityksiä sekä arvioidaan luonnoksen tai luonnosvaihtoehtojen vaikutuksia. Lisäksi käydään neuvotteluja osallisten kanssa. Luonnosvaiheessa järjestetään osallisten ennakkokuuleminen ja tarvittaessa yleisötilaisuus. Osallisille lähetetään osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos. Materiaalit lisätään myös kaavatyön verkkosivuille. Yleisötilaisuudesta ilmoitetaan Uusi Lahti -lehdessä ja kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi.

Osallistuminen

Osalliset voivat lausua kaavaluonnoksesta mielipiteensä kirjallisesti tai suullisesti kaavoittajalle. Mielipiteen voi jättää sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot. Annetut mielipiteet ja lausunnot julkaistaan nimineen kaupungin verkkosivuilla.

3
/19 **3** EHDOTUSVAIHE
Ehdotusvaiheessa laaditaan kaavaehdotus valitun kaavaluonnoksen pohjalta. Suunnittelussa huomioidaan ennakkokuulemisessa esitetyt mielipiteet. Kaavaehdotus esitellään tekniselle ja ympäristölautakunnalle, jonka päätöksellä se asetetaan nähtäville 30 vuorokaudeksi Lahti-Pisteeseen (Kirkkokatu 31, pääkirjaston aula) sekä kaupungin verkkosivuille. Nähtävillä olosta kuulutetaan Uusi Lahti -lehdessä ja kaupungin verkkosivuilla sekä ilmoitustaululla. Nähtävillä olon jälkeen kaavan laatija valmistelee vastineet mahdollisiin muistutuksiin. Jos muistutukset eivät aiheuta ehdotukseen olennaisia muutoksia, kaava etenee vastineineen hyväksymisvaiheeseen. Muussa tapauksessa tekninen ja ympäristölautakunta asettaa muutetun kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville.

Osallistuminen

Osalliset voivat jättää kaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen nähtävillä olon aikana. Muistutus osoitetaan tekniselle ja ympäristölautakunnalle, ja sen voi toimittaa Lahti-pisteeseen tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Muistutuksen tehneille lähetetään perusteltu vastaus. Lausuntoja pyydetään tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta. Muistutukset julkaistaan nimineen kaupungin verkkosivuilla.

05 **4** **HYVÄKSYMISVAIHE**

/19

4

Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen ja mahdolliset muistutukset vastineineen sekä esittää kaupunginvaltuustolle kaavan hyväksymistä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen. Vaikutukseltaan vähäisen kaavan muutosehdotuksen hyväksyy tekninen ja ympäristölautakunta. Hyväksymispäätöksestä lähetetään tieto kaava-aloitteen tekijälle, muistutuksen tehneille ja viranomaisille.

Osallistuminen

Osalliset ja kunnan jäsenet voivat valittaa kaupunginvaltuuston tai teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän valitusaikana. Hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollisuus valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

06 **5** **VOIMAANTULO**

/19

5

Kaava saa lainvoiman noin 1,5–2 kuukauden kuluttua kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikäli kaavasta ei valiteta. Kaava kuulutetaan lainvoimaiseksi kaupungintalon ilmoitustaululla.

**Häme
Ympäristöyksikkö**

Lahden kaupunki Tekninen ja ympäristötoimiala, Maankäyttö ja aluehankkeet

kirjaamo@lahti.fi

paivi.airas@lahti.fi

Viite lausuntopyyntö 8.2.2019

**Lausunto asemakaavan muutosluonnoksesta A-2691 Paavolan (3.)
kaupunginosa, kortteli 93, tontti 15, Onnelantie 2 / Oikokatu 5, ent. rukoushuone,**

Kaavamuutosalue sijaitsee Lahden keskustassa. Kaavan tavoitteena on muuttaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rukoushuoneen tontti asuinkäyttöön. Suunnittelualue kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Harjukadun, Onnelantien ja Kymintien pientaloalueet sekä Karjalankadun pienkerrostalot.

Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Y-202 suunnittelualue on keskustatoimintojen aluetta (C2) huomioon otettavine arvoineen maiseman suurmuoto, RKY-alue ja keskeiset katuyhteydet. Asemakaavassa alue on yleisten rakennusten tontti (Y) ilman sille määritettyä rakennusoikeutta. Ympäristön rakennuskanta koostuu pääosin asuin- ja liikerakennuksista. Suunnittelualueella olevan rukoushuoneeksi rakennetun ja myöhemmin myös päiväkotikäytössä olleen rakennuksen säilyttämistä ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena.

Kaavaluonnosvaihtoehtoja on laadittu kaksi, joiden kokonaisrakennusoikeus poikkeaa toisistaan vain vähän, mutta istutettava alueen osa ja muu rakentamiselta vapaa alue ovat vaihtoehdossa 2 vaihtoehtoa 1 suuremmat ja rakentaminen siten hieman väljempää.

Ottaen huomioon suunnittelualueen sijainti kaupungin keskustassa ja ympäristön maankäyttö, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pitää molempia vaihtoehtoja osayleiskaavan mukaisina. Vaihtoehdossa 2 esitetty ratkaisu mahdollistaa rakennusten ympärille kuitenkin niiden kaipaamaa väljyyttä ja kasvillisuutta jonkin verran vaihtoehtoa 1 enemmän. Kaavamääräykset ohjaavat rakentamista noudattamaan merkittävän kulttuuriympäristön rakennusten ominaispiirteitä, joskin määräykset ovat

aika yleispiirteisiä. ELY-keskus pitää siten vaihtoehtoa 2 vaihtoehtoa 1 parempana ratkaisuna.

Lausunnon on esitellyt ylitarkastaja Kirsti Nieminen ja ratkaissut yksikön päällikkö Marja Hiitiö. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

TIEDOKSI

Päijät-Hämeen maakuntamuseo

Päijät-Hämeen liitto

Tämä asiakirja HAMELY/210/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/210/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nieminen Kirsti 01.03.2019 08:42

Ratkaisija Hiitiö Marja 01.03.2019 08:59

Lähetäjä: [Karu-Hanski Tiina](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Lyp:n lausunto asemakaavamuutoksen luonnoksesta A-2691, Onnelantie 2 (ent. Rukoushuone), Paavola
Päivämäärä: 28. helmikuuta 2019 15:12:47

Lahden ympäristöpalvelut esittää asemakaavan muutosluonnoksesta A-2691, joka koskee entisen Rukoushuoneen tonttia Onnelantie 2:ssa, lausuntonaan seuraavan:

Nykyisellään Onnelantie 2:n tontti suurine puineen on kuin puisto, jonka soisi osittain säilyvän. Tontin riittävä vettä läpäisevä pinta (is) mahdollistaa tontilla muodostuvien hulevesien imeyttämisen. Etenkin Oikokadun puolelle, jonne tontin maanpinta laskee, on hyvä jättää läpäisevää pintaa hulevesiä varten ja siten rajoittaa tontilta poistuvien hulevesien määrää. Em. vuoksi ympäristöpalveluiden mielestä vaihtoehto 2:n mukainen kaavaluonnos on suositeltavampi kaavatyön jatkamiselle.

Onnelantie 2:n tontti on länsiosiltaan yli 55 dB:n liikennemelualueella vuoden 2017 meluselvityksen perusteella. Tämä tulee huomioida mm. julkisivurakenteissa ja oleskelualueiden sijoittelussa kuten at-ma -kaavamerkintä.

Hulevesi-insinööri Juhani Järveläinen on osallistunut lausunnon valmisteluun.

Tiina Karu-Hanski
ympäristönsuojelusihteeri
Rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualue
Lahden ympäristöpalvelut

Lahden kaupunginmuseo

Pvm 21.2.2019

Kaavoitusarkkitehti
Päivi Airas
Kaupunkisuunnittelu
Lahden kaupunkiympäristö
Askonkatu 2
15100 Lahti
kirjaamo@lahti.fi

Viite: Lausuntopyyntö 8.2.2019

Asia: Asemakaavamuutosluonnos, Paavolan kaupunginosa, kortteli 93, tontti 15, Onnelantie 2

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo, rakennuskulttuuri esittää otsikon asiasta pydettyä lausuntonaan seuraavan:

Onnelantie 2 sisältyy arkkitehti Otto-livari Meurmanin laatimaan, vuonna 1928 vahvistuneeseen Ali-Paavolan kaavamuutokseen. Meurman suunnitteli alueen englantilaisten puutarhakaupunki-ideoiden mukaisesti pienimittakaavaiseksi, vehreäksi ja erittäin rationaaliseksi. Alueen ominaispiirteitä ovat klassistisvaikutteiset noppamaiset rakennukset, tonttien takarajalle sijoitetut talousrakennukset, pihojen puutarhamaisuus ja katuja reunustavat vihervyöhykkeet. Meurmanille rakennukset ja niiden viherympäristöt olivat yhtä olennaisia kaupunkikuvan elementtejä, ja kasvillisuus vaikutti hänen mukaansa syvästi ihmisten ja eläinten hyvinvointiin.

Kaavaan sisältyi myös joitakin julkisia rakennuksia, joille oli kaavassa osoitettu merkittävä kaupunkikuvallinen tehtävä. Tällainen oli muun muassa jo ennen kaavan laatimista, vuonna 1923 rakennettu rukoushuone, joka sijaitsee pienen puutarhan keskellä Saimaankadun, Onnelantien ja Oikokadun rajaamana. Rakennus kokoaa ja päättää Onnelantien ja Karjalankadun-Oikokadun rakennusrivit.

1950-luvulla Meurmanin kaava-alueetta täydennettiin uusien rakennuksien Oikokadun eteläpuolella. Meurmanin kaavan esittämän katumuurin sijasta päädyttiin kolmeen pistetaloon, joilla jatkettiin Karjalankadun erillisten pienehköjen rakennusten ideaa, nyt 1950-luvun henkeen. Näin turvattiin viherympäristö, joka edelleen jossakin määrin leimaa Oikokadun eteläpuolen miljöötä.

Meurmanin Paavola-suunnitelmasta jäljellä olevat osat, Karjalankatu, Onnelantie ja Kymintie, sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luetteloon. Valtakunnallisia arvoalueita koskevat valtioneuvoston erikseen määrittelemät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, muun muassa vaatimus historiallisen jatkumon ja arvopiirteiden turvaamisesta. Alue sisältyy myös Lahden yleiskaavan keskustan arvoraajaukseen.

Rukoushuoneesta on laadittu kuntotutkimus. Rakennus on todettu huonokuntoiseksi, ja Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristövalvonta on asettanut sen käyttökieltoon. Valvonta ei puolla rakennuksen ottamista käyttöön korjattunakaan.

Museo puoltaa rukoushuoneen purkamista. Rakennus on dokumentoitu ja siitä on teetetty rakennushistoriaselvitys, laatijana arkkitehti Virpi Tervonen vuonna 2018.

Kaava-asiakirjoissa asemakaavamuutosluonnoksen todetaan perustuvan kahteen vaihtoehtoon. Vaihtoehto 1 käsittää nelikerroksisen asuinkerrostalon ja kaksi pientaloa talousrakennuksineen, rakennusoikeutta yhteensä 2040 kerrosalaneliömetriä. Vaihtoehdossa 2 kerrostalon sijoitus ja koko poikkeavat hieman vaihtoehdosta 1, ja tontille on osoitettu vain yksi pientalo, joka on vaihtoehtoa 1 jonkin verran suurempi. Rakennusoikeus on 2120 kerrosalaneliömetriä. Museo katsoo, että vaihtoehtoina esitetyt kaavaratkaisut eivät todellisuudessa ole varsinaisia vaihtoehtoja, vaan saman ratkaisun kerrosalaneliömetrien vähäiseen eroon perustuvia muunnoksia. Museo esittää, että kaavaratkaisuja etsitään monipuolisemmin.

Molemmat kaavaluonnosvaihtoehdot perustuvat ajatukseen siitä, että sekä Oikokadun pistetalojen että Onnelan pientalojen riviä jatketaan päätetontille asti. Tämä ratkaisu aiheuttaa rukoushuoneen tontille eräänlaisen kaupunkikuvallisen törmäyksen. Erilaiset rakennustyytit kohtaavat ahtaassa tilassa. Museo esittää, että kaavaratkaisun pohjaksi otetaan alueen valtakunnallinen arvo, joka edellyttää historiallisen jatkumon vaalimista. Paavolan alkuperäisen asemakaavan pääteaihe on oikea lähtökohta. Rukoushuoneen tilalle tulee toteuttaa rakennus, joka kokoaa alkuperäisen suunnitteluidean mukaisesti ympäristön aiheet ja päättää katulinjat hallitusti.

Esitettyjen asemakaavaluonnosten viherympäristöt ovat valitettavan vähäisiä. Alkuperäisen asemakaavan tavoitteleva rakennuksia ympäröivä vihreys ei toteudu. Laaja pihakansi jää puuttomaksi, eikä se varsin urbaanina elementtinä muutoinkaan tue alueen ominaispiirteitä. Museo esittää, että kaavan jatkokyössä otettaisiin huomioon alkuperäisen kaavan puutarhakaupunkiajatukset, Meurmanin ydintavoitteiden mukaisia viheralueita laajennettaisiin ja ympäristöä ohjattaisiin kehittämään perinteisin suomalaisin puutarhalajein.

Onnelantie 2 ei ole Lahden kaupungin tiivistämisstrategian toteutukselle otollinen miljöö. Siinä tulee noudattaa kaupungin viherkaupunkitavoitteita.

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo

museonjohtaja

Timo Simanainen

tutkija

Riitta Niskanen

Tiedoksi

Museovirasto, Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
Hämeen ely-keskus

Lähtettäjä: [Riitta Väänänen](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Lausuntopyyntö (asemakaavanmuutoksen) luonnoksesta koskien Paavolan (3.) kaupunginosan, korttelin 93 tonttia 15 (Onnelantie 2, ent. rukoushuone)
Päivämäärä: 13. helmikuuta 2019 13:43:55

Lahden kaupunki on varannut Päijät-Hämeen liitolle mahdollisuuden lausunnon antamiseen aiheesta mainitusta asemakaavan muutoksesta. Päijät-Hämeen liitto ei anna lausuntoa, koska kaavahanketta ohjaa lainvoimainen Lahden läntisten osien osayleiskaava Y-202.

Ystävällisin terveisin,

Riitta Väänänen

Riitta Väänänen

Aluesuunnittelupäällikkö

Päijät-Hämeen liitto

PL 50 (Hämeenkatu 9)

FI-15111 LAHTI

Manager, Regional Landuse Planning

The Regional Council of Päijät-Häme

GSM +358 40 531 7628

e-mail : riitta.vaananen@paijat-hame.fi

internet: www.paijat-hame.fi

12.03.2019

Vastaanottaja

kirjaamo@lahti.fi

Kohde

Asemakaavanmuutos A-2691 Onnelantie

D/3587/10.02.03.00.04/2014

lausunto asemakaavanmuutos A-2691

Päijät-Hämeen pelastuslaitos on vastaanottanut 08.02.2019 lausuntopyynnön koskien asemakaavan muutosta A-2691, Onnelantie 2.

Olen tutustunut asemakaavan muutosehdotukseen.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa koskien asemakaavan muutosta.

Raila Viljamaa

paloinsinööri
Raila Viljamaa

Lausunto Onnelantie 2 kaavaehdotuksesta

Lahden kaupunki
Kaupunkiympäristö / Maankäyttö ja aluehankkeet
Kaavoitusarkkitehti Päivi Airas
Askonkatu 2
15140 Lahti

LAUSUNTONI ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUKSEEN ONNELANTIE 2

Onnelantie 2 naapurina haluan tuoda esille näkemykseni asemakaavamuutoksesta asukkaiden kuulemistilaisuudessa.

Onnelantien ja Oikokadun suojellut rakennukset muodostavat kaupunkikuvallisesti puutarhamaisine rinteineen tasapainoisen idyllisen ympäristön, joka näin lähellä keskustaa on harvinaista. Suunnitellut korkeat uudisrakennukset Onnelantien alkuun ja Oikokadulle avohakkuineen tuhoavat tämän viheriön ja lehtevän kadunosan.

Massiivinen uudisrakentaminen viereiselle tontille ja Onnelantien ja Oikokadun puoleisten isojen puiden (16 kpl) hävittäminen tuhoaa tämän idyllin. Uuden, Oikokadulle tulevan liittymän rakentaminen mahdollisen uudisrakennuksen vierestä ja Oikokatu 7 eteläpäättyyn vie rauhan Oikokatu 7 asukkailta. Oikokadun puoleiseen kerrostaloon suunniteltu autokellari ei sovi mielestäni Oikokadulle. Viidennen liittymän lisääminen lyhyelle Oikokadulle, jolla on kadun suuntainen pysäköinti molemmin suuntiin tuo liikenteellisestikin suuren kolaririskin, koska liikennettä on paljon molempiin suuntiin. Rinteestä jyrkästi laskeutuva liittymä jalkakäytävän ja autopaikkojen välistä on todella vaarallinen yhdistelmä.

Me Oikokatu 7 asukkaat olemme luottaneet siihen, että Esikoislestadiolaisten rukoushuone on lajissaan ainutlaatuinen ja alue säilyy Päijät-Hämeen rakennushistoriallisten tärkeiden alueiden joukossa. Asuntoja on ostettu ja kunnostettu siinä uskossa, että niiden arvo säilyisi. Talomme on myös täysin peruskorjattu, tietysti museoviraston ohjeiden mukaan. Tuntuu omituiselta, että Hämeen lääninhallituksen päätös ja Korkeimman Hallinto-oikeuden päätös alueen suojelusta (13.12.1994) ei enää koskisikaan rukoushuoneen rakennusta. Kaavamuutosta suojellulle alueelle haetaan nyt kuulematta ensin Museovirastoa. Tontin omistajalla on käsitykseni mukaan ensisijainen velvollisuus on huolehtia rakennustensa kunnosta ja tehdä esityksiä rakennustensa kunnostamisesta. Tässä tapauksessa rakennukset on jätetty tarkoituksella kunnostamatta tuon päätöksen jälkeen. Miksi?

Alueen tulevassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Otto Iivari Meurmanin alkuperäinen suunnitelma (v.1928) alulueesta tähtäsi siihen, että siellä "viihtyvät ihmiset kasvit ja eläimet." Nämä arvot

Lausunto Onnelantie 2 kaavaehdotuksesta

eivät kummassakaan suunnitteluvaihtoehdossa nyt toteudu. Päärakennus ulkoa ja sisätiloiltaan on vielä peruskorjattavissa kuntotutkimuksen perusteella. Laajoin muutoksin siitä voi taitava arkkitehti laatia asuinkerrostalon tai jonkin muun soveltuvan yleisötilan. Pääasia uudisrakentamisessa on, että rakennuksen muoto ja puusto (16 isoa puuta) säilyisivät lähes ennallaan. Rakennuskanta Onnelantiellä on puurakenteista ja rakennukset sijoittuvat väljästi. Oikokadun rakennukset ovat noin kolmekerroksisia 1000 neliön rakennusoikeuksin. Pieni puukerrostalo rakennettuna rukoushuoneen paikalle, jolla rakennusoikeutta olisi n.1100 neliötä ei rikkoisi Onnelantienkään suojeltua kokonaisuutta, jolle kadunosalle on nyt suunnitelmissa pahimmassa tapauksessa jopa kaksi kolimikerrosista taloa. Oikadun puolelta katsottuna uudisrakennukset näyttävät täyttävän koko alueen (vaihtoehto 1). Ehdotuksessa tontin oleskelupiha-alue nousee oudosti huomattavan korkealle autotallikerroksen päälle peittäen. Autokellari ja sen sisäänajoalue peittää Oikokadun alimpien päätyasuntojen maisemat. Roskakatos Oikokadun päätyasuntoa vasten tuntuu oudolta jo hajuhaittojenkin takia.

Ehdotukseni on:

Jos rakennusta ei voi ottaa muutoksin asuinkäyttöön tai muuhun käyttöön, mahdollisen uudisrakentamisen tulisi olla kevyttä eikä koko tontin peittämistä asfaltilla ja betonilla ja autokellarilla, kuten ehdotuksissa on. Rakentamisessa Oikokadun ja Onnelantien rehevä puustonauha kaupunginsairaalaan asti rikkoutuu. Rakennusoikeuden tulisi olla samaa luokkaa (n. 1100 neliötä) kuin viereisillä Oikokadun taloilla 7, 9 ja 11, jotta se tukisi olemassa olevaa rakennuskantaa Oikokadulta päin katsottuna. Hyvin suunniteltu puukerrostalo tontin historiaa kunnioittaen ja rakennuskorkeudeltaan pienempi kuin vanha rukoushuone edustaisi parhaiten alueen henkeä. Mielestämme liittymä Oikokadulle muodostaa riskin liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden kannalta. Liittymää Oikokadulle ei tulisi ollenkaan rakentaa. Autokellarin rakentaminen tähän kohteeseen tuntuu vieraalta, jos vähänkin halutaan suojella Oikokadun Unto Ojosen luomaa rakennuskantaa.

Lahdessa 20.02.2019

Asunto Oy Hämeenportti
Oikokatu 4 / Saimaankatu 5
15140 Lahti

25.2.2019

Lahden Kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue / Maankäyttö ja aluehankkeet
Kaavoitusarkkitehti Päivi Airas
Askonkatu 2
15100 Lahti

LAUSUNTO ONNELANTIE 2 ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUKSEEN

Suunnitelmassa tontille kulku olisi Oikokadun puolelta. Taloyhtiö on huolissaan Oikokadun liikenteen lisääntymisestä rakennusaikana, sekä talojen valmistuttua. Oikokadulla on jo nyt paljon liikennettä. Liittymän lisääminen Oikokadulle, jolla on kadun suuntainen pysäköinti molemmin puolin, olisi liikenteellisesti suuri riski. Suunniteltu uusi liittymä jalkakäytävän ja autopaikkojen välistä, luo vaaratilanteita niin kevyelle kuin autoliikenteellekin. Kulku tonteille Onnelantien puolelta olisi turvallisempi ratkaisu.

Oikokadun varrella on katkeamaton puusto kaupunginsairaalalle asti. Se on osa viihtyisää ympäristöä, sen toivotaan säilyvän. Uudet rakennukset tulisi olla alueen kulttuurihistorialliseen arvoon ja ympäristöön sopivat niin, että ne mukautuisivat ympärillä oleviin rakennuksiin ja kadun puistomainen ilme säilytettäisiin.

Asunto Oy Hämeenportin kiinteistössä toimii päiväkotit, jolloin purku- ja rakennustöiden aikana toivotaan erityistä tarkkaavaisuutta autoilijoilta lasten suhteen. Päiväkoti käyttää purettavaa rakennusta vastapäätä sijaitsevaa kaupungin Sairaalanmäen leikkipuistoa ulkoilupuistonaan kolmesti päivässä klo 9.30-11.00, 12.00-13.00 ja 15.30-17.00.

Suunnitteluhanke vaatii lisäselvityksiä ja lisätietoa, ennenkuin voimme ottaa tarkempaa kantaa muutosehdotukseen.

Lahdessa 25.2.2019

Asunto Oy Hämeenportti
Hallitus

Asunto Oy Toivonmäki
Oikokatu 7
15140 Lahti

LAUSUNTO
26.2.2019

Vastaanottaja
Päivi Airas, kaavoitusarkkitehti
Askonkatu 2
15100 Lahti

Lausunto Onnelantie 2, ent. rukoushuone asemakaavan muutokseen

As Oy Toivonmäen hallitus esittää kaavaluonnokseen merkittäviä muutoksia yhtiölle lähetetyn aineiston ja kuulemistilaisuudessa 20.2. käydyn keskustelun perusteella.

Unto Ojosen suunnittelema asuinrakennus Oikokatu 7:ssä on valmistunut vuonna 1957. Huoneistoja on 26 ja asukkaita tällä hetkellä 30. Yli puolesta talon asuntoja avautuu suora näkymä kaavoituksen kohteena olevalle tontille.

Oikokatu 7 ja Onnelantie 2 kuuluvat valtakunnallisesti merkittäväksi luokiteltuun RKY-alueeseen. Tämän RKY-alueen muodostavat Onnelantie ja osa Oikokatua yhdessä. Alueella on erityistä rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa, mikä kehoitetaan huomioimaan myös aluetta koskevassa Lahden osayleiskaavassa. RKY-alueiden kaavoituksessa historiallinen jatkumo on merkittävämpi arvo kuin asukastiheyden maksimaalinen kasvattaminen.

Onnelantien 2 on kohta, jossa yhtyvät tämän kokonaisuuden kaksi päälinjaa: Oikokadun noppamaiset kerrostalot ja Onnelantien puutalot. Rukoushuone muodostaa näiden linjojen yhtymäkohtaan keskusaiheen. Kuten Riitta Niskanen museon edustajana kuulemistilaisuudessa tähdensi, tontilla sijaitseva puusto ei ole tässä yhteydessä ymmärrettävissä koristeeksi, vaan se on yhtä oleellinen tilallinen elementti kuin alueen rakennukset.

Yhtiössämme toteutettiin huomattava saneeraus vuosina 2013-14. Kaavoittajan ja museon ohjeita noudattaen julkisivun peruskorjaus toteutettiin siten, että rakennuksen alkuperäinen ilme säilyi. Rakennuksen värimaailma noudattaa tarkasti Unto Ojosen Ahveneksi nimeämää suunnitelmaa. Parvekkeiden lasitus vaati toteutuakseen runsaasti neuvotteluja kaupungin ja museon edustajien kanssa. Uusiessamme v. 2017 autotallien ovia, saimme jälleen ohjeen pitäytyä alkuperäisessä. Luovuimme toivomistamme kippiovista ja asennutimme uudet lautarakenteiset paneeliovet. Toiminnallamme olemme omalta osaltamme pyrkineet vaalimaan alueen arvokasta rakennus- ja kulttuuriperintöä.

Kuulemistilaisuudessa todettiin, että kyseisissä kaavaehdotuksissa ainut mahdollinen liittymä tontille sijaitsee Oikokadulla. Alue on haasteellinen, koska rinne kohoaa Oikokadulta Onnelantielle 6,5 m. Varsinaiset pysäköintipaikat (23kpl) rakennettaisiin maan alle.

Tilapäiseen pysäköintiin varatut paikat on sijoitettu näiden yläpuoliselle kannelle. Liittymä paikotukseen sijaitsisi aivan Oikokatu 7:n tontin rajan tuntumassa. Näin toteutettuna tontin puusto tuhoutuisi oleellisilta osin. Tätä emme voi hyväksyä. Myös melun lisääntyminen olisi asukkaille merkittävä haitta.

Puollamme asuinrakentamista tontille. Se tulee kuitenkin toteuttaa alueen arvon mukaisesti. Kaavassa tulee huomioida Oikokatu 2:n erityisyys osana historiallista kulttuurimaisemaa ja niin valta- kuin maakunnallisestikin merkittävää kokonaisuutta. Haluamme tontilta purettavan rakennuksen tilalle uuden keskusaiheen, joka Onnelantien ja Oikokadun linjojen päätepisteessä täydentää tätä arvokasta kokonaisuutta, ei tuhoa sitä.

Rakennettavan asuinrakennuksen ei tule ylittää purettavan rukoushuoneen huoneistoalaa, joka on mitattu n. 1220m² suuruiseksi. Liikenne tontille tulisi ohjata Onnelantien alkupäästä.

Koska puusto on tässä jotakin aivan muuta kuin koriste, siis oleellinen ja arvokas tilallinen elementti, haluamme puuston säilytettäväksi vähintäänkin tontin reunaosissa. Tämä tarkoittaa Saimaan- ja Oikokadunkadun varren puurivistöjä sekä puita, jotka sijaitsevat tontin itärajalla, Oikokatu 7: n rajan läheisyydessä.

Asunto Oy Toivonmäki,

Lähtettäjä:
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Mieliipide Onnelantie 2 kaavaluonnoksesta
Päivämäärä: 1. maaliskuuta 2019 0:06:15
Liitteet: [Mieliipide Paavolan Onnelantie 2.docx](#)

MIELIPIIDE 4

Liitetiedostona mieliipiteeni Onnelantien 2 kaavamuutosluonnoksesta.

Ystävällisin terveisin

Mielipide Paavolan Onnelantie 2:n kaavaluonnoksesta

Olen seurannut keskustelua Onnelantie 2 kaavaluonnoksesta sekä Lahden kaupungin kaavoitussuunnittelua ja asuinrakentamista keskustan alueella useamman vuoden. Keskustaan rakennetaan ja saneerataan asuinhuoneistoja varsin aggressiiviseen tahtiin samalla kun maassa uutisoidaan asuinkiinteistöjen arvonalentumisesta ja Lahden korkeasta työllisyystilanteesta. Lahden keskustan alueelle on rakennettu paljon uusia kiinteistöjä ja rakenteilla on myös koko Rantakartanon alue lukuisine asuinosa-kehuoneistoinen. Lahden konserttitalon asuinosa on ollut pitkään keskeneräinen rakennuttajan jouduttua vakaviin talousvaikeuksiin. Lahden vahvuus on omakotiasumisessa ja luonnonläheisessä pientaloasumisessa. Harva lahtelainen haluaa asua keskustassa. Mielestäni on kaupungilta edesvastuutonta kaavoittaa enää yhtään enempiä kulttuurihistoriallisia kohteita ja viheralueita asuinrakentamiselle. Kaupunkiin ei tule enempiä elinvoimaa tällaisesta toiminnasta vaan keskustan kiinteistöjen arvo alenee entisestään yllirakentamisen takia. Kenen etua silloin ajetaan? Vaikkakin Onnelantie 2 tontin omistajalla olisi epärealistinen näkemys hyvästä liikevoitosta on kaupungin vastuu kuitenkin pitää yllä tasapainoa asuinrakentamisen ja kaupungin muun viihtyvyyden suhteen. Kaupungin työttömyystilastot ovat karua luettavaa eikä näin vakavissa työttömyyspaineissa olevilla asukkailla ole varaa uusiin keskusta-asuntoihin. Mistä kaupunki olettaa saavansa asukkaat näihin ylikalliisiin uudisneliöihin? Peräänkuulutan kaupungin vastuuta yhteisen ympäristömme arvon luojina ja toivon, että kaavasunnitelmasta luovutaan joko kokonaan tai osoittaen tontille muuta yhteisöllistä käyttöä.

Liitteenä uutiset asuntojen hintatason laskusta pienemmissä kaupungeissa:

<https://yle.fi/uutiset/3-10666279>

<http://www.ptt.fi/ennusteet/kansantalous-ja-asuntomarkkinat/asuntomarkkinat-2019-ennuste.html>

Liitteet uutisista Lahden työttömyysasteesta:

<https://www.lahti.fi/ajankohtaista/uutiset/ty%C3%B6tt%C3%B6myysaste-lahdessa-tammikuussa-14-1>

<https://www.ess.fi/uutiset/paijathame/art2523071>

Liite uutisesta keskeneräisestä talousvaikeuksiin joutuneesta rakentamisesta:

<https://www.ess.fi/uutiset/paijathame/art2509435>

Ystävällisin terveisin

Vanhojen asuntojen hinnat laskivat tammikuussa

Suurista kaupungeista hinnat nousivat vain Vantaalla.

Asuntojen hinnat 28.2.2019 klo 09:36

STT-Yle

32

Vanhojen osakeasuntojen hinnat laskivat joulukuusta tammikuuhun koko maassa, kertoo Tilastokeskus. Pääkaupunkiseudulla laskua oli 1,9 prosenttia ja muualla maassa 3,3 prosenttia.

Vantaa oli suurista kaupungeista ainoa, jossa hinnat nousivat. Helsingissä asuntojen hintojen nousu tasaantui viime vuonna, ja tammikuussa hinnat laskivat noin kaksi prosenttia.

Hinnat ovat olleet kovassa nousussa, myös Turussa, mutta tammikuussa nousu näyttäisi taittuneen. Suurista kaupungeista hinnat ovat laskeneet vuoden aikana eniten Oulussa.

Viime vuoden tammikuuhun verrattuna hinnat nousivat pääkaupunkiseudulla hieman yli prosentin ja laskivat muualla Suomessa reilut kaksi prosenttia.

Aiemmin aiheesta:

Nyt alkavat ostajan markkinat – Hintakone kertoo asuntokaupan tilanteen postinumeroalueellasi

Vanhojen asuntojen kauppa hyytymässä – alan konkarikin ihmeissään: "Kyllä siellä on mysteeriä taustalla"

Asuntomarkkinat 2019 - ennuste

KANSANTALouden Tutkimusryhmä

18. tammikuuta 2019

Louise Vuori, Hanna Karikallio, Petteri Keskinen, FTT-ennuste: Alueelliset asuntomarkkinat 2019, ISSN 1799-0340, Helsinki 2019.

Asuntomarkkinoiden positiivinen vire isoimpien kaupunkien varassa

Asuntomarkkinoiden tilaasteissa tarkasteltavien asuntomarkkinoiden kehitystä sekä vanhojen kerrostalojen kysyntä- ja tarjontaan vaikuttavien taustatekijöitä, kuten rakentamista ja työllisyyskehitystä. Katsauksessa esitellään vanhojen kerrostaloasuntojen hintakehitystä sekä vapaarahoitteisten ja ARA-asuntojen vuokratien kehitystä vuonna 2019 sekä koko maan tasolla että myös erikseen suurimmissa kaupungeissa.

Ennusteen pohjana on malli, jonka keskeisin piirre on, että asuntojen hinnat noudattelevat kansantalouden tuotteenkehitystä. Tuhojen lisäksi rompi keskeisessä asuntomarkkinoiden hintatietojen vaikutus tekijä mallissa on korkotaso. (1)

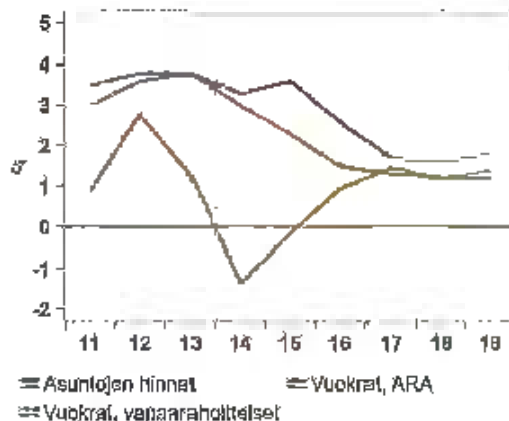
Ennusteen erityispiirteitä on tänä vuonna vuokra-asumisen kasvusuosio. (Lue erityisosa täältä [linkki](#)).

Ennusteen infoesityksen kalvosarja on [luettavissa täällä linkki](#).

Asuntomarkkinoiden kehityksen erityispiirteet kasvukeskusten ja haja-asutusalueiden välillä jatkuu voimakkaana vuonna 2019. Nopeutunut talouskasvu on prittäännyt asuntomarkkinoita vain merkittävimmissä kasvukeskuksissa. Muissa suurissa kaupungeissa asuntomarkkinoiden kehitys on ollut vaihtelevaa. Yhteisemmin kaupunki on päässyt kasvutalteen. Pienempien kaupunkien ja työpaikkien asuntomarkkinatkin talouden hyvällä vireellä eläntyneet jatkavat, vaan vanhojen asuntojen hinnat ovat edelleen laskevat. Kiivas rakentaminen kasvukeskuksissa jatkuu vuonna 2019. Uudiskohteiden tarjonta onkin keskeinen syy siihen, että vanhojen asuntojen hinta- ja vuokrakehitys on myös kasvukaupungeissa pysynyt matalisena.

Vuonna 2018 vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat ainakin keskimäärin Suomeksi 1,2 prosenttia. Vuodelle 2019 ennustetaan vastaavaa 1,2 prosentin nousua (Kuvio 1). Vanhojen kerrostaloasuntojen hintojen ennustetaan siis koko Suomen tasolla kehittyvän vuonna 2019 vastaavasti kuin vuonna 2018. Ero kasvukeskuksissa ja muiden alueiden asuntomarkkinoiden hintakehityksessä kasvaa kuitenkin edelleen. Kiihtynyt kaupunkivirtuminen lisää asuntojen kysyntää, mikä vie hintoja kasvukeskuksissa. Vähäkasvuisuuden kasvu alkoi vuonna 2018 hidastua. Tuoto- ja työllisyyskehitys pysyvät suoruusilla. Korkot ovat jatkaneet hitaasti nousua, mutta matala korkotaso on edelleen asuntomarkkinoiden kasvun inflaation nopeutumisen suurin välikappale vanhojen asuntomarkkinoiden kehitykselle. Inflaatio on nopeutumisen suhteen matalalla tasolla. Vielä tänä vuonna rakentamisessa näkyneeseen ennätystasoon mikä ylläpitää asuntomarkkinoiden kasvun painopistettä uudiskohteissa. Samalla kuitenkin rajoittavat vähävimmit hintapiikit myös kasvukeskusten vanhojen asuntojen merkittävästi.

Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat ja vuokrat

Lähde: Aalto.fi, Markkinat, FTT

Kuvio 1. Vanhojen kerrostaloasuntojen hintojen ja vanhojen kerrostaloasuntojen vuokratien vuosimuutokset. Ennuste: FTT

Työttömyysaste Lahdessa tammikuussa 14,1 %

Lahden työttömyysaste oli vuoden 2019 tammikuun lopussa 14,1 %, 1,3 prosenttiyksikköä alempi kuin vuosi sitten. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli tammikuussa 9,6 %.

Työttömät työnhakijat oli Lahdessa tammikuussa 7 900, 822 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 198 henkilöä, 5 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömiä olleita oli 2 428, 809 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia avoimia työpaikkoja oli Lahdessa tammikuun lopussa 2001, 319 työpaikkaa enemmän kuin vuosi sitten.

Suurimpien kaupunkien työttömyysaste oli vuoden 2019 tammikuun lopussa korkein Lahdessa (14,1 %) ja Joensuussa (13,5 %), matalin Espoossa, 7,9 %. Vuoden aikana (tammikuu 2018-2019) työttömyysaste on laskenut eniten Tampereella (-2,5 prosenttiyksikköä) ja Oulussa (-1,9 prosenttiyksikköä), Lahdessa laskua oli -1,3 prosenttiyksikköä. Vuoden 2019 alusta työttömyysaste on alentunut eniten Joensuussa ja Jyväskylässä (-0,8 prosenttiyksikköä), Lahdessa laskua oli -0,2 prosenttiyksikköä.

Työttömien määrä on vähentynyt vuoden aikana (tammikuu 2018-2019) eniten Helsingissä, 3 367 henkilöllä sekä Tampereella, 2 809 henkilöllä, Lahdessa vähennyistä oli 822 henkilöä. Nuorisotyöttömien määrä on vähentynyt eniten Tampereella 539 henkilöllä, Lahdessa laskua oli 5 henkilöä vuoden aikana. Pitkäaikaistyöttömien määrä väheni vuoden 2018 aikana eniten Tampereella, lähes 2 500 henkilöllä sekä Helsingissä, noin 1 800 henkilöltä. Lahdessa pitkäaikaistyöttömien määrä väheni 809 henkilöllä vuoden aikana.

Lähde: Tilastokeskus, Hämeen ELY-keskus. Tiedot ovat ennakkotietoja.

Lahdessa suurten kaupunkien korkein työttömyysaste - Joensuu jätti Lahden yksin piikki paikalle

Yhteistyökeskus Lahden työttömyystilastoissa. Kuvassa näkyy hakemusten täyttöpiste ja hakemusten täyttöpiste.

Lahti on nyt yksin suurten kaupunkien työttömyystilaston kärkipaikalla: 12 suurimman kaupungin korkein työttömyysaste oli pikään Joensuussa, mutta marras-joulukuussa Joensuu ja Lahti olivat samoissa lukemissa. Tammikuussa työttömyysaste laski Joensuussa nopeammin kuin Lahdessa, kertoivat tely-keskusten työllisyyskatsaukset.

Lahdessa työttömyysaste oli tammikuussa 14,1 prosenttia. Vuoden aikana Lahden työttömyysaste pieneni 1,3 prosenttiyksikköä.

Joensuussa työttömyysaste oli 13,5 prosenttia. Vähiennusvuoden aikaisesta oli 2,4 prosenttiyksikköä.

12 suurimman kaupungin työttömyysvertailussa kolmantena on Kouvolaa (12,8). Seuraavina tulevat Jyväskylä (12,1), Pori (12,1), Turku (11,9), Oulu (11,7), Tampere (11,4) ja Kuopio (10,4).

Pääkaupunkiseudolla työttömyysaste on alle koko maan keskiarvon, joka oli tammikuussa 9,6 prosentilla. Helsingissä työttömänä oli tammikuussa 9,1; Vantaalla 8,6 ja Espoossa 7,9 prosenttia työnhakijoista.

20 suurimman kaupungin työttömyysvertailussa Lahti on nyt kakkossijalla. Edellä on vain maan 19:näiseksi suurin kaupunki Kotka, jossa työttömyysaste oli tammikuussa 14,5.

Hollolassa paras tilanne

Lahden konserttitalon asuintornilla pian uusi omistaja - ”Näyttäisi siltä, että asia ratkeaa tämän kuukauden aikana”

Lahden konserttitalon keskeneräinen asuintorni on ollut myynnissä kuukausikaupalla, ja paras ostotarjous etsitään yhä. Nyt ostajan löytäminen on lähellä, mutta asuintorniin liittyvien konkurssisotkujen penkominen jatkuu vielä pitkään.

Ohjelmaohjelma- ja konserttitalon asuintorni on ollut myynnissä kuukausikaupalla, ja paras ostotarjous etsitään yhä. Nyt ostajan löytäminen on lähellä, mutta asuintorniin liittyvien konkurssisotkujen penkominen jatkuu vielä pitkään.

Lahden konserttitalon rakennettu keskeneräinen asuintorni on lähiviikkoina saamassa uuden omistajan. Toisin toistaiseksi on vielä avoinna, kenelle lomiosan omistus siirtyy, koska uusia ostotarjouksia on edelleen tulossa.

– Nyt näyttää siltä, että asia ratkeaa tämän kuukauden aikana. En pysty silti lupaamaan, että näin käy, sanoo asuinkehojen rakentaneen asunoyhtiön pesähoitaja, asiantuntija Kirsi Eksymä.

Osa tarjouksen tekijäistä on sittemmin pudonnut pelistä, koska ne eivät ole saaneet kaupanteon vaatimaa rahoitusta järjestymään. Eksymä ei halua paljastaa, ketkä ovat tehneet tarjouksia ja paljonko niitä on vireillä.

Asuintornille on etsiskely ostajaa huutokauppaperiaatteella. Huutokauppa toteutetaan niin, että vain konkurssipesä saa tiedot tehdyistä tarjouksista

Lähtettäjä:
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Mieliipide Onnelantie 2:n kaavaan
Päivämäärä: 1. maaliskuuta 2019 13:43:03

Hei,

Tämä on mieliipide asemakaavan muutokseen A-2691.

Mielestäni ensisijaisesti pitäisi säilyttää katujen risteuksen (Onnelantie-Oikokatu) päätyaihe esimerkiksi rakentamalla yksi (kerros)talo suunnilleen samalle paikalle kuin missä rukoushuone on ollut. Kerrosmääräksi neljä on maksimi. Myös tontin vihreys pitäisi säilyttää tai uusia istutuksia edellyttää kaavassa. Vaikka kaupunki haluaa tiiviimpää rakentamista, tällä alueella puusto ja istutukset ovat tärkeässä ja tunnusomaisessa roolissa.

Nyt esitellyistä kaavaehdotuksista vaihtoehto 2 on parempi, koska siinä pientalon pääty ei tule niin lähelle Saimaankatua ja istutuksille jää enemmän tilaa. Vaihtoehdossa 1 Saimaankadun puoli menee täysin ”tukkoon”, samoin Onnelantien varressa rakennukset ovat hyvin tiiviisti.

Liittymää tontilta ei kannata missään nimessä tehdä Onnelantielle, koska se on pihakatu eikä kestä enää yhtään liikennemäärien lisäämistä.

Lisäksi kaipaisin ehdottomasti julkisivukuvia myös Saimaankadun ja Onnelantien puolelta ennen kuin asiasta voi tehdä minkäänlaisia päätöksiä.

Terveisin,

Lähtettäjä:
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Onnelantie 2
Päivämäärä: 1. maaliskuuta 2019 15:50:41

Onnelantie 2:n kaavaluonnoksesta

Osallisilla, mm. alueen asukkailla on oikeus lausua mielipiteensä Onnelantie 2:n kaavaluonnoksesta.

Haluamme ensiksi todeta ymmärtävämmä, että rakennuksiin kohdistuvat käyttötarpeet muuttuvat ajan myötä eikä tätä kaupungin luonnollista kehitystä voi vastustaa. Ymmärrämme sen, että jokaisen vanhan heikkokuntoisen puurakennuksen, jolla ei ole enää käyttöä ja jolla ei ole kulttuurihistoriallista, maisemallista tai muuta yleistä merkitystä, säilyttäminen ei ole kenenkään etu. Onnelantie 2:n rukoushuoneen tapauksessa kyse on rakennuksesta ja alueesta, jolla on valtakunnallisesti ja paikallisesti monen tason huomattavaa merkitystä. Rukoushuone puistoineen on osa Lahden historiallista keskusta- aluetta. Lisäksi se on alueen asukkaille vihreä, hengittävä elementti kivikaupungin reunalla.

Rakennushistoriallisessa selvityksessä todetaan (RKY, Lahden luettelot): "Tontti ympäristöineen sisältää rakennettuun ympäristöön, Lahden historiaan, uskonnolliseen elämään ja sen kehitykseen liittyviä arvoja ja merkityksiä. --- Ilmakuvasta ja ihmisen mittakaavan korkeudelta tarkasteltuna rukoushuoneen lähiympäristöä voidaan luonnehtia vehreäksi keitaaksi."

Maakuntakaavassa todetaan: "Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen".

Onnelantie 2:n kaavaluonnos on valitettavasti sekä RKY:n ja kaupungin luetteloiden että maakuntakaavan ja KHO:n päätöksen vastainen ja muutenkin ongelmallinen. Kaavaluonnoksessa turvataan yksipuolisesti tontin omistajan oletettu etu, vaikei omistaja mahdollisesti itse tavoittelekaan yksipuolisesti omaa etuaan. Vaadimme luonnokseen muutoksia. Rukoushuoneen alueen arvokasta kulttuurihistoriallista, maisemallista ja elvyttävää kokonaisuutta ei tule menettää.

Selvityksessä on todettu huomattavia kosteus- ym vaurioita rukoushuonerakennuksessa. Ei voi olla niin, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset päästetään huonoon kuntoon laiminlyömällä niiden

kunnostus, jonka jälkeen sanotaan että ne on liian kallista korjata. Viimeistään KHO:n on pantava stoppi tällaisille trendeille. Jos kaupunki nyt hyväksyy purkamisen mahdollistavan kaavamuutoksen, asiassa on varauduttava vuosien oikeusprosesseihin.

Jotta niihin ei jouduttaisi, asiassa on meneteltävä RKYn, kaupungin luokittelujen, maakuntakaavan ja KHOn päätöksen mukaisesti. On 1) tehtävä täsmennetty selvitys mahdollisuudesta muuttaa rukoushuonerakennus asumiskäyttöön tai muuhun käyttöön ja sen mukainen kaavaehdotus. Asumis- tai muuhun käyttöön muuttaminen saattaisi merkitä purkamista niin että vain ulkoseinät ja rakenteita säilyisi, mutta näinkin rakennuksesta saisi mielenkiintoisen, arvoja säilyttävän puurakennuskohteen.

Jos purkukaava hyväksytään, oikeus ratkaisee sen laillisuuden. Oikeuden ratkaisut ovat ennakoimattomia. Jos oikeus suostuu purkuun, se todennäköisesti joka tapauksessa edellyttää kulttuuri-, maisema- ym. arvojen suojelua. Tätä tilannetta varten kaupungin on syytä 2) laatia kaavaluonnos, jossa alueen historialliset, kaupunkikuvalliset ja elvyttävät arvot säilytetään, vaikkei rakennusta voitaisikaan säilyttää. Kaavassa mahdolliset uudisrakennukset on suunniteltava ja sijoiteltava niin, että paikka säilyy historialliseksi tunnistettavana puistomaisena kohteena. Sisäänajoa Oikokadulta ei tule rakentaa, koska viheralue vanhoine puineen on erityisen tarpeellinen kivikaupungin puolella. Puusto on muutenkin säilytettävä niin täysin kuin mahdollista.

Lahdessa, 1.3.19

Lähtettäjä:
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: Onnelantie 2 kaavaluonnoksesta
Päivämäärä: 3. maaliskuuta 2019 22:07:33
Liitteet: [onnelantie+kirielmä.doc](#)

Ohessa mietteitä kaavaluonnoksesta.

Huomautettavaa Onnelantie 2 kaavamuutoksesta

Viimeisinpien kaavaluonnosten suurin ongelma on selkeä välinpitämättömyys alueen asukkaiden mielipiteistä. Lisäksi museoviraston määräykset on jätetty täysin huomiotta. Ainoa, joka on huomioitu, on tontin omistajat. Kummallisinta tässä on, että uudet omistajat ovat olleet tietoisia suojeleista sekä purkukiellosta ennen ostoa. Miksi jo aiemmin alueelta asunnon hankkineiden sijoitusta ei pidetä minään?

Vetoaminen kaupungin kaavan tiivistämiseen oli kaavoittajalta varsinainen vitsi. Miksi historiallisesti merkittävä alue, jonka asukasluku on ollut aina nolla, tulisi ahtaa saman tien umpeen. Toisaalta kummastelen myös logiikkaa rakentaa valtavia omakotitaloja kerrostalon rinnalle ko. tontille. Omakotitalot eivät sovi tiivistämistavoitteeseen mitenkään.

Lahdessa on keskustan alueella (ranta-kartano, Teivaan satama/urheilukeskuksen alue, vt12 muuttuessa kaduksi koko sen varsi) saati lähiöissä on vaikka kuinka tilaa tiivistää. Lisäksi Valtiotieteen tohtori, alue- ja väestötutkija Timo Aro juuri ennusti että kasvu pysähtyy pian.

Tässä tavoitellaan vain muutamaa hyvää veronmaksajaa. Onko oikein, että menetetään arvokas yhteinen kansallinen perintö tässä tavoittelussa?

Suora lainaus kaavaluonnoksesta:

”Rakennettu kulttuuriympäristö (RKY, MARY, LaRY) ja muinaismuistot Kaavoitettava alue kuuluu rakennuskannaltaan ja ympäristöarvoiltaan kaikkiin Lahden alueella arvoitettuihin kokonaisuuksiin.

- *Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY), Onnelantien katumiljö*
- *Maakunnallisesti arvokkaat (MARY), Paavolan alue*
- *Paikallisesti (LaRY), ns. harmaa kirja, Rukoushuone*
- *Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)*

Lisäksi alue kuuluu yleiskaavan keskustarajaus-alueeseen, jolla rakennetun ympäristön arvoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja sopivuutta ympäristöön uutta rakennettaessa.”

Kuuluu siis kaikkiin suojeluryhmiin, jotka luonnoksissa jätetään huomioimatta.

”Valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön kohdistuvaa purkamislupahakemusta käsitellessään rakennusvalvontaviranomaisen on aina varmistuttava siitä, että purkaminen ei merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä (MRL 139 §).”

Ympäristöministeriön muistio:

http://www.rky.fi/read/asp/r_RKY_kaavoituksessa_ja_lupamenettelyssa.pdf

Miten perinne-, kauneus- ja muut arvot on huomioitu luonnoksessa? Vastaa itse, ei mitenkään. Alueen kauneudelle on merkittävintä nimenomaan puusto, joka luonnoksessa on täysin tuhottu ja korvattu betonilla.

”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia, eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää (MRL 54 §). ”

”Uudisrakennuksen tulee soveltua ympäristöönsä ja maisemaan ja rakennuksen tulee olla arkkitehtuuriltaan sopusuhtainen. Rakentamisessa on muutoinkin noudatettava hyvää rakennustapaa. Laissa korostuu erityisesti ammattitaitoinen ja hyvä suunnittelu rakentamisen laatuun vaikuttavana osatekijänä. ”

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/rakennettu-kulttuuriymparisto/maankayton-suunnittelu-ja-kulttuuriymparistot>

Kuinka luonnoksessa näkyy ammattitaitoinen ja hyvä suunnittelu? Sopusuhtainen se ei ainakaan ole.

Perustelut katulinjojen jatkumisesta taas on tuulesta temmattu. Tontti ei ole jatkumo kummallekaan kadulle, vaan puistomainen päätepiste molemmille. Kaavaluonnos ei vastaa kummankaan kadun tyyliä, puistomaisuudesta puhumattakaan.

Rukoushuoneen kerrosala on tällä hetkellä ~1200m². Jos uusi rakennus tulisi vanhan paikalle, säilyisi puistomaisuus oikokadun puoleisessa rinteessä. Kolmikerroksinen puutalo sopisi paikalle huomattavasti paremmin ja asuntojakin tulisi riittävästi. Tärkeimpänä, kenenkään asumisviihtyisyys ei kärsisi, eikä ympäristön asukkaiden asuntojen arvo laskisi.

Aiotaanko 60-luvun purkuvimman virheet toistaa? Muistattehan, että sen vimman jälkiä nyt puretaan.

Keskusta on tiivis jo itsessään, ei siitä tarvitse toista Karistoa rakentaa; kaikki eivät halua nähdä naapurin naamaa ikkunasta aamukahvilla istuessa.

Lahden kaupungille

Salpausselän Luonnonystävät ry:n kannanotto Onnelantie 2:n asemakaavamuutoksesta

Kuulemistilaisuudessa 20.2.2019 kaupungin maankäytön edustajat esittelivät Onnelantie 2:n nykyisen rukoushuoneen tontille hahmoteltuja, kahta vaihtoehtoa, jotka mahdollistavat tontin rakentamisen siten, että molemmissa on yksi kerrostalo Oikokadun suuntaisesti ja toisessa yksi pientalo, toisessa kaksi pientaloa. Pientalot sijoittuisivat Onnelankadun varrelle. Kuulemistilaisuudessa oli läsnä runsaasti lähialueen asukkaita, jotka esittivät kriittisiä kommentteja kaavamuutoksista.

Seuraavassa kommentteja, joita SSLY haluaa esittää kaavamuutoksesta:

SSLY kritisoi sitä, että maankäytön suunnittelun ensimmäisten vaihtoehtojen lähtökohtana on ollut tehokas rakentaminen, kaavoittajan toteamana maksimi! Miksi vaihtoehtoja ei ole esitetty pienemmällä rakennusoikeudella laadituista ratkaisuista, jotka soveltuisivat paremmin rakennushistoriallisesti arvokkaalle paikalle. Onnelantien puutaloalue ja siihen liittyvä rukoushuoneen tontti muodostavat yhtenäisen kaupunkirakenteellisen erittäin arvokkaan kokonaisuuden, mikä on pidettävä Onnelantie 2:n suunnittelun lähtökohtana.

Kuulemistilaisuudessa suunnitteluarkkitehti oli ensimmäisessä vaihtoehdossa laskenut virheellisesti rakennusoikeuden, sen kyllä läsnäolijat havaitsivat, ja todettiin, että senkin vaihtoehdon tehokkuus on noin $e=1$. Arkkitehdiltä on tullut korjaus, eli vaihtoehto 1, $e=0,97$ ja vaihtoehto 2, $e=1,00$. Rakennusoikeuden lähtökohtana on pidetty tehokkuustasoa verrattuna Oikokadun naapurikortteleihin.

Saamamme tiedon mukaan Oikokadun naapuritalon rakennustehokkuus on $e=0,81$ ja Onnelantien naapuritalon $e=0,45$. SSLY:n näkemyksen mukaan Onnelantie 2:n rakennusoikeus on oltava lähempänä tuota $e=0,45$ kuin $e=0,81$. Kuulemistilaisuudessa esitetyt vaihtoehdot ovat näkemysemme mukaan laadittu aivan vääristä lähtökohdista, kyseiselle alueelle aivan suurella ja kestävämmällä rakennustehokkuudella. Ko tontti on tärkeä osa Onnelantien vanhaa puutaloaluetta. Sen rakennusoikeuden tasoa tulee verrata Onnelantien tonttien rakennusoikeuteen.

Onnelankatu 2:n pihalla on runsaasti hienoa, vanhaa puustoa. Ne tulee kartoittaa ja merkitä asemakaavaan säilytettävänä. Puille ja muulle kasvillisuudelle tulee määritellä riittävän korkea taloudellinen arvo, ja merkitä ja kirjata asemakaavaan. Suojeluarvo voisi olla vähintään 50 000 € per kookas ja vanha säilytettävä puu ja pienemmille arvokkaille puille ja pensaille 25 000 € per yksilö. Vastaava merkintä- ja suojelukäytäntö tulee ottaa mukaan toisaallakin asemakaavamuutoksia tehtäessä.

Onnelantien varteen tulevien rakennusten tulee noudattaa samaa arkkitehtuuria kuin muut Onnelantien puurakennukset puutarhakaupungin tyyliä. Oikokadun suuntaisen rakennuksen on oltava merkittävästi pienempi kuin esitetyissä vaihtoehdoissa. Rakennus ei saa täyttää Oikokadun ja Saimaankadun kulmaa, vaan rakennuksen tulee sijoittua enempi tontilla itään päin. Rakennusoikeus ja rakentamisen johdosta toteuttavat piharakenteet, pysäköintialueet, jätehuollon vaatimat tilat ja muut kulkuyliä tulee sovittaa arvokkaan alueen asettamiin lähtökohtiin. On toimittava vanhan asemakaavan hengessä ottaen huomioon tontin sijainti.

Tosiasia taitaa olla, että vanhaa rukoushuonetta tuskin kannattaa pyrkiä säilyttämään, koska rakennus on alkujaan rakennettu kesäkäyttöön ja monta kertaa korjattu virheellisesti. Mutta uusi rakentaminen tulee tehdä Onnelantien ehdoilla. Odotamme kaupungin suunnittelutoimelta uusia vaihtoehtoja, joiden toteutus voisi olla realistinen, kyseiselle alueelle soveltuva!

Lahdessa, 12.3.2019

Salpausselän Luonnonystävät ry, hallituksen puheenjohtaja

LAHDEN KAUPUNGIN
Tekninen ja ympäristötoimiala

Lahden kaupunginhallitukselle

Dno 3587/10.02.03.00.04/2014

17.11.2014 13:27

Asemakaavanmuutosanomus ja purkulupa-anomus

Anomme kunnioittaen asemakaavanmuutosta asuinkerrostalorakentamiseen omistamallemme Lahden kaupungin Paavolan kaupunginosassa korttelissa 93 sijaitseville tonteille 6 ja 15 osoitteessa Onnelantie 2 ja 4. Samalla anomme tonteilla sijaitseville rakennuksille purkulupaa.

Perusteluina mainituille anomuksille esitämme seuraavan.

Rukoushuonetontin (Onnelantie 2) yhdistys osti 3.3.1922 kaupungilta ja rukoushuone valmistui saman vuoden lopulla. Rukoushuonetta on myöhemmin laajennettu ja korjattu useaan kertaan. Rukoushuone tuli yhdistykselle tarpeettomaksi sen jälkeen kun uusi rukoushuone valmistui 1996 Lahteen osoitteessa Tapparakatu 20. Onnelantien rukoushuoneelle on etsitty uutta käyttöä jo 1990-luvun alusta asti. Rukoushuonerakennus vuokrattiin kaupungille päiväkotikäyttöön 1998. Voimassa oleva vuokrasopimus on vuodelta 2005 ja vuokrasopimus päättyy 31.7.2015. Kaupungin tilapalvelu on ilmoittanut, ettei kaupunki ole halukas tekemään enää pitkäaikaista sopimusta, koska rakennuksen kunnostamiseen nykymääräysten mukaiseen kuntoon ei ole teknistaloudellisia edellytyksiä. Rakennukselle on etsitty yli 20 vuoden ajan aktiivisesti monenlaista käyttöä. Selvitysten mukaan on rakennus tullut elinkaarensa päähän, on purkukuntoinen ja sen korjaukset vastaisivat uudisrakentämiskustannuksia.

Yhdistys osti 1975 rukoushuonekiinteistön viereisen omakotitalon (Onnelantie 4) ensisijassa rukoushuoneen piha-alueen laajentamiseksi ja kiinteistön vahtimestarin asunnoksi. Asuinrakennuksen kunto on varsin huono.

Pyydämme, että asemakaavanmuutos otetaan kaupungin kaavoitusohjelmaan mahdollisimman pian.

Lahdessa 15. marraskuuta 2014

Esikoislestadiolaiset ry:n puolesta, valtakirjalla

KIINTEISTÖKATSELMUS + PTS

ONNELANTIE 4, LAHTI

10.8.2015

10.8.2015

1 Yleistiedot

Kohde	Onnelantie 4, Lahti
Tilaaaja	Kustregionens utbildningsfastigheter Joakim von Bergman Raaseporintie 9 00600 Tammisaari

2 Kiinteistön perustiedot

Onnelantie 4 Lahti	
Kiinteistön tyyppi	vanha rukoushuone (päiväkoti) ja omakotitalo
Rakennusvuosi	Vanha rukoushuone on rakennettu vuonna 1923, laajennettu 1970 ja 2000 luvulla. Omakotitalon rakentamisajan kohta ei ole tiedossa.
Rakennusten määrä	2
Kerroksia	3
Huoneistoala	noin 1 200 m ² rukoushuone ja noin 100 m ² omakotitalo

3 Yleistä kiinteistökatselemuksesta

Kiinteistökatselemuksen PTS- ehdotus on laadittu rakenne, sähkö- ja lvi- alan asiantuntijoiden yhteistyönä. Kiinteistön kunnan selvittämiseksi tutustuttiin saatavilla oleviin lähtötietoihin ja suoritettiin kiinteistötarkastus 9.6.2015. Tässä raportissa esitetään yhteenveto kiinteistötarkastuksen tärkeimmistä havainnoista sekä rakenteiden ja järjestelmien kunnosta ja korjaustarpeesta.

Kiinteistökatselemuksessa selvitettiin aistinvaraisin havainnoin rakennusosien ja järjestelmien nykyinen kunto, vauriot ja viat sekä syyt niiden aiheutumiseen sekä lisäselvitysten tarve. Katselemuksen lähtökohtana on muodostaa kokonaisnäkemys kiinteistön nykyisestä kunnosta ja järjestelmiin kohdistuvista korjaustarpeista seuraavan 10 vuoden aikana. Lisäksi raportissa pyritään tuomaan esille välitöntä huoltoa ja kunnostusta sekä säännöllistä määräaikaishuoltoa kaipaavat rakennusosat, järjestelmät ja laitteet. Huomiota on myös kiinnitetty rakennuksen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja viihtyvyyteen.

Kunnossapito-ohjelmassa (PTS) esitetään arviot korjaustarpeesta, korjausten kiireellisyydestä ja korjauskustannusten suuruusluokista. Arviot perustuvat tehtyihin havaintoihin ja teknisiin käyttöikäarviointeihin. Lisäksi raportissa pyritään tuomaan esille välitöntä huoltoa ja kunnostusta sekä säännöllistä määräaikaishuoltoa kaipaavat rakennusosat, järjestelmät ja laitteet. Kunnossapito-ohjelmaan ei ole sisällytetty normaaliin huoltoon liittyviä vuosittain tehtäviä huoltotoimenpiteitä. Raportissa esitetty kunnos-

10.8.2015

sapito-ohjelma on yksi työkalu kiinteistön kunnossapidon suunnittelussa ja korjaustoimenpiteiden jaksottelussa.

4 Havainnot ja suositellut toimenpiteet

Rakennustekniikka

Kiinteistöt ovat rakenteiltaan pääosin tyydyttävässä kunnossa, paikoitellen rakenteiden kunto on heikko, minkä takia osa rakenteista on suositeltavaa peruskorjata lähivuosina.

Piha-alueella kasvaa nurmikkoa ja puita. Nurmialueet ovat paikoitellen kuluneet ja huonossa kunnossa.

Pihat ja kulkuväylät on osittain asfaltoitu. Pihan asfalttialueissa on havaittavissa painumia ja halkeamia. Paikoitellen nurmikko ja sammaleet ovat kasvaneet asfaltin päälle.

Leikkialueet on hiekoitettu. Hiekka-alueet on paikoitellen erotettu parruilla muista alueista.

Nurmi- ja asfalttialueet on suositeltavaa korjata 3-4 vuoden kuluessa.

Aidat ovat pääosin maalattua terästä. Länsipäädystä on teräsbetoninen tukimuuri, jonka päällä oleva aita on maalattua terästä. Osa teräsrakenteisista aidoista on muuten hyvässä kunnossa mutta aidan maalaus lohkeilee paikoitellen irti. Itäsivun aita on huonossa kunnossa ja osa aitatolpista on ruostunut rikki. Osa tolpeista pysyy pystyssä pyöreän tolpan sisälle valetun betoniytimen ansiosta. Puiset aidat ovat hyvässä kunnossa. Teräsaitojen kunnostaminen ja maalaus on suositeltavaa tehdä 3-4 vuoden kuluessa.

Länsipäädyn betonitukimuuri on maalattu kauniisti. Muurissa on muutama leveä halkeama ja tukimuurin päällä kasvaa sammalta. Keskellä tukimuuria on teräsbetoninen porraskäytävä pihalle. Portaan teräskäide ja portti ovat ruosteessa, maalaus lohkeilee irti. Portaan betonipintaa peittää sammalkasvusto.

Omakotitalon betoniportaan teräskäiteessä on ruostetta, portaan maalaus lohkeilee irti ja portaassa on iso halkeama. Kellariin johtavien portaiden betoni on rapautunutta.

Betoniportaiden ja tukimuurin korjaus on suositeltavaa tehdä 3-4 vuoden kuluessa. Portaiden ja tukimuurin korjaus tehdään betonikorjausmenetelmin.

Molempien rakennusten puuosissa on havaittavissa paikallisia lahovaurioita, maalaus on kulunut ja lohkeilee irti. Paikoitellen maalikerros on hyvin paksu ja irtoaa alimman maalikerroksen päältä. Lahonneet puuosat uusitaan, vanha maali poistetaan kokonaan koska vanha maalikerros on liian paksu ja paikoin kokonaan irti alustastaan. Julkisivujen korjaus on suositeltava tehdä 2-3 vuoden kuluessa.

10.8.2015

Rukoushuoneen sokkelissa on havaittavissa muutama halkeama, betonin lohkeamisia ja paikoitellen yksittäiset teräkset ovat lohkaisseet betonin pinnan, maalaus lohkeilee irti.

Rukoushuoneen pohjoissivun sisäänkäyntikatoksen teräsosissa on ruostetta ja katoksen alapinnassa on havaittavissa vesivuotojen aiheuttamia vaurioita. Teräsosien ruostesuojaus, maalaus, katoksen aluskatteen uusiminen ja vesivuotojen korjaus.

Omakotitalon sokkelissa on havaittavissa yksittäisiä halkeamia kellarin puolella.

Sokkelien korjaus betonikorjausmenetelmin ja maalaus 2-3 vuoden kuluessa.

Syöksytorvet ovat paikoitellen rikkoutuneet tai liitokset ovat irronneet. Korjaus on suositeltavaa tehdä vuoden kuluessa.

Rukoushuoneen peltikatto on huonossa kunnossa ja ullakkotilaan on jouduttu asentamaan useita muovikaistoja, jotka ohjaavat veden astioihin. Peltikaton saumoja on tiivistetty paikoin elastisella massalla. Peltikatteessa on ruostetta ja maalaus lohkeilee irti. Ullakkotilassa havaittiin yksittäinen pieni puupalkki, joka on murtunut. Murtuma ei ole merkittävä.

Omakotitalon kattolappeella kadun puolella on havaittavissa pieni painuma, jonka syy on suositeltavaa tarkastaa ja tarvittaessa korjata. Ullakkotilassa on ollut tulipalo. Peltien maalaus lohkeilee irti.

Rukoushuoneen katto on suositeltavaa uusida. Uusimisen yhteydessä asennetaan aluskate. Aluskatteena voidaan käyttää bitumikermiä. Samalla uusitaan kattojen varusteet. Omakotitalon katto puhdistetaan ja maalataan. Samalla uusitaan kattojen varusteet. Korjaukset tehdään 2-3 vuoden kuluessa.

Rukoushuoneen eteläsivun sisäänkäynnin katon juuripellin yläosaan on jäänyt rako, jonka kautta pääsee vettä seinärakenteen sisään. Raon korjaus on suositeltava tehdä vuoden kuluessa.

Rukoushuoneen ikkunat on osittain uusittu. Uudemmat ovat 3-lasisia, 2-puitteisia sisään avautuvia puuikkunoita. Vanhemmat ikkunat ovat 2-lasisia, 2-puitteisia sisäänulos avautuvia puuikkunoita. Ikkunoiden kunto vaihtelee, uusien ikkunoiden kunto on tyydyttävä, paikoitellen ulkopuitteen maalaus on kulunutta tai lohkeilee hieman. Vanhemmissa ikkunoissa on paikoitellen lahoa ja maalaus lohkeilee irti.

Omakotitalon ikkunat ovat 3-lasisia, 3-puitteisia sisään avautuvia puuikkunoita. Ikkunat on kuultomaalattu tummalla kuultomaalilla. Ikkunoiden maalaus on kulunutta.

Rukoushuoneen uudet ikkunat ja omakotitalon ikkunat on suositeltavaa huoltomaalata. Päiväkodin vanhat ikkunat ja ullakon ikkunat on suositeltavaa uusida. Ikkunakorjaus on suositeltavaa tehdä 2-3 vuoden kuluessa.

Rukoushuoneen tilojen kunto vaihtelee hyvästä välttävään. Tilojen laualattioiden lakkaus on paikoin kulunutta ja seinien maalaus lohkeilee hieman.

Keittiötila on tyydyttävässä kunnossa.

10.8.2015

Kellarikerroksessa olevan ruokailutilan käyttötarkoituksen muutos on erittäin vaikeaa koska tila on matala (katon alapinta h= 2,4 m ja kattopalkin alapinta h= 2,08 m) ja katonrajassa olevat ikkunat ovat hyvin pieniä.

Pyykinpesutilan ja sen yhteydessä olevat SH- ja WC-tilat ovat tyydyttävässä kunnossa.

Osa WC tiloista on uusittu ja ne ovat hyvässä kunnossa. Osa vanhempien WC-tilojen muovitapeteista on irronnut alustastaan.

Miesten WC- ja SH-tila toimii varastona ja on huonossa kunnossa.

WC- ja miesten suihkutilan peruskorjaus 2-3 vuoden kuluessa.

Omakotitalon tilojen kunto vaihtelee, pääosin tilat ovat tyydyttävässä kunnossa.

Yläkerran SH on tyydyttävässä kunnossa. Vedeneristystapa ei selvinnyt tarkastuksen aikana. SH:n seinän alaosassa ja lattialla seinän vieressä havaittiin kohonneita kosteuspitoisuuksia. Jos vedeneristykseenä toimii muovimatto, on suositeltavaa tehdä SH:n peruskorjaus 2-3 vuoden kuluessa. Löylyhuoneen panelointi on pääosin tyydyttävässä kunnossa. Seinän alaosan alin lauta on maalattu lattian väriseksi. Laudan maalaus lohkeilee hieman. Seinän höyrynsulkuna toimiva alumiinipaperin alareuna on irronnut seinälaatasta. Rapatussa seinässä hormin kohdalla on halkeamia, jotka on syytä korjata vuoden kuluessa.

Alakerran WC on huonossa kunnossa, lattiassa on kohonneita kosteuspitoisuuksia. WC-tila on suositeltavaa uusida 2 vuoden kuluessa.

Omakotitalon kellaritila on huonossa kunnossa. Kellarissa on ollut öljysäiliö ja poltin, minkä takia tilassa on öljyn aiheuttama tuoksu. Tilan rakenteista on suositeltavaa tutkia PAH-yhdisteet. Tila on toisarvoisessa käytössä, minkä takia tilan korjaus ei välttämättä ole tarpeellista.

LVI- järjestelmät

Kiinteistö on liitetty kaukolämpöverkkoon ja varustettu pumppukiertoisella suljetulla vesilämmityslaitoksella. Kiinteistön lämmönsiirtimet sijaitsevat omakotitalon kellarikerroksessa ja ne ovat vuodelta 1980. Lämmönsiirtimet ovat teknisen käyttöiän lopussa ja ne ovat korkeintaan välttävässä kunnossa. Lisäksi lämmönsiirtimissä havaittiin paljon vanhoja vuotojälkiä. Suosittelemme uusimaan kaukolämmön alajakokeskuksen lähivuosien aikana.

Kiinteistöjen lämpöjohdot on rakennettu teräsputkesta kierre- ja hitsausliitoksin. Kiinteistön lämpöjohtoverkoston tarkkaa asennusajankohtaa ei ole tiedossa. Runkojohdot kulkevat osin näkyvillä ja osittain rakenteissa piilossa. Runkolinjojen sulku- ja linjasäätöventtiilit ovat tarkastetuina osin palloventtiileitä, joiden sulkuominaisuudet ovat tyydyttävässä kunnossa. Putkistojen kunto on vielä tyydyttävä, mutta putkiston kunto ja jäljellä oleva käyttöikä on syytä selvittää putkiston kuntotutkimuksella, joka tulisi suorittaa tarkastelujakson alkupuolella. Lämpöjohtoverkoston eristeet omakoti-

10.8.2015

talossa saattavat sisältää terveydelle haitallista asbestia, joka tulee ottaa huomioon mahdollisissa korjauksissa.

Kiinteistöjen lämmitys on toteutettu teräslevypattereilla, joiden tarkka asennusajankohta ei ole tiedossa. Lämpöpattereiden patteriventtiilit ovat pääosin termostaattiventtiileitä, joiden valmistaja on Danfoss/Oras. Patteriventtiilit ovat osittain teknisen käyttöään loppupuolella ja niiden uusiminen on ajankohtaista tarkastelujaksolla. Samassa yhteydessä myös lämmitysverkosto tulee tasapainottaa.

Kiinteistöjen käyttövesiverkostot ovat tehty näkyvin osin kupariputkesta juotosliitoksin ja verkostoon tehdyt muutokset on tehty komposiittiputkella. Käyttövesiverkostot ovat tehtyjen havaintojen ja teknisen käyttöään perusteella korkeintaan tyydyttävässä kunnossa. Suosittelemme selvittämään kiinteistöjen käyttövesiverkostojen kunnan putkiston kuntotutkimuksen avulla, jolla voidaan tarkentaa verkostojen uusimisajankohtaa.

Kiinteistötarkastuksen yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella vesikalusteita on uusittu vuosien varrella tehdyissä saneerauksissa melko paljon. Uusitut vesikalusteet ovat pääosin hyvässä kunnossa ja vanhemmat vesikalusteet ovat pääosin heikossa kunnossa. Suosittelemme uusimaan vesi- ja viemärikalusteita tarpeen vaatiessa.

Rukoushuoneen jätevesiviemärit on näkyvin osin rakennettu muoviputkella muhvilii-toksin, mutta niiden asennusajankohdasta ei ole tietoa. Omakotitalon jätevesipohjaviemäri on näkyvin osin vanhaa valurautaviemäriä, joka on korkeintaan välttävissä kunnossa. Kiinteistöjen viemäriverkostojen kunto tulee selvittää putkiston kuntotutkimuksen avulla, jolla voidaan tarkentaa verkostojen uusimisajankohtaa. Käyttövesi- ja viemäriverkostojen kuntotutkimus suositellaan tehtäväksi lähivuosien aikana.

Omakotitaloa palvelee pääosin painovoimainen poistoilmavaihto. Omakotitalossa on puuhella ja puilla lämmitettävä saunan kiuas. Omakotitalon hormiryhmässä havaittiin halkeamia, joten suosittelemme omakotitalon hormikartoitus, jolla selvitetään hormiryhmien kunto ja mahdolliset korjausmenetelmät.

Rukoushuonetta, jossa toimii päiväkotitoiminta, palvelee koneellinen tulo- ja poistoilmavaihto. Kiinteistön ilmanvaihtokoneet ovat pääosin vanhoja ja ne ovat teknisen käyttöikänsä loppussa. Tehtyjen havaintojen perusteella kiinteistön ilmanvaihtokoneet ovat korkeintaan välttävissä kunnossa. Suosittelemme kiinteistön kaikkien ilmanvaihtokoneiden uusimista. Mikäli kiinteistön käyttötarkoitukset muuttuvat, niin ilmanvaihto tulee suunnitella uusien käyttötarkoitusten ja nykymääräysten mukaiseksi.

Kiinteistöä palvelevat ilmanvaihtokanavat ovat alkuperäisiä ja rakennettu kuumasinkitystä teräskanavasta. Kanavat ovat teknisen käyttöään perusteella tyydyttävässä kunnossa, mutta kanavat ovat pölyiset. Ilmanvaihtokanavien edellisestä puhdistuksesta ei saatu tarkkaa tietoa kiinteistökierröksellä. Koneellisesti toimivan ilmanvaihtojärjestelmän puhdistusväli on noin 5-7 vuotta. Suosittelemme puhdistamaan ilmanvaihtokanavat tarkastelujaksolla alkupuolella. Samalla tulee parantaa ilmanvaihtokanavien

10.8.2015

eristystä ullakkotiloissa. Kanavapuhdistusten yhteydessä on syytä tasapainottaa tilojen ilmamäärät.

Kiinteistö on varustettu käsisammuttimilla ja pikapaloposteilla. Käsisammuttimien määräaikaistarkastukset on suoritettu säännöllisesti. Sammuttimet on tarkastettu viimeksi 17.11.2014 ja niiden seuraava tarkastus on marraskuussa 2016. Kiinteistön käsisammuttimien ja pikapalopostien merkinnöissä ei havaittu puutteita kiinteistökierröksellä.

Sähköjärjestelmät

Kiinteistön sähköjärjestelmät ovat 4-johdinjärjestelmän mukaisia, pääosin vuoden 1976 saneerauksen ajalta ja ne ovat jo heikossa kunnossa. Niiden tekninen käyttöikä on käytetty loppuun ja ne on uusittava lähiaikoina.

Maadoitus- ja potentiaalintasausjärjestelmä on vuoden 1980 saneerauksen ajalta ja sen potentiaalintasauskiskoon liitettyjä johtoja ei ole merkitty. Järjestelmä on välttävissä kunnossa.

Kiinteistön sähköjärjestelmille tulee suorittaa sähkölaitteiston määräaikaistarkastus, ellei sitä ole tehty.

Laitteistojen sähköistykset (lähinnä LVI-laitteistot) ovat pääosin heikossa kunnossa ja niiden uusiminen tulee ajankohtaiseksi lvi-järjestelmiä uusittaessa.

Sähköliitännäisjärjestelmät (pistorasiat) ovat pääosin välttävissä kunnossa ja ne kannattaa uusien tilojen saneerausten yhteydessä.

Valaistusjärjestelmät ovat pääosin välttävissä kunnossa. Valaistuksen uusimisen tarpeen aiheuttaa ikääntymisen lisäksi se, että osa nykyisistä valonlähteistä ja liitännälaitteista poistuu markkinoilta lähivuosina. Valaistusjärjestelmät kannattaa uusien tilojen saneerausten yhteydessä.

Rakennuksessa on kaksi erillistä turvavalaisusjärjestelmää. Toinen ohjaa opastevalaisimia ja se on vuoden 1976 saneerauksen ajalta ja se on jo heikossa kunnossa. Toinen on ns. varavalaisusjärjestelmä, jossa valaisimien akut on sijoitettu valaisimien sisälle. Varavalaisusjärjestelmä on välttävissä kunnossa. Molemmat valaistusjärjestelmät kannattaa uusien tilojen saneerausten yhteydessä.

Puhelinjärjestelmä on vuodelta 1976 ja se on jo heikossa kunnossa.

Kiinteistössä ei ole antennijärjestelmää.

Kiinteistössä ei ole yleiskaapelointijärjestelmää.

Turvallisuusjärjestelmät: Paloilmoitinjärjestelmä Lismar cb200 on uusittu vuonna 2012 ja se on tyydyttävässä kunnossa.

Rikosilmoitusjärjestelmä Ranger 8600 on ehkä 80-luvulta. Sen tekninen käyttöikä on käytetty loppuun ja se on uusittava lähiaikoina.

10.8.2015

Kiinteistön valaisimien, kytkimien ja pistorasioiden sekä sähkötekniisten tieto- ja rikosilmoitusjärjestelmien peruskorjaus on suositeltavaa suorittaa lähivuosina esim. LVI-järjestelmien uusimisen yhteydessä.

Suosittelut kuntotutkimukset ja lisäselvitykset

Kiinteistökatselemuksessa ei voida luotettavasti arvioida kaikkien rakennusosien ja järjestelmien kuntoa. Tarkemman kunnan ja korjaustarpeen arvioimiseksi sekä soveltuvien korjaustapojen selvittämiseksi suosittelemme seuraavien kuntotutkimusten tai lisäselvitysten suorittamista:

- Putkiston kuntotutkimus (tarkastelujakson loppupuolella)
- Haitta-ainetutkimus, useissa materiaaleissa ja rakenteissa voi olla haitta-aineita

Suosittelut kiireelliset toimenpiteet

Kiinteistökatselemuksen yhteydessä tehtyjen havaintojen pohjalta suosittelemme seuraavien toimenpiteiden suorittamista kiireellisinä:

- Asbestikartoitus (omakotitalon kellarissa rikkinäistä asbestieristettä)
- Eteläsvun sisäänkäynnin peltikaton juuripellin yläreunan raon korjaus

Suosittelut huoltoluonteiset toimenpiteet

Kiinteistökatselemuksen yhteydessä tehtyjen havaintojen pohjalta suosittelemme normaalien huoltotoimenpiteiden lisäksi seuraavien huoltoluontoisten toimenpiteiden suorittamista:

- Piha-alueen sadevesikaivojen puhdistukset
- Ikkunoiden helojen ja ovien lukkojen sekä saranoiden rasvaus

Kiinteistökatselemuksen rajaukset

- Kiinteistökatselemus ei sisällä käyttäjäkyselyä

Turvallisuuden ja terveellisuuden liittyvät havainnot ja toimenpidesuosituks

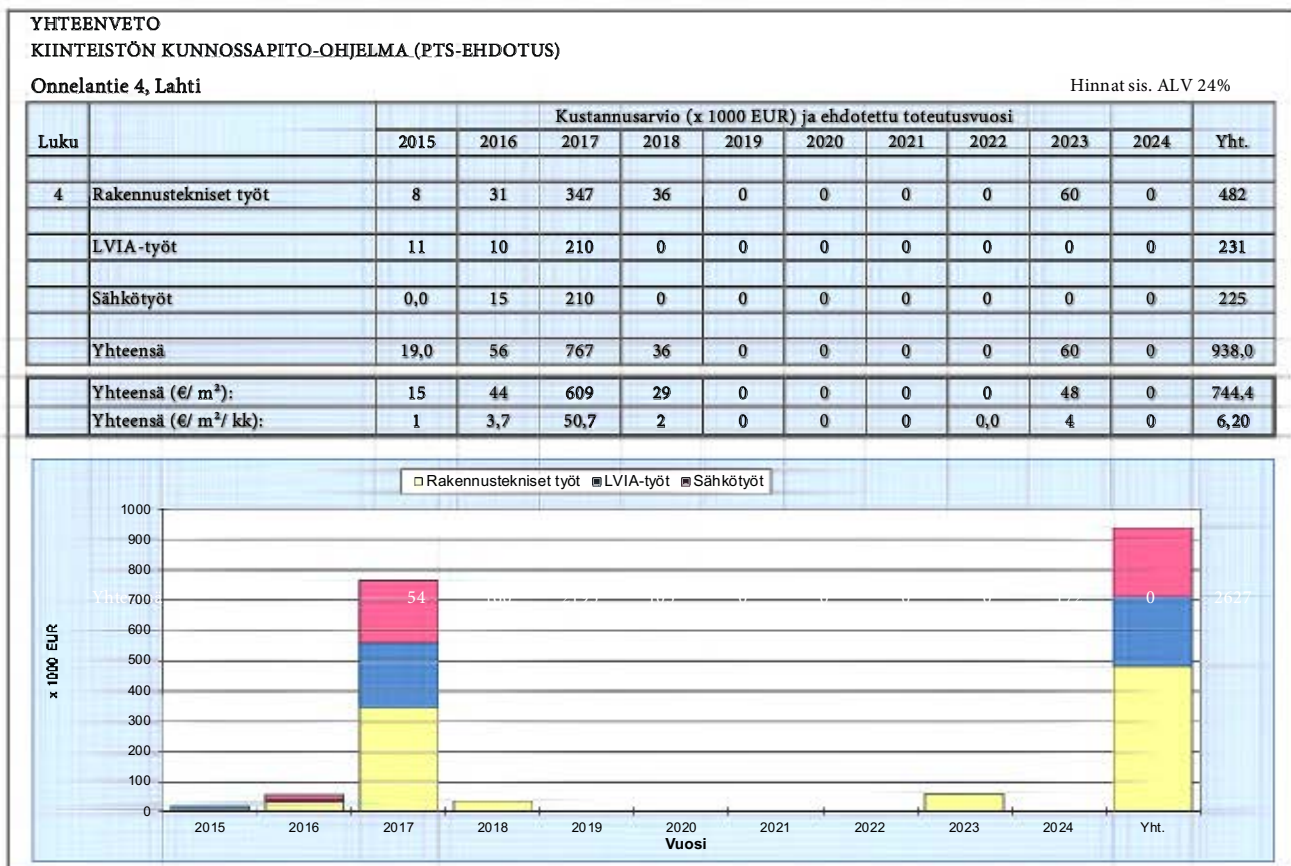
- Putkieristeissä on haitta-aineita. Ennen korjauksia, viimeistään suunnitteluvaiheessa on syytä suorittaa haitta-ainetutkimus
- Vanhempien osien eri materiaaleissa ja rakenteissa on haitta-aineita, ennen korjauksiin ryhtymistä tulee korjausalueiden haitta-aineet selvittää

10.8.2015

5 Kunnossapito-ohjelma

Suosittelavien toimenpiteiden kustannusarviot on esitetty raportin laatimisvuoden kustannustasossa. Esitetyt kustannusarviot sisältävät arvonlisäveron 24 %. Kustannukset ovat alustavia arvioita ja perustuvat tilastotietoon (Talonrakennuksen Kustannustieto, Haahtela sekä ATOP- kustannuslaskentaohjelma) sekä toteutuneista korjausprojekteista kerättyyn tietoon. Toimenpiteiden todelliset kustannukset ja tarkempi ajankohta tarkentuvat hanke- ja korjaussuunnittelun sekä tarjouskilpailujen myötä. PTS-taulukkoon sisällytettyjen toimenpiteiden kokonaiskustannukset seuraavalle 10 vuodelle ovat noin 938 000 euroa. Korjauskustannukset ovat noin 6,20 €/m² kuukaudessa.

10.8.2015

RAKENNUSTEKNIIKAN PTS-EHDOTUS													
Onnelantie 4, Lahti													
Hinnat sis. ALV 24%													
Raportin koodi	Toimenpide-ehdotukset	Määrä-arvio	Kustannusarvio (x 1000 EUR) ja ehdotettu toteutusvuosi										
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	yht
4	Suosittelavat kuntotutkimukset ja lisäselvitykset												
	Haitta-ainetutkimus molemmat rakennukset	1 erä		7									7
	Omakotitalon kattolapteen taipumisen syyn selvittäminen	1 erä	3										3
	Piha-alueet												
	Asfalttialueiden paikkaus	1 erä				5							5
	Nurmialueiden kunnostaminen	1 erä				4							4
	Piha-aidan korjaus	1 erä				6							6
	Länsisivun betonimuurin ja betoniportaan korjaus	1 erä				10							10
	Omakotitalon betiportaiden korjaus	1 erä				6							6
	Ikkunat												
	Ikkunoiden uusimisen ja maalauskorjausten suunnittelu	1 erä		7									7
	Päiväkodin ikkunoiden uusiminen ja maalauskorjaus	1 erä			45								45
	Omakotitalon ikkunoiden maalaus	1 erä			5								5
	Ulko-ovet												
	Ulko-ovien kunnostaminen ja maalaus	1 erä			6								6
	Julkisivut												
	Syöksytorvien korjaus	1 erä	2										2
	Julkisivukorjausten ja maalausten suunnittelu	1 erä		7									7
	Päiväkodin julkisivujen kunnostaminen ja maalaus	1 erä			30								30
	Omakotitalon julkisivujen kunnostaminen ja maalaus	1 erä			18								18
	Sisäänkäyntikatoksen korjaus	1 erä			3								3
	Sokkelien kunnostaminen ja maalaus	1 erä			6								6
	Yläpohjarakenteet												
	Peltikattojen korjausten suunnittelu	1 erä		10									10
	Päiväkodin peltikaton uusiminen	1 erä			175								175
	Päiväkodin eteläisivun sisäänkäyntikatoksen juuripellin korjaus	1 erä	1										1
	Päiväkodin pohjoissivun sisäänkäyntikatoksen kunnostaminen	1 erä	2										2
	Omakotitalon peltikaton maalaus	1 erä			12								12
	Tilat												
	Märkä- ja wc-tilat												
	Märkä- ja wc-tilojen korjausten suunnittelu	1 erä			8								8
	Päiväkodin märkä- ja wc-tilojen peruskorjauksia	1 erä			20								20
	Omakotitalon märkä- ja wc-tilojen peruskorjauksia	1 erä			10								10
	Päiväkodin pintojen kunnostamisia ja huoltoalaauksia	1 erä								60			60
	Päiväkodin ullakkotilan LVI-tilan peruskorjaus	1 erä			9								9
	Omakotitalon kellarin korjauksia	1 erä				5							5
	Rakennustekniset työt yhteensä		8	31	347	36	0	0	0	0	60	0	482

10.8.2015

LVI-JÄRJESTELMIEN PTS-EHDOTUS														
Onnelantie 4, Lahti														
Hinnat sis. ALV 24%														
Raportin koodi	Toimenpide-ehdotukset	Määrä-arvio	Kustannusarvio (x 1000 EUR) ja ehdotettu toteutusvuosi										yht	
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
4	Suosittelut kuntotutkimukset ja lisäselvitykset													
	Käyttövesi- ja viemäriverkoston kuntotutkimus	1 erä	5											5
	LVI- tekniikka													
	Piha-alueen sadevesikaivojen tyhjennykset ja korjaukset	1 erä	4											4
	Lämmitysverkoston tasapainotuksen suunnittelu	1 erä	2											2
	Termostaattisten patteriventtiilien uusiminen sekä lämmitysverkoston tasapainotustyö	1 erä		10										10
	Vanhan LVI- tekniikan osittain uusiminen (sis. lämmönsiirtimet, patteriventtiilit, ilmanvaihdon parannuksen ja vesikalusteita)	1 erä			180									180
	Omakotitalon LVI- tekniikan uusiminen (sis. tonttviemärin uusinnan ja hormiryhmän korjauksen)	1 erä			30									30
	LVI-työt yhteensä		11	10	210	0	0	0	0	0	0	0	0	231

10.8.2015

SÄHKÖJÄRJESTELMIEN PTS-EHDOTUS												
Onnelantie 4, Lahti												
Hinnat sis. ALV 24%												
Raportin koodi	Toimenpide-ehdotukset	Määrä-arvio	Kustannusarvio (x 1000 EUR) ja ehdotettu toteutusvuosi									
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
4	Sähköjärjestelmät											
	Sähkösuunnittelu	1 erä		15,0								15
	Keskukset											
	Päiväkodin sähköjakelujärjestelmän uusiminen	1 erä			35							35
	Omakotitalon sähköjakelujärjestelmän uusiminen	1 erä			6							6
	Sähkön liitäntäjärjestelmät/keskukset											
	Päiväkodin pistorasioiden sekä niiden johtojen uusiminen	1 erä			35							35
	Omakotitalon pistorasioiden sekä niiden johtojen uusiminen	1 erä			4							4
	Valaistusjärjestelmät											
	Päiväkodin valaisimien sekä niiden kytkimien ja johtojen uusiminen	1 erä			60							60
	Omakotitalon valaisimien sekä niiden kytkimien ja johtojen uusiminen	1 erä			4							4
	Päiväkodin turvalaistusjärjestelmän uusiminen johtoineen	1 erä			20							20
	Antennijärjestelmä											
	Päiväkodin antennijärjestelmä	1 erä			5							5
	Omakotitalon antennijärjestelmä	1 erä			3							3
	Yleiskaapelointijärjestelmä											
	Päiväkodin puhelinjärjestelmän uusiminen yleiskaapelointijärjestelmäksi	1 erä			5							5
	Omakotitalon puhelinjärjestelmän uusiminen yleiskaapelointijärjestelmäksi	1 erä			3							3
	Rikosilmoitusjärjestelmä											
	Päiväkodin rikosilmoitusjärjestelmän uusiminen johtoineen	1 erä			10							10
	Rakennusautomaatiojärjestelmä											
	Rakennusautomaatiojärjestelmän uusiminen	1 erä			20							20
	Sähkötyöt yhteensä		0,0	15	210	0	0	0	0	0	0	225

10.8.2015

Kiinteistökatselemuksen suorittajat

Vahanen Oy

Katselmuksen koordinaattori, LVI- tekniikka
Rakennustekniikka
SähköjärjestelmätHarri Makkonen
Juhani Koskinen
Markku Ravea

Harri Makkonen
harri.makkonen@vahanen.com,
044 768 8312

Juhani Koskinen

Markku Ravea

10.8.2015

VALOKUVALIITE

RAK:

Rukoushuoneen peltikatto on huonossa kunnossa. Maalaus lohkeilee, pelleissä on ruostetta ja saumoja on tiivistetty elastisella massalla.

Rukoushuoneen katossa on vesivuotoja, minkä takia ullakotilaan on asennettu vedenhajaimia joista vesi ohjautuu ämpäreihin.

10.8.2015

Rukoushuoneen räystäässä on havaittavissa pieniä lahoalueita.

Osa rukoushuoneen ikkunoista on huonossa kunnossa, puuosissa on lahoa ja maalaus lohkeilee irti.

Rukoushuoneen seinän maalaus lohkeilee, paikoitellen puu on lahoa tai pinta on pehmeää.

10.8.2015

Osa rukoushuoneen märkätiloista on huonossa kunnossa.

Omakotitalon seinässä on rako, jonka kautta vesi pääsee seinärakenteen sisään.

10.8.2015

Omakotitalon ikkunan kunto on paikoin huono. Puun pinta halkeilee ja katkenneen listan kohdalta vesi pääsee seinärakenteen sisään.

Omakotitalon saunan suihkutila ja löylyhuone ovat huonossa kunnossa. Löylyhuoneen seinän yläosassa on halkeama.

10.8.2015

Omakotitalon WC-tilan lattiassa on kohonneita kosteuspitoisuuksia.

LVI:

Rukoushuoneen ullakolla IV-kanavien eristys on puutteellinen.

10.8.2015

Rukoushuoneen IV- kone on heikossa kunnossa ja teknisen käyttöään lopussa.

Rukoushuoneen keittiön tuloilmakone on teknisen käyttöään lopussa.

10.8.2015

Rukoushuoneen ruokasalin IV- kone on teknisen käyttöään lopussa.

Ilmanpuhdistin päiväkodin tiloissa.

10.8.2015

Rukoushuoneen ilmanvaihdon päätelaitteet ovat likaiset.

Yleiskuva vesikalusteista.

10.8.2015

Rukoushuoneen patteriventtiilit ovat osittain käsisäätöventtiileitä.

Rukoushuoneen patteriventtiilit ovat osittain teknisen käyttöään lopussa.

10.8.2015

Rukoushuonetta ja omakotitaloa palvelevat lämmönsiirtimet ovat teknisen käyttöön lopussa.

Omakotitalon kellarissa on rikkiäistä asbestieristettä.

10.8.2015

Omakotitalon kellarikerroksessa on vanha öljysäiliö, jonka puhdistuksesta ei ole tietoa.

Omakotitalon patteriventtiilit ovat osittain teknisen käyttöään lopussa.

10.8.2015

Kiinteistöjen käyttövesi- viemäri ja lämpöjohtojen kuntoa on syytä selvittää putkiston kuntotutkimuksen avulla.

Kiinteistöyhtiö Onnelat
Onnelantie 2
15100 Lahti

SISÄILMA / RAKENNETUTKIMUS

Tutkimusselostus

12.5.2017 päivitetty 18.8.2017

Työnro: 051721700287

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

TIIVISTELMÄ

Tutkittava kiinteistö on rakennettu/laajennettu useampana eri aikakautena. Vanhin osa on valmistunut 1923, seuraavat laajennukset 1953, 1956 ja 1996. Toteutetut rakenneratkaisut ovat tyypillisiä kullekin aikakaudelle, pois lukien vanhin osa, joka on suunniteltu pelkästään kesäkäyttöön. Vuoden 1996 kuraeteisen laajennuksen yhteydessä vanhimman osan seinärakenteisiin on asennettu selluvillaeriste puhaltamalla, sekä lisätty yläpohjan eristystä selluvillaeristeellä.

Kiinteistöön tultaessa sisälle oli aistittavissa mikrobiperäistä hajua, jonka materiaalinäytteiden tulokset vahvistivat.

Tutkimuksessa todettiin ala- ja yläpohjassa sekä seinärakenteissa rakenteissa laajoja laho ja runsaita mikrobivaurioita. Rakenneratkaisuiden seurauksena rakenteiden läpi todettiin (liittymät, läpiviennit, rajakohdat) epätiiveyttä, joiden kautta tapahtuu hallitsematonta korvausilman kulkeutumista vaurioituneiden rakenteiden läpi sisäilmaan. Rakenteiden läpi kulkeutuvan hallitsemattoman korvausilman mukana kulkeutuu epäpuhtauksia vaurioituneista rakenteista sisäilmaan heikentäen sen tasoa.

Tutkimus hetkellä kiinteistön ilmanvaihto oli pois päältä, jolloin ilmanvaihto on toteutunut osin painovoimaisesti ja kiinteistössä on ollut peruslämpö noin yhden vuoden.

SISÄLLYSLUETTELO

1	YLEISTÄ	4
1.1	Kohteen yleiskuvaus	5
1.2	Lähtökohta tutkimukselle	5
1.3	Tutkimuksen rajaus	5
1.4	Tutkimusmenetelmät	5
2	SAADUT TIEDOT	6
2.1	Käytössä olleet asiakirjat	6
2.2	Tilajaalta, henkilökunnalta, asukkailta yms. saadut tiedot	6
3	HAVAINNOT ja TULKINTA	6
3.1	Rakenteet	6
3.2	Ulkopuoliset osat	7
3.3	Yläpohjarakenne vanhin osa (1923)	8
3.4	Alapohjarakenne vanhin osa (1923)	8
3.5	Ulkoseinäpohjarakenne vanhin osa (1923)	12
3.6	Yläpohjarakenne 1953 ja 1956 laajennus)	13
3.7	Välipohjarakenne 1953 ja 1956 laajennus)	14
3.8	Ulkoseinärakenne 1953 ja 1956 laajennus	15
3.9	Alapohjarakenne 1953 ja 1956 laajennus, kellarikerros	17
3.10	Maanpäinseinät 1953 ja 1956 laajennus	18
4	Vesikatto	20
5	Ilmanvaihto	21
6	Käyttövesi ja viemärointi	22
7	Aistinvaraiset havainnot	22
8	NÄYTTEET	22
8.1	Materiaalinäyte (mikrobipitoisuus)	23
9	TOIMENPIDESUOSITUKSET	23
10	Pohjapiirustukset vanhin osuus ja laajennukset	25
11	Vuoden 1953 ja 1956 osien olemassa oleva leikkauskuva	28
12	Rakenneleikkaukset	29
13	2 krs POHJAPIIRUSTUS SEKÄ NÄYTTEENOTTOKOHDAT	38
14	1 krs POHJAPIIRUSTUS SEKÄ NÄYTTEENOTTOKOHDAT	39
15	-1 krs POHJAPIIRUSTUS SEKÄ NÄYTTEENOTTOKOHDAT	40
16	MITTAUSTULOKSET	40
17	2 krs POHJAPIIRUSTUS homekoiran ilmaisut	43
18	1 KRS POHJAPIIRUSTUS HOMEKOIRAN ILMAISUT	44
19	-1 KRS POHJAPIIRUSTUS HOMEKOIRAN ILMAISUT	45
20	Materiaalinäytteiden tulokset	46

Analyyssivastaukset liitteenä raportin lopussa

- Ramboll analytics (projekti nro 15100010743/193)

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

1 YLEISTÄ

Kohde:	Kiinteistöyhmä Onnelat Onnelantie 2 15100 Lahti
Toimeksianto:	Sisäilmatutkimus
Tilaaaja:	Kiinteistöyhmä Onnelat, Pyykkönen Petri
Läsnäolijat:	Hannu Kärki, Tuukka Korhonen, Jukka Rosberg
Yhteyshenkilö:	Petri Pyykkönen p.040-5094170
Tutkimus pvm:	5-7.4.2017
Raportointi pvm:	17.5.2017
Tutkijat:	Hannu Kärki Tuukka Korhonen Jukka Rosberg

1.1 Kohteen yleiskuvaus

Tutkimuksen kohteena on alun perin seurakuntatilaksi rakennettu kiinteistö, joka on viimeiset 20 vuotta toiminut päiväkotina. Kiinteistö on rakennettu 1923 ja laajennettu vuosina 1953, 1956 ja 1996. Tutkittavat tilat ovat pääsääntöisesti ympäröivän maanpinnan yläpuolella. Kellaritilat sijaitsevat ympäröivän maanpinnan alapuolella vuoden 1953 ja 1956 laajennuksien osalla. Kellaritilojen kantavat rakenteet ovat betonirakenteisia, lattia on maanvarainen alapuoleisella lämmöneristyksellä toteutettu. Kantavarunko on puuta. Alapohjarakenne on vanhimmalla 1923 valmistuneella osalla suoraan perusmaan päälle perustettu koolattu puulattia (puukorokelattia), alapuolisella lämmöneristyksellä (sahanpuru). Ulkoseinät ovat puurankarakenteisia (kiinteistössä ei ole yhtään hirsiseinää). Väliseinät ovat levyrakenteiset. Yläpohja on puurakenteinen. Ilmanvaihtona on osin koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto sekä osin painovoimainen ilmanvaihto.

1.2 Lähtökohta tutkimukselle

Tutkimuksen lähtökohtana oli selvittää rakenteiden tämänhetkinen kunto sekä rakenteissa mahdollisesti olevat kosteusvauriot vauriot.

1.3 Tutkimuksen rajaus

Tutkimuksessa ei käyty tarkasti läpi ivis- järjestelmiä sekä vesikattoa ja sadevesijärjestelmiä, joiden osalta todettiin teknisen käyttöiän olevan loppu (KH kortti 90-00403).

1.4 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelminä käytettiin aistinvaraisten havaintojen lisäksi kosteusmittauksia (pintaindikointi, suhteellisen kosteuden mittaus). Rakenneavauksia tehden (rakenteita avaamalla) Mikrobimittauksia suoritettiin materiaalinäytteinä. Ilmavuotoreittejä paikannettiin lämpökameran, merkkikaasun ja merkkisavun avulla.

Kiinteistössä käytettiin myös koulutettua homekoiraa, joka aisti mikrobiperäistä hajua lähes joka tilasta alapohjasta, ulkoseinästä, välipohjasta ja yläpohjasta.

Suhteellinen kosteus: Vaisala HMI41 näyttölaite, mittapää HMP 42/mittapää HMP 44

Puunkosteus: Gann Hydromette HT 85T

Pintakosteudentunnistin: Gann Hydromette UNI-1 pintaindikaattori

Paine-ero: Testo 510 paine-eromittari

Merkkikaasu: lukulaite Sensistor XRS9012, kaasua 95%typpi/5%vety

Mittalaite	Kalibrointi
Vaisala mittapää HMP 42	10.01.2017
Vaisala mittapää HMP 44	10.01.2017
Gann Hydromette HT 85T	20.11.2016
Testo 510 paine-eromittari	12.10.2016
TSI IAQ-CALC 7535	06.07.2016

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

2 SAADUT TIEDOT

2.1 Käytössä olleet asiakirjat

- Kohteen pohjapiirustukset
- Tutkimusraportti sisäilmanmikrobitason määrittäminen Munters Oy 29.3.2012
- Tutkimusraportti sisäilmanmikrobitason määrittäminen Munters Oy 24.4.2009
- Lämpökuvauraportti Munters Oy 17.2.2009
- Tutkimusraportti materiaalinäytetutkimus Munters Oy 31.8.2008
- Kosteuskartoitusraportti Munters Oy 12.6.2006
- Rakennustekninen Kuntoarvio (Harri Haara) 2.5.1997

2.2 Tilaajalta, henkilökunnalta, asukkailta yms. saadut tiedot

Kiinteistössä on ollut useita vesivahinkoja ja kosteusvaurioita viimeisen 20 vuoden aikana ja sitä aikaisemmin, mutta vanhemmista vahingoista ja vaurioista ei ole saatavilla dokumentteja.

Kiinteistön sisäilman laatua on seurattu päiväkodin toiminnan aikana säännöllisesti ja henkilökunta oli saanut mikrobivaurioihin viittaavia ärsytys ym. oireita.

Vesikatto on vuotanut useista kohdista mm. jiirien kohdat ovat vuotaneet ja kasteleht rakenteita lähes joka vuosi, vuotokohtiin on suoritettu paikallisia korjauksia.

3 HAVAINNOT JA TULKINTA

3.1 Rakenteet

Yleistä

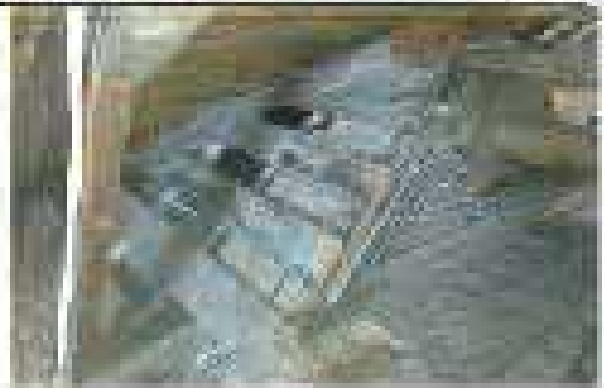
Kiinteistössä on rakennettu / laajennettu useampana aikakautena, jolloin rakenteet vaihtelevat eri aikakauden mukaisesti.

Kantavarunko on vanhimmalla osalla (1923) puurakenteinen, lattiarakenne on perustettu suoraan perusmaapinnalle, purueristeen ja perusmaan välissä on alkuperäinen bitumikermi, jonka tekninen käyttöikä on loppunut, välipohjarakenteet ovat myös puurakenteisia. sokkeli-rakenne on betonia.

Kuva 1

Yläpohjanpuurakenteita 1923 rakennettu osa.

Kuva nro 2

Yläpohjanpuurakenteita 1923 rakennetun ja 1953 rakennetun osan liitoskohta.

Vuonna 1953 ja 1956 tehtyjen laajennuksien kellarikerroksen rakenteet ovat betonirakenteisia (perusmuuri ja välipohja). ensimmäisen ja toisen kerroksen kantavat rakenteet ovat puurakenteisia kuten vanhimmalla osalla.

Kuva nro 3

Onnelantienpuoleinen julkisivu, pintamaat kaatavat osin kiinteistöön päin.

Kuva nro 4

Oikokadunpuoleinen sivu kellarin perusmuurirakenne.

3.2 Ulkopuoliset osat

Rakennuksen ympärillä oleva maanpinta viettää paikoin lievästi rakennuksen päin. Sadevedet ohjautuvat syöksytovista sadevesijärjestelmään sekä osin sadevedet on ohjattu betonikouruin kauemmas rakennuksen vierustalta.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

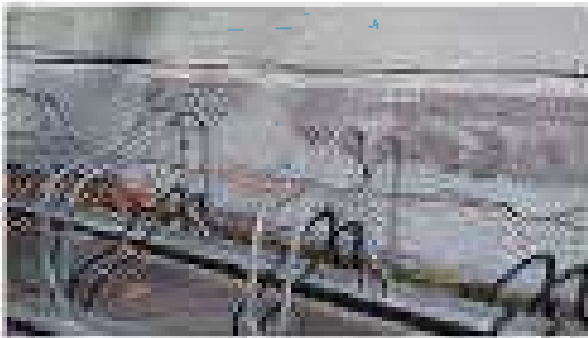
Kuva nro 5

Sadevesijärjestelmä onnelantien puoleisella sivulla.

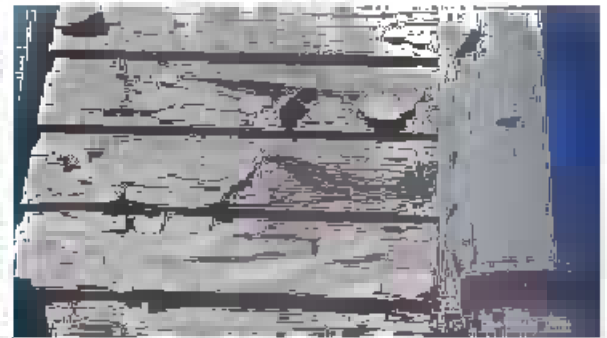
Kuva nro 6

Sadevesijärjestelmä oikokadun puoleisella sivulla.

Kuva nro 7

Sokkelin vaurioita oikokadunpuoli.

Kuva nro 8

Julkisivuverhouksen maali hilseilee voimakkaasti.

3.3 Yläpohjarakenne vanhin osa (1923)

Yläpohjarakenne on puurakenteinen, lämmöneristeenä on sahanpuru noin 200 mm ja sen päälle on myöhemmin asennettu puhallusvillaa noin 200mm.

Yläpohjarakenteen purueristeistä otettiin materiaalinäytteitä neljästä kohdasta sahanpureristeen alapinnasta. Materiaalinäytteiden laimennussarjamenetelmällä suoritettussa viljelyssä (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukaisella menetelmällä) oli 48 000-2 600 000 pmy/g eli erittäin runsas mikrobikasvusto (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpideraja-arvo on 10 000 pmy/g).

3.4 Alapohjarakenne vanhin osa (1923)

Alapohjarakenteena on puukorokelattia, joka on perustettu suoraan perusmaanjäälle, sahanpureristeen ja perusmaan välissä on alkuperäinen bitumihuopa, joka ei toimi kapillaarikosteuden estävänä kerroksena. Purueristeen ja lattialautojen välissä on noin 100-150 mm suuruinen ilmarako, joka on rakennusvaiheessa toteutettu tuulettuvaksi, tutkimushetkellä ko.

Polygon Finland Oy

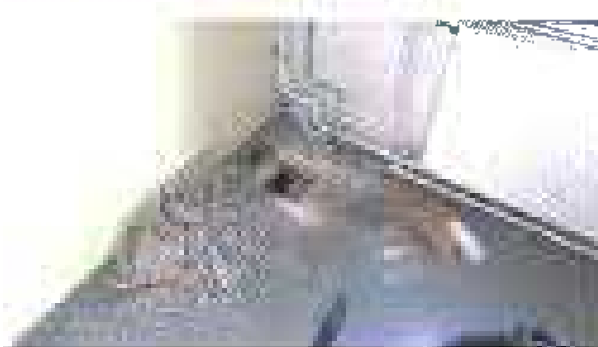
Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

ilmatilaan oli vain kaksi tuuletus aukkoa oikokadun puolella sokkelissa, onnelantienpuolella ko. tuuletusaukot on tukkeutunut / tukittu pihan pinnan noustessa vuosien kuluessa. Lämmöneristeen yläpuolella olevan ilmatilan tuulettaminen sokkelissa olevien tuuletusaukojen kautta on poikkeuksellinen ratkaisu, joka johtaa tilan alkuperäisestä käyttötarkoituksesta (kesäaikainen käyttö).

Alapohjan sekä ulkoseinän puurakenteissa on aistinvaraisesti havaittavissa laajoja lahovaurioita sekä materiaalinäyttein laimennussarjamenetelmällä (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukaisella menetelmällä) todettuja laajoja mikrobivaurioita. mikrobipitoisuus alapohjasta otetuissa näytteissä oli < 21 000 – 170 000 pmy/g eli erittäin runsas mikrobikasvusto, kahdessa näytteessä pmy/g oli alle 10 000 pmy/g, mutta rakenne oli silminnähten vaurioitunut, (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpideraja-arvo on 10 000 pmy/g).

Puurakenteiden pinnalla on tummentumaa ja tarkistusaukosta on aistittavissa poikkeavaa mikrobiperäistä hajua. Alapohjan puurakenteiden sekä ulkoseinien alaohjauspuiden kosteus painoprosentteina oli tutkimushetkellä 15–34 p- %. **Alapohjan lattian puurakenteet ovat osin niin pahoin lahonneita, ettei niiden kantavuus täytä alapohjarakenteelle asetettuja kantavuus vaatimuksia.**

Merkkikaasulla todettiin ilmayhteys vaurioituneista rakenteista sisäilmaan.

Kuva nro 9

Näyte numero 9 otettiin tästä rakenneavauskohdasta.

Kuva nro 10

Näyte numero 9 otettiin tästä rakenneavauskohdasta, purueriste silminnähten vaurioitunut.

Kuva nro 11

Näyte numero 10 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta.

Kuva nro 12

Näyte numero 10 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, puurakenne täysin lahoa.

Kuva nro 13

Näyte numero 11 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta.

Kuva nro 14

Näyte numero 11 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste lahonnut / mikrobivaurioitunut.

Kuva nro 15

Näyte numero 12 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta.

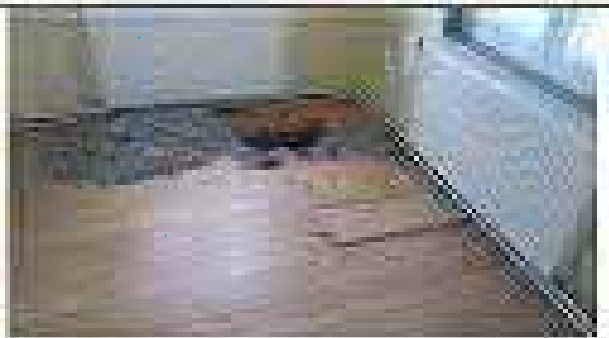

Kuva nro 16

Näyte numero 12 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste lahonnut / mikrobivaurioitunut.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Kuva nro 17

Näyte numero 13 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste lahonnut / mikrobivaurioitunut.

Kuva nro 18

Näyte numero 13 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste ja puurakenne lahonnut / mikrobivaurioitunut.

Kuva nro 19

Näyte numero 14 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta.

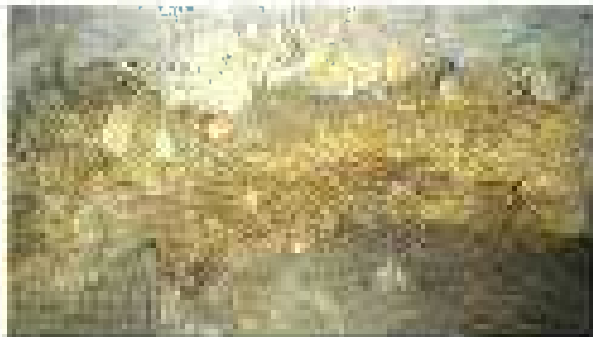
Kuva nro 20

Näyte numero 14 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste lahonnut / mikrobivaurioitunut.

Kuva nro 21

Näyte numero 15 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta.

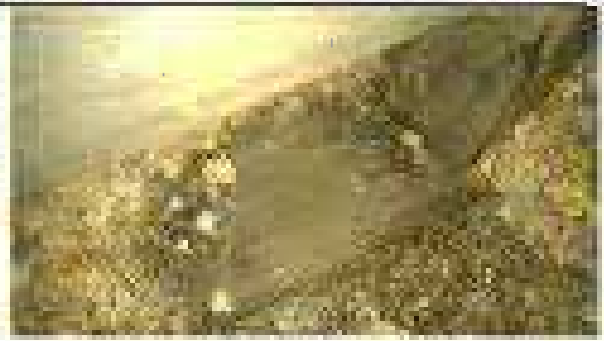
Kuva nro 22

Näyte numero 15 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste lahonnut / mikrobivaurioitunut.

Kuva nro 23

Näyte numero 16 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta.

Kuva nro 24

Näyte numero 16 otettiin tästä rakenne-avaus kohdasta, purueriste lahonnut / mikrobivaurioitunut.

3.5 Ulkoseinäpohjarakenne vanhin osa (1923)

Vanhimmanosan ulkoseinä rakenne on rakennusvaiheessa toteutettu ilman lämmöneristystä. Lämmöneristys on lisätty vuoden 1996 eristyksessä (selluvilla). Selluvillaeristys on osin painunut ja osin sitä ei ole saatu puhallettua kaikkialle, jonka seurauksena rakenteeseen on muodostunut lämpövuoto kohtia, joihin sisäilman kosteus on tiivistynyt ja aiheuttanut rakenteelle kosteus ja mikrobi vaurioita. Osin seinärakenne on edelleen alkuperäinen ja on ollut koko rakennuksen elinkaaren ajan ulkoilman kosteudelle alttiina, joka on aiheuttanut rakenteille hitaasti muodostuneita mikrobivaurioita ulkoseinä rakenteen sisään.

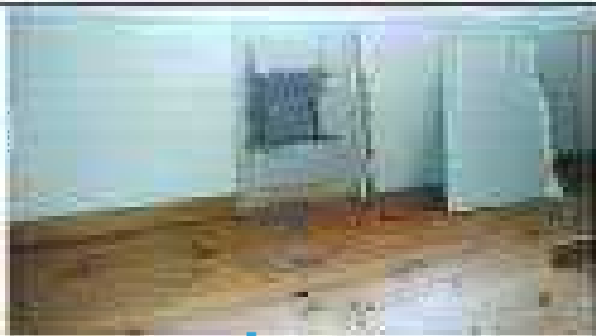
Kuva nro 25

1923 rakennettu osa ulkoseinän lisäeristys kohta.

Kuva nro 26

1923 rakennettu osa ulkoseinän lisäeristys kohta, rakenteessa ei ole toimivaa tulensuojarakennetta, ikkunan alla ei ole eristettä.

Kuva nro 27

1923 rakennettu osa ulkoseinän lisäeristys kohta.

Kuva nro 28

1923 rakennettu osa ulkoseinän lisäeristys kohta, eristys vajaa / eriste painunut.

3.6 Yläpohjarakenne 1953 ja 1956 laajennus)

Yläpohjarakenne on puurakenteinen, lämmöneristeenä on sahanpuru noin 300 mm. Yläpohjarakenteen purueristeistä otettiin materiaalinäytteitä kahdesta kohdasta sahanpurueristeen alapinnasta. Materiaalinäytteiden laimennussarjamenetelmällä suoritettussa viljelyssä (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukaisella menetelmällä) oli 340 000-49 000 000 pmy/g eli erittäin runsas mikrobikasvusto (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpideraja-arvo on 10 000 pmy/g).

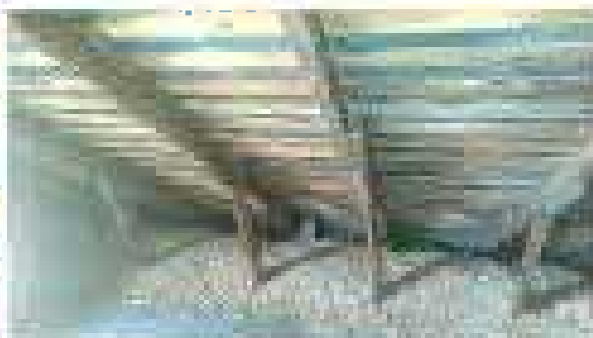
Tuloilmakone sijaitsee vuoden 1953 laajennuksen alueella, iv koneen vesikiertoinen lämmityspatteri on vuotanut rakennuksen elinkaaren aikana useita kertoja ja on silmin nähden vaurioittanut kantavia rakenteita.

Viemärin tuuletusputki sijaitsee myös vuoden 1953 laajennuksen alueella ja on aiheuttanut silminnähtävän mikrobivaurion yläpohjan rakenteisiin.

Kuva nro 28

1953 laajennuksen yläpohjan puurakenteita.

Kuva nro 30

1953 laajennuksen yläpohjan puurakenteita.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Kuva nro 31

1953 laajennuksen yläpohjan puurakenteita, puurakenteissa silminnähden mikrobivaurioita.

Kuva nro 32

1953 laajennuksen yläpohjan puurakenteita, puurakenteissa silminnähden mikrobivaurioita.

3.7 Välipohjarakenne 1953 ja 1956 laajennus)

Välipohjan kantavana rakenteena on betonirakenne, jonka päällä on puukorokelattia. Vuoden 1953 osalla eristeenä on sahanpurua ja vuoden 1956 osalla osin mineraalivillaa ja osin sahanpurua.

Välipohjarakenteesta otettiin 3 materiaalinäytettä. Materiaalinäytteiden laimennussarjamenetelmällä suoritettua viljelyssä (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukaisella menetelmällä) oli 6 000 000-11 000 000 pmy/g eli erittäin runsas mikrobikasvusto, (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpide-raja-arvo on 10 000 pmy/g). Yhdessä näytteessä pitoisuus oli alle 10 000 pmy/g (180 pmy/g), mutta rakenteessa oli kosteuden aiheuttamat jäljet. Näytteessä SM01607 oli erittäin runsas sädesienikasvusto 20 000 000 pmy/g, (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpide-raja-arvo sädesienikasvustolle on 3000 pmy/g).

Kuva nro 33

1953 laajennuksen välipohja eteinen.

Kuva nro 34

1953 laajennuksen välipohja eteinen, näyte 24 otettiin tästä.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Kuva nro 35

1956 laajennus ulkonurkka

Kuva nro 36

1956 laajennus ulkonurkka, näyte 17 otettiin tästä, (6 000 000 pmy/g).

Kuva nro 37

1956 laajennus ulkonurkka (onnelantien puoleinen).

Kuva nro 38

1956 laajennus ulkonurkka, näyte 17 otettiin tästä, (180 pmy/g), vauriojäljet puussa.

3.8 Ulkoseinärakenne 1953 ja 1956 laajennus

Ulkoseinärakenne on osin toteutettu kuten alkuperäisellä osalla, seinärakennetta aukaistiin kahdesta kohdasta. Ensimmäisessä avauksessa seinärakennetta oli lämmöneristetty vuoden 1996 remontissa selluvillaeristeellä. Ko. kohdassa seinärakenne oli märkä ja silminnähtävien mikrobivaurioitunut, ulkopinnan julkisivun lautaverhous oli sisäpuolelta rakenneavauskohdasta myös märkä tutkimushetkellä (kattovuoto tai ylösnostopellitys aiheuttanut rakenteen kastumisen).

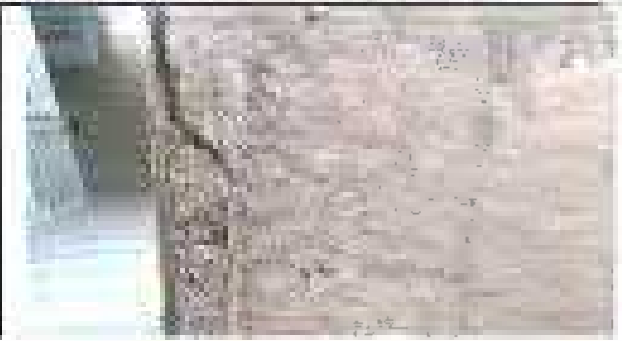
Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

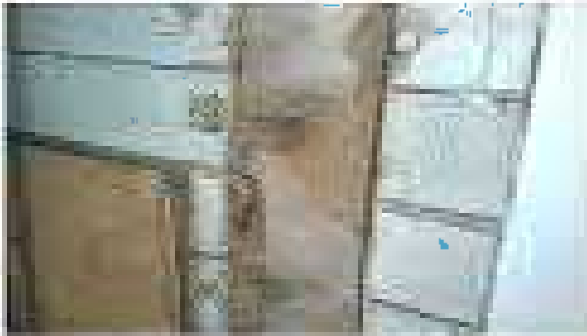
Kuva nro 39

1953 laajennus ulkoseinän avaus näyte 7 otettiin tästä.

Kuva nro 40

1953 laajennus ulkoseinän avaus näyte 7 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikro-bivaurioitunut.

Kuva nro 41

1953 laajennus ulkoseinän avaus näyte 7 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikro-bivaurioitunut.

Kuva nro 42

1953 laajennus ulkoseinän avaus näyte 7 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikro-bivaurioitunut.

Kuva nro 43

1953 laajennus ulkoseinän avaus näyte 8 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikro-bivaurioitunut.

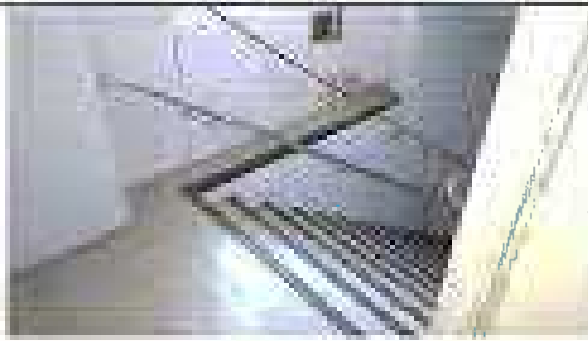

Kuva nro 44

1953 laajennus ulkoseinän avaus näyte 8 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikro-bivaurioitunut.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Kuva nro 45

1956 laajennus ulkoseinän avaus näyte 19 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikrobivaurioitunut.

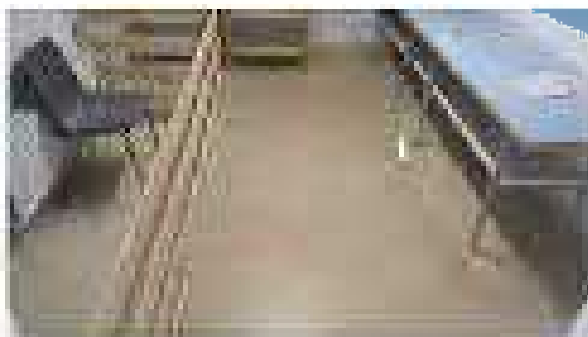
Kuva nro 46

1956 laajennus ulkoseinän avaus näyte 19 otettiin tästä, rakenne silmin nähden mikrobivaurioitunut, seinässä ei eristettä.

3.9 Alapohjarakenne 1953 ja 1956 laajennus, kellarikerros

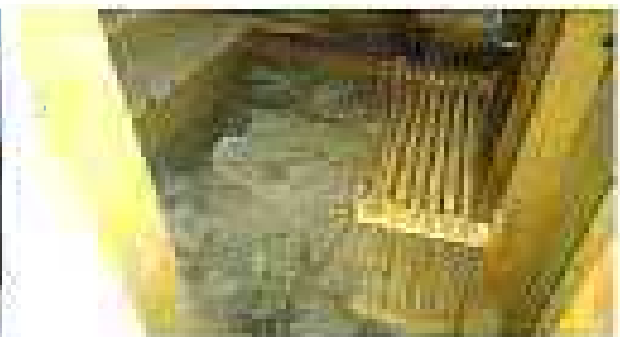
Pintakosteudentunnistimella tarkasteltuna kellarikerroksen lattiarakenteessa todettiin korkeita kosteuspitoisuuksia lähes koko kellarikerroksen alueella. Muovimatto alueella suoritettiin viiltomittauksia muovimaton alta, suhteellisen kosteuden arvot muovimaton ja lattia-betonin välissä olivat märkiä, (93%-96% lämpötilan ollessa 16-18 °C). Betonilaatan alapuolella oleva perusmaa on hienoa hiesua, joka nostaa kapillaarisesti maakosteuden lattian betonirakenteeseen.

Lattiapinnoitteen alla mattoliiman/muovimaton kemiallinen hajoaminen on alkanut. Kemiallisen hajoamisen yhteydessä muodostuu yhdisteitä jotka vaikuttavat sisäilman laatuun. Maaperästä nouseva kosteusvirta (kapillaarisesti /diffuusion vaikutuksesta) on niin suuri että, suhteellinen kosteus nousee tiiviin lattiapinnoitteen alla tasolle, jossa kemiallinen hajoaminen on mahdollista.

Kuva nro 47

Kellarikerros, pukuhuone maakosteus kastelee lattiarakenteen.

Kuva nro 48

Kellarikerros, rappujen alustila maakosteus kastelee lattiarakenteen.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Kuva nro 49

Kellarikerros, wc-tila maakosteus kastelee lattiarakenteen.

Kuva nro 50

Kellarikerros, keittiö maakosteus kastelee lattiarakenteen.

3.10 Maanpainesseinät 1953 ja 1956 laajennus

Maanpainesseinärakenteiden alareunoissa suhteellisen kosteuden arvot olivat tutkimushetkellä märkeä, maalipinnoitteessa oli todettavissa kosteuden aiheuttamaa hilseilyä.

Kellarikerroksen maanpainesseinärakenne on 1953 laajennuksen alueella betonirakenteinen osin sisäpuoleisella puukoolauksella toteutettu, joka luokitellaan nykytietämyksen mukaan riskirakenteeksi. Materiaalinäytteiden laimennussarjamenetelmällä suoritetussa viljelyssä (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukaisella menetelmällä) oli 47 000-3 900 000 pmy/g eli erittäin runsas mikrobikasvusto, (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpide-raja-arvo on 10 000 pmy/g).

1956 laajennuksen alueella maanpainesseinän lämmöneristys on toteutettu lastuvillaeristeellä (tojalevy), joka on perusmuurin läpi sekä anturan kautta kapillaarisesti kulkeutuneen kosteuden seurauksena mikrobivaurioitunut. Tutkimuksessa lastuvillaeriste jatkuu noin 150. 200 mm lattiapinnan alapuolelle ja on jo osin lahonnut / maatonut lattiapinnan alapuolella. Lastuvillaeristeestä otettiin kaksi materiaalinäytettä. Materiaalinäytteiden laimennussarjamenetelmällä suoritetussa viljelyssä (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukaisella menetelmällä) oli 6200-19 000 pmy/g eli kohtalainen -erittäin runsas mikrobikasvusto, (asumisterveysasetuksen 545 /2015 mukainen toimenpide-raja-arvo on 10 000 pmy/g). Näytteen jossa pitoisuus oli alle 10 000 pmy/g (6200 pmy/g), oli seinän pintamateriaalin (paneli) alla oleva maalipinta silmin nähden mikrobivaurioitunut.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

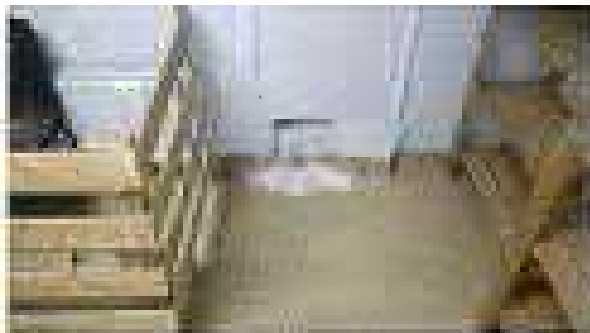
Kuva nro 51

Kellarikerros, wc-tila maakosteus kastelee lattiarakenteen.

Kuva nro 52

Kellarikerros, wc-tila maakosteus kastelee perusmuurin rakennetta, näyte 23 otettiin tästä.

Kuva nro 53

Kellarikerros, varasto maakosteus kastelee lattiarakenteen ja rasittaa maanpaineisiinää (perusmuuri).

Kuva nro 54

Kellarikerros, varasto maakosteus kastelee lattiarakenteen ja rasittaa maanpaineeseinää (perusmuuri), näyte 22 otettiin tästä.

Kuva nro 55

Kellarikerros 1956 laajennus maanpaineeseinän rakenneavaus kohta.

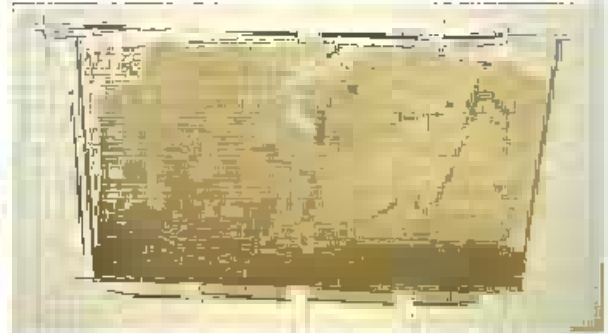
Kuva nro 56

Kellarikerros 1956 laajennus maanpaineeseinän rakenneavaus kohta, materiaalinäyte 20 otettiin tästä.

Kuva nro 57

Kellarikerros 1956 laajennus maanpainesien rakenneavaus kohta.

Kuva nro 58

Kellarikerros 1956 laajennus maanpainesien rakenneavaus kohta, materiaalinäyte 21 otettiin tästä. Perusmuurin pinnassa maali on silminnähtävien mikrobivaurioitunut.

4 VESIKATTO

Vesikatto on puurakenteinen ja vesikatteenä on rivipeltikatto, jonka tekninen käyttöikä on täysin loppunut, rivipeltikatteen vaakasaumoja on tilapäisesti korjattu elastisella massalla, sauma on täysin kitin varassa pelti on saumojen kohdista suurelta osin lähes täysin ruostunut.

Vesikatteen alla ei rakennusajankohdalle tyypillisesti ole aluskatetta, jonka seurauksena peltikatteen alapintaan tiivistyvä kondenssikosteus on rasittanut yläpohjan puurakenteita sekä eristeitä koko rakennuksen elinkaaren ajan. Tutkimushetkellä selluvillan pinnassa oli todettavissa runsaasti kondenssin / kattovuodon aiheuttamia eristeen paakkuuntumia sekä aistinvaraisesti märkiä alueita.

Kuva nro 59

Vesikatto.

Kuva nro 60

Vesikatto, sisäjiiri korjattu tilapäisesti elastisella massalla.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Kuva nro 61

Yläpohja (1923) kattovuoto kastellut yläpohjan eristeitä.

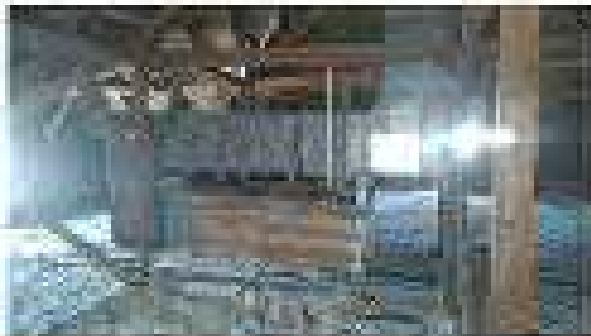
Kuva nro 62

Yläpohja (1923) kattovuoto kastellut yläpohjan eristeitä.

5 ILMANVAIHTO

Kiinteistössä on sekailmanvaihto, pääsääntöisesti koneellinen tulopoisto mutta käytössä on myös painovoimaisella ilmanvaihdolla toteutettuja tiloja

Kiinteistön ilmanvaihtolaitteiston tekninenikäyttöikä on loppu

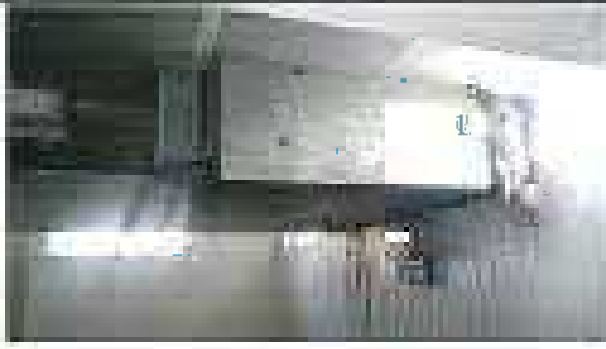
Kuva nro 62

Iv-poistokone 1923 rakennetun osan yläpohjassa.

Kuva nro 64

Iv-tuloilmakoje 1953 rakennetun osan yläpohjassa.

Kuva nro 65

Kellarikerroksen 1956 tuloilmakoje ruokailutilassa.

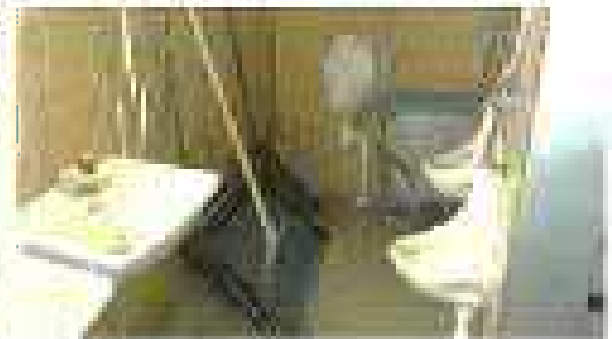
6 KÄYTTÖVESI JA VIEMÄRÖINTI

Käyttövesi ja viemäröintijärjestelmän tekninen käyttöikä on pääosin loppunut

Kuva nro 66

Kellarikerroksen 1956 maapohjalla oleva tila, jossa viemärintarkastuskohta, tarkastusmuhvi uusittu lähivuosina.

Kuva nro 67

Käyttö vesi ja viemärijärjestelmien tekninen käyttöikä on pääosin loppunut.

7 AISTINVARAISET HAVAINNOT

Kiinteistöön mentäessä oli selkeästi havaittavissa mikrobivaurioituneelle rakennukselle tyyppinen haju. Kiinteistössä ei pystynyt työskentelemään ilman asianmukaisia henkilökohtaisia suojaimia.

8 NÄYTTEET

Tulkinnat perustuvat näytelaboratorioiden analyysihin ja Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetukseen, asunnon ja oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015) ja Valviran Asumisterveysasetuksen soveltamisohjeet Osa I-V

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

8.1 Materiaalinäyte (mikrobipitoisuus)

Kohteesta otettiin materiaalinäytteitä 24 kpl. Näytteet lähetettiin laboratorioon tutkittavaksi.

Materiaalianalyysin tulkintaohje: (laimennossarja)

Rakennusmateriaalissa voidaan katsoa esiintyvän mikrobikasvustoa, kun näytteen home- ja hiivasienten pitoisuus on vähintään 10^4 pmy/g tai aktinomykeettien pitoisuus 3000 pmy/g. Aktinomykeettien esiintymistä arvioidaan lisäksi niiden indikaattorimerkityksen avulla, kun niiden pitoisuudet ovat alle 3000 pmy/g.

Näytteen bakteeripitoisuus vähintään 10^5 pmy/g viittaa bakteerikasvuun materiaalissa. Sienikasvusto materiaalissa viittaa materiaalissa olevaan kosteus- ja mikrobivaurioon. Mikäli materiaalissa havaitaan vain suuri bakteeripitoisuus, tämä voi johtua myös materiaalin likaisuudesta, joten ainoastaan bakteeripitoisuuden perusteella ei voida tehdä johtopäätöstä materiaalin vaurioitumisesta.

Vaikka sienipitoisuus jää alle 10^4 pmy/g voivat löydökset viitata mikrobikasvustoon silloin, kun näytteessä havaitaan kosteus- ja homevaurioon viittaavia kosteusvaurioindikaattoreita ja sienten kokonaispitoisuus on 5000 - 10000 pmy/g tai näytteen sienisuvusto on epätavallisen yksipuolinen (1-2 lajia/sukua) ja pitoisuus kuitenkin >5000 pmy/g. Usean indikaattorin esiintyminen pieninä pitoisuuksina saattaa viitata itiöiden kerääntymiseen näytemateriaalin ajan myötä tai vanhaan kuivuneeseen vaurioon.

(osa asumisterveysasetuksen 545/2015 soveltamisohjeesta)

9 TOIMENPIDESUOSITUKSET

Yhteenveto

Tutkimuksessa todettiin laajoja laho ja mikrobivaurioita, joiden seurauksena ei ole toden näköistä, että laajamittaisellakaan rakenteiden korjauksella saavutetaan Maankäyttö ja rakennuslain edellyttämä terveellinen ja turvallinen rakennus (Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132, 117 c § (21.12.2012/958) Terveellisyys.

Rakenteesta otetuissa materiaalinäytteissä mikrobipitoisuudet ylittävät 21 näytteessä Sosi- aali- ja terveysministeriön asetuksen asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuh- teista (Asumisterveysasetuksen) toimenpiderajat. Suurimmillaan toimenpideranan 10 000 pmy/g ylittyi 3400-kertaisesti, joka kertoo vakavista ja pitkäaikaisista vaurioista k. kiinteis- tössä.

Sivuilla 25- 37 on esitetty kiinteistössä todetut rakenteet vaurioalueet

Kiinteistö on tutkimustulosten perusteella purkukuntoinen.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Hannu Kärki p. 0400-994802

Projektipäällikkö sisäilmapalvelut ja vesivahingot
Kosteusvauriotutkija
hannu.karki@polygongroup.com
VTT-C 4541-24-09, PKM

Tuukka Korhonen p. 040 – 840 0119

Ympäristötekniikan insinööri (AMK)
Rakennusterveysasiantuntija VTT-henkilösertifikaatti
Nro VTT-C-22568-26-16
Rakenteiden kosteuden mittaaja VTT-
henkilösertifikaatti Nro VTT-C-6449-24-11

Toimeksiannoissamme noudatamme konsulttitoiminnan yleisiä sopimusehtoja KSE 2013

Raportin johtopäätökset ja suositukset perustuvat tutkimus- ja mittauspisteistä ja/tai kohteista saatujen tulosten analysointiin. Raportti sisältää analyysi- ja mittatietoja ainoastaan kyseisessä raportissa mainituista kohteista ja mittapisteistä mittaushetkellä, eikä raportin tuloksia ja johtopäätöksiä voi yleistää kohteen tai kiinteistön muihin tiloihin ja/tai rakenteisiin.

Tutkimus ei sulje pois mahdollisuutta, että muualla kiinteistössä tai sen rakenteissa olisi piilossa olevia rakennusvirheitä tai vaurioita. Vahinkotarkastusraportin ollessa kyseessä raportti laaditaan kuvaillun vahingon tai tapahtuman laajuuden selvittämiseksi, eikä raporttia voi käyttää kiinteistön tai sen osan arvon tai kunnan määrittämisessä.

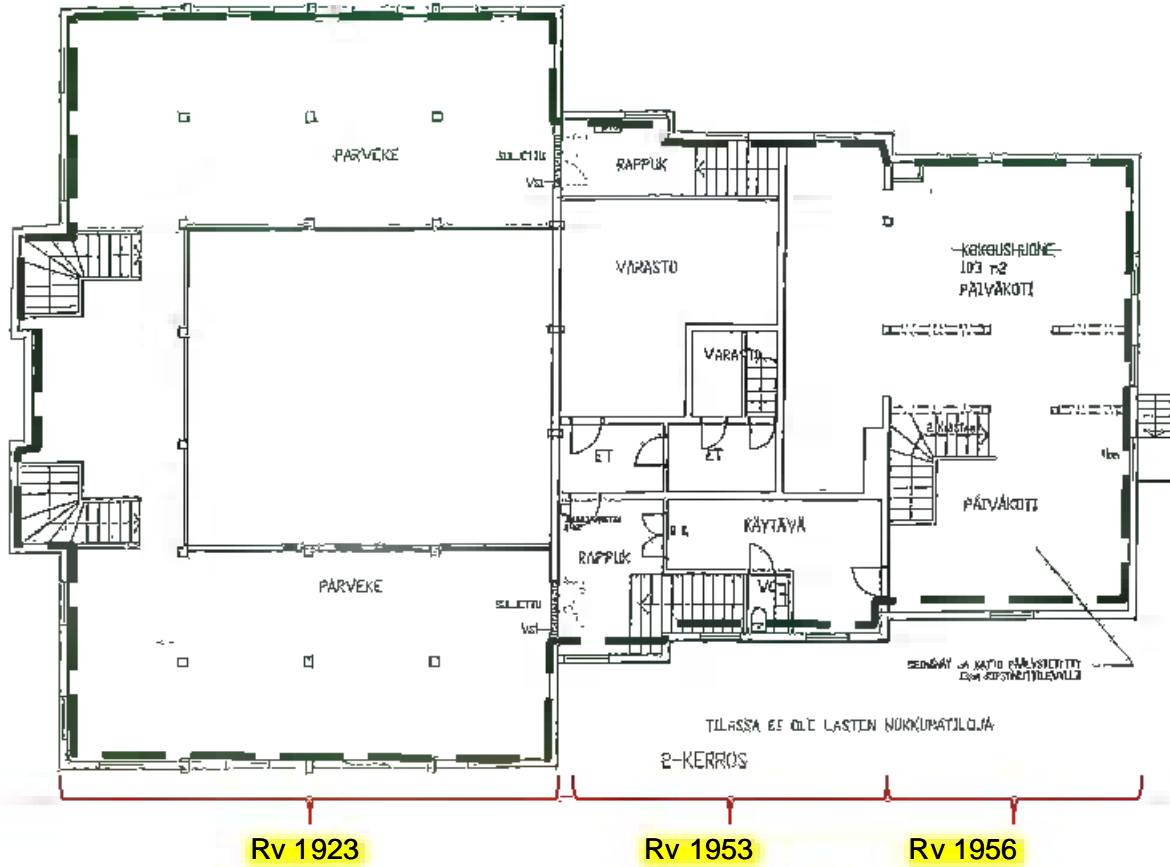
Polygon Finland Oy ei kanna vastuuta kiinteistössä olevista piilevistä vioista tai vaurioista jotka ovat tutkimuskohteen ulkopuolella tai syntyneet tutkimushetken jälkeen tutkimuskohteeseen. Kartoitus- ja katselmuksen palvelu sekä sen dokumentointi ei saata Polygon Finland Oy:tä vastuuseen tutkimuskohteen mahdollisista virheistä tai vaurioista tutkimushetkellä, sitä ennen tai sen jälkeen.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

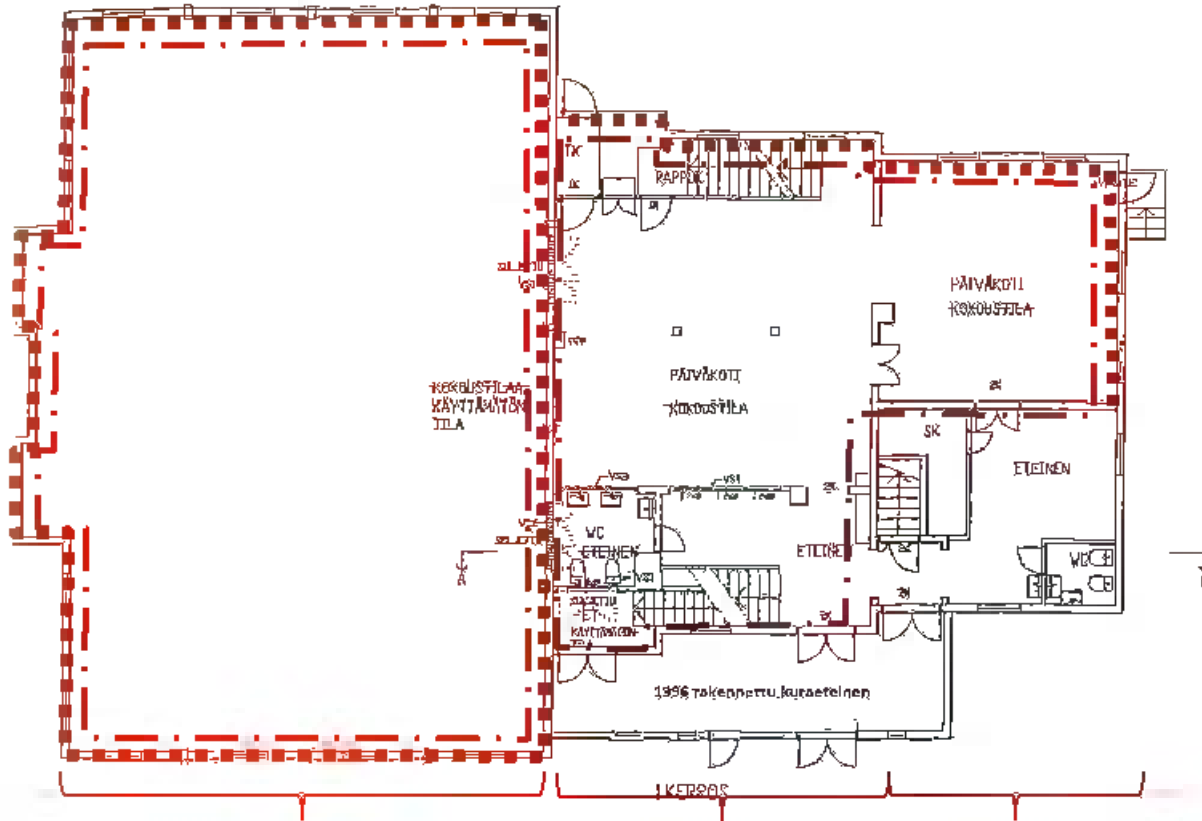
10 POHJAPIIRUSTUKSET 1923, 1953, 1956 JA 1996 SEKÄ VAURIOALUEET

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa 2 krs

Yläpohjan eristeet ja puurakenteet mikroбивaurioituneet

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa 1 krs

Rv 1923

Rv 1953

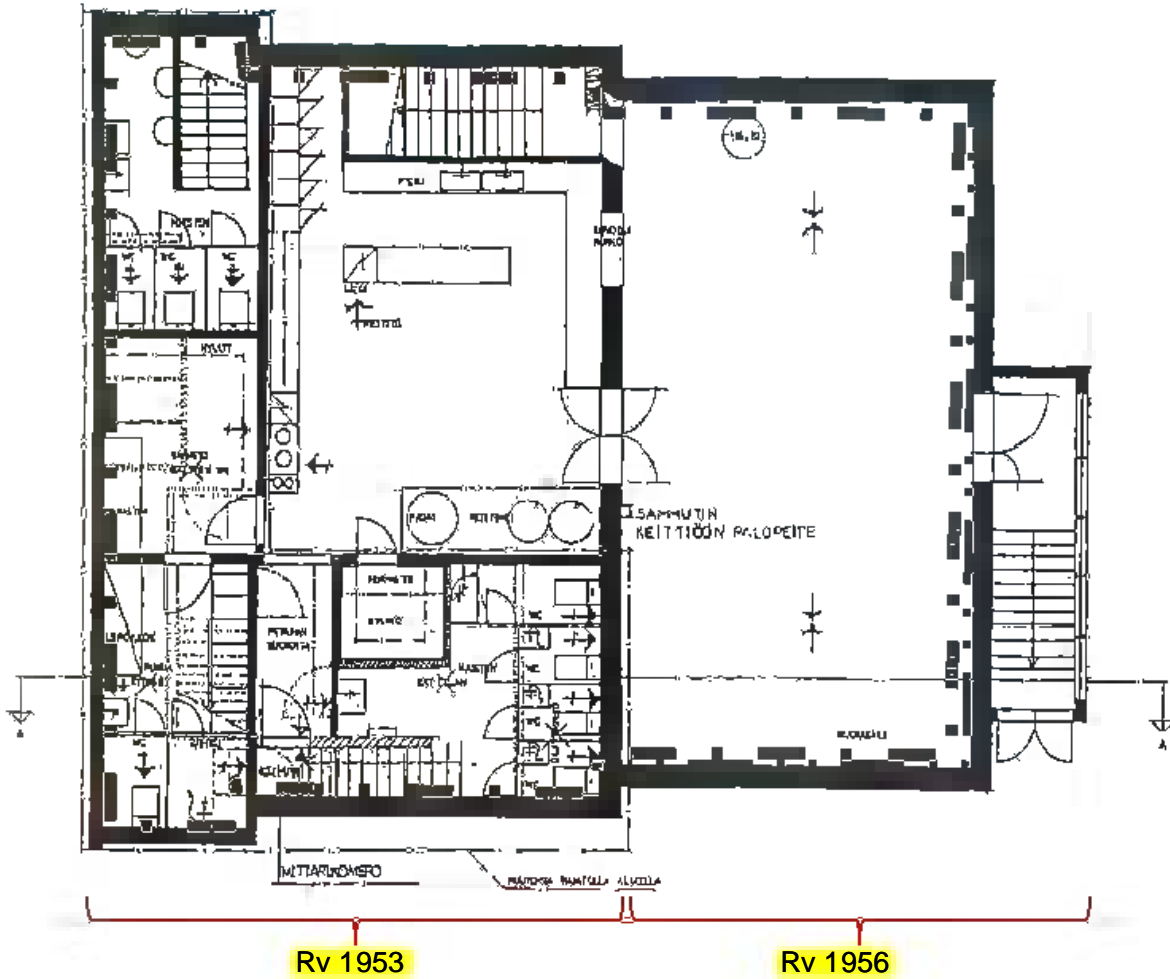
Rv 1956

Alapohja laho ja mikrobivaurioitunut

Seinärakenteen alareunassa laho- ja mikrobivaurioita sekä muuten seinässä mikrobivaurioita.

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa -1 krs

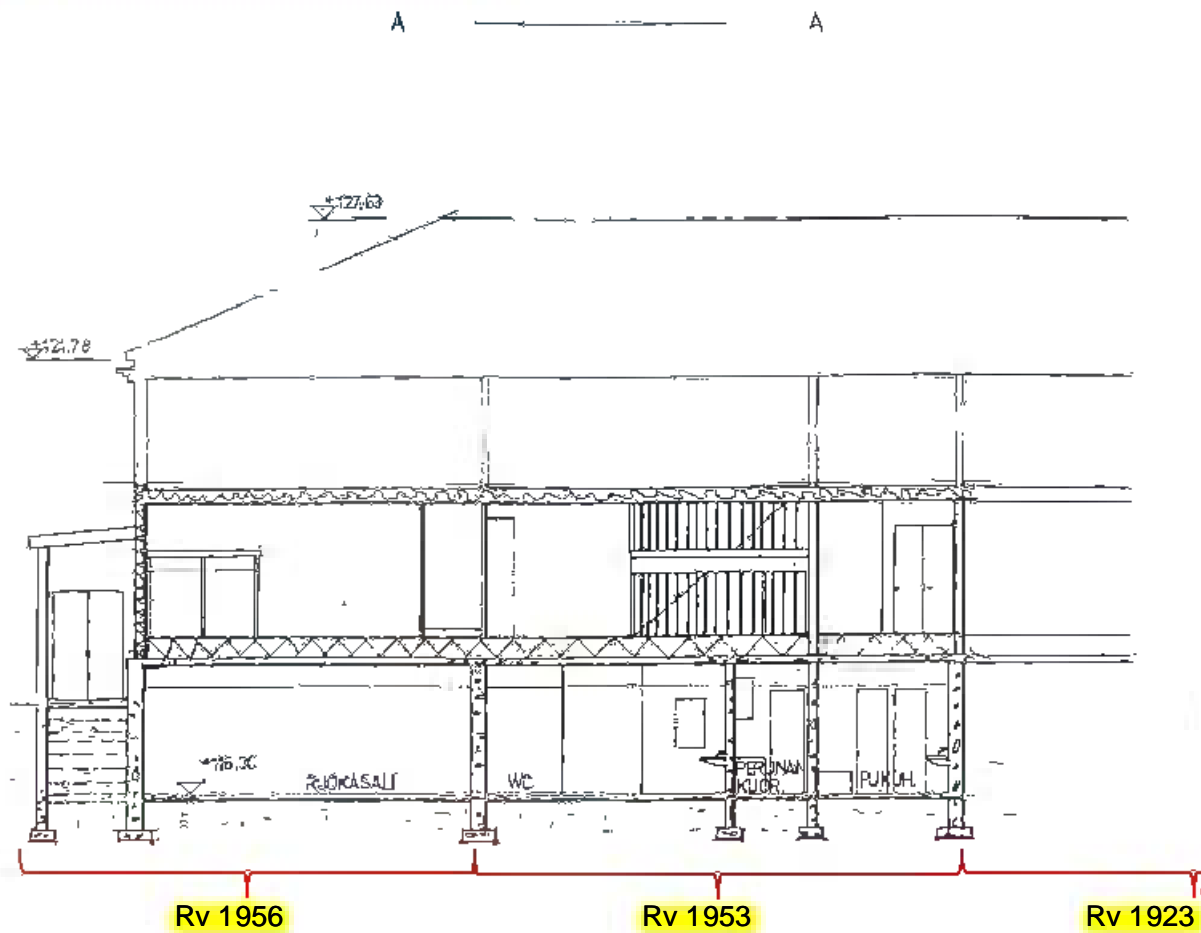
Alapohja laho ja mikrobivaurioitunut

Seinärakenteessa mikrobivaurioita maalipinta sekä lastuvillalevy (tojalevy)

11 VUODEN 1953 JA 1956 OSIEN OLEMASSA OLEVA LEIKKAUSKUVA

Leikkauskuva A-A: ei mittakaavassa

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki

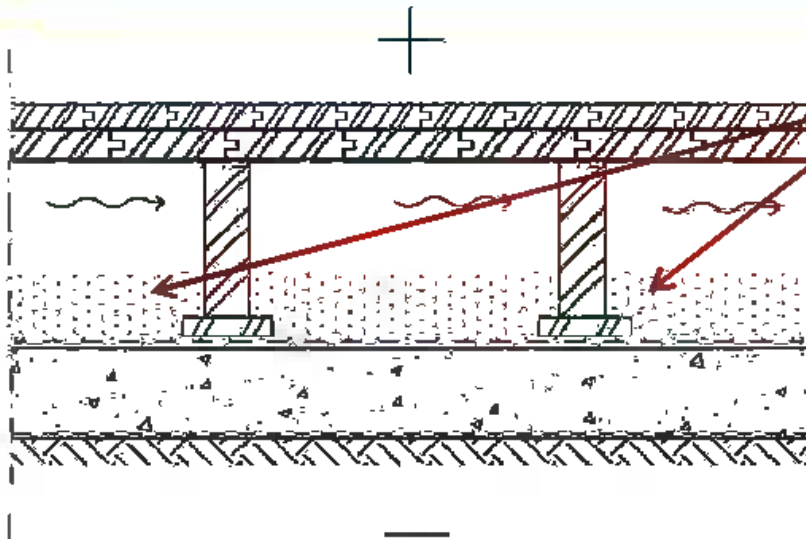
etunimi.sukunimi@polygongroup.com

www.polygongroup.fi

12 RAKENNELEIKKAUKSET VAURIOSELITYKSIIN

1923 alapohjarakenne

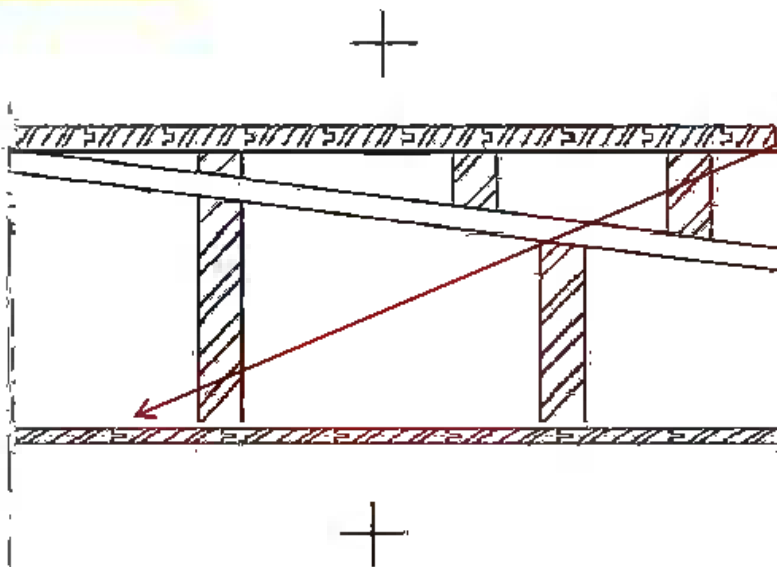
Osin (muovimatto, kipsilevy), mäntyponttilauta 28x95 vanha lattialauta n.30x 150, ilma-
väli 100-150 mm, sahanpurueriste n. 100-150 mm, bitumikermi, perusmaa (hienohiesu).

1923 osan alapohjarakenne laho- ja mikro-
bivaurioitunut kauttaal-
taan. Maakosteuden,
ulkopuolisten vesien
sekä vanhan pesukäy-
tännön seurauksena

1923 välipohjarakenne (parveke)

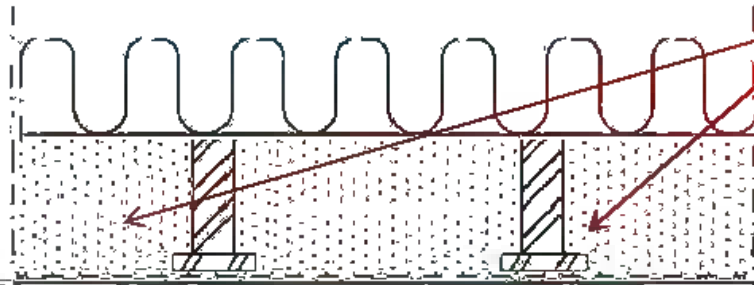
Mäntyponttilauta (oikaisturakenne), tekstiilimatto, mäntyponttilauta, kantavapuurakenne, 1 krs
kattoverhous.

1923 osan 1 krs /
parvekkeen välipohja-
rakenteessa tervapaperi,
joka voimakkaasti
kreositiin hajua

1923 yläpohjarakenne

Puukuitulevy (haltex), raakalauta, rakennuspaperi, sahanpurueriste n. 150-200 mm, selluvillaeriste n. 200mm.

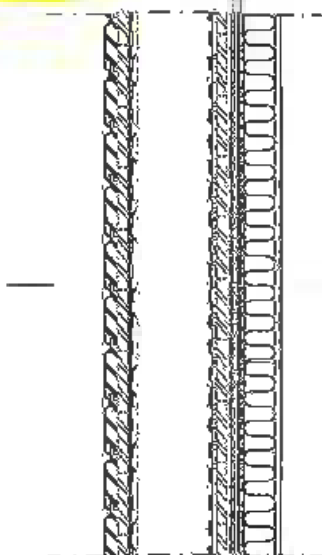
Yläpohjan kantavissa puurakenteissa ja sahanpurueristeissä on mikrobi- ja lahovaurioita koko yläpohjan alueella.

Vauriot ovat aiheutuneet lukuisista kattovuodoista ja kosteuden tiivistymisestä pelikatteen alapintaan koko rakennuksen elinkaaren aikana

Todettu materiaalinäyttein, ylittää Asunnon ja muun olekselutilan (Asumisterveysasetuksen toimenpiderajan 10 000 pmy/g) pitoisuus 15 000 000 – 170 000 omv/a.

1923 ulkoseinärakenne

Kipsilevy, höyrysulkumuovi, osin lasi- ja osin kivivilla 50 mm (lisätty 1996 remontissa), kovalevy, puukuitulevy (haltex), raakalauta, rakennuspahvi, ilmaväli, (selluvilla eristettä puhallettu osittain seinin 1996 remontin yhteydessä), puurunko 100 mm, rakennuspahvi, raakalauta, julkisivuverhous.

Ulkoseinärakenteessa on ollut ilmaväli vuodesta 1923 vuoteen 1996, jonka jälkeen seinin on asennettu osittain puhallusvilla. Seinärakenteen alla reunat ovat vaurioituneet maakosteuden seurauksena ja yläreunat kattovuotojen ja kondenssikosteuksien seurauksena.

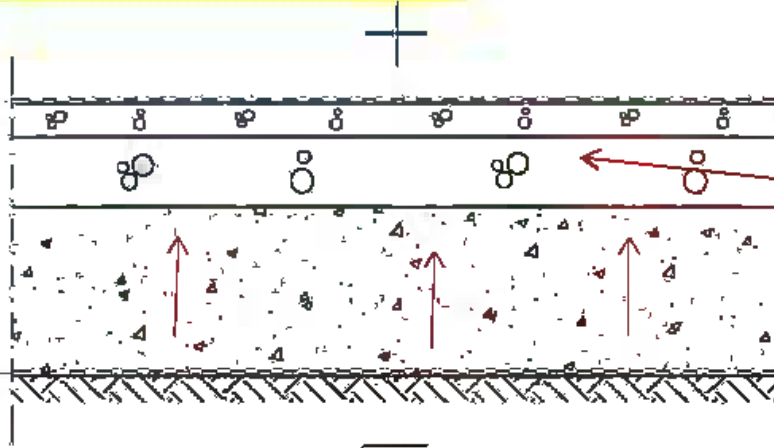
Seinärakenteen raakalautoitukset todettiin rakennearvauksissa silmin nähtä vaurioituneiksi.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

1953 alapohjarakenne

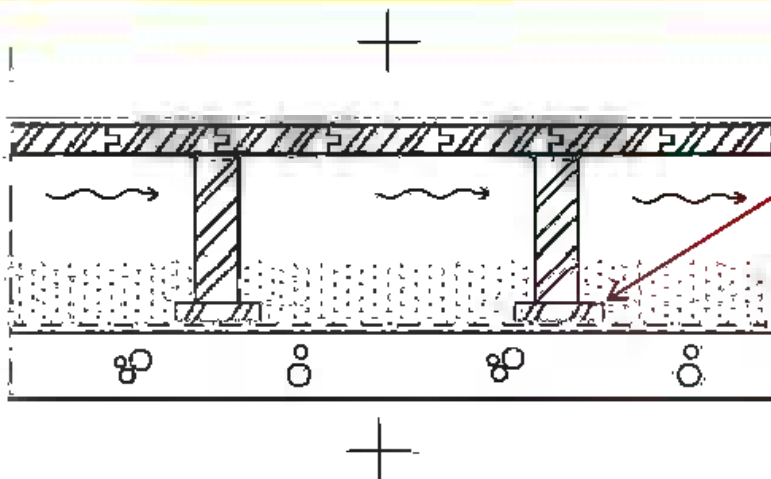
Lattiapinnoite (osin muovimatto, osin keraaminen laatta, osin akryllibetoni), pintavalu keittiön osalla (kaato) lattiabetoni, perusmaa.

Maakosteus nousee betonirakenteeseen ja pitää sen märkänä.

1953 välipohjarakenne kellari / 1 krs

Muovimatto, lastulevy, mäntyponttilauta, puukoolaus, ilmaväli, sahanpurueriste, piki, betoniholvi.

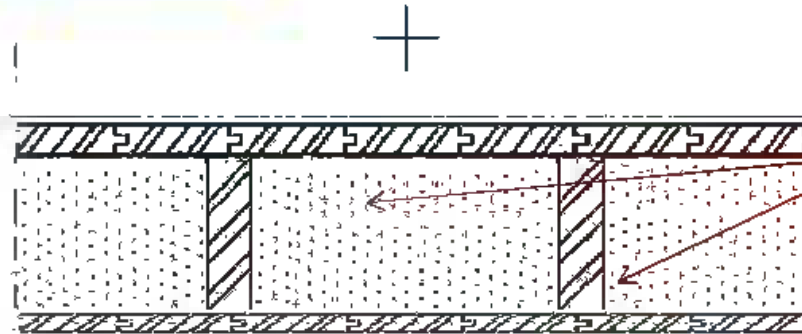

Vanhhat vuotovahingot aiheuttaneet vaurioita välipohjan puurakenteilla.

Todettu materiaalinäyttein, ylittää Asunnon ja muun oleskelutilan (Asumisterveysasetuksen toimenpiderajan 10 000 pmy/g) pitoisuus 11 000 000 – 620 000 pmy/g

1953 välipohjarakenne 1 krs / 2 krs

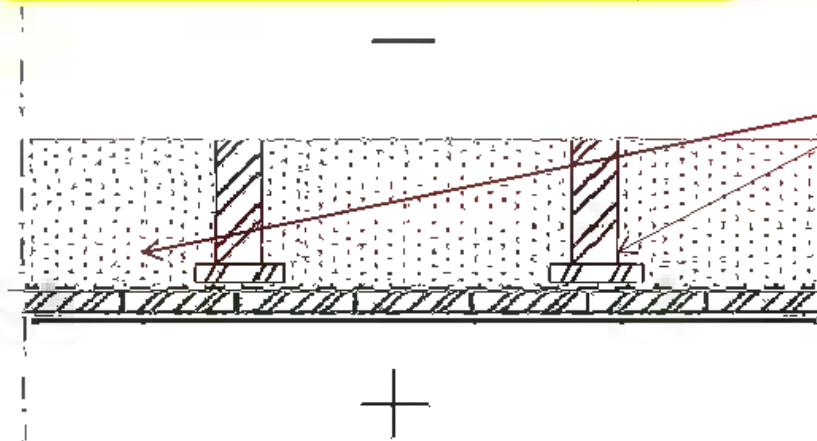
Muovimatto, mäntyponttilauta, kantava puurakenne, sahanpurueriste, rakennuspaperi, kattoverhouspaneeeli.

Vanhat vuotovahingot aiheuttaneet vaurioita välipohjan puurakenteille. Iv- koneen patterin jäädytti-
set sekä viemärintuuletus-
putken vuodot.

1953 yläpohjarakenne

Lastulevy, sisäverhouspaneeli, tervapaperi, kantava puurakenne, sahanpurueriste n. 300 mm, osin raakalautoitus, (laita alueilla purueriste näkyvissä)

Yläpohjan kantavissa puurakenteissa ja sahanpurueristeissä on mikrobi- ja lahovaurioita koko yläpohjan alueella. Vauriot ovat aiheutuneet lukuisista kattovuodoista ja kosteuden tiivistymisestä peltikatteen alapintaan koko rakennuksen elinkaaren aikana

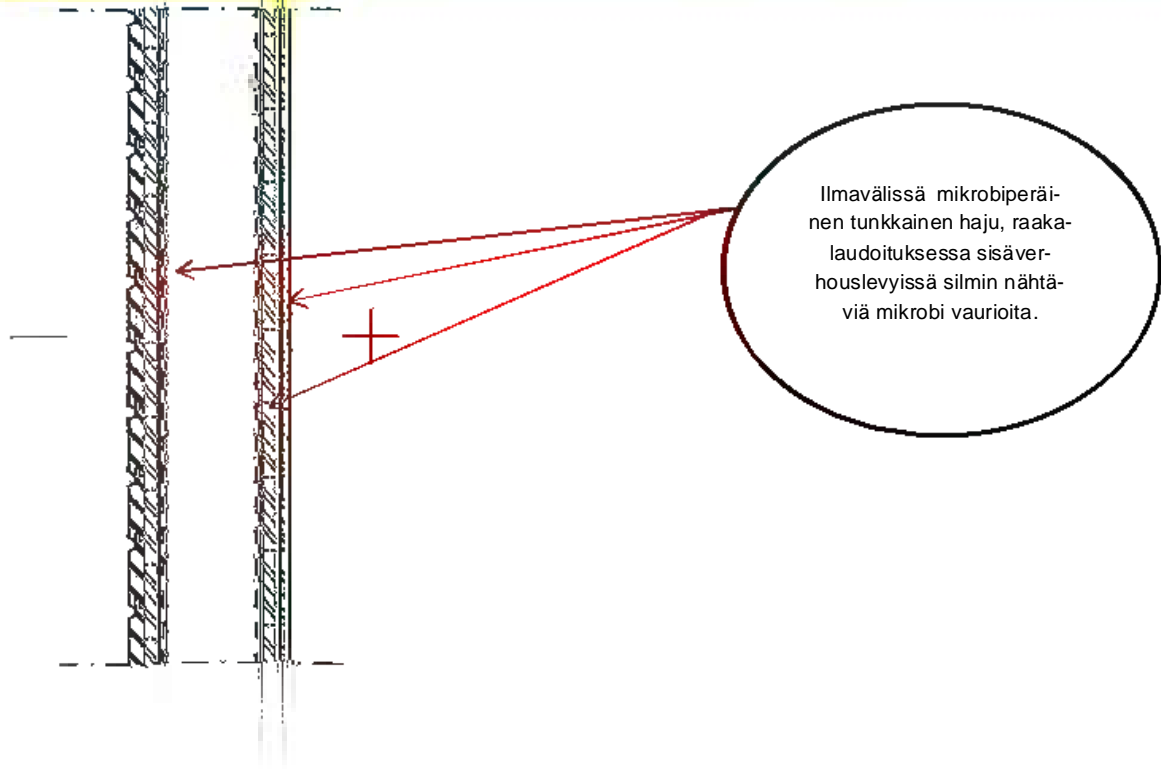
Todettu materiaalinäyttein, ylittää Asunnon ja muun oleskelutilan (Asumisterveysasetuksen toimenpiderajan 10 000 pmy/g) pitoisuus 34 000 000 – 41 000 pmy/g.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

1953 ulkoseinärakenne 1 ja 2 krs

Osin lastulevy tai puukuitulevy (haltex) tai pinkopahvi, sisäverhouspaneli tai raakalauta, rakennuspaperi, raakalauta, ilmaväli, raakalauta (rakenneavauskohdissa osassa selluvillaeriste lisätty 1996), julkisivuverhous.

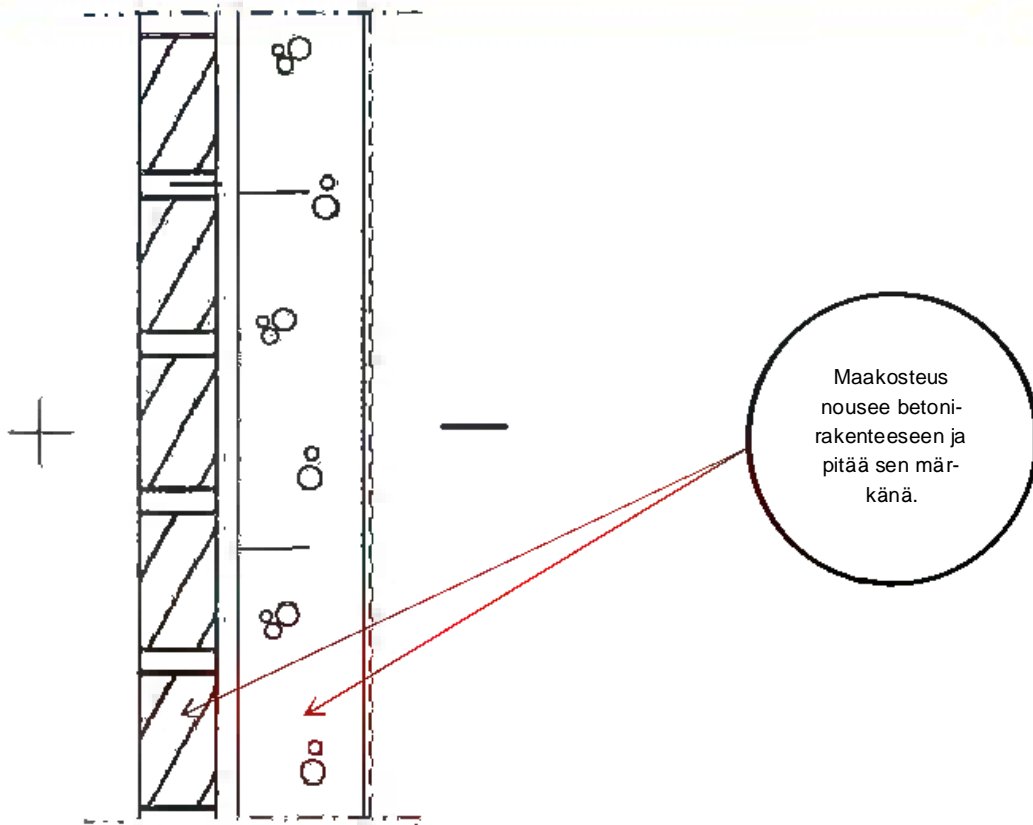

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

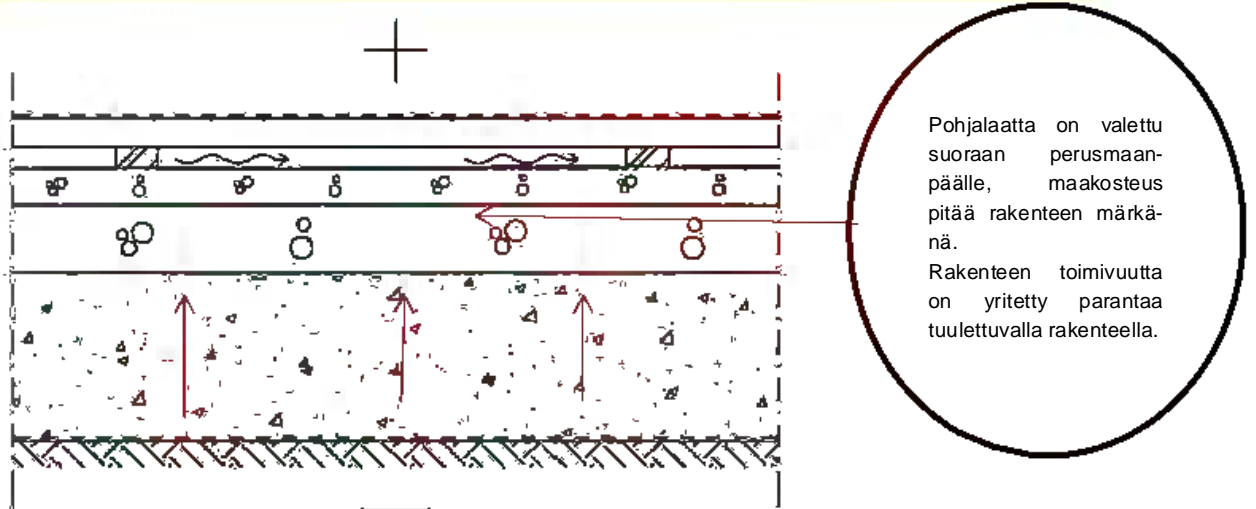
1953 kellarikerros maanpaineisinä

Osin pelkkä betonisokkeli, osin rivinteerausmuuraus, ilmaväli, betonisokkeli.

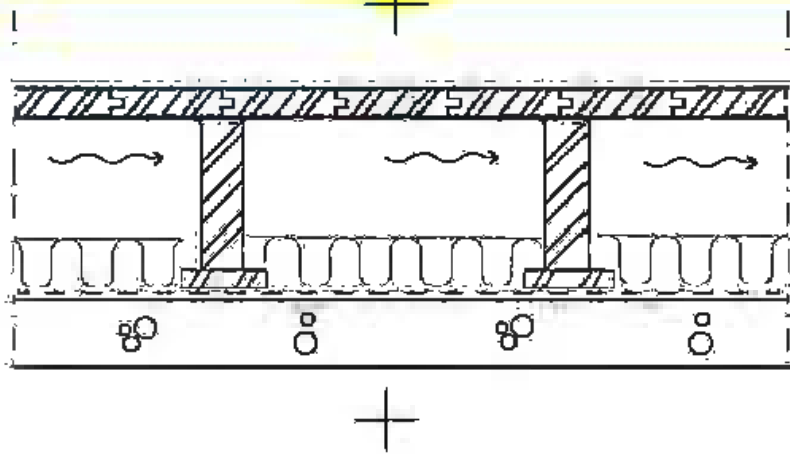
1956 alapohjarakenne

Muovimatto, lastulevy, lautakoolaus, ilmaväli, hovilaatta, lattiabetoni, perusmaa.

1956 välipohjarakenne kellari / 1 krs

Muovimatto, mäntyponttilauta, ilmaväli, puukoolaus, lasivillaeeriste 50 mm, piki, betoniholvi.

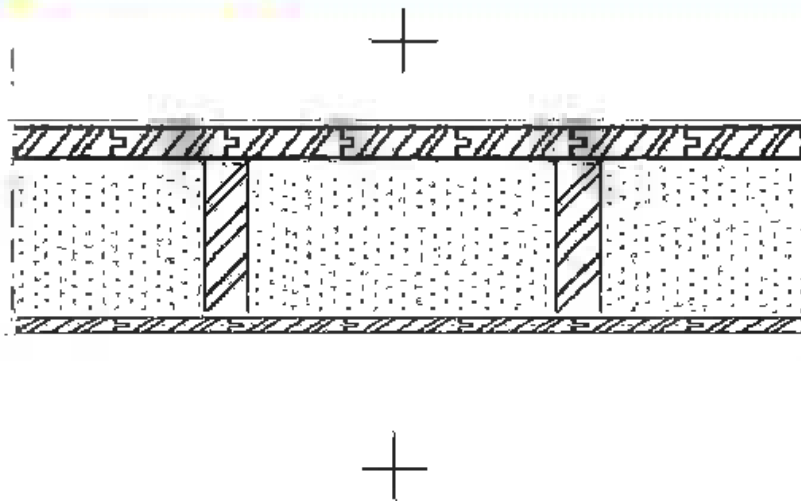

Sahanpurussa tunkkainen mikrobiperäinen haju, rakenteissa silmin nähtäviä vaurioita.

Todettu materiaalinäyttein, ylittää Asumon ja muun oleskelutilan (Asumisterveysasetuksen toimenpiderajan 10 00 pmy/g) pitoisuus 6 000 000 pmy/g.

1956 välipohjarakenne 1 krs / 2 krs

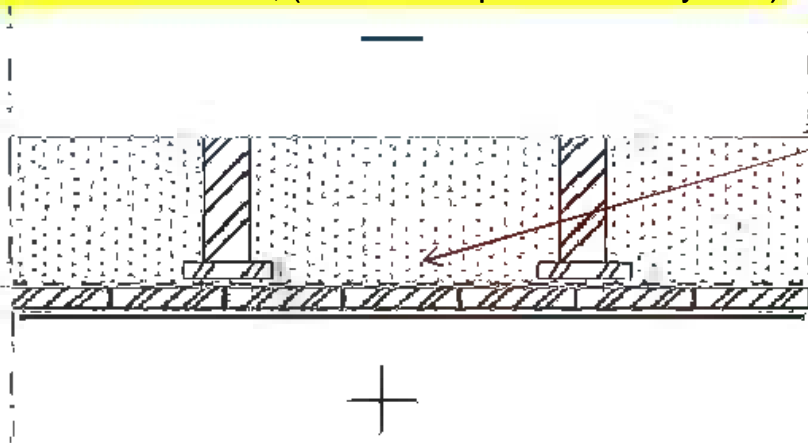
Muovimatto, lastulevy, kantava puurakenne, sahanpurueriste, rakennuspaperi, kattoverhouspaneli.

Sahanpurussa tunkkainen mikrobiperäinen haju, sahanpuru silminnähtävien vaurioitunut

1956 yläpohjarakenne

Lastulevy, raakalauta, tervapaperi, kantava puurakenne, sahanpurueriste n. 300 mm, osin raakalautoitus, (laita alueilla purueriste näkyvissä)

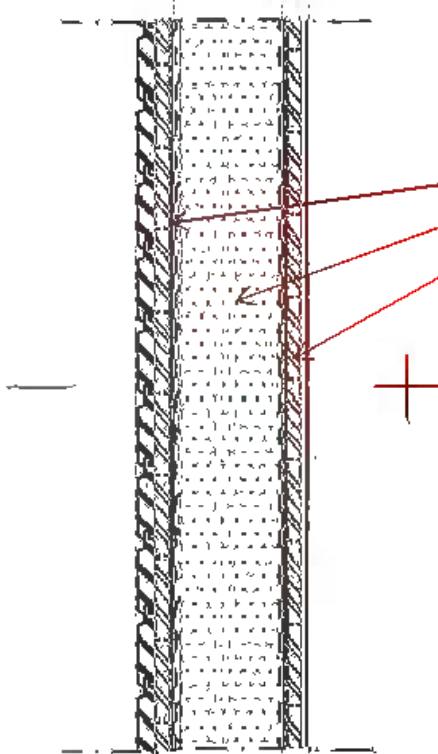

Sahanpurussa tunkkainen mikrobiperäinen haju, rakenteissa silmin nähtäviä vaurioita.

Todettu materiaalinäyttein, ylittää Asunnon ja muun oleskelutilan (Asumisterveysasetuksen toimenpiderajan 10 00 pmy/g) pitoisuus 49 000 000 pmy/g.

1956 ulkoseinärakenne 1 ja 2 krs

Pinkopahvi, raakalauta, tervapaperi, puurunko 125 mm + purueriste (2 krs osin lasivillaa)tervapaperi, raakalauta, ulkoverhospaneli.

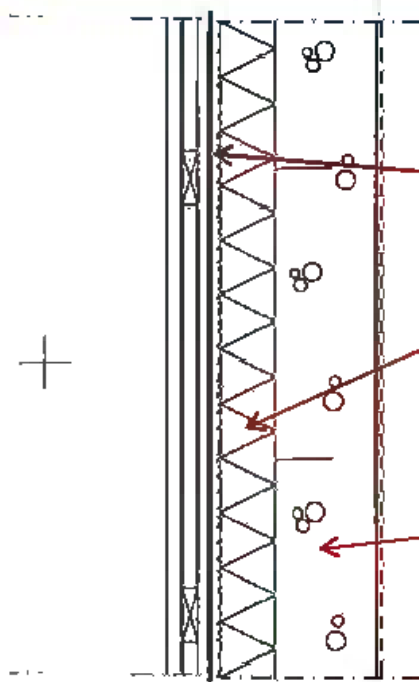

Sahanpurussa tunkkainen mikrobiperäinen haju, raakalautoituksessa silmin nähtäviä vaurioita

Todettu materiaalinäyttein, ylittää Asunnon ja muun oleskelutilan (Asumisterveysasetuksen toimenpiderajan 10 00 pmy/g) pitoisuus 24 000 pmy/g.

1956 kellarikerros maanpaineseinä

Paneliverhous, lautakoolaus, maali, rappaus, lastuvillalevy (toja), betoniperusmuuri.

Maalipinta ja lastuvilla-
eriste mikrobivaurioitunut

Todettu materiaalinäyt-
tein, ylittää Asunnon ja
muun oleskelutilan (Asu-
misterveysasetuksen
toimenpiderajan 10 00
pmy/g) pitoisuus 19 000
pmy/g.

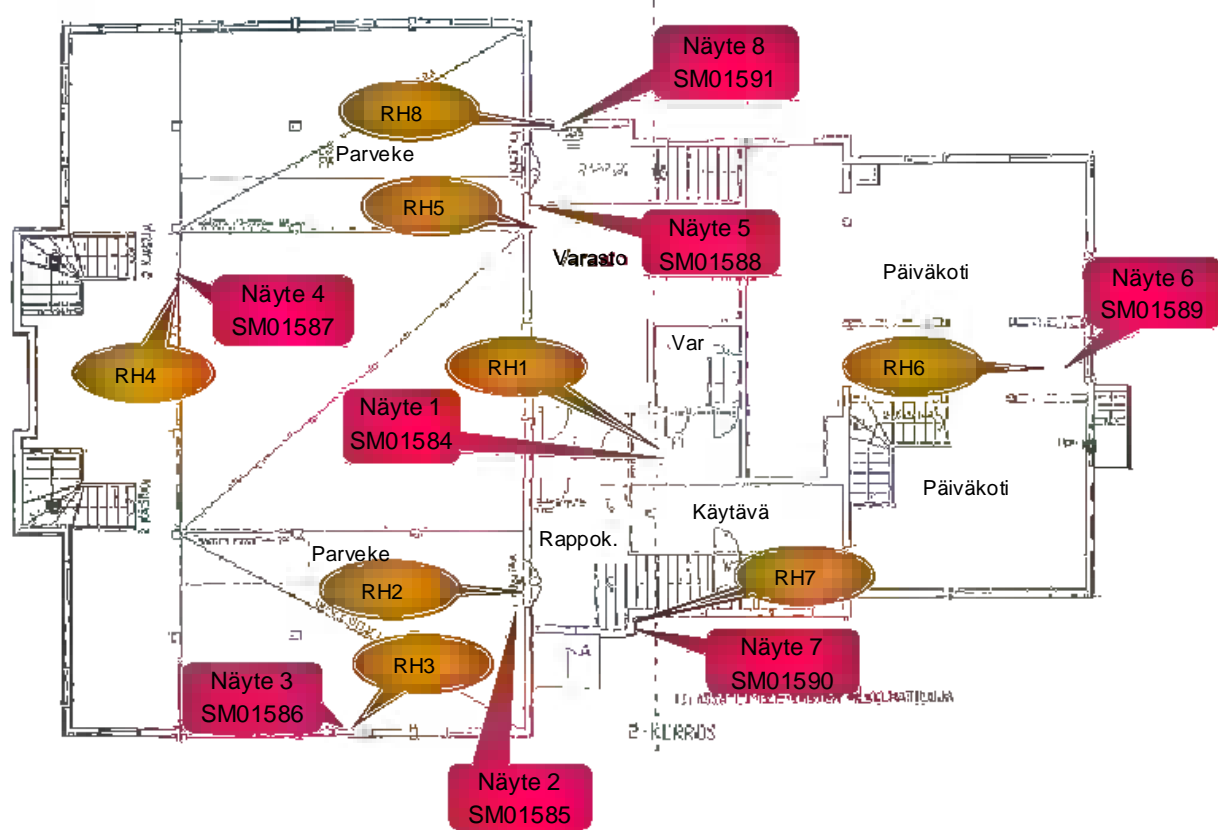
Perusmuuri märkä
maakosteuden seura-
uksena
Todettu kosteusmit-
tauksin.

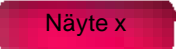
Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

13 2 KRS POHJAPIIRUSTUS SEKÄ NÄYTTEENOTTOKOHDAT

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa viitteellinen

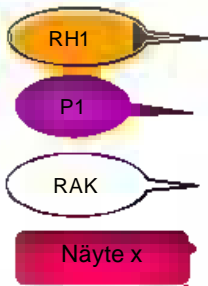
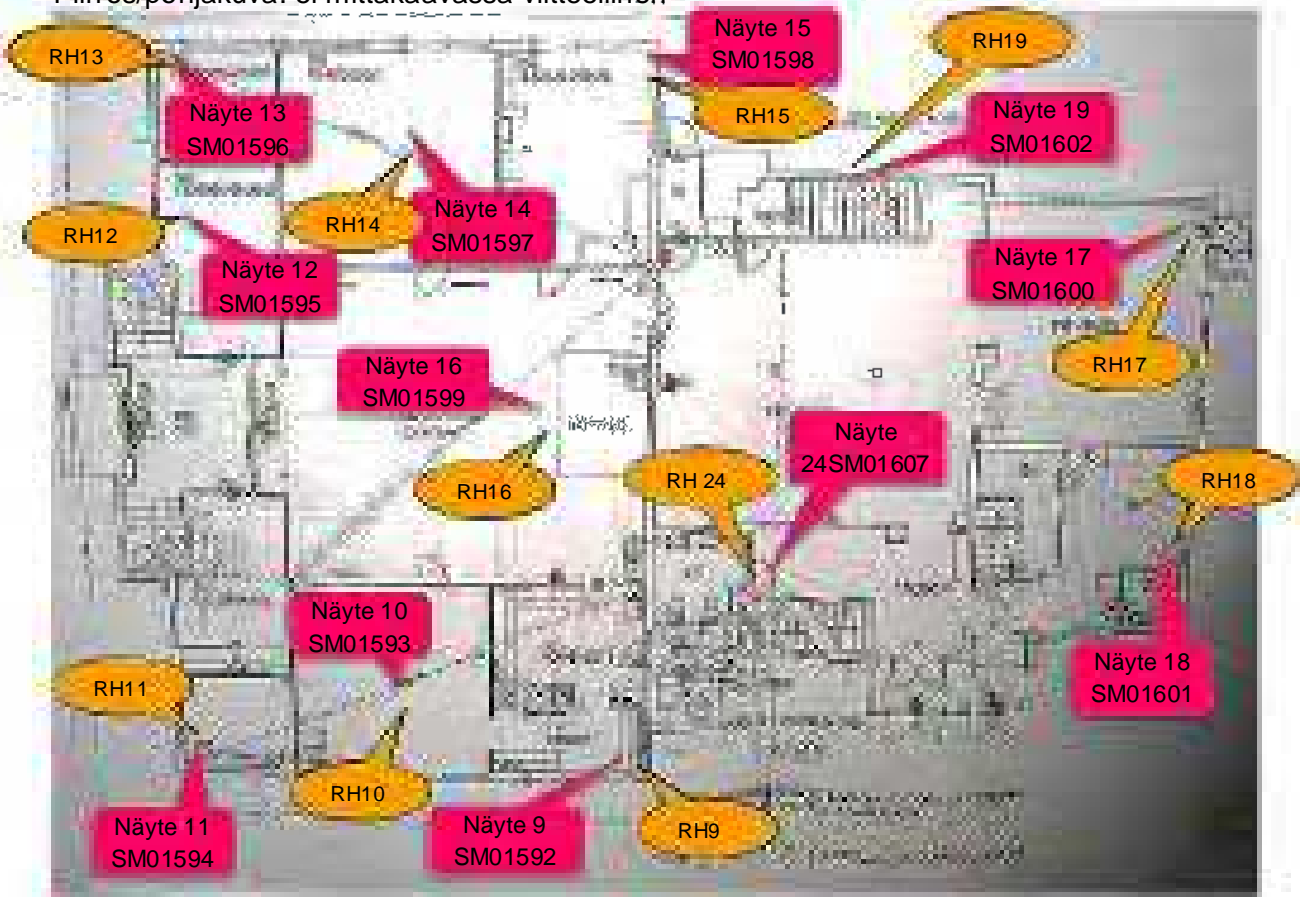
	RH1	RH eristetila		V1	RH viiltomittaus
	P1	Puu p-%		B1	RH betoni
	RAK	Rakenteen avaus			Alue, jossa poikkeavia arvoja pintaindigoinnissa
	Näyte x	Materiaalimikrobinäyte			

Polygon Finland Oy

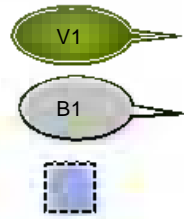
Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

14 1 KRS POHJAPIIRUSTUS SEKÄ NÄYTTEENOTTOKOHDAT

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa viitteellinen

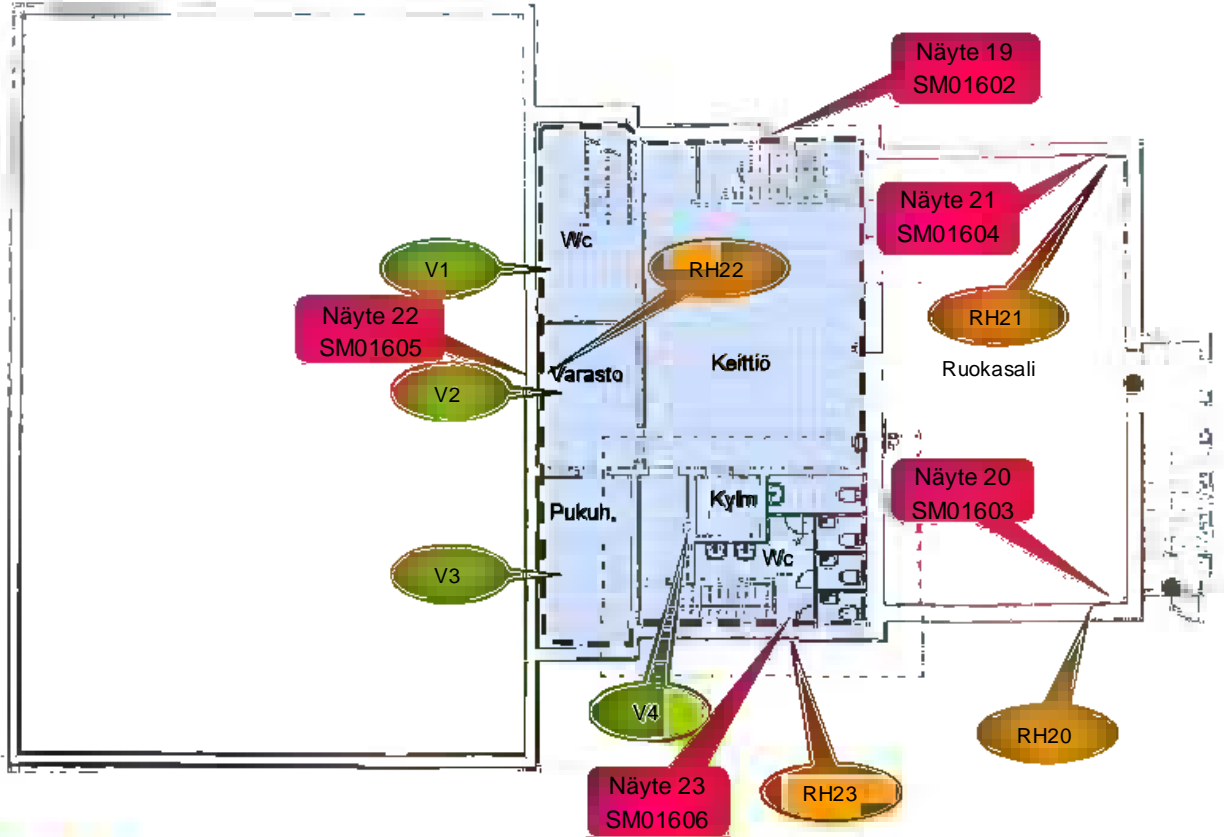
RH eristetila
Puu p-%
Rakenteen avaus
Materiaalimikrobinäyte

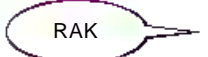

RH viiltomittaus
RH betoni
Alue, jossa poikkeavia arvoja pintaindigoinnissa

15 -1 KRS POHJAPIIRUSTUS SEKÄ NÄYTTEENOTTOKOHDAT

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa viitteellinen

	RH eristetila		RH viilto
	Puu p-%		RH betoni
	Rakenteen avaus		Alue, jossa poikkeavia arvoja pinta-indigoinnissa
	Materiaalimikrobinäyte		

16 MITTAUSTULOKSET

	Rh (%)	T (°C)	(g/m ³)
Sisäilma:	34- 42	14 - 18	5,1-5,2
Ulkoilma:	72	5	4,9

MITTAUSTULOSTEN TULKINTA:
Suhteellinen kosteus = RH, lämpötila = t.

Eristetilä (mitattu eristeen sisäpinta / ilmaräjä)

Mitta piste	Mittaus pvm:	Mitta-pisteen sijainti	Suht. kost. (%)	Lämpötila (°C)	(g/m ³)	Kosteusarvio	Huom !
RH1	5.4.17	Yp	34	16	4,6	Kuiva	
RH2	5.4.17	Yp	36	16	4,9	Kuiva	
RH3	5.4.17	Yp	41	15	5,3	Kuiva	
RH4	5.4.17	Yp	39	16	5,3	Kuiva	
RH5	5.4.17	Yp	45	13	5,8	Kuiva	
RH6	5.4.17	Yp	38	13	4,3	Kuiva	
RH7	5.4.17	Us	44	12	4,7	Kuiva	Ulkopinta vesi märkä
RH8	5.4.17	Us	46	11	4,6	Kuiva	Ei eristettä seinässä
RH9	5.4.17	Ap	50	8	4,2	Kuiva	
RH10	5.4.17	Ap	52	9	4,6	Kuiva	
RH11	5.4.17	Ap	48	11	4,8	Kuiva	
RH12	5.4.17	Ap	65	9	5,8	Kuiva	
RH13	5.4.17	Ap	42	16	5,7	Kuiva	
RH14	5.4.17	Ap	42	16	5,7	Kuiva	
RH15	5.4.17	Ap	42	16	5,7	Kuiva	
RH16	5.4.17	Ap	42	16	5,7	Kuiva	
RH17	5.4.17	Vp	38	17	5,5	Kuiva	
RH18	5.4.17	Vp	36	16	4,9	Kuiva	
RH19	6.4.17	Us	65	5	4,5	Kuiva	Ei eristettä seinässä
RH20	6.4.17	Us	77	18	11,2	Koholla	Ulkopinta 93% 16°C Maanpaineisena
RH21	6.4.17	Us	77	18	11,2	Koholla	Ulkopinta 93% 16°C Maanpaineisena
RH22	6.4.17	Us	63	18	9,7	Kuiva	Maanpaineisena
RH23	6.4.17	Us	58	16	7,8	Kuiva	Maanpaineisena
RH24	6.4.17	Vp	44	16	6,0	Kuiva	

MITTAUSTULOSTEN TULKINTA:

Suhteellinen kosteus = RH, lämpötila = t.

Eristetilan suhteellisen kosteuden tulisi pääsääntöisesti noudattaa seuraavia raja-arvoja:

(Lämpötilan t ollessa 20°C ± 5°C)

- RH alle 60 %, eristetilä kuiva.
- RH 60% - 75%, eristetilassa kosteus koholla, selvittävä voiko olla rakennuksen normaalitila.
- RH yli 75%, eristetilä kostea / märkä, tutkittava vaatiiko korjaustoimenpiteitä.

Puurakenne

Mitta piste	Mittaus pvm:	(p-%)	Lämpötila (°C)	Kosteusarvio:	Huom!
P1	5.4.17	22	16	Koholla	Viemärin tuuletusputki hikoilee
P2	5.4.17	24	16	Koholla	Kattovuoto
P3	5.4.17	15	16	Koholla	Kattovuoto vanha jälki
P4	5.4.17	24	16	Koholla	Kattovuoto
P5	5.4.17	24	16	Koholla	Kattovuoto
P6	5.4.17	28	16	Märkä	Päätyikkunavuoto
P7	5.4.17	34	12	Märkä	Ikkunapeltivuoto ?
P8	5.4.17	17	11	Koholla	ulkoilman kosteus ei eristettä (kastepistevaurio)
P9	5.4.17	17	8	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P10	5.4.17	16	9	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P11	5.4.17	19	11	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P12	5.4.17	21	9	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P13	5.4.17	20	16	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P14	5.4.17	17	16	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P15	5.4.17	20	16	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.
P16	5.4.17	19	16	Koholla	Maanvastainen puurakenne lahonnut/ mikrobivaur.

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki

etunimi.sukunimi@polygongroup.com

www.polygongroup.fi

P17	5.4.17	13	16	Kuiva	Ulkoseinän alapuu
P18	5.4.17	11	16	Kuiva	Ulkoseinän alapuu
P19	6.4.17	17	5	Kuiva	Ulkokuiva
P20	6.4.17	25	18	Märkä	Tojalevy
P21	6.4.17	23	18	Märkä	Tojalevy
P22	6.4.17	11	18	Kuiva	lastulevy
P23	6.4.17	18	16	Koholla	löölauspuu
P24	6.4.17	15	16	Kuiva	koolauspuu vanha vuotokohta

MITTAUSTULOSTEN TULKINTA:

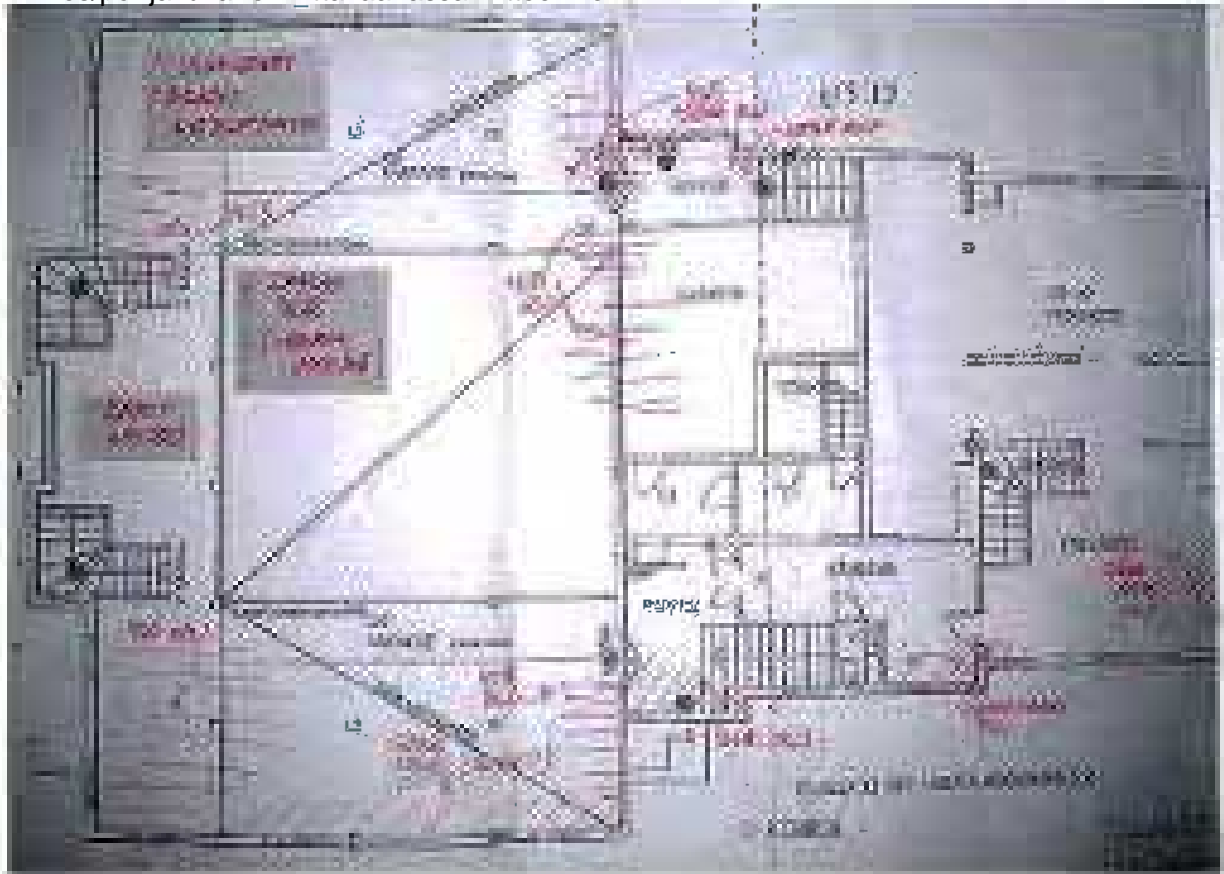
- Puukosteusmittarilla mitataan vesipitoisuutta puussa painoprosenteina.
- Puun katsotaan olevan kuivaa, kun painoprosentti on alle 18%.

Viiltomittaus

Mitta piste	Mittaus pvm:	Suht. kost. (%)	Lämpötila (°C)	(g/m ³)	Kosteusarvio	Huom!
1	6.4.17	95	18	14,6	Märkä	Maakosteus
2	6.4.17	93	17	13,5	Märkä	Maakosteus
3	6.4.17	94	17	13,6	Märkä	Maakosteus
4	6.4.17	96	16	13,1	Märkä	Maakosteus

17 2 KRS POHJAPIIRUSTUS HOMEKOIRAN ILMAISUT

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa viitteellinen

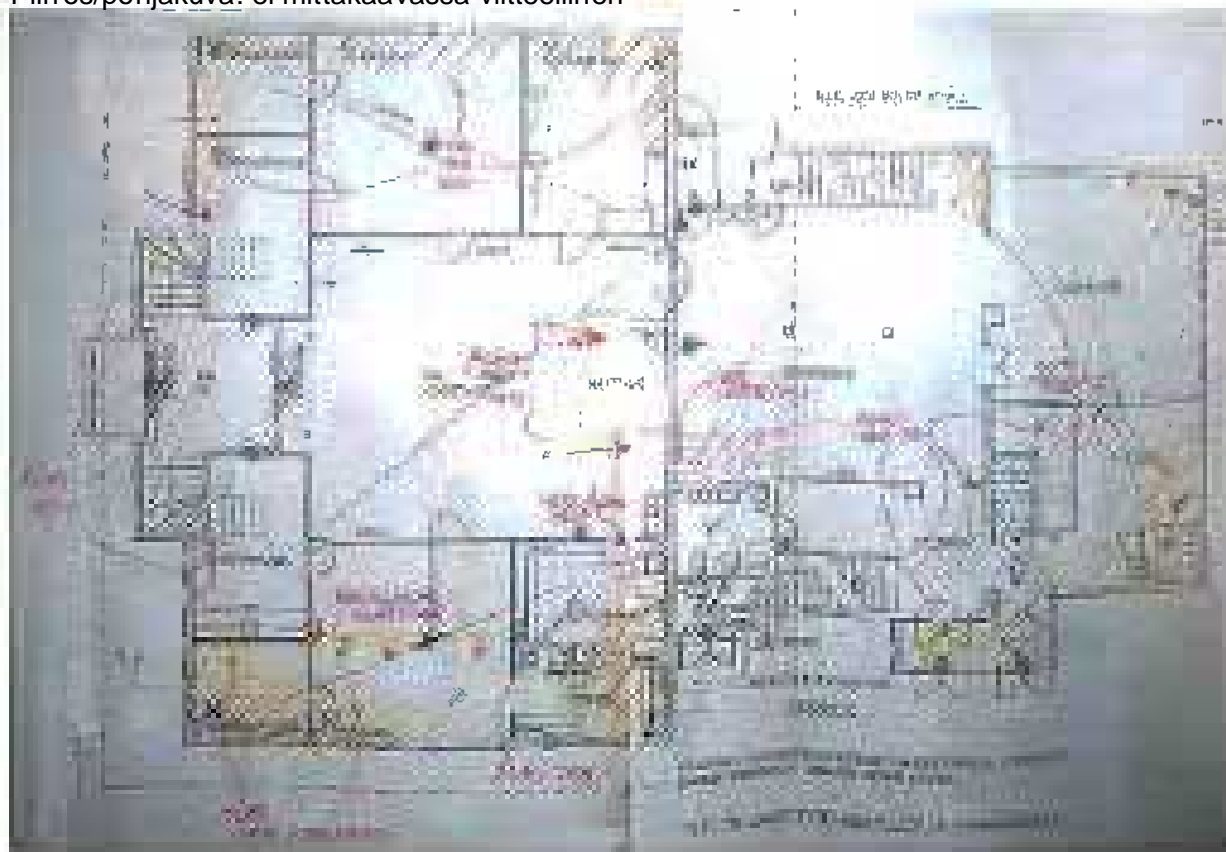

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

18 1 KRS POHJAPIIRUSTUS HOMEKOIRAN ILMAISUT

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa viitteellinen

Polygon Finland Oy

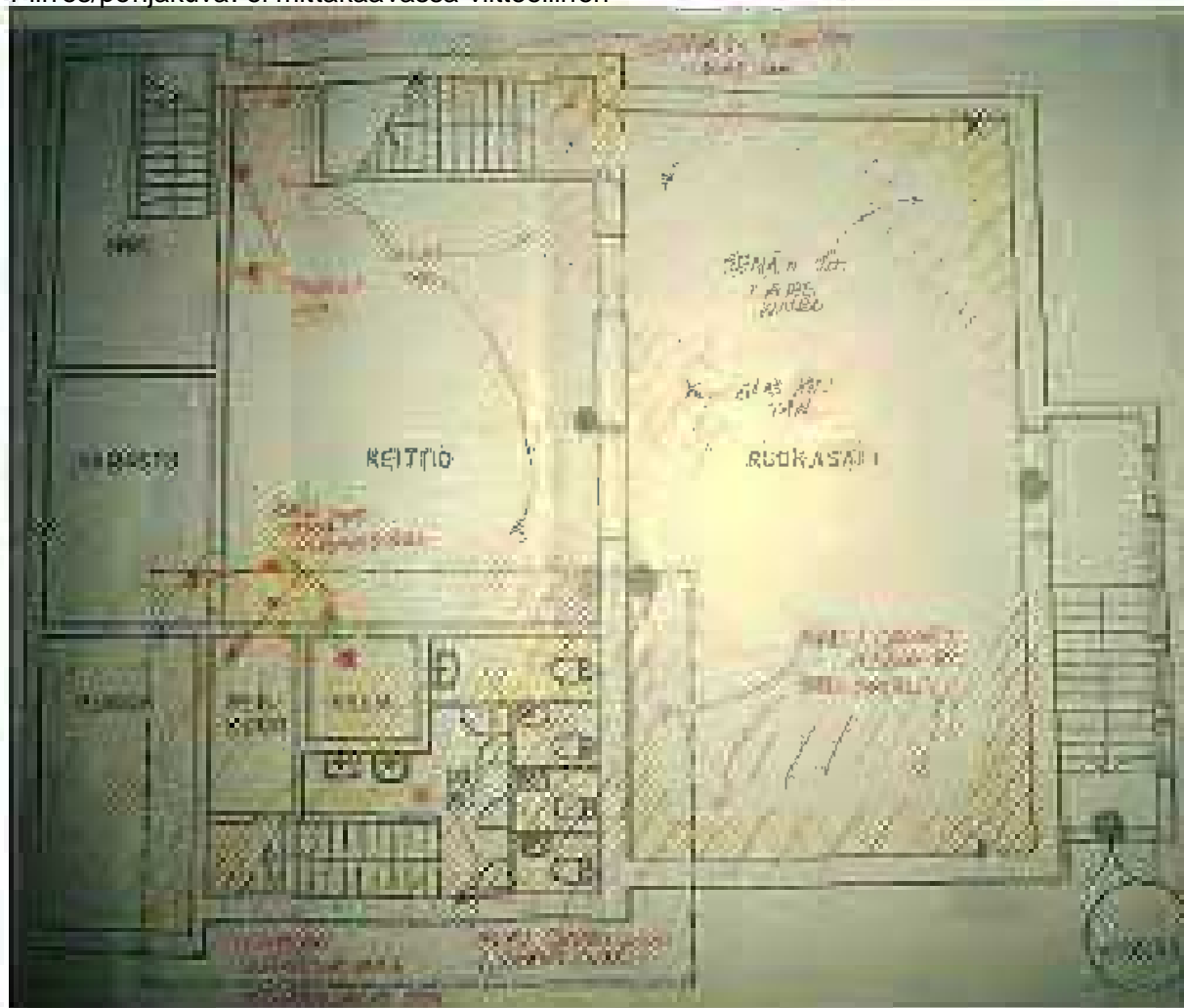
Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki

etunimi.sukunimi@polygongroup.com

www.polygongroup.fi

19 -1 KRS POHJAPIIRUSTUS HOMEKOIRAN ILMAISUT

Piirros/pohjakuva: ei mittakaavassa viitteellinen

20 MATERIAALINÄYTTEIDEN TULOKSET

Ramboll Analytics
Tutkimustodistus
Projekti: 1510010743/193

Pvm: 2.5.2017
1/4

RAMBOLL

Polygon Finland Oy

Jussilankatu 5
15600 Lahti

Tutkimuksen nimi: Polygon Finland Oy, Kilmestöyhitymä Onnet, materiaali (00) Kermusilainemossarjainen

Näytteet saapuvat: 7.4.2017

Analyysointi aloitettu: 7.4.2017

Näyteidät:

17S M01584 Näyte 1
17S M01585 Näyte 2
17S M01586 Näyte 3
17S M01587 Näyte 4
17S M01588 Näyte 5
17S M01589 Näyte 6
17S M01590 Näyte 7
17S M01591 Näyte 8
17S M01592 Näyte 9
17S M01593 Näyte 10
17S M01594 Näyte 11
17S M01595 Näyte 12
17S M01596 Näyte 13
17S M01597 Näyte 14
17S M01598 Näyte 15
17S M01599 Näyte 16
17S M01600 Näyte 17
17S M01601 Näyte 18
17S M01602 Näyte 19
17S M01603 Näyte 20
17S M01604 Näyte 21
17S M01605 Näyte 22
17S M01606 Näyte 23
17S M01607 Näyte 24

Mikrobiologinen tutkimus

Näytteenumero	17SM 01584	17SM 01585	17SM 01586	Yksikkö	Laajennettu milliuseppä- vammaisuus%	Menetelmä
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	1400000	210000	400000	prmg/g	-	RAS2121 L
Sädesienet, materiaali	<45	<45	<45	prmg/g	-	RAS2121 L
Mikrosienet, materiaali (2% Malt)	3300000	330000	48000	prmg/g	-	RAS2121 L
Homoiden bakteerimäärä 2% Malt	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RAS2121 L
Mikrosienet, materiaali (DG18)	3400000	540000	41000	prmg/g	-	RAS2121 L
Homoiden bakteerimäärä DG18	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RAS2121 L

Tutkimustulosten odotettua tulokseen on nähtävä vain laboratorian kirjallista lisäselin. Tutkimustulokset koskevat vain lähetettyä näytettä.

Ramboll Analytics
Näytteenkoti 72, 15140 Lahti
Kätkerinkuja 2, 01600 Vantaa

Puh: 020 755 5111
Y-tunnus 0101197-5

www.ramboll-analytics.fi
Kotipaikka Espoo

FINAS
Finnish Food Safety
Authority (Ramboll Analytics)

Polygon Finland Oy
Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Ramboll Analytics
Tutkimustodistus
 Projekti: 1510010743/193

Pvm: 2.5.2017
 2/4

RAMBOLL

Mikrobiologinen tutkimus				Yksikkö	Laajennettu mittausepävarmuus%	Menetelmä
Näyttenumero	17SM 01587	17SM 01588	17SM 01589			
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	500000	<45	12000000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Sädesienet, materiaali	<45	<45	<45	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (2% Malt)	2600000	520000	49000000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen 2% Malt	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (DG18)	2000000	500000	2900000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen DG18	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L

Mikrobiologinen tutkimus				Yksikkö	Laajennettu mittausepävarmuus%	Menetelmä
Näyttenumero	17SM 01590	17SM 01591	17SM 01592			
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	<45	120000	290000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Sädesienet, materiaali	<45	230	<45	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (2% Malt)	3300	3200	2000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen 2% Malt	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (DG18)	3500	3100	5600	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen DG18	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L

Mikrobiologinen tutkimus				Yksikkö	Laajennettu mittausepävarmuus%	Menetelmä
Näyttenumero	17SM 01593	17SM 01594	17SM 01595			
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	930000	1200	210000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Sädesienet, materiaali	45	<45	<45	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (2% Malt)	51000	15000	2300	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen 2% Malt	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (DG18)	37000	21000	37000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen DG18	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L

Mikrobiologinen tutkimus				Yksikkö	Laajennettu mittausepävarmuus%	Menetelmä
Näyttenumero	17SM 01596	17SM 01597	17SM 01598			
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	29000	170000	15000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Sädesienet, materiaali	<45	<45	<45	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (2% Malt)	57000	10000	110000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen 2% Malt	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L
Mikrosienet, materiaali (DG18)	29000	170000	31000	pm/y/g	-	RA5212 ¹ L
Homeiden tunnistaminen DG18	ks.laus.	ks.laus.	ks.laus.		-	RA5212 ¹ L

Tutkimustodistuksen sisältöön kuuluvien näytteen otosten ja kirkkailijain luella. Testausolosuhteet, kokeet ja näytteenotto.

Ramboll Analytics
 Niemenkatu 73, 15140 Lahti
 Kilttenkuja 2, 01690 Vantaa

Puh 020 765 611
 Y-tunnus 0101197-5

www.ramboll-analytics.fi
 Kotipaikka: Espoo

Polygon Finland Oy
 Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
 etunimi.sukunimi@polygongroup.com
 www.polygongroup.fi

Ramboll Analytics
Tutkimustodistus
Projekti: 1510010743/193

Pvm: 2.5.2017
3/4

RAMBOLL

Mikrobiologinen tutkimus

Näytteenumero	17SM 02589	17SM 01600	17SM 01603	Yksikkö	Laajennettu mittauspä- varmuus%	Menetelmä
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	2300	340000	50	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Sädesienet, materiaali	<45	<45	<45	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Mikrosienet, materiaali (2% Mait)	<45	6000000	100	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Hämmöiden tunnistaminen 2% Mait	-	Ks.laus.	Ks.laus.		-	RA5212 ^a L
Mikrosienet, materiaali (DS18)	<45	5500000	100	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Hämmöiden tunnistaminen DS18	-	Ks.laus.	Ks.laus.		-	RA5212 ^a L

Mikrobiologinen tutkimus

Näytteenumero	17SM 00602	17SM 01603	17SM 01604	Yksikkö	Laajennettu mittauspä- varmuus%	Menetelmä
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	50	45000	5400	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Sädesienet, materiaali	<45	<45	<45	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Mikrosienet, materiaali (2% Mait)	27000	9100	4000	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Hämmöiden tunnistaminen 2% Mait	Ks.laus.	Ks.laus.	Ks.laus.		-	RA5212 ^a L
Mikrosienet, materiaali (DS18)	24000	19000	6200	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Hämmöiden tunnistaminen DS18	Ks.laus.	Ks.laus.	Ks.laus.		-	RA5212 ^a L

Mikrobiologinen tutkimus

Näytteenumero	17SM 00605	17SM 01606	17SM 01607	Yksikkö	Laajennettu mittauspä- varmuus%	Menetelmä
MÄÄRITYKSET						
Bakteerit, kokonaispitoisuus, materiaali	30000	24000	74000000	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Sädesienet, materiaali	<45	1400	20000000	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Mikrosienet, materiaali (2% Mait)	390000	47000	11000000	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Hämmöiden tunnistaminen 2% Mait	Ks.laus.	Ks.laus.	Ks.laus.		-	RA5212 ^a L
Mikrosienet, materiaali (DS18)	100000	32000	6200000	pm/yg	-	RA5212 ^a L
Hämmöiden tunnistaminen DS18	Ks.laus.	Ks.laus.	Ks.laus.		-	RA5212 ^a L

Tutkimustodistuksen sisältöön liitetään näytteen ottoa varten laboratorion kirjalliset ohjeet. Tutkimustulokset koskevat vain todettua näytettä.

Ramboll Analytics
Messinkiteitä 73, 15140 Lahti
0300000000

Puh 030 755 6111
Välilinjat 030 1 1977-5

www.ramboll-analytics.fi
Rampoll Group Espana

Polygon Finland Oy
Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Ramboll Analytics
Tutkimustodistus
Projekti: 1510010743/193

Pvm: 2.5.2017
4/4

RAMBOLL

1 FINAS-aktioiden lämpötila- ja kosteuspitoisuus (mikrobiologi) analysointi. Aktioiden lämpötila- ja kosteuspitoisuus

Louhius: Seisägi- ja teiväseminsterin Asuinsteriliteettisyysluokan G 20 (SFS/2015) ja Asuinsteriliteettisyysluokan G20 (SFS/2016) mukainen rakennussteriliteettialueita koskevan ohjeen mukainen erikoisvuoto, kun bakteriaalipitoisuus on $> 100\ 000$ pmy/g
-sädäsienipitoisuus, kun sädesienipitoisuus on > 3000 pmy/g
-mukosienipitoisuus, kun mikrodenitiipitoisuus on $> 10\ 000$ pmy/g
Yleinen siinäpitoisuus joka alle $10\ 000$ pmy/g
Vain näytteenä havaitaan kosteus- ja homevaurioon viittaavia kosteusvauriointi-aitoreita ja siinäpitoisuus on $5000 - 10\ 000$ pmy/g tai näytteenä siinäpitoisuus on epätavallisen yksipuolinen (> 2 lajia/läiskä) ja pitoisuus muutenkin > 5000 pmy/g.

Homeanalyysi-luokka:

Ramboll Analytics

Jouko Perkkömäki
IMM, Mikrobiologi, +358:90 434 4098

Tämä tutkimusraportti on tarkoitettu sähköisesti ja painettavaksi versioiksi.

Lisätiedot: Näytteenottokohteet: Osoite: Onnelantie 2, 15100 Lahti
Nro 1: Yläpöytä, Akrosit, Ilman lpt 16°C , Ilman RH% 34
Nro 2: Yläpöytä, Rappokäytävä 1, Ilman lpt 16°C , Ilman RH% 35
Nro 3: Yläpöytä, Taukokuja, Ilman lpt 15°C , Ilman RH% 41
Nro 4: Yläpöytä, Parvi, Ilman lpt 15°C , Ilman RH% 39
Nro 5: Yläpöytä, Rappokäytävä 2, Ilman lpt 13°C , Ilman RH% 45
Nro 6: Yläpöytä, Päivähuone 103-m3, Ilman lpt 13°C , Ilman RH% 38
Nro 7: Rappokäytävä 1, Ulkoseinän halter, Ilman lpt 12°C , Ilman RH% 44
Nro 8: Rappokäytävä 2, Ulkoseinän korotus, Ilman lpt 11°C , Ilman RH% 46
Nro 9: Eteenen, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 8°C , Ilman RH% 50
Nro 10: Huone 1, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 9°C , Ilman RH% 52
Nro 11: Huone näyte otettu 12.4.17, Huone 2, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 11°C , Ilman RH% 48
Nro 12: Huone 3, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 9°C , Ilman RH% 65
Nro 13: Huone 4, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 10°C , Ilman RH% 42
Nro 14: Huone 5, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 10°C , Ilman RH% 42
Nro 15: Huone 6, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 10°C , Ilman RH% 43
Nro 16: Laikkukuja, Alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 10°C , Ilman RH% 42
Nro 17: Päivähuone, Eteenen alapöydän pöytäpöytä, Ilman lpt 17°C , Ilman RH% 38
Nro 18: Eteenen, Koolauspöytä, Ilman lpt 16°C , Ilman RH% 35
Nro 19: Rappokäytävä 3, Ulkoseinän pöytäpöytä, Ilman lpt 5°C , Ilman RH% 65
Nro 20: Ruokasali kellarin krs, Töytäpöytäpöytä pöytäpöytä, Ilman lpt 18°C , Ilman RH% 77
Nro 21: Ruokasali kellarin krs, Töytäpöytäpöytä pöytäpöytä, Ilman lpt 18°C , Ilman RH% 77
Nro 22: Vanha kellarin krs, Seinäkivi alareuna (halter), Ilman lpt 18°C , Ilman RH% 63
Nro 23: WC kellarin krs, Huonepöytäpöytä koolauspöytä, Ilman lpt 16°C , Ilman RH% 58
Nro 24: Eteenen, Yläpöytä koolauspöytä, Ilman lpt 16°C , Ilman RH% 41

Laboratorio: L Analysoitu Lahdessa

Järkeä: kanna.karkki@polygongroup.com

Tutkimustodistuksen sisältö on tarkoitettu sähköisesti ja painettavaksi versioiksi. Tarkastuksella ei voida mitään vauriota.

Ramboll Analytics
Miesmekatu 73, 15110 Lahti
Puhelinnumero 2, 0900000000

Puh: 030 755 611
Y-tunnus 01911907-5

www.ramboll-analytics.fi
Rambollia Espoo

Polygon Finland Oy
Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

RAMBOLL

LIITE - Tuloserittely

Projektinumero:	15100107437193
Päivämäärä:	10.4.2017

Näyttenumero:	17SM01584
Ottopiste:	Näyte 1

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hiivat	14 %	470000
<i>Aspergillus spp.</i>	55 %	1800000
<i>Aspergillus versicolor*</i>	13 %	420000
<i>Mucor</i>		todettu
<i>Penicillium</i>	14 %	470000
<i>Scopulariopsis*</i>	4 %	140000
<i>Trichoderma*</i>		todettu
<i>Ulocladium*</i>		todettu

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Steniilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä		todettu
<i>Aspergillus spp.</i>	26 %	880000
<i>Aspergillus versicolor*</i>	51 %	1700000
<i>Penicillium</i>	14 %	490000
<i>Scopulariopsis*</i>	9 %	290000

Näyttenumero:	17SM01585
Ottopiste:	Näyte 2

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hiivat	77 %	280000
<i>Penicillium</i>	16 %	59000
<i>Sphaeropsidales*</i>	7 %	25000

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
<i>Penicillium</i>	32 %	170000

Polygon Finland Oy

 Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
 etunimi.sukunimi@polygongroup.com
 www.polygongroup.fi

<i>Ulocladium*</i>		todettu
<i>Wallemia*</i>	68 %	360000
Näyttenumero: 17SM01586		
Ottopiste: Näyte 3		
Homeitiöt 2% MALT agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hiival	10 %	4600
<i>Penicillium</i>	90 %	43000
<i>Ulocladium*</i>		todettu
Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hiival*	12 %	5000
<i>Penicillium</i>	88 %	36000
<i>Ulocladium*</i>		todettu
Näyttenumero: 17SM01587		
Ottopiste: Näyte 4		
Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hiival		todettu
<i>Aspergillus*</i>		todettu
<i>Aureobasidium</i>	57 %	1500000
<i>Mucor</i>		todettu
<i>Penicillium</i>	43 %	1100000
<i>Trichoderma*</i>		todettu
Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä	2 %	48000
Hiival	52 %	1000000
<i>Aspergillus versicolor*</i>	5 %	95000
<i>Penicillium</i>	40 %	810000
Näyttenumero: 17SM01588		
Ottopiste: Näyte 5		
Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	62 %	320000

Hiival	2 %	11000
<i>Penicillium</i>	36 %	190000

Hömeitiöt DG18-agar

	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Hiivat		todettu
<i>Aspergillus penicillitoides/Aspergillus restrictus*</i>		todettu
<i>Geomyces*</i>		todettu
<i>Penicillium</i>	39 %	190000
<i>Wallemia*</i>	61 %	310000

Näyttenumero: 17SM01589

Ottopiste: Näyte 6

Hömeitiöt 2% MALT-agar

	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	1 %	500000
Hiival	99 %	48000000
<i>Penicillium</i>		todettu

Hömeitiöt DG18-agar

	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	60 %	1700000
Hiival	8 %	230000
<i>Geomyces*</i>	16 %	460000
<i>Penicillium</i>	16 %	460000

Näyttenumero: 17SM01590

Ottopiste: Näyte 7

Hömeitiöt 2% MALT-agar

	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	3 %	100
<i>Geomyces*</i>		todettu
<i>Penicillium</i>	97 %	3200

Hömeitiöt DG18-agar

	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	4 %	150
<i>Geomyces*</i>	1 %	51
<i>Mucor</i>	1 %	51
<i>Penicillium</i>	93 %	3200

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Ilmasto- ja lämmitys	051721700287
Ohjeistus	051721700287

Ilmasto- ja lämmitys		
	Prosentti- osuus	051721700287 Ilmasto- ja lämmitys
Ilmasto- ja lämmitys	32 %	1000
Prosentti- osuus	32 %	1000

Ilmasto- ja lämmitys		
	Prosentti- osuus	051721700287 Ilmasto- ja lämmitys
Ilmasto- ja lämmitys	27 %	850
Prosentti- osuus	27 %	850

Ilmasto- ja lämmitys	051721700287
Ohjeistus	051721700287

Ilmasto- ja lämmitys		
	Prosentti- osuus	051721700287 Ilmasto- ja lämmitys
Ilmasto- ja lämmitys	7 %	220
Ilmasto- ja lämmitys	32 %	1000
Prosentti- osuus	47 %	1450

Ilmasto- ja lämmitys		
	Prosentti- osuus	051721700287 Ilmasto- ja lämmitys
Ilmasto- ja lämmitys	1 %	30
Ilmasto- ja lämmitys	1 %	30
Prosentti- osuus	2 %	60

Ilmasto- ja lämmitys	051721700287
Ohjeistus	051721700287

Ilmasto- ja lämmitys		
	Prosentti- osuus	051721700287 Ilmasto- ja lämmitys
Ilmasto- ja lämmitys	1 %	30
Ilmasto- ja lämmitys	27 %	850
Ilmasto- ja lämmitys	20 %	600
Ilmasto- ja lämmitys	1 %	30
Ilmasto- ja lämmitys	27 %	850
Ilmasto- ja lämmitys	2 %	60

Ilmasto- ja lämmitys		
----------------------	--	--

	Prosentti- osuus	pm/g kokonais- määrästä
Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä ...	9 %	3300
Hiival	7 %	2700
<i>Aspergillus spp.</i>	7 %	2700
<i>Chaetomium*</i>	41 %	15000
<i>Mucor</i>	6 %	2200
<i>Penicillium</i>	7 %	2700
<i>Scopularopsis*</i>	22 %	8200

Tähdellä (*) merkityt homeasukut ovat tyypillisiä kosteusvauriomikrobeja.

RAMBOLL

LIITE - Tuloserittely

Projektinnumero:	1510010743/193
Päivämäärä:	

Näyttenumero:	17SM01594
Ottopiste:	Näyte 11

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	74 %	11000
<i>Geomyces</i> ²	10 %	1500
<i>Penicillium</i>	16 %	2400

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	23 %	4900
<i>Aspergillus penicillioides/Aspergillus restrictus</i> ¹	59 %	13000
<i>Geomyces</i> ²	18 %	3900

Näyttenumero:	17SM01595
Ottopiste:	Näyte 12

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	2 %	51
<i>Aspergillus versicolor</i> ²	2 %	51
<i>Penicillium</i>	95 %	2100

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmg/g kokonais- määrästä
<i>Aspergillus penicillioides/Aspergillus restrictus</i> ¹	99 %	37000
<i>Penicillium</i>	1 %	490

Näyttenumero:	17SM01596
Ottopiste:	Näyte 13

Homeitiöt 2% MALT-agar		
------------------------	--	--

	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton		todettu
Hivat	4 %	2400
<i>Acremonium</i> ²	78 %	44000
<i>Penicillium</i>	18 %	10000

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	72 %	21000
<i>Aspergillus spp</i>		todettu
<i>Chaetomium</i> ⁴		todettu
<i>Penicillium</i>	2 %	500
<i>Wallemia</i> ⁵	26 %	7500

Näyttenumero: 17SM01597

Ottopiste: Näyte 14

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hivat	50 %	50
<i>Penicillium</i>	50 %	50

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
<i>Aspergillus penicilloides/Aspergillus restrictus</i> ⁴	100 %	170000

Näyttenumero: 17SM01598

Ottopiste: Näyte 15

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä		todettu
Hivat	10 %	11000
<i>Aureobasidium</i>	90 %	96000
<i>Penicillium</i>		todettu

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hivat	2 %	500
<i>Aspergillus penicilloides/Aspergillus restrictus</i> ⁴	59 %	18000
<i>Aureobasidium</i>	30 %	9000

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki

etunimi.sukunimi@polygongroup.com

www.polygongroup.fi

<i>Paecilomyces</i> *	2 %	500
<i>Penicillium</i>	8 %	2500
Näyttenumero: 17SM01600		
Ottopiste: Näyte 17		
Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Hivalt	15 %	900000
<i>Mucor</i>		todettu
<i>Penicillium</i>	84 %	5100000
<i>Ulocladium</i> *	1 %	50000
Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
<i>Cladosporium</i>	2 %	100000
<i>Geomyces</i> *	25 %	1400000
<i>Penicillium</i>	73 %	4000000
<i>Ulocladium</i> *		todettu
Näyttenumero: 17SM01601		
Ottopiste: Näyte 18		
Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
<i>Geomyces</i> *	100 %	180
Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
<i>Geomyces</i> *	100 %	180
Näyttenumero: 17SM01602		
Ottopiste: 0:		
Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	4 %	1000
<i>Mucor</i>		todettu
<i>Penicillium</i>	96 %	26000
Homeitiöt DG18-agar		

	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	16 %	3800
<i>Geomyces*</i>	2 %	540
<i>Penicillium</i>	82 %	20000

Näyttenumero: 17SM01603

Ottopiste: Näyte 20

Homeitiöt 2% MALT-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	92 %	8400
<i>Penicillium</i>	8 %	700

Homeitiöt DG18-agar		
	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä
Tunnistamaton	69 %	13000
Hivat		lödetty
<i>Aspergillus penicillioides/Aspergillus restrictus*</i>	21 %	3800
<i>Penicillium</i>	10 %	1900

Tähdellä (*) merkityt homesuvut ovat tyypillisiä kosteusvaurio mikrobeja.

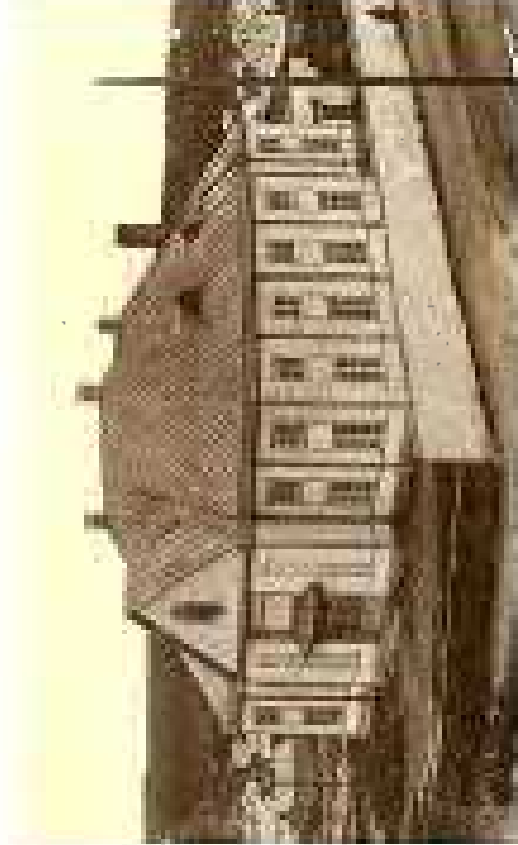
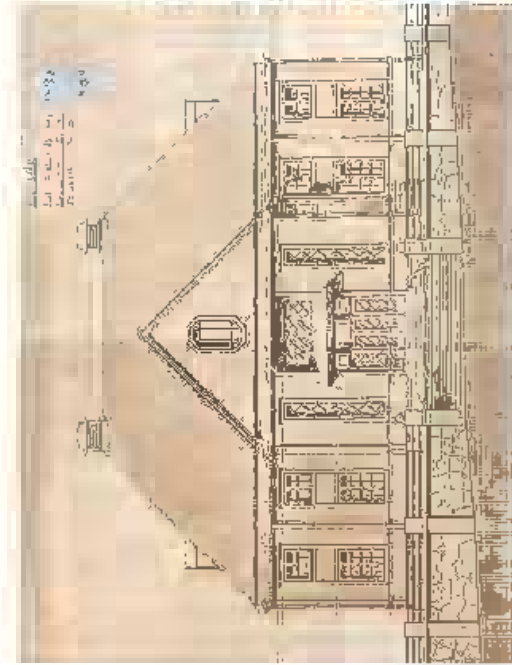
Projektin nimi: 051721700287		
Käyttötapa: 051721700287		
Näytteenotto: 18.08.2014		
Osoite: Hämeenkatu		
Hämeenkatu, 2% MÄL T-ajon		
	Prosentti- osuus	peräjä kolonnin mittaus
Hava	22,9%	3388
Asfaltin kovat	1,9%	45
Asfaltin	1,9%	45
Pölyt	13,8%	248
Särmä	1,9%	45
Hämeenkatu, 0,08% ajon		
	Prosentti- osuus	peräjä kolonnin mittaus
Asfaltin kovat	23,9%	169
Asfaltin	3,9%	278
Asfaltin	2,9%	207
Pölyt	2,9%	207
Särmä	27,9%	2159
Käyttötapa: 051721700287		
Osoite: Hämeenkatu		
Hämeenkatu, 2% MÄL T-ajon		
	Prosentti- osuus	peräjä kolonnin mittaus
Tuonut	2,9%	3388
Hava	2,9%	3388
Asfaltin		169
Pölyt	21,9%	248
Hämeenkatu, 0,08% ajon		
	Prosentti- osuus	peräjä kolonnin mittaus
Tuonut	1,9%	45
Asfaltin		45
Pölyt	22,9%	248

Polygon Finland Oy

Y-tunnus 0892371-5, Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@polygongroup.com
www.polygongroup.fi

Näyttenumero: 17SM01606															
Ottopiste: Näyte 23															
Homeitiöt 2% MALT-agar															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Prosentti- osuus</th> <th>pmy/g kokonais- määrästä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tunnistamaton</td> <td>8 %</td> </tr> <tr> <td>Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä</td> <td>8 %</td> </tr> <tr> <td><i>Acremonium*</i></td> <td>67 %</td> </tr> <tr> <td><i>Chaetomium*</i></td> <td>17 %</td> </tr> <tr> <td><i>Trichoderma*</i></td> <td>toodettu</td> </tr> </tbody> </table>	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä	Tunnistamaton	8 %	Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä	8 %	<i>Acremonium*</i>	67 %	<i>Chaetomium*</i>	17 %	<i>Trichoderma*</i>	toodettu		
Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä														
Tunnistamaton	8 %														
Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä	8 %														
<i>Acremonium*</i>	67 %														
<i>Chaetomium*</i>	17 %														
<i>Trichoderma*</i>	toodettu														
Homeitiöt DG18-agar															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Prosentti- osuus</th> <th>pmy/g kokonais- määrästä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tunnistamaton</td> <td>68 %</td> </tr> <tr> <td>Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td><i>Aspergillus versicolor*</i></td> <td>8 %</td> </tr> <tr> <td><i>Chaetomium*</i></td> <td>16 %</td> </tr> <tr> <td><i>Eurotium*</i></td> <td>2 %</td> </tr> <tr> <td><i>Trichoderma*</i></td> <td>2 %</td> </tr> </tbody> </table>	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä	Tunnistamaton	68 %	Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä	5 %	<i>Aspergillus versicolor*</i>	8 %	<i>Chaetomium*</i>	16 %	<i>Eurotium*</i>	2 %	<i>Trichoderma*</i>	2 %
Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä														
Tunnistamaton	68 %														
Sterilit, jotka eivät muodosta käytettävillä alustoilla itiöitä	5 %														
<i>Aspergillus versicolor*</i>	8 %														
<i>Chaetomium*</i>	16 %														
<i>Eurotium*</i>	2 %														
<i>Trichoderma*</i>	2 %														
Näyttenumero: 17SM01607															
Ottopiste: Näyte 24															
Homeitiöt 2% MALT-agar															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Prosentti- osuus</th> <th>pmy/g kokonais- määrästä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Aspergillus spp.</i></td> <td>37 %</td> </tr> <tr> <td><i>Aspergillus versicolor*</i></td> <td>21 %</td> </tr> <tr> <td><i>Acremonium*</i></td> <td>11 %</td> </tr> <tr> <td><i>Chaetomium*</i></td> <td>0 %</td> </tr> <tr> <td><i>Scopulariopsis*</i></td> <td>30 %</td> </tr> </tbody> </table>	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä	<i>Aspergillus spp.</i>	37 %	<i>Aspergillus versicolor*</i>	21 %	<i>Acremonium*</i>	11 %	<i>Chaetomium*</i>	0 %	<i>Scopulariopsis*</i>	30 %		
Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä														
<i>Aspergillus spp.</i>	37 %														
<i>Aspergillus versicolor*</i>	21 %														
<i>Acremonium*</i>	11 %														
<i>Chaetomium*</i>	0 %														
<i>Scopulariopsis*</i>	30 %														
Homeitiöt DG18-agar															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Prosentti- osuus</th> <th>pmy/g kokonais- määrästä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Häivät</td> <td>4 %</td> </tr> <tr> <td><i>Aspergillus spp.</i></td> <td>45 %</td> </tr> <tr> <td><i>Aspergillus versicolor*</i></td> <td>16 %</td> </tr> <tr> <td><i>Mucor</i></td> <td>toodettu</td> </tr> <tr> <td><i>Scopulariopsis*</i></td> <td>35 %</td> </tr> </tbody> </table>	Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä	Häivät	4 %	<i>Aspergillus spp.</i>	45 %	<i>Aspergillus versicolor*</i>	16 %	<i>Mucor</i>	toodettu	<i>Scopulariopsis*</i>	35 %		
Prosentti- osuus	pmy/g kokonais- määrästä														
Häivät	4 %														
<i>Aspergillus spp.</i>	45 %														
<i>Aspergillus versicolor*</i>	16 %														
<i>Mucor</i>	toodettu														
<i>Scopulariopsis*</i>	35 %														

Tähdellä (*) merkityt homesuvut ovat tyypillisiä kosteusvauriomikrobeja.

ONNELANTIE 2 – VANHA RUKOUSHUONE

RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

6.3.2018

ONNELANTIE 2 VANHA RUKOUSHUONE – LAHTI

SELVITYKSEN LAATIJA

Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Virpi Tervonen arkkitehti SAFA, ICOMOS

+359 40 5213583

virpi.tervonen@phnet.fi

Tämä rakennushistoriallinen selvitys koskee Lahden kaupungin Paavolan kaupunginosan N:ro 3, korttelissa N:o 93 (aiemmin N:ro 91), tontilla 15 (aiemmin N:ro 1) sijaitsevaa, vanhaa esikristallidiolalisten rukoushuonerakennusta. Rakennus on nykyisin lyhyllään.

Tontilla 15 sijaitseva rukoushuonerakennus esitellään rakentamis-, korjaus- ja muutostajankohtien mukaisessa järjestyksessä:

- 1922–1923 rukoushuoneen rakentaminen (Oiva Kolsi (Toukokuu 1922)
- 1939 vesikeskuslämmitysjärjestelmä (O. Roslund 1939)
- 1953 kellarikerroksen laajentaminen (Irma Kolsi 24.3.1953) ja muutospirustus (Insinööritoimisto Blåfeldt & Louhio Oy 14.7.1953)
- 1956 laajennus v. 1953 rakennelun kellarikerroksen päälle (Paul G. Roth 12.4.1956, 26.4.1956)
- 1962 sisäisiä, merkittäviä muutoksia: mm. ilmastointijärjestelmä ja valaistus (ei suunnitelmiä)
- 1973 uusi sisäänkäynti ja sisäisiä muutoksia (Reino Lahtinen 24.4.1973)
- 1975 toteutetun suunnitelman (Raimo Airamo 4.4.1975)
- 1977 uusi luulikaappi, hätäpoistumistie, 11. kerroksen muutokset (Seppo Haimilahti 15.2.1977)

- 1980 kellarikerroksen ilmastutuksia, kaukoliämpöön liittyminen (Insinööritoimisto Lainpello Oy 7.8.1980, Pertti Heimonen 10.6. ja 14.6. 1980)
- 1991 Onnelantien aita ja jalankulkupöytä, kellarin portaan sisäänkäynnin muutos (Jouni Salonen 16.6.1991)
- 1992 Saimaankadun pääpöytäan korjaus, kaide ja valaistus. (Jouni Salonen 30.4.1992)
- 1992 Julkisivujen väriyso suunnitelma (Raimo Airamo ja Heikki Sipponen) Toukokuu 1992
- 1994 Aittarikaiteen luonnos ja aittarikaide. (Jouni Salonen 29.2.1994, 30.3.1994)
- 1995 Lahden rukoushuoneen laajennus ja muutostöiden työryhmän raportti (9.3.1995)
- 1997 Inva-wc, I.keirros. (Jouni Salonen 80.8.1997)
- 1996 Rukoushuoneessa viimeiset seurat 16.5.1996, uuden rukoushuoneen käyttöönotto ja seurajuhannukseksi 1996 (22 -23 5 1996)

Purelut rakennukset esitellään aikakauden mukaisessa oslossa. Toinilta purelut rakennukset ovat:

- 1950-luvulla puretu vuonna 1922 valmistunut käymälärakennus (Oliva Kolsi 06/1922) uuden kellarikerroksen ja wc-tilojen valmistamisen jälkeen

Rakennuksen käyttötarkoituksen muutos:

- 1996 rakennuksen käyttötarkoitus muutettiin kokoonmistilasta päiväkotikäyttöön.

SELVITYKSEN ALUERAJAUS

Rakennushistoriallisessa selvityksessä tarkastellaan Lahden Raavolan kaupunginosan korttelissa 93 ja tonilla 15 sijaitsevaa kiinteistöä ja rakennusmuistia vuodelta 1922 alkaen. Työn ilaaja on rajannut selvitysalueeksi tonilla 15 olevan esikolisestadiolaisien vanhan rukoushuoneen. Vuonna 1975 Esikolisestadiolaiset ry:n hankkima ja rukoushuoneen maapinnissa sijaitseva asuinkiinteistö Onnelanle 4 on jälellä tämän selvityksen ulkopuolelle, koska kiinteistö on myyty edelleen toiselle omistajalle eikä tonilla ole asemakaavamuutosalueeseen. Selvitys sisältää kuitenkin vierelistä asuinrakennusta koskevan lyhyen kuvauksen siitä osin kiinteistöön tilai-llin väitrukoushuoneen käyttöön.

SELVITYKSEN MUOTO, JÄKELU JA KOPIOINTI

Rakennushistoriallinen selvitys toimittetaan työn ilaajalle. Kiinteistöyhtiö Onnelat pöj. muotoisena, A4-kokoisena dokumenttina, muistikkolla (2 kpl). Toista tonin jää työn ilaajalle ja toinen toimittetaan Lahden Tekninen ja ympäristötoimitalan Maankäyttö- ja aluehankkeet kaavoittajalle. Asiakirjain värillinen. Oikeudet sähköiseen aineistoon kuuluvat työn ilaajalle. Valmistuttua Tekijänoikeus kuuluu raportin kirjoittajalle ja selvityksen tekijälle.

Rakennushistoriallinen selvitys on isen ilaajan Arkkitehtitoimisto Virpi Terwonnen / Virpi Terwonnen arkkitehti SAFJA COMOS kirjoittama, ja kirjoittaja vastaa aina oman tekstuksa sisällöstä. Tekstiä lainattaessa tulee mainita lainalon tekstin lähde ja sen kirjoittaja. Tekstiä edelleen jäteltävä vastaa kuitenkin itse referoimasi laan tekstistä. Suorat lainaukset jätetään lainausmerkkien sisään, ja omiin sanoin kirjoitettui- sa lainauksissa tulee kertoa mistä lähdeistä asiakokonaisuus on peräisin eli noudatetaan yleisesti käytössä olevia sääntöjä. Lainalon tekstiin / kuva-aineiston lähde ja valokuvaaja on mainittava erikseen. Raportin ilaajan alkuperäiset valokuvat ovat kuvaajan omaisuutta.

Aineisto on lallennettu PDF-dokumentiksi, koska useimmiten raportit jätetään jollakin laito-ohjelmalla ja tekijän omilla aseuksilla. Raportin kuvia käytettäessä edelleen tulee käyttää selkeitä tekijänoikeus- ja mahdolliset kuvakorvaus- kuvia lainanalle laboille. Raportissa ei ole käytetty museiden kuvakokkeimista käyttöoikeuksia, vaan kuvamateriaalia vaan arkkitehtitoimisto on kuvallu palkalla. Eit arkkitehtissa ja jo julkaistuja teoksista sähköisesti lallentamalla.

Selvitys on tarkoitettu ilaajan tarpeisiin sähköisenä versiona. Aineiston luovuttamisesta edelleen Lahden teknisen ja ympäristötoimitalan kaavoittajalle vastaa työn ilaaja.

AINEISTON KERUU JA TYÖSTÄMINEN

Rakennuksia ja alueita koskeva rakennushistoriallinen selvitys on laadittu kiinteistö- ja toimintomistajien toimeliansannosta. Se on esiselvitys, toimitus ja sitä koskevan kohtelun osan asemakaavamuutosta varten. Rakennushistorialliseen selvitykseen ei ole sisällytetty rakennusten teknistä kuntoa läpikäymään tarkastelua, koska rakennuksesta on laadittu vuoronna 1997 Lahden teknisen viraston Rakennustekninen kunto-avio / Harjo Haara 2.5.1997 sekä 20.10.2010:lla kaikki arkkitehtien kiinteistöjen rakenteellisia kuntoa selvittäviä tutkimuksia. – Kiinteistökauppa P. S. Vahajoen Oy 2015 ja Polyygon Oy:n laaimitussisällöt ja rakenneluokimus 12.5.2017 ja sen täydennys 19.9.2017. Selvitysalueen rakennus-estettä kaavamuutoksen yhteydessä purettavaksi. Tämän rakennushistoriallisen selvityksen laatu on ollut kiinteistöjen rakennus- ja vaihtojen ja muutosten kirjaaminen yhteen asiakirjaan.

Rakenteelliseen syväluotaukseen ja tekniiseen inventointiin ei tässä työssä ole varallista ajallista resurssia, eikä se ole myöskään sisällynyt toimeksiantoon. Sisäilmojen valokuvauksen on suorittanut tämän selvityksen laajaja. Rakennukset ovat nykyisin tyhjiään.

Rakennushistoriallisen selvityksen yleisohjeena on käytetty Museoviraston laillimaa vanhempaa Rakennushistoriaselvityksen sisältöohjetta 03/2009 ja Lahden laimat rakennushistorian selvitysohjeita 2010. Ohjeista polketen selvitystyötä on suoritettu iltojen osalla silmämääräisesti tarkastellen ja rakennuksia rikkomalla, ja selvityksessä on keskitytty hienonomaan historiallisten vaihtojen kuvaukseen.

Rakennuksen historian selvitäminen on peruslääke on aina rakennusjajsen selvityshelkellä oleva nykyillä. Eri aikakausien valokuvat, kartat, piirustukset ja muut arkistomateriaali muodostavat lämmäntyyppisissä selvityksissä vertailumateriaalin tutkimukselle. Sitä täydentävät kirjallisuus ja henkilöhaastattelut. Vanhaa valokuvamateriaalia on tämän kohteen toimista ja rakennus- ja henkilöhaastattelut alkakausien tarkempia selvityksiä, kuten kirjallisia rakennus- ja selvityksiä, ei ole ollut tekijän käytössä. Kiinteistöjen eri osissa on vuosikymmenten aikana tehty vähäisiä muutoksia. Suurimmat muutokset on suoritettu 1990-luvulla leijuteissa laajennushankkeissa ja 1990-luvun puoltavain jälkeen kiinteistöjen käyttö- ja tarkoituksen muutoksen seurauksena.

Eri vaihtojen rakennusluvat ja piirustuksia on selvitystä varten ollut kohtuullisesti käytettävissä. Ne on saatettu PDF-dokumentteina ja valokuviksi. Lahden rakennusviraston arkistosta tämän raportin käyttöön. Osan kartta-aineistosta raportin laajaja on hankkinut omalla kustannuksellaan. Lahden karttapalvelusta pääosa vanhaa rakennus- ja kaavasta aineistosta on edelleen alkuperäisen omistajan Esikoties-luokittelun suojelussa arkistossa. Edellä mainittua aineistoa ei ole kukaan vielä päästy käyttämään läpi. Vaan asiakirjoista on Esikoties-luokittelun suojelusta ja edustaja koostanut ja toimittanut tarpeelliset sekä pituus- ja täydentävät lisäedot tämän raportin tekijälle.

Arkkitehtien, veistäjien ja tulkien oival kirjoitusprosessissa ehdoton ja aikaa vievä työ vaihe. Koritellin osan rakentamisen historiaa valoteleaan kuvien ja piirustusten välityksellä. Selvitys sisällällään runsaasti kuvamateriaalia, jonka julkaisukelpoisuus on mennyt huomattavasti aikaa, enemmän kuin alun perin työn suorittamiseen on arvioitu kuluvan.

Esikolisestadiolaisien rukoushuoneita vuosien 1922-1998 aikana toimittut rakennus on lajissaan mielenkiintoinen ja ainutlaatuinen. Koska se on rakennettu uskonnollisen tilkkeenainvojen ja periaatteiden mukaisesti. Ymmärtääksään rakennuksen kokonaisuutta, käytlöä ja mm. rakenteellisia ratkaisuja, on oltava hyvä perähtyä esikolisestadiolaisuuteen, sen tapakolluuttin ja toimintaan. Yksi vahvoista rakentamiseen liittyvistä perinteistä; talkootyö, on edelleen elävä perinne esikolisestadiolaisien toiminnassa. Rakennusmateriaali on tähän rukoushuoneeseen saatu lahjoituksina ja työ tehty talkoilla.

Ajallinen kestoisuus näkyy rakennuksen arkkitehtuurissa; rakentamisen eri aikakausien rakennustekniikoissa ja varsinkin sisätiloissa: ratkaisuja ja toiminnallisina muutoksina. Kaupunkiympäristössä ajan kulumisen heijamaa rukoushuoneen julkisivujen yksityiskohdissa ja rakennuksen 1950-luvulla alkaneen tehdynsä muutoksissa ja laajennuksissa - vallitsevan myös teknisen kumppon rapistumisena. Onnelanlien pääuena vanha rukoushuone viesti edelleen 1990-jälkeen syntyneestä kaupunkirakenteesta.

Aitous ja alkuperäisyys ilmenee rakentamiseen käytetyissä materiaaleissa, julkisivujen akkojoksissa, ikkunoitten puutejaoissa, värttyksessä ja erilaisissa yksityiskohdissa. Myöhemmät laajennukset on toteutettu rakennuksen alkuperäistä rakentamisen perinteitä hillitysti mukailen. Viimeisimmät muutokset kuten 1. kerroksen ikkunal, elyäkkeitäänkaan ole olette rakennuksen rakennustait eellistä arvoa kohoittavia. Tekniset parannukset on useimmiten tehty käytännöllisistä lähtökohdista, sekä myöhemmin ulkopuolisen vuokratuksen toiveita ja tarpeita noudattaen. Eivätkä ne kaikilla osto-ole olette syvällisesti harkittuja. Näillä muutoksilla ja rakenteellisilla ratkaisulla on ollut pysyvä vaikutusta rakennuksen nykykuuloon.

Rukoushuoneen tilallinen ratkaisu on suunniteltu käytötarvokkosen ja esikolisestadiolaisen toimintaperiaatteiden mukaisesti. Rakennuksen suuri tilantarve on ajotittunut tuhannussenttien ajankehtaan. Rakennuksen iso sali suunniteltiin alunperin vain kesäkäyttöä varten ja lämmöneneristämättömäksi. Talvella rukoushuonekäytössä oli lämpöimänä pidettävä pikkusali ja siihen liittyvät ohelsijai. Pikkusali toimitti ke-säaikana ja serroissa myös ruokasalin tehtävää.

Seurakunnan jäsenmäärän kasvaessa on rakennusta laajennettu. Suurin laajennus 1950-luvun puolivälissä on tehty järkeväästi ja tulevaisuuden tarpeet huomioiden. Ahtaalalla ja pinnanmuodoltaan haasteellisella tiolla rajatulevali jossain vaiheessa vastaan. Rukoushuoneen käyttö loppui Onnelanleillä hela-

torstaina 1996, kun uusi ja entistä kookkaampi kivirakenteinen rukoushuone valmistui Launeelle Tapparakatu 21:een ja vihittiin käyttöön juhamusseurojen yhteydessä kesäkuussa 1996..

Lahden rakennusvalvonnan arkistossa on lönttä koskevat lupa-asiakirjat rakentamisyödestä 1922 lähtien. Rakennuksessa on toteutettu rakennusluvanvaraisia ja pienempiä toimenpiteitä n. 20 kpl. Klinteisliöyhtiö Önnelä edustajana Hanna Salonen on ollut turvallinen ja luotettava yhteistyökumppani. Hänen isänsä Timo Heinonen on kehitellyt rakennuksen historiasia ja tilojen käyttöä, luonut lisävalaistusla useisiin yksityiskohliin sekä ollut apuna sisäilmojen katselmuksissa. Raimo Airamo on valloittanut rukoushuoneen toiminnallista sisäilmoä ja eri vaiheita sekä tuottanut rakennuksen muokosten tulkitintaan hyvän ammattillisen selkänöjan. Lahden rakennusvalvonnan arkiston ja karttapalveloiden ystävällinen henkilökunta on auttanut piirustusten ja karttojen toimittamisessa.

Eriyislaatuiseen rakennukseen ja esikoislesladiolaisuuteen perehtymiseen on uudella tavalla avartanut näkemystäni moninaisen rakennuskulttuurimme ominaispiirteistä sekä siitä, kuinka rakennuksen ainutlaatuisuus ja sen alkuperäisen toiminnan luonne, peilaalle ja sisällöllö ovat ohjanneet ja vaikuttaneet rakennuksessa tehtyihin ratkaisuihin. Kiitän kaikkia työnt edistymistä auttaneita lämpimästi.

11.3.2018

Virpi Tervonen

arkkitehti SAFA, ICOMOS

KAAVALLINEN TILANNE

MAAKUNTAKAAVA 2006

Ympäristöministeriö: vahvist: Päijät-Hämeen: atemman: maakunla-
kaavan. 11.3.2008. Vuonna 2010 käynnisty: uust: maakuntakaavalyö,
ja kaava on laadittu kokonaismaakuntakaavana: Vahvistuksessaan se
tuli: korvaamaan: tässä: esitelty: Päijät-Hämeent: maakuntakaavaan
2006.

Vuoden 2006 maakuntakaavassa: alue: on: ollut: Keskustalotomintojen
aluetta C-[C4]. Merkinnällä: osoitetaan: palveluitaan: kaupunkitasois-
ten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen sekä asumisen: alueita
nihin liittyvine: liikennealueineen: ja poistoneen: Merkinnän: osoitta-
malle: alueelle: voidaan: sijoittaa: vähittäiskaupan suuryksiköitä. Suun-
nitelmääräyksessä: sanotaan: mm: että

*Yksityiskohtaisemmassa: suunnittelussa: ja: kehittämisessä: tulee
alueelle: sijoittaa: toimintoja: niin: että: keskustat: säilyvät: elävänä: toi-
mivina: kulttuurihistoriallaan: korkeatasoisina: esteettöminä: ja turval-
lisina. Liikennejärjestelyillä: tulee: erityisesti: turvata: joukko- ja: kevyen
liikenteen: toimivuus: vähittäiskaupan: suuryksiköiden: toteuttamisen
ajottamiseksi: on: otettava: huomioon: kaupunkiseudun: palveluraken-
teen: tasapainoinen: kehittäminen: siten: ettei: palvelutarjonnassa: al-
heudo: alueellisia: tai: väestöryhmittäisiä: palvelujen: saavutettavuuteen
haitallisesti: vaikuttavia: muutoksia: Alueen: suunnittelussa: on: otettava:
huomioon: kulttuuriympäristön: ominaispiirteiden: vaaliminen: ja: turval-
tava: merkittävien: maisemien: ja: kulttuuriarvojen: säilyminen: Keskus-
ja: alueet: erottuvat: ajajamääräkenteessä: suurella: rakennustehokkuu-
dellaan.* Suunnittelumääräyksessä: todetaan: myös: että: ”Keskuisen
merkityksen: vuoksi: erityisiä: huomioita: kiinnitetään: keskusta-alueilla
kulttuurihistorialliseen: perintöön: rakentamisen: ja: vapaa-alueiden
laatuun: ympäristöhäiriöiden: minimoimiin: sekä: liikenteen: sujuvuu-
teen: erityisesti: paikkotusjärjestelyihin: sekä: joukkoliikenteen: ja: kevy-
en liikenteen: edellytyksiin.”

MAAKUNTAKAAVA 2014

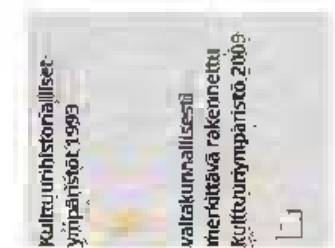
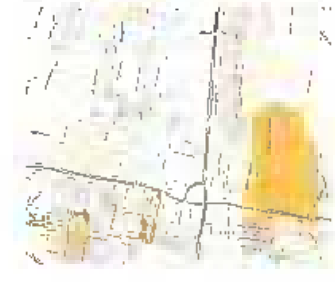

Päijät-Hämeen maakuntavalluusto käynnisti kesäkuussa 2010 maakuntahallituksen esityksen mukaisesti uuden maakuntakaavalyön. Maakuntakaava on laadittu koltonaismaakuntakaavana. Maakuntavalluusto hyväksyi 3.12.2012 kaavan tarkemmat tavoitteet.

Maakuntakaava 2014 on hyväksytty maakuntavalluustossa 2.12.2016 ja se on tullut voimaan kuultusten myötä. Kuultukset on julkaistu 10.3.2017 alkaen. Maakuntatallitus määräsi 20.2.2017 Päijät-Hämeen maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntakaava 2014 kumoa voimaan tullessaan ympäristöministeriön 11.3.2008 vahvistaman Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2006. Maakuntakaavasta on jätetty Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 10 valitusta. Hallinto-oikeus voi kieltää päätöksen täytäntöön panon.

Kaavakarita, merkinnät ja määräykset sekä selostus on pääosin laadittu vuoden 2014 aikana. Alla maakuntakaavan 2014 liiteaineiston suojeluvuorista ja kaavoitusilanteesta.

- Keskustatoimintojen alue
- kulttuuriväyparistö
- kp Kansallisen kaupunkiväypariston alue
- ma Kulttuuriväypariston tai maieeman
- vaalimisen kannetta tärkeä alue

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat kaavatasojen suunnittelua. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päädioksellä valtioneuvosto korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

YLEISKAAVA 2010

Tähän yhteyteen on liitetty aluetta koskeva ja vanhempi, oikeusvaikutuksen yleiskaava 2010, koska kaavassa on annettu alueen suojelua koskevia määräyksiä.

Labden yleiskaavassa 2010 (oikeusvaikutuksen karttatie vieressä) kaava-alue on ollut julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta PY ja se on rajautunut yhdellä suunnalla kulttuurihistoriallisesti / kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen ympäristöön AVS.

PY alueelle rukoushuone on merkitty suojelukohdella kuvaavalla lunnuksella.

KAAVAMÄÄRÄYS

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue
 Alue varataan pääasiassa yhteiskunnallisille palveluille, kuten virastoille ja laitoksille, opetus-, kulttuuri- ja sosiaalitoimintoihin, sekä terveydenhuollon palveluittain ja lähtökohtaisesti julkisten väpärä- ja liikuntapalvelujen tiloitte- sekä seurakunnallistille rakennuksille.

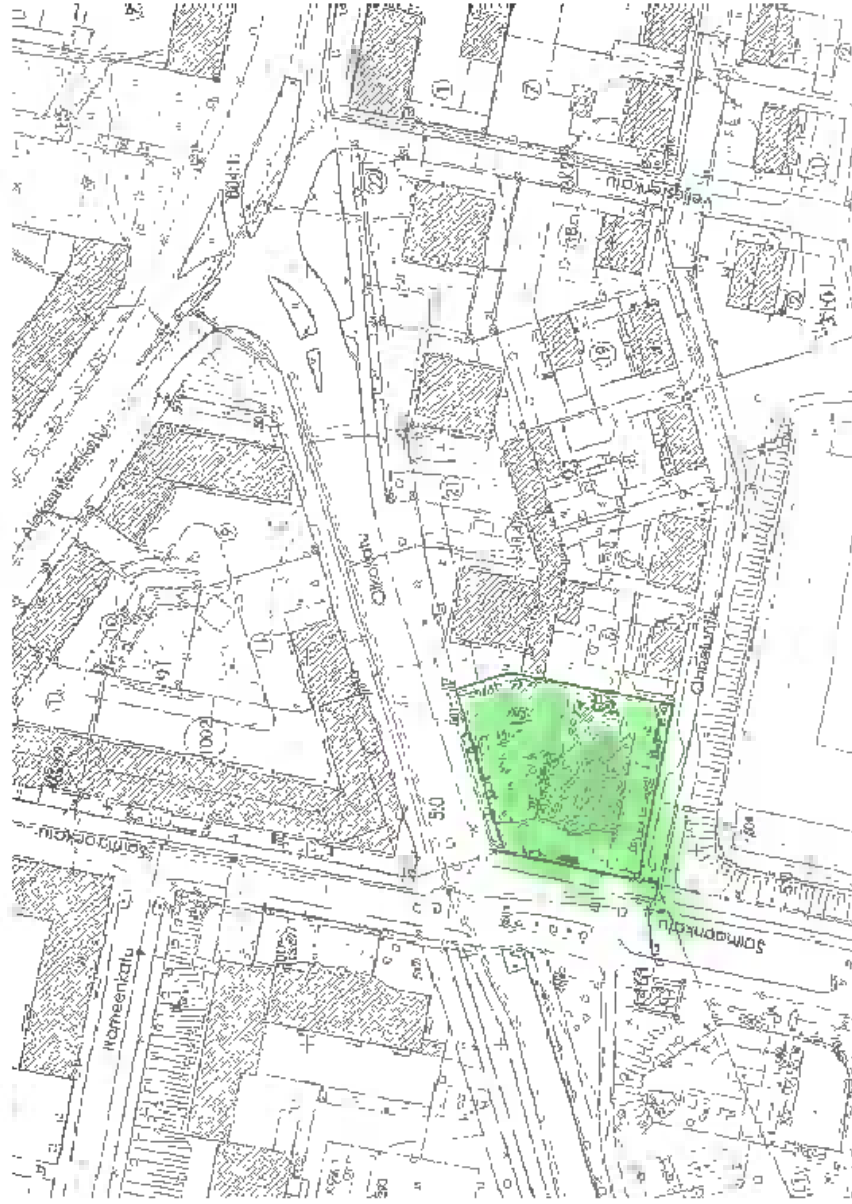
Asuinalue, jolla ympäristö säilytetään
 Alueelle voidaan sallia sen luonteen ja arkkitehtuurin soveltuvia toimintoja. Asunto-kaavan muutokset ja muut suunnitelmat on laadittava siten, että alueen nykyinen kaupunkikuvaa säilyy ja korjautuu. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota siihen, etteivät korjaukset ja rakennusmuutokset aiheuta haitallisia muutos-alueen rakennetta.

Suojelukohde
 Kuvattu alue on merkitty kaavalla rakennusmuutosten tekemisen rajoittamiseksi. Suojelukohtien tarkoituksena on suojella alueen kulttuurihistoriallisia rakennuksia.

POHJAKARTTA JA AJANTASA-ASEMAMAKAAVA

Pohjakarttaan on korttelin 93 tontti 15 merkitty vihreällä pohjaväritillä. Ympäröivät takeruokset on merkitty viivollisella rasterilla.

Onnelantien puolella takeruokset ovat pääosin rakennettu 1920- ja 30 luvulla. muutamaa uudemmaa poikkeusta lukuun ottamatta. Vieraisella tontilla Onnelantie 4 sijaitseva puinen omakotitalo on valmistunut 1928.

Lahden kaupungin, Paavolan kauppunginosan korttelin N:o 93 ja ympäristön pohjakartta on laadittu: Piirustuspienennös alkuperäisestä: Lahden tekniikan ja ympäristötoimiala, Maankäyttö ja aluehankkeet.

Kuvankäsittely Atk-ohjelmalla Virpi Teronen

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN LUETTELOT

Vanha rukoushuone Ommelantie 2 on luetteloitu seuraaviin kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennetun ympäristön kohdeluetteloihin. Toini ympäristöineen sisältää rakennettua ympäristöön, Lahden historian, uskonnolliseen elämään ja sen kehitykseen liittyviä arvoja ja merkityksiä.

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (PKY) - kartta oikealla vihreät alueet
- MARY Päijäti-Hämeen maakunnallinen inventointi 2005 – alueet ja kohteet - kartta keskellä vaaleanvihreät alueet
- Selvitys Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteista (Harmaa kirja) 2000. Riitta Niskanen toim: Lahden kaupunki. Salpausselän Kirjapaino, Kukka.
- Lahden yleiskaava 2025 - ehdotuksen selostusosaan, liite 1 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt - paikalliset kohteet ja alueet, kartta vasemmalla vihertäväsiniiseltä alueet.

Kuvakaappaukset: https://kartta.lahden.fi/mms. Rakennetun ympäristön arvot

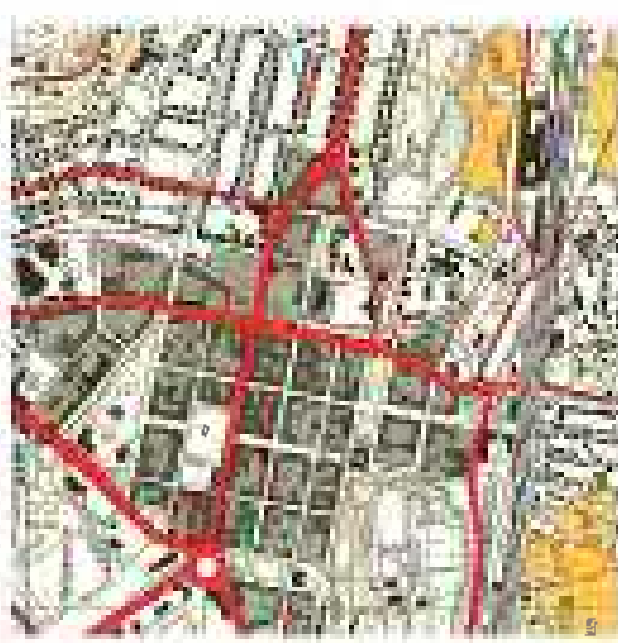
KORTTELI 93 – LÄHIYMPÄRISTÖN RAKENTUMINEN

Ilmakuva- ja peruskarttapilteiden avulla on mahdollista tarkastella Onnelanktie 2_rukoushuoneen ympärivän kaupunkirakenteen alkuvuosikymmenten kehitystä.

- Vasemmalla olevä ilmakuvasla vuodelta 1946, jossa näkyy 1928–1936 välisenä ajanjaksona rakennettujen pientalojen muodostamat katuinjat. Pöytähaakaupunkipiiritehtäseen mukaisen asemakaavamuutoksen laati Olio-livari Meurman 1927. Rukoushuoneen pohjoispuolelisen Sairaankadun, Oikokadun ja Aleksanterinkadun kolmionmuotoinen asuinkekkoristalojen korttelialue on rakentumassa. Sairaankadun puoleisella osalla.
- Keskellä kortteli 93 ja keskustan läänän kaupunkirakenne keväällä 1960. Kaupunkirakenne on liivisinyt 15 vuoden ajanjaksoilla. Kortteli 93 on rakennettu täyteen Oikokadun varrella. Kolme pistekekkoristalona rajaavat kortteli. Oikokadun puolelisen kalumaiseman.
- Oikealla olevä peruskarttasla vuodelta 1963.

Kuvakaappaukset Ilmakuvista <https://kartta.jamli.fi/ims>

Osasuurenno peruskarttalehdessä 3.11.1963, alkuperäinen mittakaava 1:20000, Maanmittaushallituksen kivipalno, Helsinki 1963. Maanmittauslaitos.

LÄHIYMPÄRISTÖ JA NYKYTILANNE

Lahtien keskustan ja osittain myös Paavolan kaupunkirakenne on tiivistynyt ja uusitunut. Rukoushuoneen eteläpuolinen opetus- ja kulttuurialue on muuttokseen kourissa. Paavolan 1930-luvun puutalalueesta on jäljellä osa. Tosin Onnelantien varrella sijaitsevista kookkaimista omakotirakennuksista vain muutama on saanut tilalleen uuden, korvaavan rakennuksen.

Rukoushuoneen lähiympäristön rakennuskannassa ei ole lähiympäristössä tapahtunut oleellisia muutoksia eikä rakennuskanta ole saneltavasti uusitunut. Ympäristön rakennukset edustavat eri aikakausien tyyli-suuntia ja ympäristön kokonaisuus on samanaikaisesti harmoninen ja millikaavallaan vaihteleva.

Ilmakuva ja ihmisen mittakaavan korkeudella tarkasteltuna rukoushuoneen lähiympäristöä voidaan tunnistaa yhteiseksi keltaaksi.

Mahdollisella kaavamuutoksella yleisten rakennusten korttelialueella asuinrakennusten korttelialueeksi on vaihtokissa ympäristökuvaan ja mittakaavaan. Hyvällä suunnittelulla on mahdollista tehdä onnistuneita ja kestäviä kaupunkikuvaa.

Kuva kaappausote ilmakuvausta <https://kartta.lahti.fi/viivis>

Ilmakuva SeutuMML, Lahden tekninen ja ympäristötoimiala / Maankäyttö

Rukoushuoneen pohjoispuoli, kuvattuna Oikokadulta.

Pihan kattilasta ja-ironin: Salmaankadun puoleisista osista rajaava puusäleäliä on rakennettu, kun rukoushuoneen käyttötilakokous muutettiin päiväkodiksi 1996.

Valokuva Oikokadun ja Salmaankadun risteyksestä kaakkoon rukoushuoneen suuntaan.

Rukoushuone sijaitsee pohjoiseen viettävällä tontilla. Maasto on haastava pihan käytön suhteen: Tontille on ollut hankala järjestää autopaikkoja. Lähellä ja kauempana seuroihin kokoonluvat ovat aikoinaan paikoittaneet autonsa: jähälteen kadunvarsille.

Oikokadun ja Salmaankadon katutilaa ja tonttia rajaava betonimuuri on maalattu jäyteen erillisiä kuvia. Ailamuurien maalaus suoritettiin vuonna 2013.

Valokuvat Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

Vieraisessä kuvassa rukoushuone, kuvattuna Saimaankadun ja Onnelantien risteyksestä. Kolliseen...Taalialla näkyy sodanjälkeen rakennettua itäisen keskustan katupunktikuvaa.

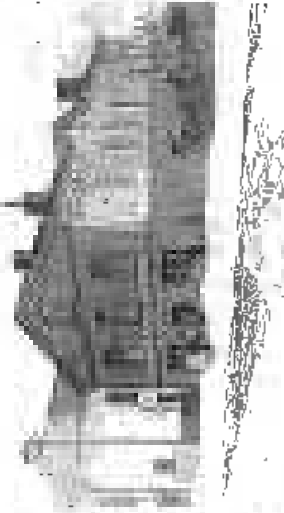
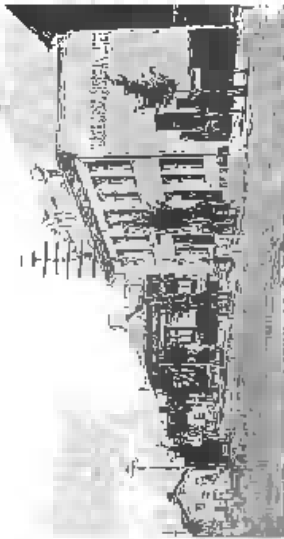
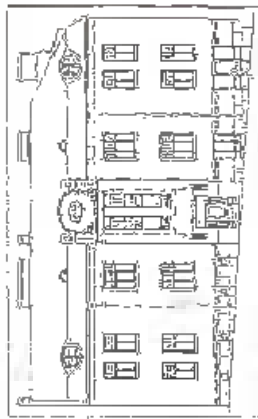
Rukoushuone kuvattuna...Onnelantieltä.. Kuvassa uudehko vuonna 2004 suunniteltu ja toteutettu metallirakenteinen aila ja portti.

Alla rukoushuone, Saimaankadon risteyksestä Onnelantien suuntaan. Taustalla näkyy omakotikönnästä Onnelantie 4, jonka Kiinteistöyhtiö Onnelat on myynyt edelleen uudelle omistajalle.

Valokuva ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

LAHDEN RUKOUSHUONEEN SYNTYHISTORIAN TAUSTAA LYHYESTI

Osaajuriennoesi:Lahtelen:kaupungin:asemakaavasta:esikauppunkikalitelun:1925, mit-
rakuava:1:5000.:KA.:Migilialla:Kisko.,:VAKKA.,:Kaupunkikartta.:Lahden:kaupun-
:gin:asemakaava:esikauppunkikalitelun:1925.

Piirustus: esikolisestadialatien:rajoittomallisesta:tomasiatrukoitusluomeraikennekäsiesia,.
Vuorikuu:35 (ennen:Vuorikuu:29):Pöytärukoitusvalmistuiva:15:11.1909 ja rakenmuik-
sen: suunntait: rakennusmasiati:AMW.:Miehinen:Lahtesta:Kivimien:rakennus: sijaitij
lontin:perällä:Rakennuksessa:oli:100: m²: suunntaitrukoitus: jossa: parveke, 25 m²
kahvisali: pieni: keittiö: ja: yläkerassa: asuin: huoneita: Tomilla: sijaitij myyös: kaaksin: puolella:
::: asuinrakennus: jossa: asuit: pääasias: esistadialatien: pehmeä: ::::

:Lähde: Päijät: Hämeen: itä: kirkon: seuram: vuosi: kirja: 1988, s. 17.

Vatokuva: vasemmalla: Raatitien: kaun: leveys: 9m: Ubbro: Ahosen: omistamia: ja
1902: rakennus: asuin: ja: palvelu: rakennus: esikou: ssalissa: esikou: ssalio: -
: laiset: pitivät: seuraja: vuoteen: 1906: saakka.

Ahosen: myyvy: etellä: maton: kirkon: tön: sät: hän: rakennutti: Raatitien: kaun: 5: een: läk-
ki- ja: palvelu: liikkeen: 1906: Rakennuksen: toissa: kerroksessa: oli: suu: kokou: ssali,
jossa: esikolisestadialatien: siltä: puolella: kokou: sruvat.

..: Tämän: jälkeen: kokou: sruvat: yllä: pitä: s: Juh: Ahosen: omistamassa: Raatitien: kaun: 8:m
talossa (nykyisin: Sibelius: kaun: 6), joka: oji: rakennettu: 1909-10

Lähteet: Päijät: Hämeen: itä: kirkon: seuram: vuosi: kirja: 1988, s. 17. Jupala, Juh: (1998).
Lahden: rakennus: esikou: ssalio: - ja: kaun: 6.: Lahden: kaupunki, RT Print Oy. Pleksimaku: s 46-52, s
302-303

Kuva: kaun: 6: itä: kirkon: seuram: vuosi: kirja: 2016

1922 ONNELANTIEN RUKOUSHUONE

KORTTELIN 91, TONTTI 1, Onnelantie 2

ARKKITEHTUURINSTITO YRISKYTESISNEN

Esikotiesiädelaisuuuuen peunteeseen on kuuluuul omassa rukoushuoneessa sunnuntaiisin piteilläväl päivä- ja illaseurat. Tämänniisäksiesikotiesiädelaiselset kokoonuuvat kolme kertaa vuodessa jouluihin, kokoo viikonloppuun kestäviin seuroihin, joiden ajankohdat ovat loppuillat, juhannuksena ja mikkelinpäivänä. Saarnaajat tulevat näihin seuroihin yleensä muualta Suomesta.

Yhteisöllisyyttä ja kristillisen liikkeen yhtenäisyyttä on edistetty isojen seurojen yhteydessä järjestettävällä rukouksella, jotka on osallistujille aina ilmaisia. Lisäksi seuroihin muualta tulevat majoituvat yleensä palkkakunnan peuhoiden koteihin. Uumalan palvelukset ja muu toiminta on järjestetty maksuttomasti, eikä seuroissa auttaville ja saarnaajille makseta palkkaa. Esikotiesiädeläisyyden lähiesikotiesiädeläisyyden maallikkoliike Lars Leevi Laestadiuksella on edelleen tärkeä asema seurapeuteissa ja hänen saamansa luetaan aikajakkaisen seurain yhteydessä.

Lahden rukoushuoneen rakentamispäätös oli tehty Pöytäjuhannuskokouksessa 1921, jonka jälkeen Lahdessa ryhdyttiin hankkimaan tonttia rukoushuoneita varten.

Vanha Laestadiolais-kristillinen yhdistys perustettiin 3.10.1921 Lahden ensimmäisellä rukoushuoneella, joka sijaitsi Vuorikadun varrella talossa N:o 29. Läsnä olivat maanviljelijä Niklas Mäkinen, Osmallausta, lyönjohtaja K. Toivonen, Helsingistä, liikemies John Ahonen, Viipurista, liikemies Abel Ahonen, Lahdesta, liikemies Kalle Heikkinen, maanviljelijä E. Rantanen, Kuumojista, maanviljelijä J. Rantanen, Padasjoella, poliisikonstaapeli S. Vestelmä, Helsingistä, talonmestari H. Andersson, Lahdesta, puuseppä Emil Masalin, Maapalo, Lahdesta, liikemies J. G. Heikkinen, Helsingistä ja tehtailija A. Holm, Padasjoella. Kokous päätettiin myös yhdistyksen säännöistä ja valittiin yhdistyksen hallitukseen edellä mainittu henkilö. Yhdistyksen kotipalkaksi merkittiin Lahden kaupunki. Sosiaalhallitus oli hyväksynyt yhdistyksen merkittävänä yhdistysrekisterin 23.3.1922 rekisterinumeroilla 6899.

Yhdistys antoi Lahden kaupungilla lahjaksi tonttia n:o 9 korttelissa 42, eli Vuorikadun talon tontti Vesijärvenkadun ja Kirkkokadun kulmassa. Kaupunginvaltuusto kuitenkin hylkäsi sen omistuksen. Seuraavaksi kaksien käänneltiin tonttia n:o 1 korttelissa 91 eli nykyiseen rukoushuoneen tonttiin 15 korttelissa 93. Vaihtoehtoisesti esitettiin myös rukoushuonetta vaslapäättä olevaa tonttia n:o 5 korttelissa 94.

Osasuuurunnos: Lahden kaupungin asemakaavassa: siikaupunkitaluineen 1925, mikkelin asema: 1.5000, KA: Ojuttajajärjestö, VAKKA: Kaupunkikartta: ja 3.-Lahden kaupungin asemakaava: siikaupunkitaluineen 1925.

Lahden kaupunginvaltuusto suostui yhdistyksen pyyntöön saada osaa tontti n:o 1 korttelista 91 ilman huutokauppaa ja lehti 23.3.1922 päätöksen, että Rahatoimikamari oli oikeutettu myymään ilman huutokauppaa Lahden kaupungille kuuluvan, rakentamattoman tontin n:o 1 korttelissa n:o 91 (93) Vanha-Laestadiolais-Kristilliselle yhdistykselle. Rahatoimikamari arvioi hinnaksi 8 markkaa / m². Myytävän tontin pinta-ala oli suorakaiteeltaan 2200 m². Millauksen suunnitelmakaupungininsinööri Toni myytiin yhdistykselle 17 600 mk:n kauppahinnalla.

Lahden kaupungin Raastuvanoikeuden istunnossa Lahden kaupungintalolla tehtiin toukokuun 22 päivänä 1922 laimpuudenaluspyytäjä: Pöytäkirjaote sisälsi: kauppaohjeja, jotka Rahatoimikamari puolesta allekirjoittivat: Emil Boman ja Urho Pihlajamaa ja yhdistyksen puolesta Niklas Milén ja Abel Ahonen. (Asiakirja lähde: kopio laimpuudenaluspyytäjäkirjan ottimesta ja siihen sisältyvästä kauppaohjeesta: Lahden Rahatoimikamari 23.3.1922).

Kiinteistö oli siirretty yhdistyksen omistukseen 9.3.1922 laadulla kauppaohjeella. Kun hakijan omistus-oikeus kiinteistöön oli näytetty laillisesti, harkittiin Raastuvanoikeuden ohjeistamalla: Maakaaren 4 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin tämä lainpalkka kumuluu 28 päivänä kesäkuuta 1979: ammelussa Keisarillisessa aselainsäädännössä laillisesti tehtyyn omistukseen suostua".

Rukoushuoneen rakennetti Vanha-Laestadiolais-Kristillinen yhdistys ry, joka oli perustettu 3.10.1921 ja rekisteröity 23.3.1922. Yhdistyksen kotipaikka oli alusta alkaen Lahti. Rakennustyömaan ylönsiirtäjä ja loimi saattaja Juhon Ahonen, jonka Lahden keskustassa omistamisessa illoissa yhdistys oli kokoonnut jo aiemmin. Puutavaraa saatiin lahjoituksina kristityiltä metsänomistajilta eri puolilla maata. Puutavaraa luotiin myös vesistöä pitkin, jolloin loppomatka rahdattiin junalla Kansanopiston sillan luo. Sieltä ne kuljetettiin hevoskyyteillä tai joskus kantien rakennuspaikalle.

Uusia rukoushuoneita ryhdyttiin rakentamaan lalokilla Oikokadun, Salmaankadun ja Onnelanlien (ent. Hovlakaia) rajaanalleitille ja pohjoiseen. Vientävään rinteeseen. Paikka on ympäröivää maastoa korkeammalla. Talkoisiin sallisti myös lapsia ja nuoria arki-iltoisin. Rakennus oli omaan aikaansa mitasuhteissa varsin suuri kokoinen puurakenius:

Rukoushuoneessa oli kaksi osaa - rukoushuonesali (iso sali) 265 m² ja sen keskeisiltään avautuva lehteri 200 m² sekä pienempi osa, jonnekellertokessa oli kokousali 85 m², keittiö ja asunto sekä kellari-kerroksessa ruokasali, keittiö ja varastotilaa. Rukoushuonesali oli rakennettu vain kesäkäyttöä ja juhannusseuroja varten. Pienempi sali rakennettiin ohjeistettuihin normaaliin rukoushuonekäyttöön ja lämmitteläväksi.

Onnelanlien rukoushuone, 1930-luvulla. Yksityiskokoelma.

Rakennuksen iakama: näkyvyys puipellitakotille; pystysuuntaisuus pellillä; katettu ulko-huoneerakennus; Ulko-huoneerakennuksen jatkeena on puurakennelinen; piharakennus, jonkakäytöskäytöksi on ollut.

Tontti on siltä Ommelanlien puolella; korkealla; pystysuuntaan laudonlehdillä; alialla. Salmaankadun puolella; tontti rajautuu betonimuurilla; Kadulla; nousevat kiviiset portaat; kortteluomaan pääsisääntäymällä. Pihalla on vialla; alku alkuuoma; isojen ja pui-ta. Katualueeseen sovittamista.

Asiakirjat: muikaankovassa näkyvä; Onnelanlien puoleinen; lautasala; rakennettiin 1933. Salmaankadun puolella; tontti; itäkkäällä; päällä; itsään; metsällä 1938. Ilmeisesti Oikokadun tonttiin; ja sitä rakennettiin samana vuonna.

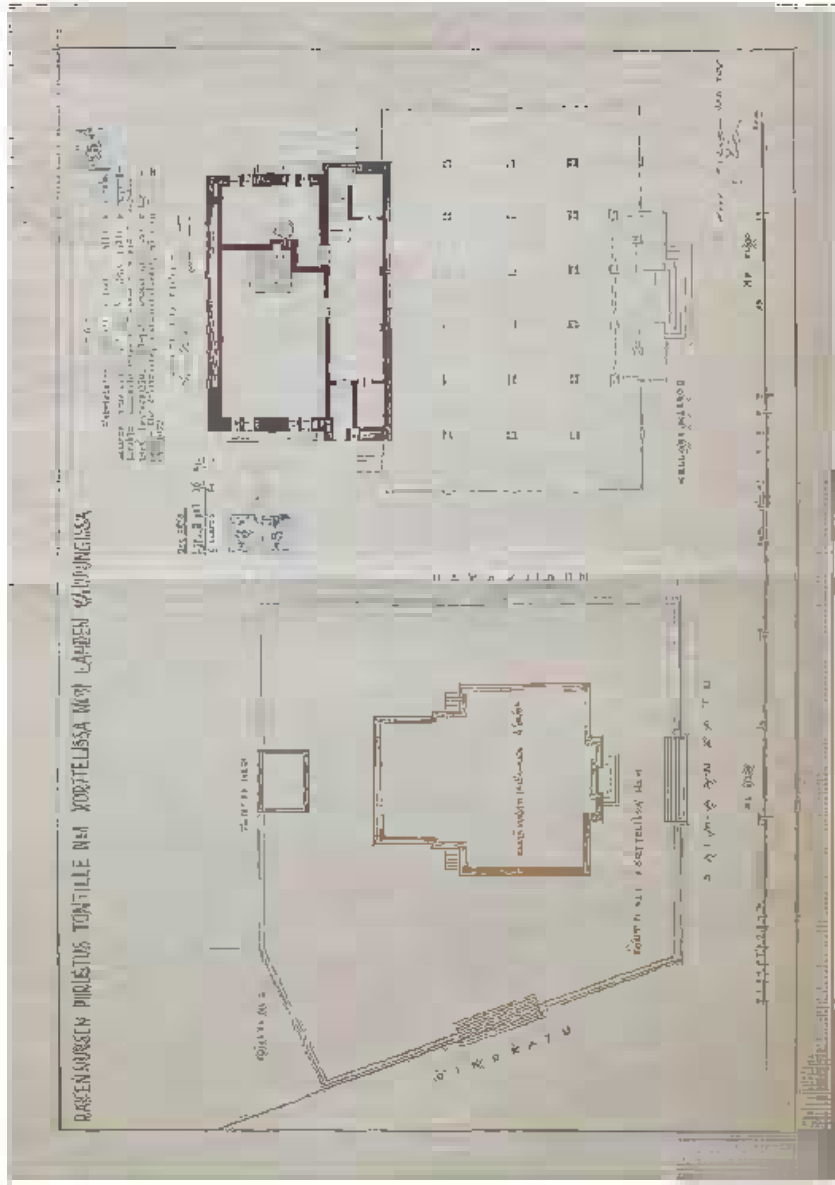
Pihan puisto puoli; tontti; 1939; lähdelleiden; muikaan; 1950-luvulla; puisto on ul-sitten; joulun; aineita; Onnelanlien puolella; puistotietä; tontilla.

Valokuvan on tuottanut; 1933; jälkeen, koska Raapolan pientaloyhteisön alue on jo osin rakennettu; ja Onnelanlien puoleinen pystyameriaatio; ja-paikollaan.

Kuvaankäsittely: Arkkutehtaan; Vtpt; Teronen 2016.

Asemapiirroksen merkityt kohdat on toteutettu esitellyä vaalimallina. Salmaankadulla nousivat portaat rakennettiin kapeampina ja tukimuurit betonisena. Oikokadun puoleiset portaat toteutettiin hyvin kapeina ja jyrkkään maastoon sovitelluna asemapiirroksessa esiteltyä alemmaksi. Tukimuurit ja oikokadun puolella myös betonisena.

Varsinaisen rukoushuoneen ison osan osalta maapohja on kaivattomalla. Kellarikerrokseen ei ollut alunperin pihalla suoraa sisäänkäyntiä. Kellarissa sijaitsevat lämmitysruuut ja tekninen padallat uunilla varustettu tila. Näiden lisäksi kaivattomalla ison salin alapohjan vierteen oli piirretty käytävä ja pieni varasto. Onnelantien puoleiselta sivulta nousivat portaat kerrokseen ja Oikokadun puolelle oli piirretty kaksi pientä ikkunallista huonetta. Huoneitilojen käyttötarkeitakin ole merkitty piirustuksiin.

Piirustuspiirustuksen alkuosa on kapeampi ja laajempaa osaa asemapiirroksessa: 1:200 ja kellarikerroksesta: 1:100. Rakennuspiirustus: tontille N:o 1 korttelissa N:o 91 Lahden kaupungissa. Vahvistettu: Hämeenlinnassa: Lääninkansliassa, elokuun 3. päivänä 1922. Suunnittelijana oli: rakennusmestari Oiva Kojola ja johtajana kesäkuun 1. 1922.

Pääkaksessa edellytetään, että kokoushuone varustetaan vähintään 3 palopostilla ja tarpeellisella määrällä laikkuja. Palopostista tulostuotettava lehteröille ja loput kokoushuoneen kumppaanin päältä.

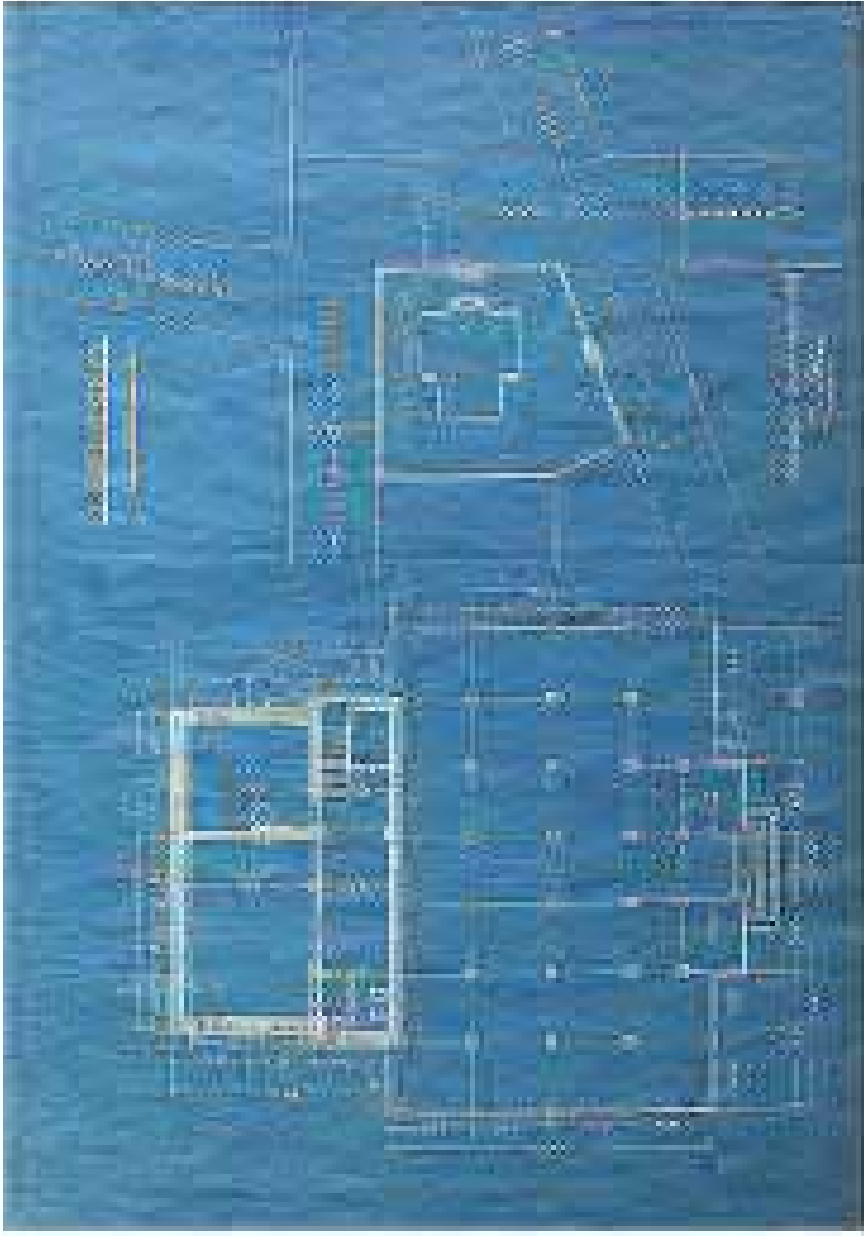
Rakennuksen pinta-ala on merkitty asemapiirroksen 440 m². Toteutuksessa rakennus on merkitty kerrosalaa suurempi.

Esikisiesiintymä on piirustusarkkisto. Aineisto on kuvattu 27.10.2017. Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Esikisiesiintymä on piirustusarkkisto. Aineisto on kuvattu 27.10.2017. Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto, Virpi Tervonen 2018

Kellarikerroksen seinäkorkeudet on suunniteltu siten, että kattokorkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Kellarikerros on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Kellarikerroksen seinäkorkeudet on suunniteltu siten, että kattokorkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Asiakirjojen mukaan rakennusmuuttosovellusten määrä on vähintään 1000 m². Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Isom salin alaportti on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Plinthuspuolen seinien korkeudet on suunniteltu siten, että kattokorkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Esikoisiesiintymä on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla. Kellarin seinien korkeus on suunniteltu siten, että kellarin seinien korkeus on vähintään 2,10 m kaikkialla.

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Varpunen Oy, 2017

Isoneja: pikku salin litteyttä kokonaisuudessaan olivat portaat, saateleikkin toteuttaa hienoa toteutusta, ruumien ja myyjäisruumien. Pii-ruutuksessa näkyvät portaiden ja sivustaan käynnin itetiseen johtavat portaat.

Pikku sali oli pitteily leikkauksittain korkeaksi il-laksi; ohon myyjäisruumissa rakennettiin välk-pohja. Leikkauksittain muokannut salin sisäseinät oli esitellyt pysty ja kirkkaiden. I kerroksen ulkoseinien alustaan oli esitellyt klassinen puoli paneeloinen ikkunapen-kin korkeuteen saakka; Lehtokallisten kotitalu; toteu-tus-istunnon tilan mukana. Päästään käynnin eteisestä nousi kahdeksan portaita; I kerroksen portaskaidon pitteily muokattiin; talusteksti; Päästään käynnin yläpuolella oli aumakattainen ikkuna.

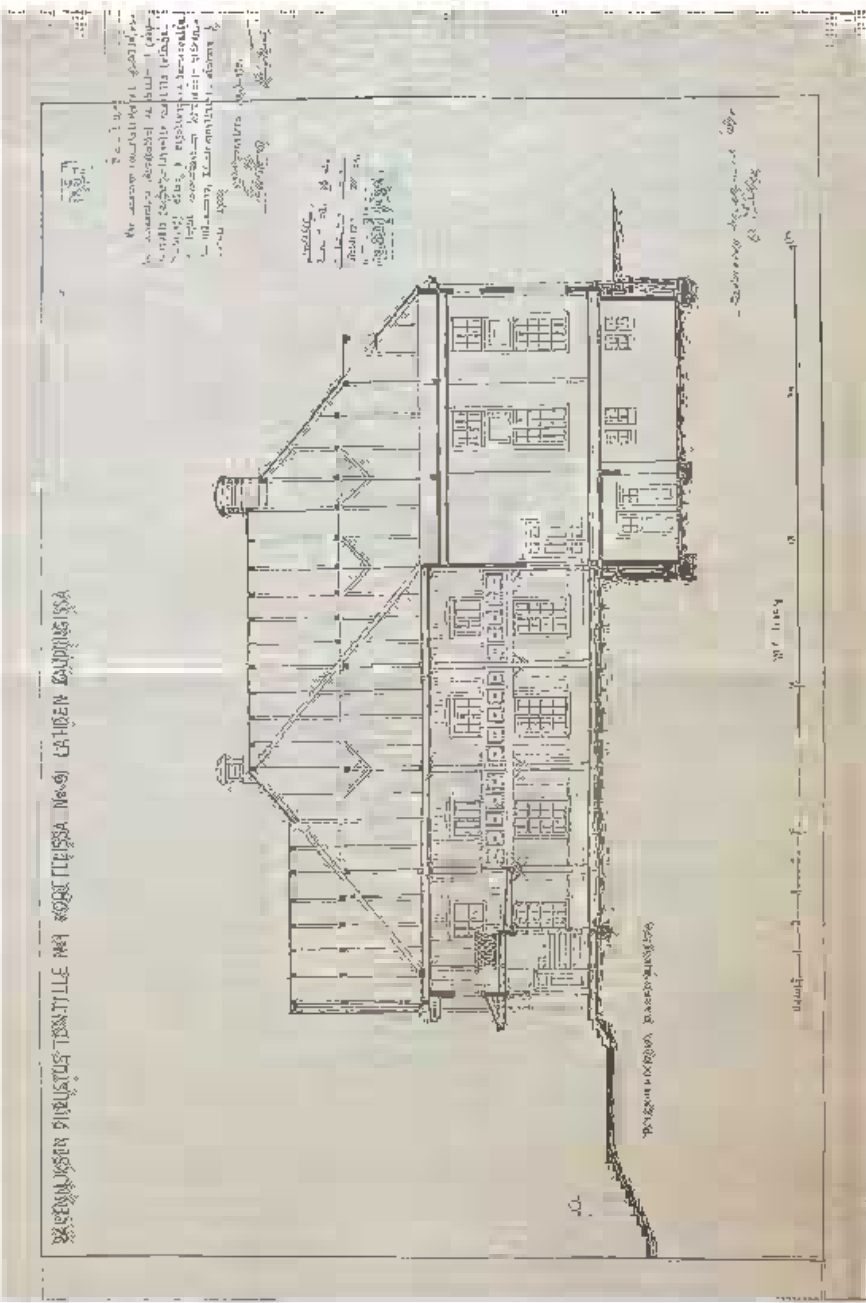
Rakennuksen istaot ovat voimassa ja peiliovia. Kellarikerroksen pienten kornien (vcc-tilojen) väliovet ovat vie-häätävästi varustetut istukkoilla ja lasiaukkoilla.

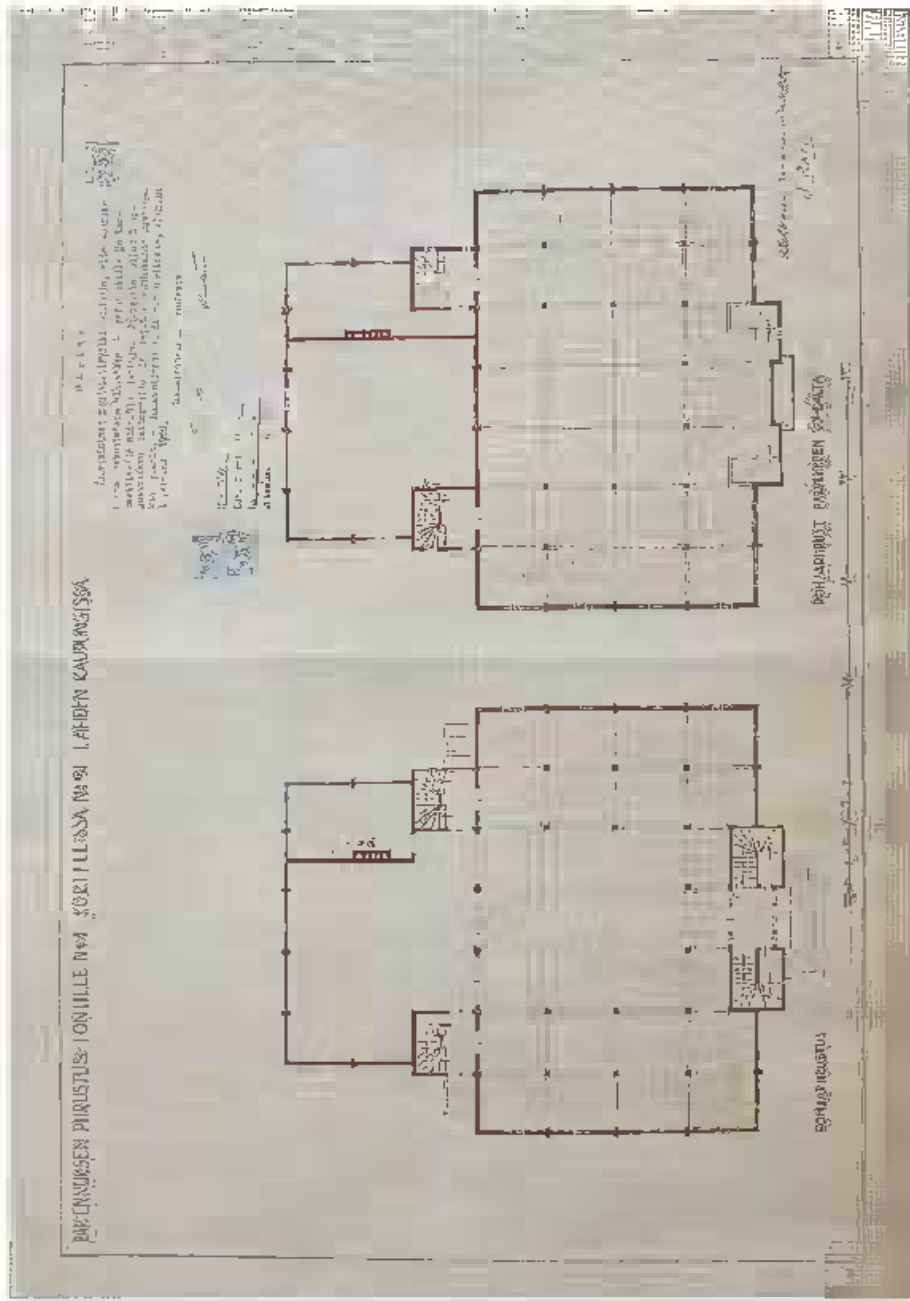
Pikku sali on pitteily; korkeaksi; tilaksi; myyjäisruumissa muokkautuessa ja tilan varusteluun sisätilojen rakennet-tiin välipohja.

Pitusturpien nös; alkuperäisestä; javeatusta; poikki-leikkauksittain; Rakennuspiirustus; toimilla N:o 1; korttelissa N:o 91; kahden kauppungissa; Matvitsen Hä-meentinnassa; istään takana; alkuun; 3 päivänä 1922. Suunnittelijana; oli; rakennusmestari Oiva Kolsi, Lahdessa; kesäkuun 1922. Alku perämain; mittakaava 1:66 2/3.

Esikolisestadiolaiset; myyjäisruumissa; Alueisto; on ku-vattu 27.10.2017; Arkkitehtitoimisto; Virpi Toivonen

Kuvankäsittely; Arkkitehtitoimisto; Virpi Toivonen 2018

Rukoushuoneeseen päävälilyyntyneillä suositeltiin pohjakaava-
laan suorakaiteen muotoisen. Sen rakaminen leveys- ja
kennusmassat kapeampi pikkusali-istuvuoloinen. Iso sali
on lämmittämättömän tilan ja kylmän pääosan keskikäytösää-
Keskellä: päävälilyyntyneillä kahden kerroksen korkeinen
avoin tila, jota rauhoittavat kolme- ja neljä- ja viisi- ja
kannattelu- ja leikkitehtävät. Leikkitehtävät ovat istuvuolaita avau-
suvat korkeasti keskuksella. Keskuksilasta on näkymä
ikkunoiden kautta ympäristöön kaupunkijalan

Kirkon tilaan: käydään leikkitehtävien välillä jäävän
eläin- ja katto- ja pääsisäänkäynnin sivulla istuvuolaita por-
taidot leikkitehtävien välillä. Nämä portaidot on myös hienossa muoto-
sissa. Uusiutuu: Keskellä käyväväin pääteenä on esikellies-
leikkitehtävien seuralle miekkyksellinen. Saarnatuoli: jonne
johdavat katedraali portaat. Saarnatuoli on myös hienossa si-
sätilojen korjauksissa: uusiutuu suoremmaiksi

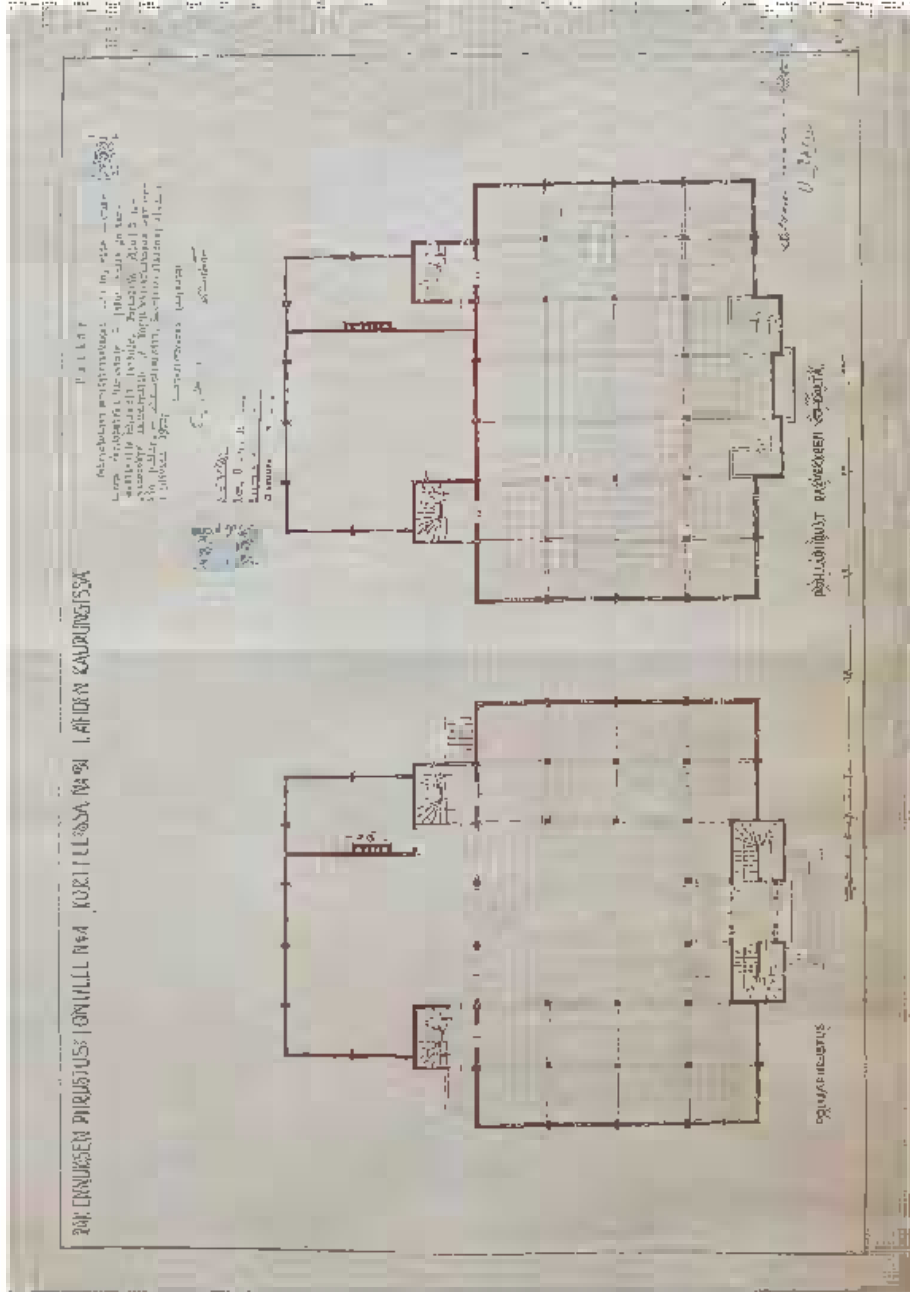
Ison salin ja pieneen salin: istuvuolaita on sijoitettu kaksi
sivustaan käyväväin ja jonne katto: pääsisäänkäynti- ja pieneen
salin: istuvuolaita on sijoitettu. Rakennuksen runkosyvyys on
pienen salin kohdalla isoa salia kapeampi.

Pienen salin vieressä on tila leikkitehtävien istuvuolaita vatus-
jelle tilat: istuvuolaita on sijoitettu. Katto: istuvuolaita on sijoitettu
jelle on kapean käyväväin pääteenä: huone: ...

Piirustuspiirustus: ja kapean istuvuolaita: (ja istuvuolaita) la-
veeratuolia: pohjapiirustus keskuksella: katto: istuvuolaita: ja parvekkeen
kohdalla (II. kerros): Suomalaisella: rakennusmestari
Olga Kolsti: laadussa keskuksella: 1922. Alkuperäinen mit-
takaava: 1:100.

Esikelliesleikkitehtävien: on pohjapiirustus katto: istuvuolaita on ku-
vattu 27.10.2017. Arkkitehtuuristo: Virpi Teronen

Kuvankäsittely: Arkkitehtuuristo: Virpi Teronen 2018.

Sallin keskellä on pöytäovella saarmatuodille johtava keski-
käytävä, jonka molempille puolelle sijaitsevat korkean li-
jan penkkikortit. Lehtereiden alla penkkikortit ovat
pöytäpöytäseksien mukana asennettu: alkuseinien suun-
talsesit.

Lehtereiden ikkuna on järein suuri koristeellinen ja neljä-
koristen rakennus. Koristeelliset viitatavat palkkiveivyt van-
hejen kirkkorakennuksen toteutuslehtien katekesein-
työn suuria salla kannattelivat: pilarit olivat koristettu pienin
ikonsovein ja itsäpäättein.

Lehtereiden lattiat olivat keuhkoneuvo viinoksi: istu-
vat kuulijalle: näkökuvit: puuhajut: Parvekkeen ympärille lattialle
penkki: tehtiin: portaittain ja koristeellina: joita ikkunoitten
oli: rakentamalla seuraava: jalkokorut saarnat.

Iso salli: otettiin: allon: perin: vain: kesäkäyttöön: jiphan-
nousseuroja: ivartat. Tästä: lähtökohdasta: alkutun: a: uute.
Ymmärrettäväksi: kokkaan: isallian: rakenteiden: eriko-
isuus: elissä: in: nekkain: käyttö: rajotui: kesäaikaan, jolloin:
ilämmönsyöt: et: olivat: tarpeellisia:

Rikkusallit: pikkipöytä: olivat: lämmön: lämmön: lämmön: lämmön: lämmön:
aikaat: pöytäseurojen: palkkana: Alkuperäis: pöytäseurojen:
pikkusalli: olivat: pitkä: korkeat: kirkko: motta: myöhemmin:
sitten: rakennettiin: väli: jiphan: Rakennuksen: itäpäädyn: jiphan:
kivissä: on: ollut: vain: yksi: ikkuna: keuhkoneuvo: istu: jiphan:

Rakennuksessa: olivat: jiphan: pöytä: vesijohdot: ja: viemärijohdot:
sekä: sähkö: Pikkupöytä: valaistus: oli: toteutettu: seinä:
pinnolla: asennettu: ja: lämpöeristetty.

Rijustus: pöytä: asennus: alkuperäisestä: (jiphan: motti: aikavassa): ja:
veerattua: pöytä: pöytä: seura: (I: kerros): ja: parvekkeen
kohdalla: (II: kerros): Suunnittelu: jiphan: olivat: rakennus: mestari
Oiva: Kolsti: Lahdessa: kesäkuulla: 1922. Alkuperäinen: motti:
lataava: 1:100.

Esikotitestit: jiphan: ryhmä: pöytä: seura: jiphan: jiphan: jiphan:
vattu: 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto: Virpi: Tervonen.

RUKOUSHUONE YHTEISÖLLISEN KRISTILLISYYDEN PAIKKANA

Jo rakentamisyöden 1922. mikkelinpäivänä. rukoushuoneen pikkusalissa. pidettiin valtakunnalliset seurat. Mikkelinpäivää on vietetty varhaiskeskijälä saakka syyskuun 29. päivänä. Ruotsissa ja Suomessa mikkelinpäivän vieto siirrettiin Mikkuvaalle paikalle vuonna 1772, jolloin päivää on vietetty joita kyseisenä ajaankohlanä tai arkkipäivälle osassa sen jälkeisenä suunnitlaina. Vuonna 1922 mikkelinpäivä oli perjantai. Rukoushuone vihittiin käyttöön juhannuksena 1923.

Esikolisestadiolaisel ry (nimi 31.7.1990. Irtien) on pitänyt juhannusseurat ja vuosikokouksien rukoushuoneessa juhannuksesta 1923 alkaen, mutta sodan vuoksi 1941 vuosikokous pidettiin mikkelinpäivänä. Vuonna 1944 se jäi pitämättä.

Rukoushuoneella on järjestetty alusta asti ainakin seuraavia lapahlumia: pyhäseurat (sunnuntaisin kahdet seurat), kanssapuheet, hautajaisien muistotilaisuudet, häätjuhlat, muita kokouksia ja juhla. Rukoukset laulettiin kellokoneksessa ja pikkusalin yfressä oli kahvikeltiö ja kahvit.

Esikolisestadiolaisessa rukoushuoneessa ei ole torkuja. Seuroissa kuullaan säanaa ja lauletaan ilman säestystä esilaulajan johdolla. Alkuperäinen saarnatuoli sijoitettiin pääsisäänkäynnin keskialkselle. Se lehtiin korkeaksi ja siinä oli mahdollisesti 1-2 paikkaa. Saarnatuoli kuuluu myös parvekkeelle. Saarnatuolia maadallettiin varsinkin pian sille, eitä sinne mahtui istumaan kolme pöuhujää yhtä aikaa.

Rukoushuoneen alkuperäiset penkit ja pienen osan saarnatuoli sijoitettiin Enön rukoushuoneeseen vuonna 1949. Enön rukoushuone myytiin 1977, jolloin saarnatuoli varastoitin ja otettiin myöhemmin käytilöön. Paikasien rukoushuoneessa.

Osaurennos Lahden kaupungin opaskartasta 1938, mittakaava 1:1000. Laadittiin Lahden kaupungin Rakennusosaston Geodeettiosastolla v. 1938. KA, digitaalirakio. io, VAKKA Kaupunkikartatila 3. Lahden kaupungin opaskarttia 1938.

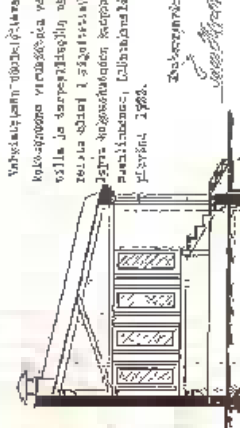
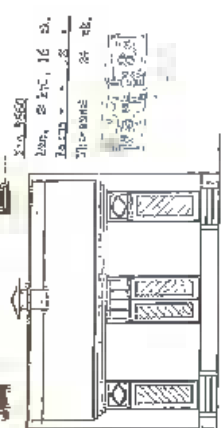
1922 ULKOHUONERAKENNUS

ULKOHUONERAKENNUKSEN PIIRUSTUS TÖNTILLE N:o 1 KORTTELII N:o 91 LAHDEN KAUNUNGISSA

P A I T S I T

Vuokralaisten käyttöä varten esillä oleva kolme- ja neljäsokerin rakennus on suunniteltu ja rakennettu Lahti-kaupungin kaunungissa, korttelissa N:o 91, tontilla N:o 1. Rakennuksen pituus on 16 metriä ja leveys 8 metriä. Rakennuksen kerrosala on 128 m² ja tilavuus 384 m³. Rakennuksen rakentamiskokous pidettiin 1922.

Arkkitehti: V. W. P. Tervonen

Suomen Rakennusliiton 1922
P. W. P. Tervonen

Rakennusmestari Oiva Koskin vuonna 1922 piirtämä kivirakenteinen ja pulpettikallotoinen ulkokuoneraKENNUS valmistui tontin omistajalle: Pöytäkaayaallaan: ise, oli suorakalteen muotoinen, n. 6,8 x 5,5 m; Kõlmella sivulla: ulkoseinät jatkuivat muureina vesikalteen yläpuolelle. Rakennuksessa oli kaksi huoneesta ja: keskellä kammaria. UlkokuonereKönnöS: UlkokuoneraKENNUS: puurakenteinen vuonna 1956 rakennettuun laajennuksen yhteydessä valmistettiin wc-huoneen ja kee:n.

PIIRUSTUS ulkokuoneraKENNUS: varten korttelille N:o 91: Lahden kaupungissa. Pöytäkaaya: n. 3.8.1922. Oiva Koskin on allekirjottanut piirustuksen kesäkuulla 1922: Alkuperäinen mittakaava: n. 1:66,2/3 ja 1:100.

Esikolisesta: alaisat ryy:n piirustuskönnöS: Aineisto: n. kuvattu 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto Vtppi Tervonen

Alla heikkolaatun kuvaKaappaus: vuoden 1946 ilmakuvaSsta, jossa ulkokuoneraKENNUS näkyy tontin perällä: <https://kartta.lahti.fi/livms>

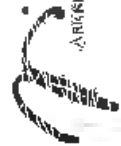
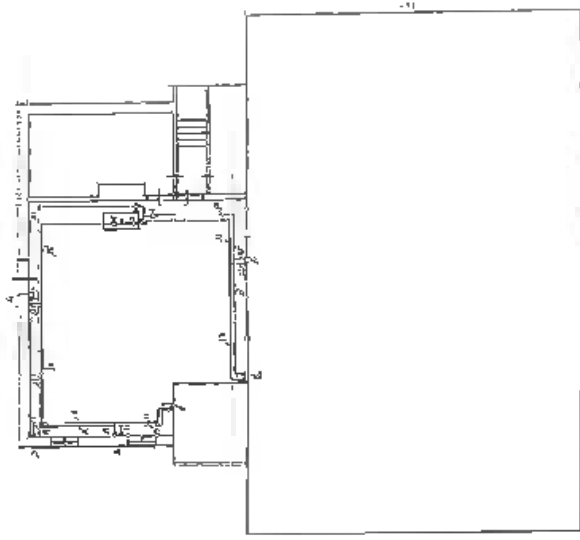
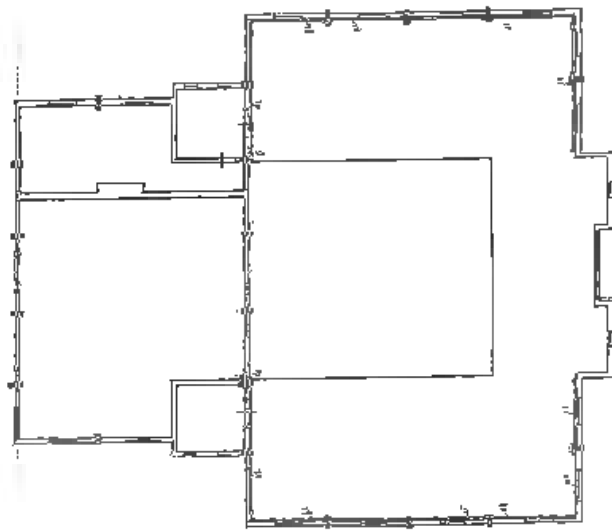
1939 LÄMPÖJOHDOT

KORTTELI 91, TONTTI 1, Onnelantie 2

Rakennuksen pikkusalin puoleisen osan lämmitys hoidettiin alun perin puulämmityksenä. Lämmitysjärjestelmää laajennettiin arkitöitten mukaan 1930-luvun alussa, jonka ansiosta iso saaliin käyttöä seurajissa läpi vuoden. Lämmitysjärjestelmä toteutettiin höyrypuhalluksella, jolla on melalliset lämpöputket ison salin parvekkeiden alle. Vesikiertoon perustuva lämmitysjärjestelmä radiatitoteineen (Roslundin suunnitelma) toteutettiin soitten jälkeen. Pikkusalin välkkaito rakennettiin perimätetön mukaan mahdollisesti ennen soitan isoon salin lämmitys. Tässä vaiheessa yläosaan tuli neuvottelutila ja ulakkokelloja. Näistä ei löydy piirustuksia eikä mainintoja asiakirjoissa. Puhelinliikenne mainitaan ensimmäisen kerran arkistotiedoissa vuonna 1939. Kovaääniset hankittiin pian soitten jälkeen.

Rakennuksen lämpöjohtopiirustus: osakopiot. II kerros, I kerros ja kellarit. Ei mitään kaavassa. Piirittänyt O. Roslund 1939.

Esikoisesta tiedot: n. n. piirustusarkkisto. Alueisto. om. kopiointi paperipiirustuksissa 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto Yrjö Teräsvonen. Kuvankäsittely Yrjö Teräsvonen 2018.

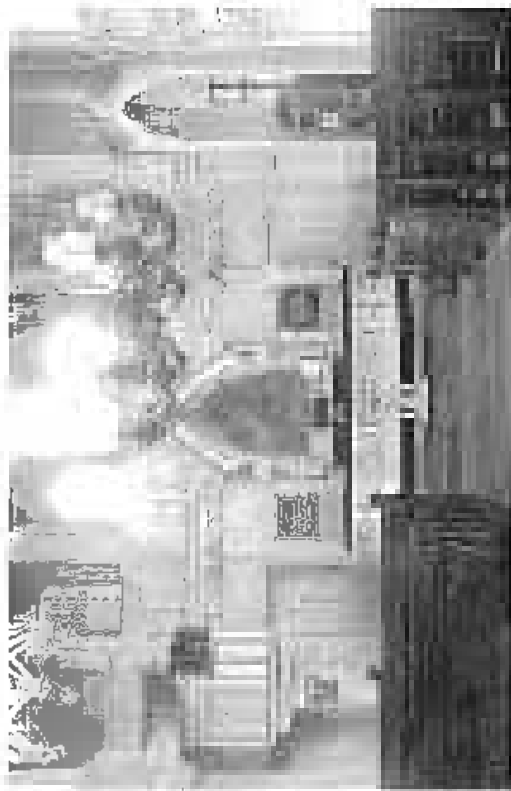
1950 MELLININ KIRKON VANHAT PENKIT

KORTTELI 93, TONTTI 1, Onnelantie 2

Rukoushuoneeseen: ositettiin: 1949: Lahden vanhan puukirkon: alkuperäiset penkit: kun puukirkossa suoritettiin sisäiltojen korjaus: arkkitehti Kauno S. Kallion suunnitelmien mukaan vuosina 1949–50. Arkkitehti Albert Mellinin suunnitteleman ja 1990 valmistuneen kirkon interioori: penkkeineen: ja yksityiskohlineen ilmentää 1900-luvun leppäkoristeellista kerauslylyä.

Rukoushuoneeseen: sitemyt penkit: sijoitettiin: isoon salin... Valokuvaa vanhoista penkeistä: ei ole. Rukoushuoneen osalta löytynyt Penkkien muotokiel: pitkiksi rukoushuoneen: klassisesta ja esikristeistä: laisuuteen: kuuluvasta pelkistetyistä: arkkitehtuurista. Kaunisti: puuleikkauksin: työstetyt penkit: tulivat kuitenkin tarpeelliseen käyttöön.

Teologian lautori Jouko Talonen on: välitöskijänsä: jälkeisessä: jalkotulkimuksestaan: *Esikristeistä: laisuus ja suomalainen yhteiskunta 1900–1944* kirjoittanut: esikristeistä: laisuuteen: liittyvää: la: askeettis: riginisistä: mallista: jossa: korostetaan: yksinkertaista: elämäntapaa. Talosen: mukaan: askeettisuus: ilmeni yleensä huoneiden: sisustuksessa: joissakin: tavissa: ja: perinteissä: vaatetuksessa: ja: suhteessa: talleeseen ja: kultuuriin: – esimerkiksi: tauluja: tyjiä: seinäkoristeita ja: ikkunaverhoja: pidettiin: koirien: sisustuksessa: alkoi: nään: sopimattomina. Rukoushuoneet: pyrittiin myös: sisustamaan: yksinkertaisesti. Alkalisvalokuvien: puuttuminen: selittyy: myös: sillä: että: valokuvaukseen: ja: valokavim: suhtauduttiin: liikkeeseen: piirissä: vieroksuin.

Pöytäkirjan mukaan: penkit: päätettiin: myydä: Lahden: Vanhalle: Laesadiolais: kristilliselle yhdistykselle: Lahden: seurakunnan: kirkonrakennuslautakunnan: pk 21.4.1949. Jukka-Pekka Aitras, Keski-Lahden kirkko: Lahden: museo- ja: taitelaitala: kunta. Tulkimuksia IV. 1976, s. 33.

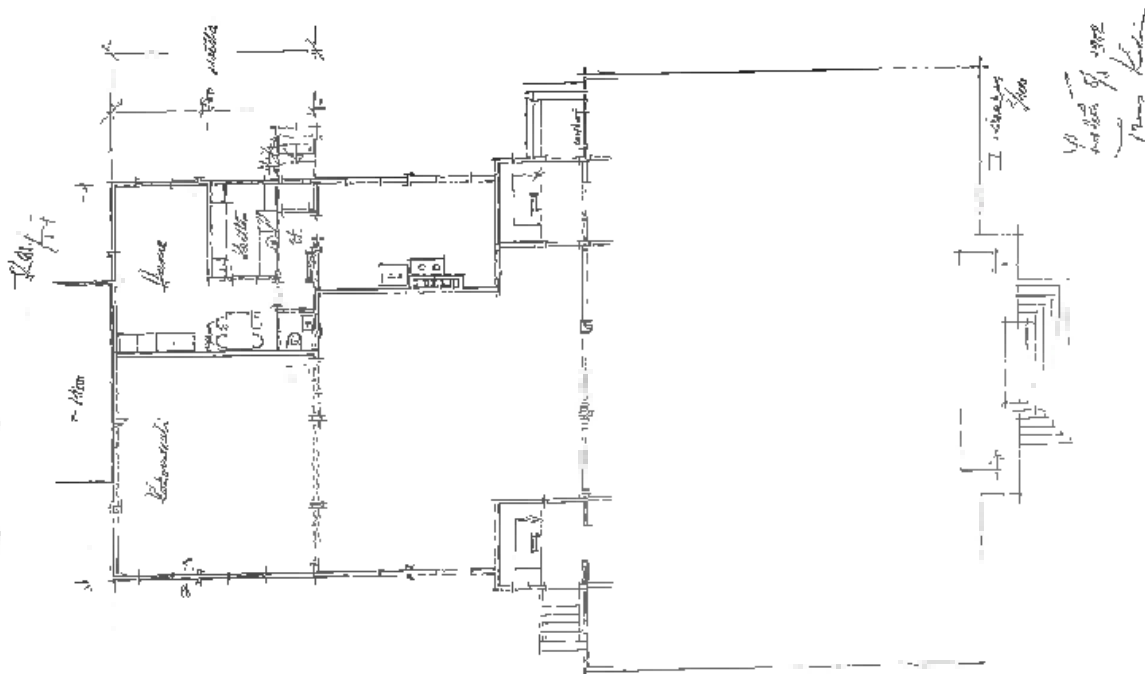
Valokuva: Lahden: vanha: ja: puukirkosta: silloinen: postikorttivalokuva: Lahden: kaupungin: museon: kuva: arkistoi: Jukka-Pekka Aitras 2008. Keski-Lahden vanha kirkko: Lahden puukirkko 1990–1977 s. 103

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto: Virpi Tenonen 2018.

1953 LAAJENNUKSEN KELLARIKERROS

KORTTELI 93, TONTTI 1, Onnelantie 2

Lahden kaupungin kasvu vauhdittui sotien jälkeisen jälleentrakennuskaudella ja 1950-luvulle tullaessa. Sillä oli vaikutuksia myös esikois-leskidieläisten määrään. Solaytuosina rukoushuone oli ollut osan aikaa armeijan käytössä, jonka vuoksi kristillisen liikkeelle tärkeät juhannusseurat jäivät pitämättä solaytuosina 1941 ja 1944.

Kun vanhan rukoushuoneen laajennusta ryhdyttiin suunnittelemaan, saatiin Lapin lähetyksellä olla vuonna 1948 vaikutusta töiden ajoitukseen.

Arkkitehti Irma Kolsi jatkoi isänsä Olva Kolsin työtä ja luonnosteli vuoden 1952 kevyällä rukoushuoneen pikkusalin jalkeeksi n. 14 x 7 metr'in kokosen laajennuksen, jonka i keirrokseen oli suunniteltu keittokomeroillisen huoneen ja wc-tilan muodostama asunto. Asunon sisäänkäynti oli sijoitettu Onnelantien puolelle. Pikkusalin jalkeeksi suunniteltu kokoussali avautui suoraan ysthaan osaan.

Pohjapiirustuksesta hahmottuvat ison salin ja pienen puolen liitoskohdassa sijaitsevat sisustusäänikäymälä ja portaitoi lehterikeyrokseen.

Piirustuspienennös (ei mittakaavassa) alkuperäisessä i ketrokseen pohjapiirustusluksesla 1:100. Lahli 8.3.1952 Irma Kolsi.

Esikoisleskidieläiset ry:n piirustusarkisto. Aineisto on kopiottu paperikopioina 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

Kellarikerroksen laajennusehdotukseen oli suunniteltu wc-tilat miehille ja naisille, erillisine sisäänkäynti-
 portaineen laajennuksen tilaisville. Muuhun laajennuksen osaan oli sijoitettu varasto, jonne kuljettiin
 suuresta lämmityshuoneesta. Varastosta pääsi myös kattihuoneeseen, takana olevaan pienempään il-
 laan. Osa laajennuksesta yhdistettiin kattihuoneeseen. Vanhan osan ulajako säilytti muuttumattoma-
 na. Sisäkautta porttasyhteys 1 kerrokseen oli Ommelan tien puolelle.

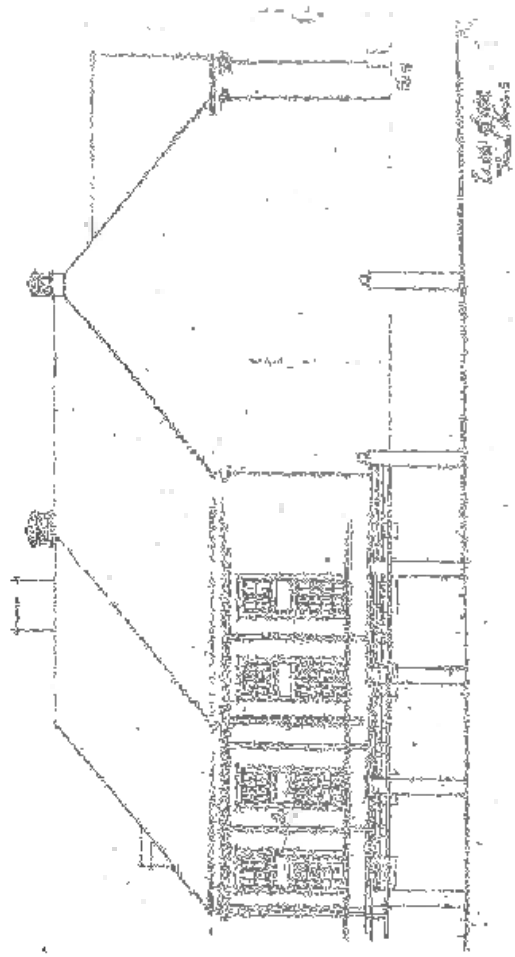
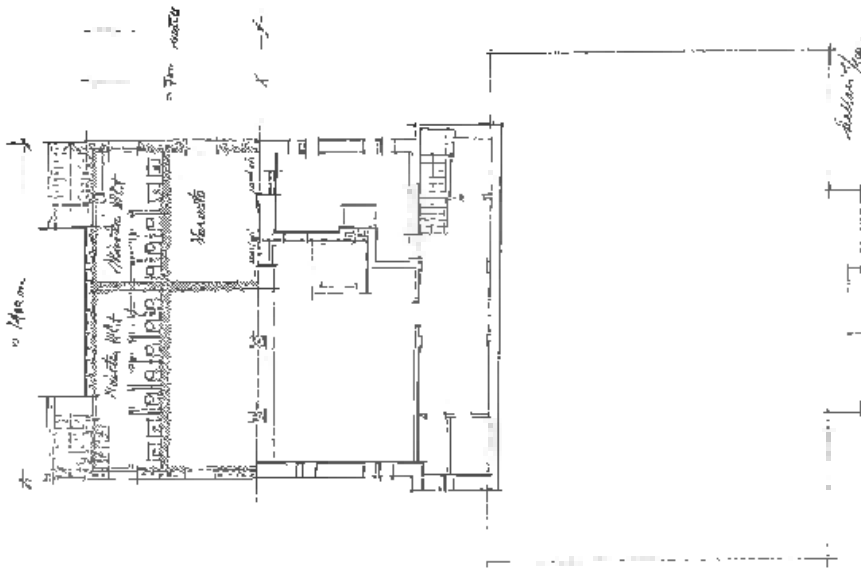
Irma Kolsi oli piirtänyt luonnoksassaan laajennuksen kaksikerroksiseksi. Rakennusta olisi jalkettu
 rakennuksen rungon syvyisenä massana, jolloin julkisivon ja katon harjan korkeudet olisivat pysyneet
 rakennuksen alkuperäisessä korkeudessa. Tästä luonnoksesta ei ole ole olemassa II kerroksen ja ullakon
 pohjapiirustuksia.

Piirustuspienennös (ei mitatakaavassa) alkuperäisestä kellarin pohjapiirustuksesta
 1:100. Lahil 8.3.1952 Irma Kolsi.

Piirustuspienennös (ei mitatakaavassa) alkuperäisestä julkisivupiirustuksesta 1:66 2/3
 Ollkokadun suuntaan. Lahil 8.3.1952 Irma Kolsi.

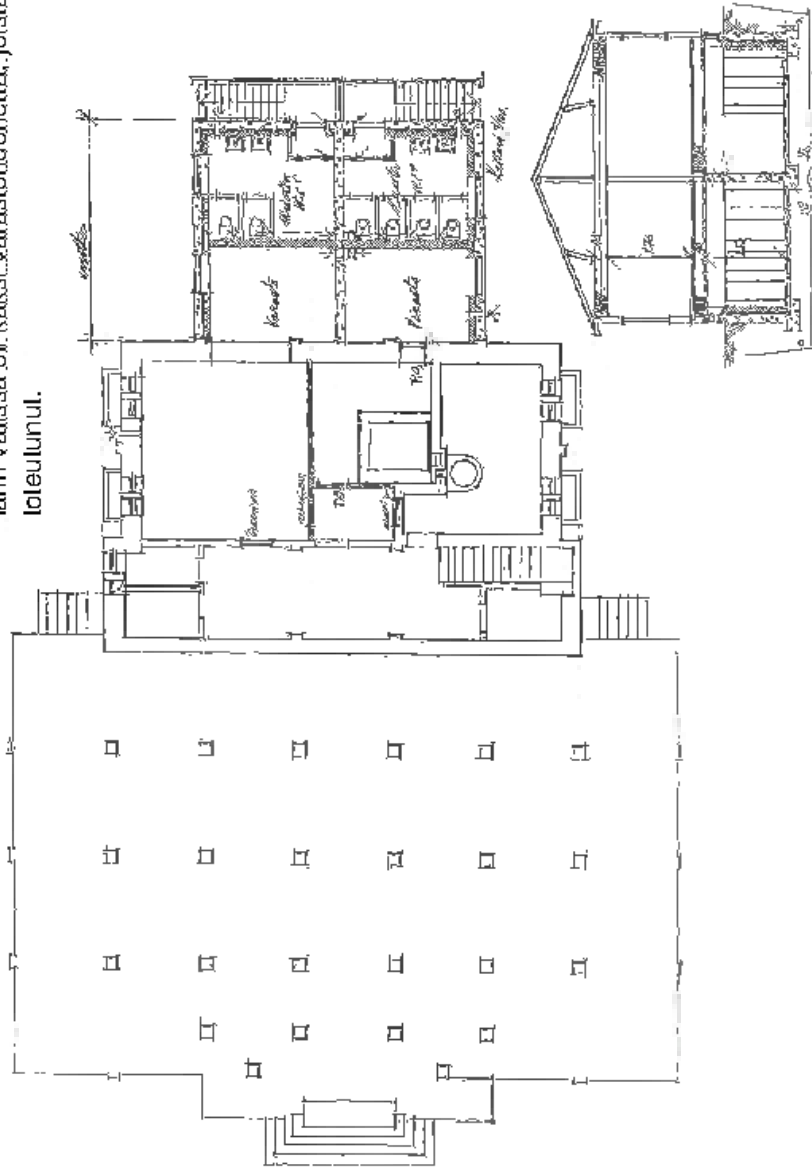
Esikoislesladolaiset työn piirustusarkkisto. Aineisto on kopioitu paperikopioina
 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

Suunnittelua jatkettiin keväällä 1953. Vuonna 1952 laadittujen luonnosten pohjalta Irma Kolsi esitti uuden vaihtoehdon kellarin laajennukseksi ja rakennettavaksi betonirakenteisena ja laajuudellaan 9,2 x 7,0 m. Laajennus oli alempaa vuoden 1952 laadittua suunnitelmaa pienempi. Suunnittelun tarve korostui mitä ilmeisimmän, kun touko-kesäkuussa 1953 Lahteenkin uloitunut Lapin lähelys keräsi väkeä laajalta alueelta.

Vanhan kellarin tilajako säilyi lähes alkuperäisessä muodossaan. Alkuperäisen puulämmitteisen lämmityksillä uuneineen esitettiin rajattavaksi muuratuin seinin vanhasta tilasta. Uudet miesten ja naisten wc-tilat oli piirretty laajennuksen tilasyville toistensa peilikuvina. Sisäänkäyntiportaat laskeutuvat itäpuolelta vastakkaisista suunnista. Wc-huoneet oli varustettu pienellä luulikaapilla. Wc-tilojen ja vanhan kellarin välissä oli kaksi varastohuonetta, joista avattiin kulkuauko vanhalle puolelle. Tämä suunnitelma ei toteutunut.

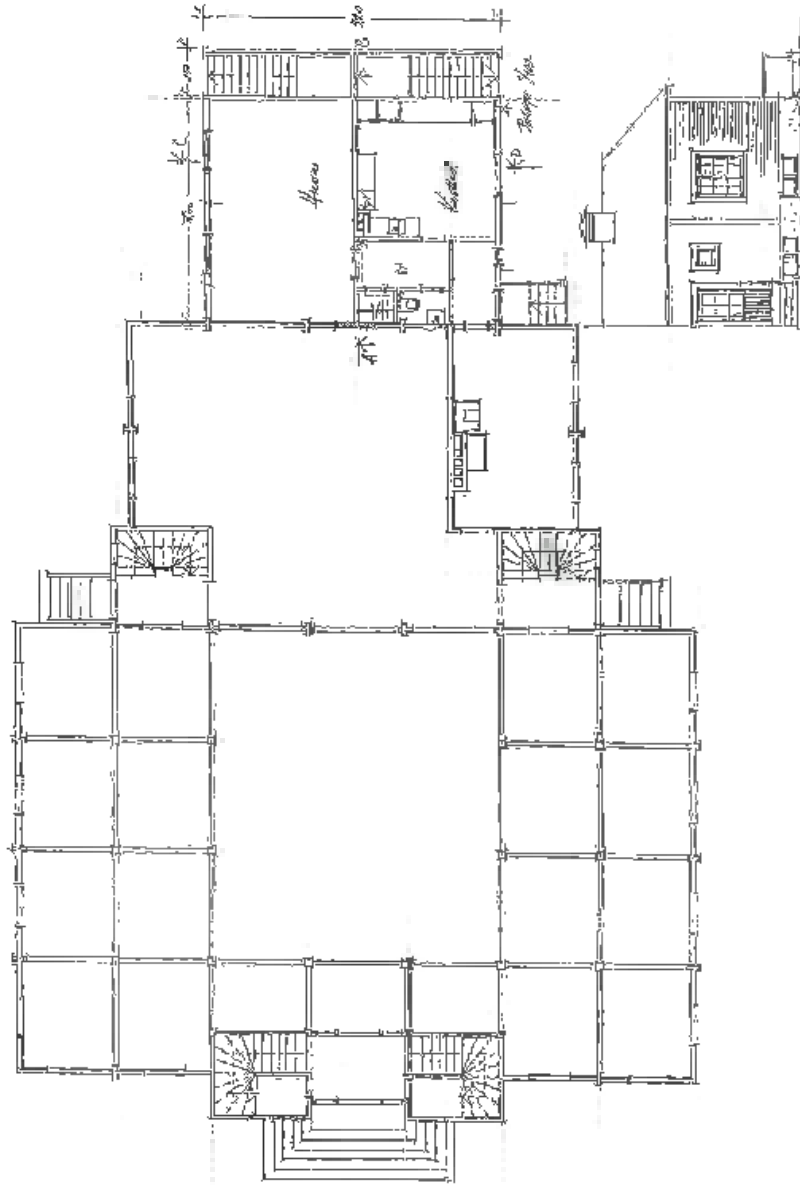

Piirustuspienennös (ei toteutakavassa) alkuperäisessä kellarin pohjapiirustuksesta ja poikkileikkauksesta C-D 1:100. Lahti 5.3.1953 Irma Kolsi.

Esikokeelataalauseat: psm: pituusarkisto: Aineisto on kopioitu paperikoppina 27.10.2017. Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

Vuoden 1953 laajennussuunnitelmissaan Irma Kolsi esitti... kehoitukseen... rukoushuoneen jalkkeiksi suu-
ruisen maanpäällisen kehoituksen, johon oli sijoitettu huoneen keittiön, leivisen ja wc-tilan muodostama
huoneisto. Sisäänkäynti oli Ommelan tien puolella. Laajennus oli maanpäällisellä osallaan lämmöneneris-
telty, puurakenneinen ja 1-kerroksinen. Vesikatto oli piirretty päästään aumakattoksi, kuten alkuperäi-
sessä rukoushuoneessakin. Julkisivut olivat vähäeleisesti vaakalaidoitettuja ja aukkojuksellaan vanhoja
ikkunoita ja ulko-ovia vastaava. Tämä suunnitelma ei toteutunut.

Piirustuspiirustus (piirustus) ja vaassa; alkuperäisestä 1. kerrok-
sen pohjapiirustus; ja laajennuksen julkisivu piirustus
1:100. Latvi 5.3.1953 Irma Kolsi.

Esikoeselädiolaisuus, ty:n piirustusarkkisto; Aineisto on kopioitu
paperikopiona 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

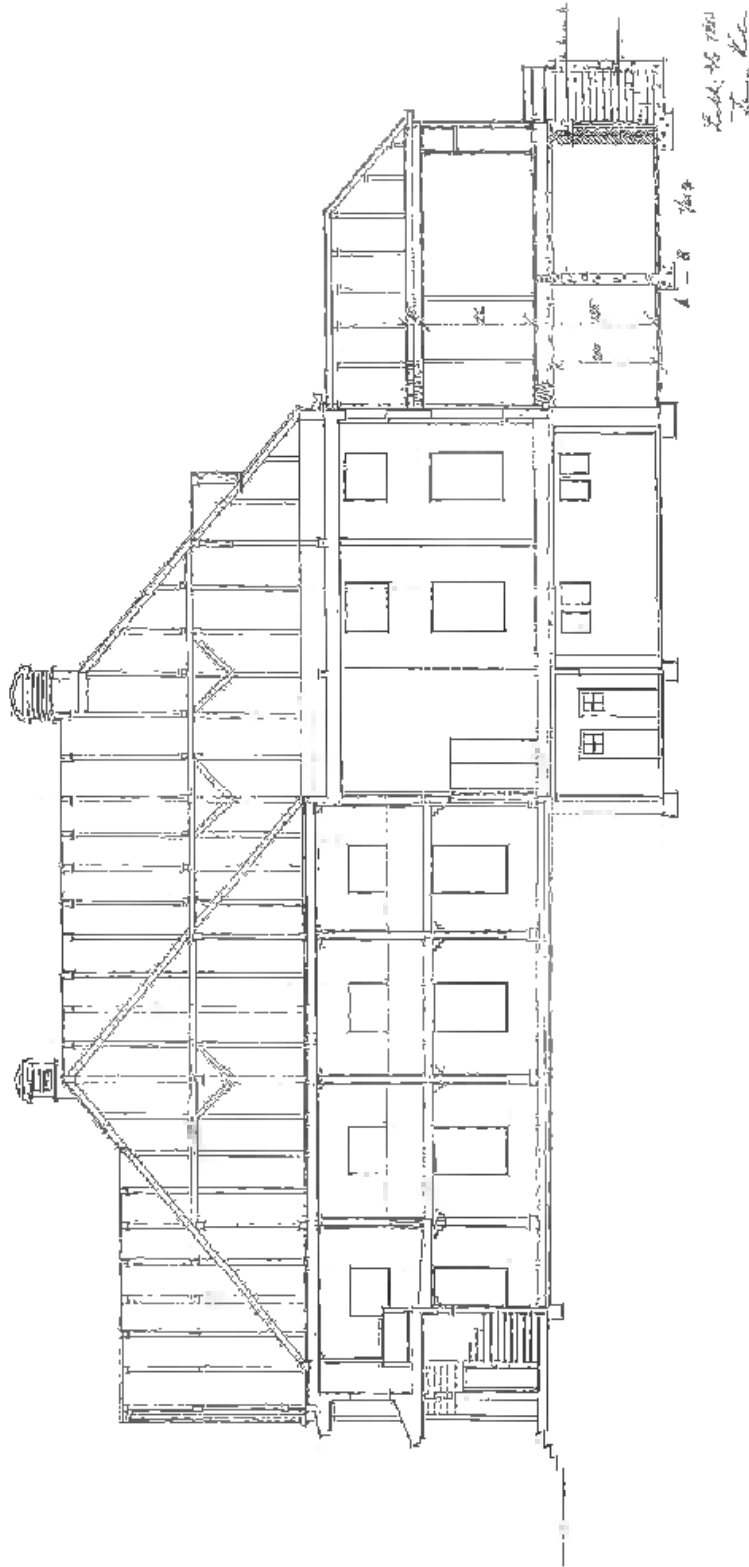

Piirustuspiirustus (ei-mittakaavassa) rakennepiirustusta kellarin pohjapiirustuksesta ja poikkileikkauksesta A-B.1:66.24. Laulu 5.3.1.953 Irma Kolsi.

Esikoisiesiirustus (ei-mittakaavassa) rakennepiirustusta kellarin pohjapiirustuksesta ja poikkileikkauksesta A-B.1:66.24. Laulu 5.3.1.953 Irma Kolsi.

Kuvankäsitely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

Leikkauspiirustus, osoittaa, kuinka pääsääntöisesti tuulikaapista lehterille nousevat portaat ovat sijainneet ennen vuotta 1973 toteutettuja sisäpuolisia korjaus- ja muutostöitä.

Vuonna 1953 rukoushuoneella lopulla laajennettiin rakentamalla rakennuksen matalamman osan päälle $90 \text{ m}^2 = 7 \times 12,9 \text{ m}$ ja lila vuodeltaan 288 m^3 suurimman betonin- ja liitrakenteinen kellarikerros.

Myöhemmin vuonna 1956 kellarin päälle rakennettiin maanpäällisen, 2-kerroksisen ja puuruokkoinen laajennus. Kantavan betonisokkelin sisäpuolella oli 1/2-kiven-tilimuuraus. Varastohuone oli varustettu malalla ikkuna-aukolla, 8 kpl. Puujakkunat olivat 2-puulleisia, sisään ja ulosaukeavia.

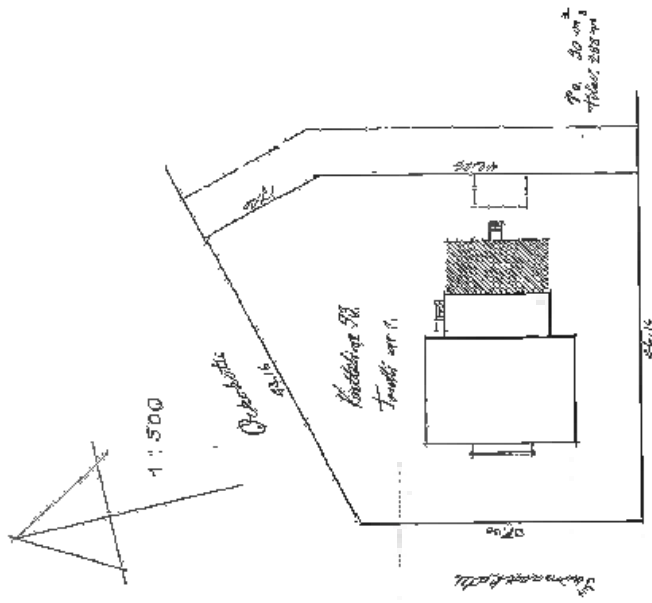
Uuteen kellarikerrokseen sijoitettiin varasto, jonka sisäänkäynti oli rakennuksen päädyssä ja portaat sisäänkäyntiä kohti. Lisäksi vanhaan kellariosaan oli sijoitettu uudet wc-lilat miehille ja naisille. Wc-tiloihin oli käynti toimitus Oikokadun puoleiselta pohjoisistuvulta.

Asemapiirroksessa ulkhuone on esitetty kalkovivoin, joka tarkoittaa sen purkamista laajennuksen valmistumisen jälkeen.

Laajennus oli laajeeellinen, koska sallen jälkeen väkeä siotiin seuroihin tuli-yhdistyksen alueella. Juhannusseuroihin lötiin kauempaakin junilla, linja-autoilla ja kuorma-autojen lavalla kopissa malakuslaen mm. Pihtiputaalla.

Piirustuspienennös (ja mittakaavassa) alkuperäisestä säikköiseen muotoon tallennusta asemapiirroksessa. 1:500. Lahd. 25.3.1963. Irma Kolsti. Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

Kuvankäsittely Atkitekniikkatoimisto Virpi Tervonen 2016

Chydenius

1953
 Rakennusvalvontakeskus
 Rakennusvalvontakeskus
 Vuonna puolesta
 Järven kunnassa

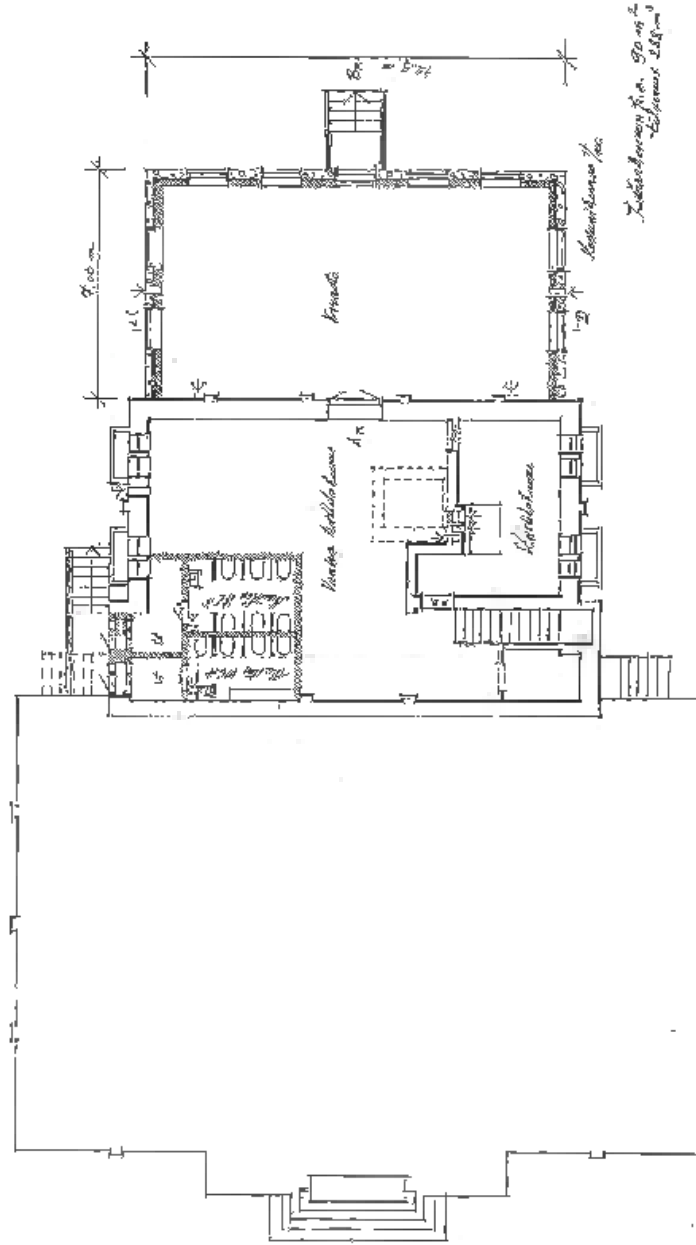
L. Kolsti, 25.3.1963
Irma Kolsti

Kellarin laajennus- ja muutosluonnos 24.3.1953. Vanhaan kellarikerrokseen rakennettaville naisten ja miesten erillisin wc-tiloihin oli kulkuyhteisen ulkoportaan kautta, kulkuhuoneeseen pohjoispuolelta. Molemmissa wc-tiloilla oli oma aluhuoneellinen sisäänkäynti. Väliseinät olivat muurattuja. Kellarisuunnitelmassa vanhasta kaittilahuoneesta esitettiin purettavaksi pöydämmeiteinen runi. Uusi kaittilahuone oli sijoitettu Onnelantien puoleiseen pienempään tilaan. Vanhasta kaittilahuoneesta (lämmitysruone) oli parioivallinen kulkulaajennuksen vastastoksi. meikittyyyn uuteen tilaan. Wc-tilojen sijoituksen osalta tämä Irma Kolsin suunnitelma ei toteutunut.

Piirustuspienennös (ei mittakaavassa) alkuperäisessä sähköiseen muotoon laajennustöiden pohjapiirustuskesä. Muutos- ja lisärakennus lomilla N:o 1 korttelissa N:o 93 Lahdessa. Lahti, 24.3.1953 Irma Kolsi. Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Teräsvuori 2018

Kolsi, 24.3.1953
Teräsvuori

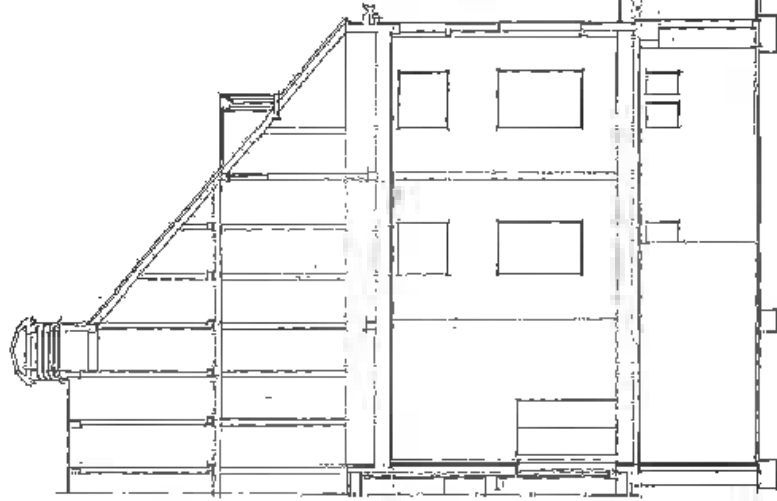
Laajennuksena toteutettiin vain betonirakenteinen kellarikerros, jonne sisäänkäynti ja portaat oli rakennussuunnitelmassa osoitettu kellarin läpääntynä julkisivuun nähdessä. Toteutuksessa ulkoportaat rakennettiin itä-julkisivuun suuntaisesti.

Kellarikerroksen huonekorkeus oli 2,5 m, yläpohja Järäsbetonibolviineen ja rakenteineen n. 50 cm. Kellarilla oli varustettu matalilla ikkunoilla. Betonisten perusmuurien sisäpuolelle asennettiin lämmöneristys ja verhomaalaus.

Piirustuspienessä (pitäytäkäävassa) alkuperäisessä sähköiseen muotoon tallennusta leikkauksiin sisästä ja pöytäleikkaus A-B ja poikkileikkaus C-D. Muutos- ja lisärakennus toimille No 1, kotiteollisuus No 93, Lahil 24.3.1953 Irma Kolsi. Lahden rakennusvalvontaman arkisto.

Nykytilanteen valokuva rokkabilian ikkunoista.

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

Koko, 24.3.1953
Irma Kolsi

Kokous C-D No.

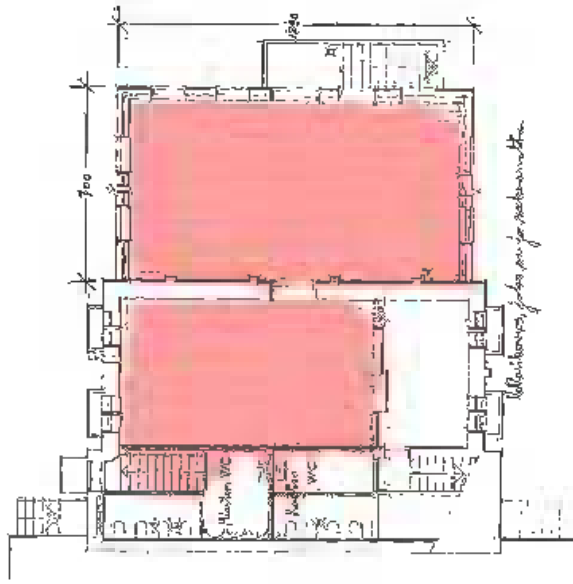

Insinööri toimisto: Bläfield ja Louho muutti Irma Kolsin laatimaa wc-tilojen sijoituksen ja laajennuksen sisäarkkitehtuurin osalta siten, että naisten ja miesten wc-tilat sijoittuvat vanhaan osaan eli pikkusalun ja ison salin välittymäläkorjaan rakennuksen runkoosyydyden suhtaisesti. Suunnitelma noudatti Irma Kolsin päiväajämätöitä luonnosta.

Molempien wc-tilojen tilat eivät sisäähkäyännit rakennuksen vastakkaisilta puuilta. Vanha ulkokuone purettiin 1950-luvun alkupuolella, kun laajennus ja siihen rakennetut wc-tilat valmistuivat.

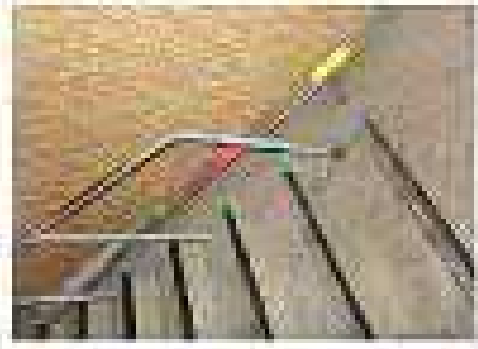
Arkkitehdissa maunlaani, että kellarin kaivutyö tehtiin käsin ja kaivutyö tehtiin käsin kuorma-auton lavalle. Autot ajoivat Oikkokadun puolelta perustusmönttiin. Yhdistyksen voosikertomuksen 1953 mukaan: "Viime kevätkauden aikana alulle pantu, Lahden rukoushuonealoinne ruokala on valmistunut lo-pullisesti västälaitokseen ja pesupaikkoineen, kuin myöskin perin pohjin uusittu keittiö. Koiko rakennus luultosin kalliiksi varsinkin vanhojen osien uudistuslyöti."

Kellaritilojen käyttöaikoiusta ei juurikaan Louho ja Kollan keinojen pohjapintatuksessa mainita eikä myöskään Paul G. Rothin laatimissa vuoden 1956 maanpäällisten kerrosten kellarin esittävässä suunnitelmassa. Laajennusosan kellarikeros tehtiin arkkitehtien mukaan ilmeisesti jo 1953 ruokasalin ja sen vieretseen vanhan osan lämmityslaitaan keittiö. Ruokasalin tehtiin pikkusalusta portaal, joiden päällä oli avallava luukku. Portaila käytettiin vain kylmänä aikana. Tämä muutos ja raskaus ei il-mene piirustuksista.

KORTTELIN 15 93
TONTTI N:O 4
1/100

Shakti, 12.10.1956.
Paul G. Roth.

Piirustuspiirenehdös ei mitään kaavassa: Kellarikerros ja kuperainen ruokalaava 1:100. Muutospiirustus tontille N:o 4: Kellarissa N:o 93, Lahdessa, Paul G. Roth 12.10.1956. Lahden rakennusvalvontaman arkkitehti.

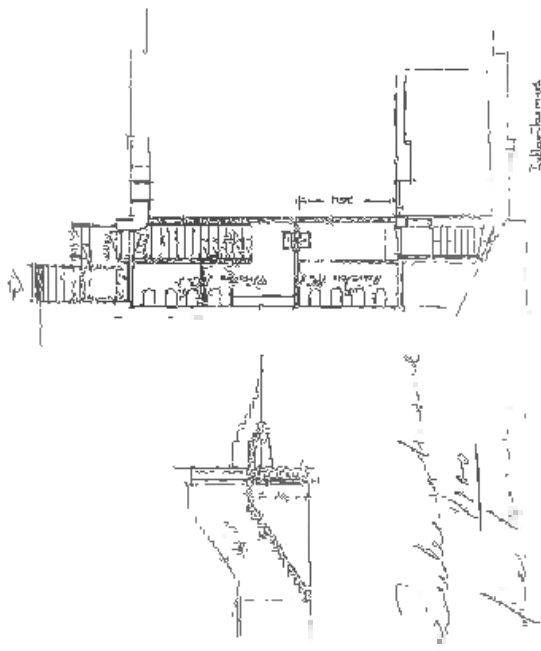
Piirustus: vastaa Insinööri toimisto Bläfield ja Louho (onikuvaa) 1953. Laajennus suunnitelma. Myöskin suunnitelma ei ilmene, kukaan arkkitehti ei ole ollut omissa muuttanut kellarin portaaliluukun en olti kolme vuotta.

Piirustus: on väärä (vaaleanpunainen) ero, joka on maitonraan ylösitys en arkkitehti kehoittaa. Yhteisöllä ja isokkeella ruokasali. Tilien käyttöä kehoittaa ei ovi säilyneet: nykykeittiö. Keittiön tilan väraen: Ohjelmoitua puolelle sijoitettu vanha keittiöluukku.

Nykytilanteen valokuvauk esittää sija sijäsevan keittiön. Keittiöseen jätetään portaalista. Portaalin rakenna vuonna 1950-luvun loppuun.

Valokuva ja kuvauk sija sijäsevan keittiön. Viipri Tervonen 2017, 2018

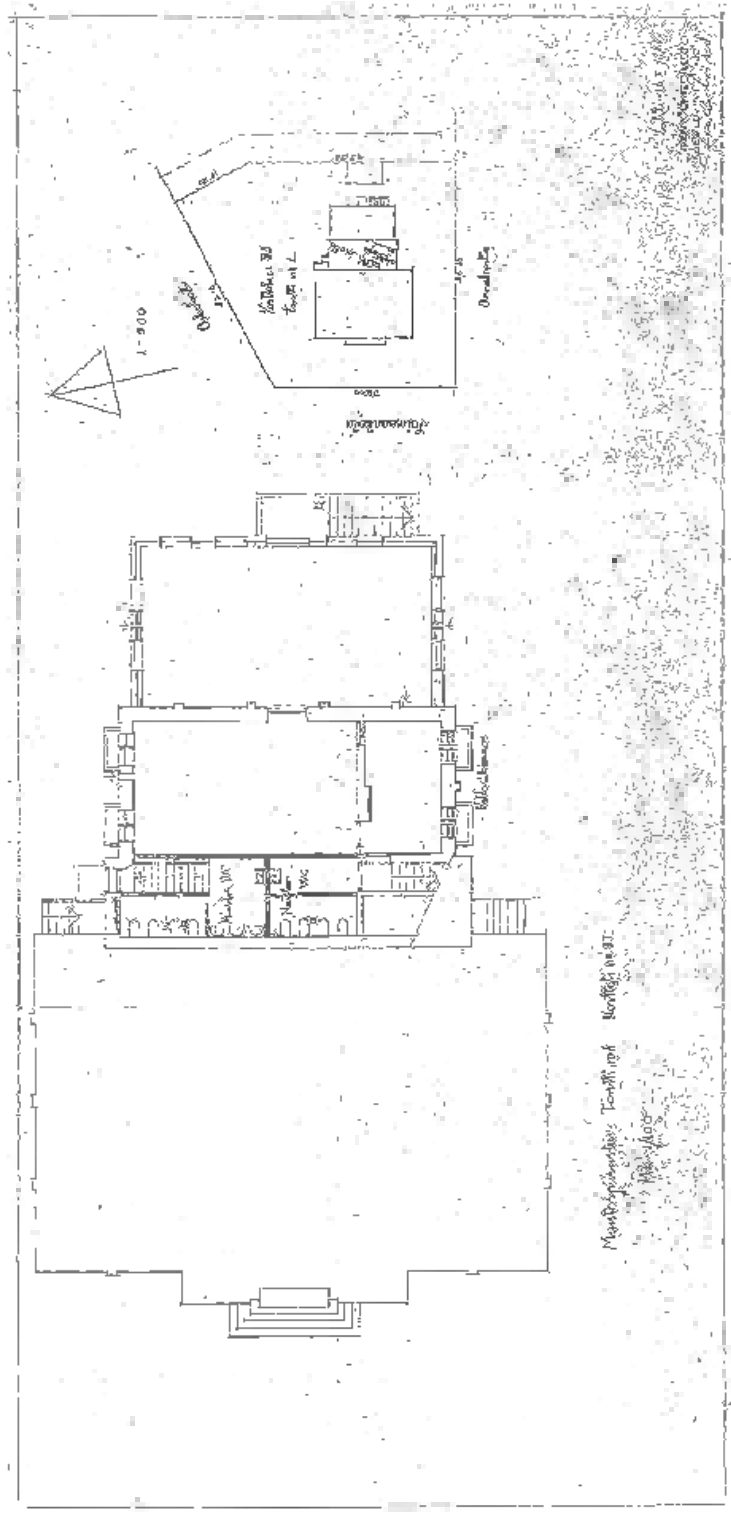
Piirustuspienennörs: (ei mittakaavassa); alkuperäisestä; kellarikerroksen osapiirustuksesta ja porraskäytävästä 1:100, jossa: arkkitehti Irma Kolasi on tunkinut wc-llojen vaihtoehtoisia sijoitusta. Piirustus on päivätään ja luonnosmainen.

Esikoislesjädiojatselnyonpiirustusarkisto: Aineisto on kuvattu 27.10.2017 / Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

Insinööritoimisto Blätfeld ja Louhio, 14.7.1953; laatima, kellarikerroksen rakennusluovutuspiirustus ja lopullinen toteutus on arkkitehti Irma Kolasin luonnoksen mukainen.

Piirustuspienennörs: (ei mittakaavassa); alkuperäisestä sähköiseen muotoon: tallennusta, pohjapiirustuksesta 1:100 ja asemapiiruksesta 1:500. Muutospäätös toimille N:o 1 korttelissa N:o 93, Lahdessa; lahti 14.7.1953. Insinööritoimisto Blätfeld ja Louhio / Jouko Louhio, Lahden rakennusvalvonnain arkisto.

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016.

Muutospäätös: Toiminnat korttelissa 93
1953/10/27

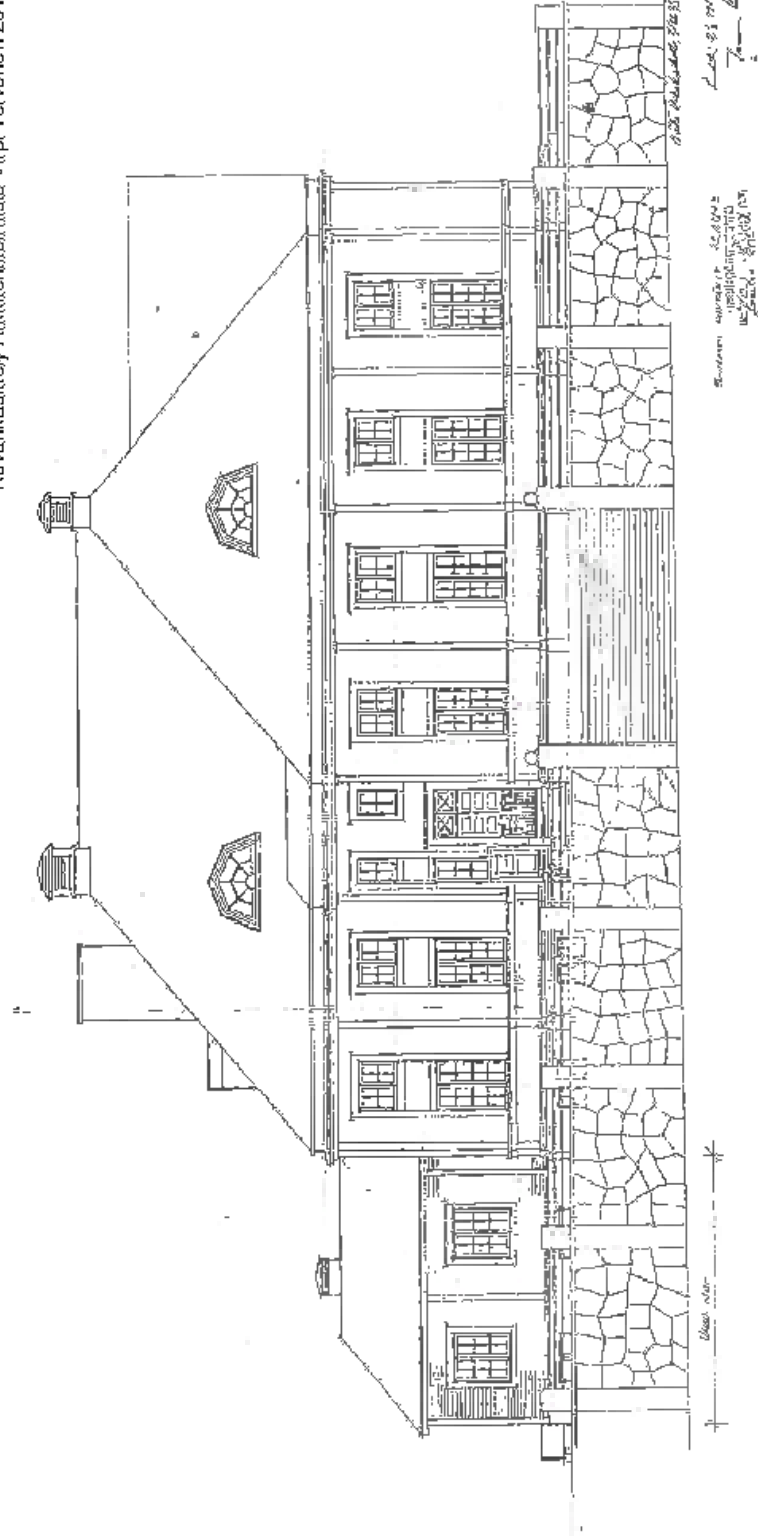

Kellarikerroksen suunnitelmassa arkkitehti Irma Kolsi piirsi 5.3.1953 päivällyyn julkisivupiiirustukseen myös yksikerroksisen maanpäällisen osan, joka kuitenkin jäätelin vuoden laajennuksessa 1953 toteutamatta. Se oli ruksattu julkisivupiiirustuksesta yllä. Insinööri Olavi Blåfield ja Louhio on läydenläynyt Kolsin laatimaa julkisivupiiirustusta tojullisten muistosten osalta. Irma Kolsin toteuttamaton laajennusehdotus noudatti pääosin arkkitehtuuriltaan rukoushuoneen alkuperäistä muotoiluttä ja yksityiskohittia. Poikkeuksen muodostii julkisivujen pelkistetty vaakasuuntainen laudoitus.

Piiirustuspiirustus (ei mittakaavassa) alkuperäisessä säikköiseen muotoon tallennettua julkisivupiiirustusta 1:66, 3/4. Oikkokadulle. Näkö Oikkokadulle Lahdessa Irma Kolsi 5.3.1953.

Muutospiirustus lomalle N:o 1 korttelissa N:o 93 Lahdessa. Insinööri Olavi Blåfield ja Louhio / Jouko Louhio. 12.11.1953. Laitteen ja kennon yalvannon arkisto.

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018.

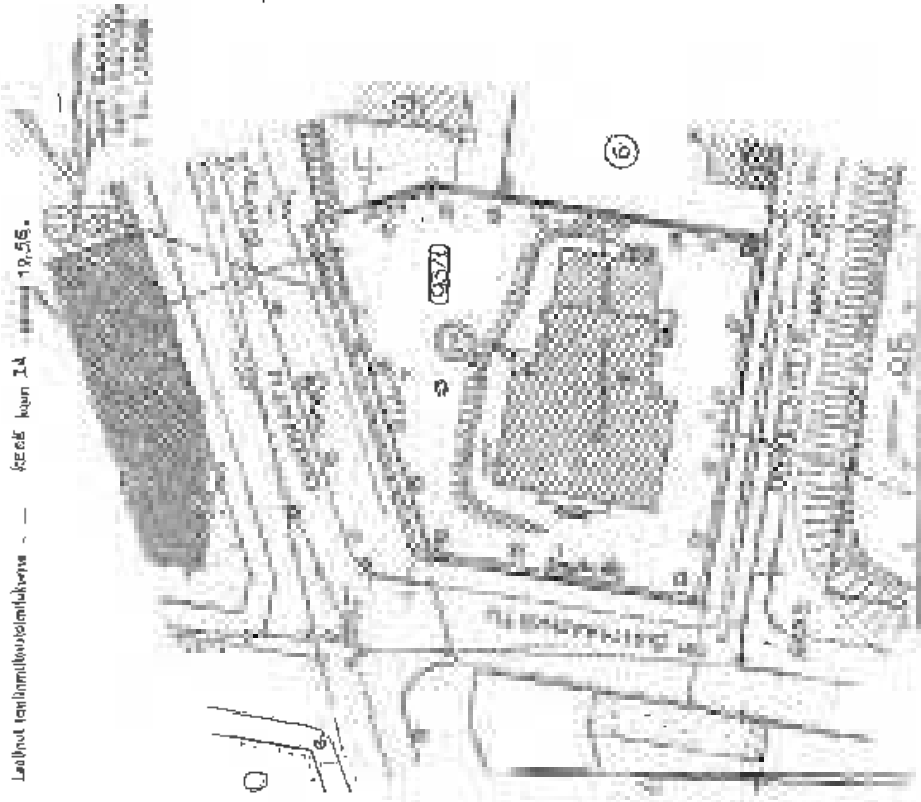

ARKKITEHTITOIMISTO VIRPI TERVONEN

TONTTIKARTTA

1956
 Kuvattu: 1956
 Kuvattu: 1956

Lahden kaupunki
 - Suojelusta ja kaunoksesta ja
 väestön- ja kulttuurin
 osaston toiminta-alueiden
 ja -alueiden
 ja -alueiden
 ja -alueiden
 ja -alueiden

Vanhaan tonttikarttaan on merkitty rukoushuoneen...piha-alueen puusloa. Tontin Oikokadun puoleisella rajalla kasvavat tammet on lahjoittanut opettaja ja...esikoulestadiolainen...saamaaja Juho Hirvonen Polvijärvellä. Tammet on istutettu 50-luvun alussa ja ne kasvavat edelleen tontilla. Tonttikartassa näkyvät rukoushuoneen pihalle johtavat Saimaankadun ja Oikokadun puoleiset portaitot ja Oikokadun puoleisen portaan sijainti.

Tonttikartta 4:7.1956. Tontinmittausohje s. suoriteohje 14.6.1956 Paavolan kaupungin korttelissa N:o 93 Oikokadun, Saimaankadun ja Onnelantien varrella sijaitsevista ja 9.11.1954 vahvistetun tonttijakon mukaisesta yleisen rakennuksen tontista N:o 15. Tontinmittaaja ja oliittori Kautio, Lahden kaupunki.

Piirustuspienennäkö (ei mittakaavassa); alkuperäisestä sähköiseen muotoon tallennusta asemapiirroksesta: 1:5000; Lahden rakennusviraston arkisto.

Valokuva alla 1990-luvun puolivälistä Onnelantien ja Saimaan kadon kulmauksesta. Valokuva Esko Salonen. Yksityiskokoelmat.

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016.

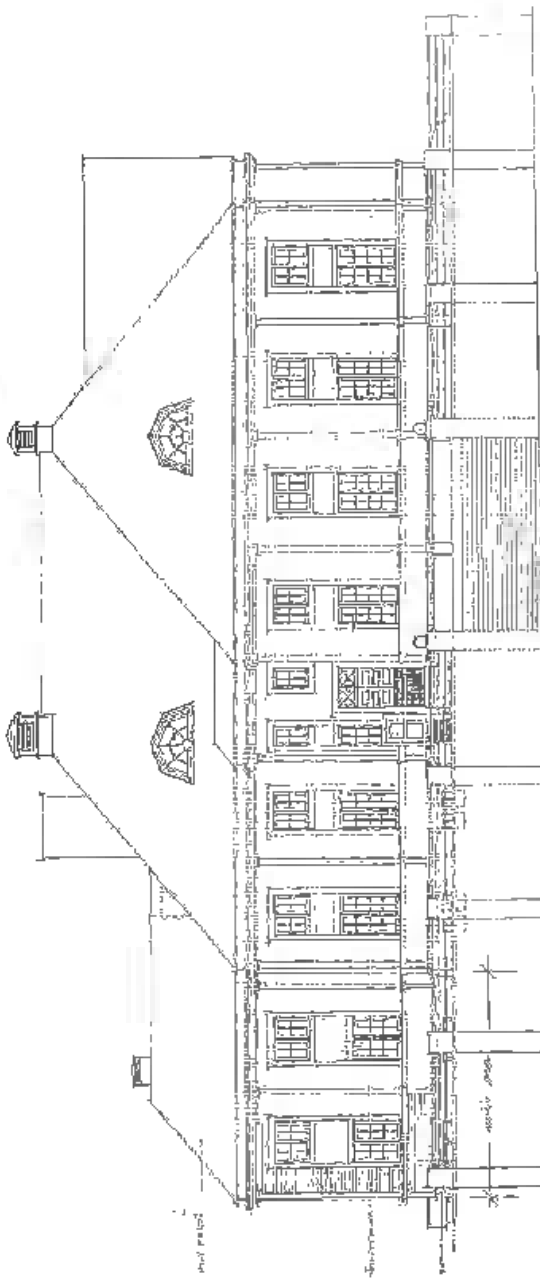
Uusi maanpäällinen laajennus jo 1953 rakennettiin kellarin päälle suunniteltiin kaksikerkiseksi, katto- rakenteiltaan vanhaa osaa matalammaksi ja runkosyvyydellään vanhaa pikkusalin osaa kapeammaksi. Rästäsilmä pysyi vanhan osan mukaisena. Laajennuksen aumatavoitettiin käytännöllä ja myös kalliokolma nousi vanhan osan linjaa. Julkisivupintuksesta ilmenee Oikokadun puolelle vuonna 1953 toteutettu miesten wc-tiloihin johtava sisäänkäynti kellarin julkisivupintustuksen mukaisia ja varsin mahtipontisia Oikokadulla tonnille nousuvia betoniportaita etälön peruskäynti toteutettu. Tähänkin liittyy tukimuurin ja portaan on piirretty alkuperäisessä suunnitelman mukaan. Tukimuurikin on todellisuudessa matalampi ja belonirakenteinen.

Julkisivupintustus Oikokadulle. Muutospintustus tonnille N:o 15 korttelissa N:o 93 Lahdessa. Paul G. Bolh 26.4.1956. Alkuperäinen mittakaava 1:66 %.

Pintustuspiirustus. (ei mittakaavaa) alkuperäisestä säilykseen muotoon tallennusta julkisivupintuksesta. Lahden rakennusviraston arkisto.

Valokuva miesten wc-tilan johtavaan tunneliin alkuperäisestä sisäovesta sekä pieni kuva oven alkuperäisestä vaaleanruskeasta maalipinnasta.

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Vtppi Tervonen 2017, 2018.

Arkkitehti Oikokadulla 1953

Valokuva oven alkuperäisestä maalipinnasta

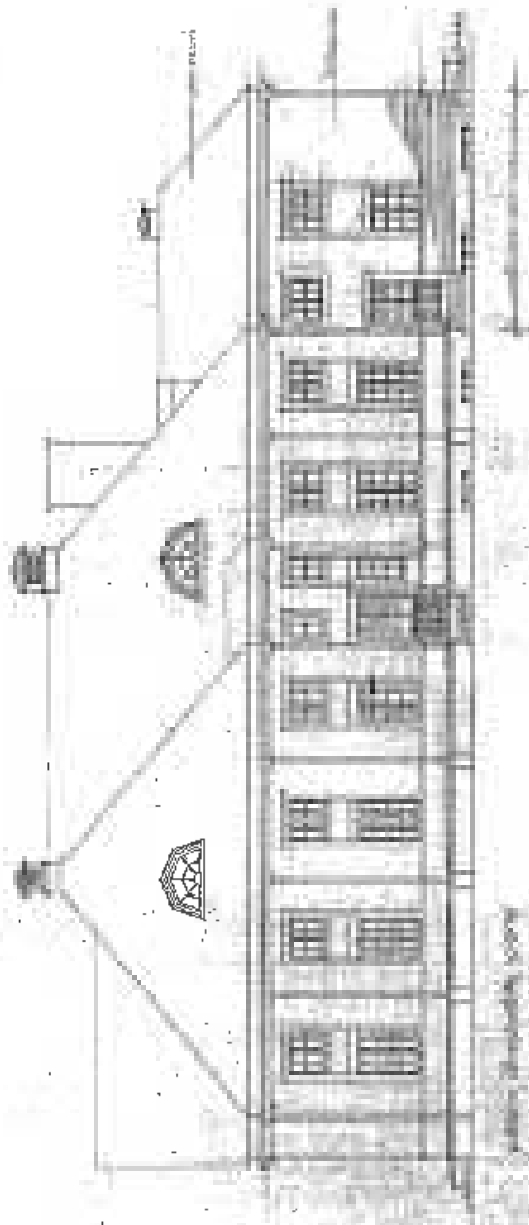

Laajennuksen vesikatteena on pystysaumattu, galvancitu pellikate. Ikkunapuitteet ovat puuta. Ensimmäisen kerroksen ikkunat ovat pystyvälikarmilla kahteen osaan jaettu ja matalampia kuin vanhan osan ikkunat. Puitteet ovat 6-ruutuista. Toisen kerroksen ikkunat muodattavat rukoishuoneen ja kerroksen alkuperäisiä ikkunajakoa ja puitteet ovat 4-ruutuista. Julkisivupiiirustuksessa näkyvät kellarikerroksen kahden eri rakennusvaiheen ikkunoiden muotoille. Vanhan kellarin ikkunat sijoitetaan pareittain ja ovat yksipuutteisia ja 4-ruutuista puujikkunalla. Laajennuksen ikkunat ovat matalia yhdellä välikarmilla osiin jaettu ja 2-ruutuista. Ulustisäänkäynti Onnelantien puolella on lasiaukollinen pariovi, jonka alaosassa on pystypaneelini. Vanhat ulko-ovet ovat hävinneet muutosten yhteydessä. Yhdistyksen vuosikertomusten mukaan rakennusluvun saamisessa oli vaikeuksia.

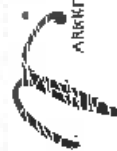
Julkisivupiiirustus, Onnelantielle: Muutospiirustus kornulle. N:o 15 korttelissa N:o 93 Lahdessa. Paul G. Roth, 26.4.1956. Alkuperäinen mittakaava 1:66 %.

Piiirustuspienennös (ei) mittakaavassa jalkopäätösesä: sähköiseen muutoksen tallennusta julkisivupiiirustuksesta. Kahden rakennusvaiheen arkisto.

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Värpi, Terwonen 2016.

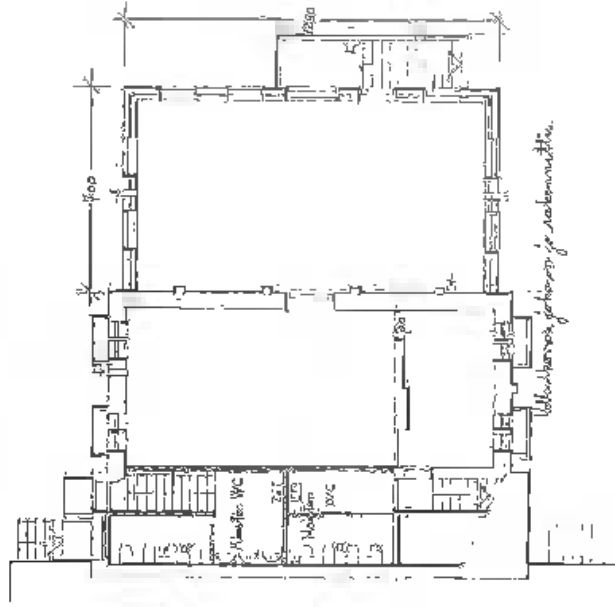
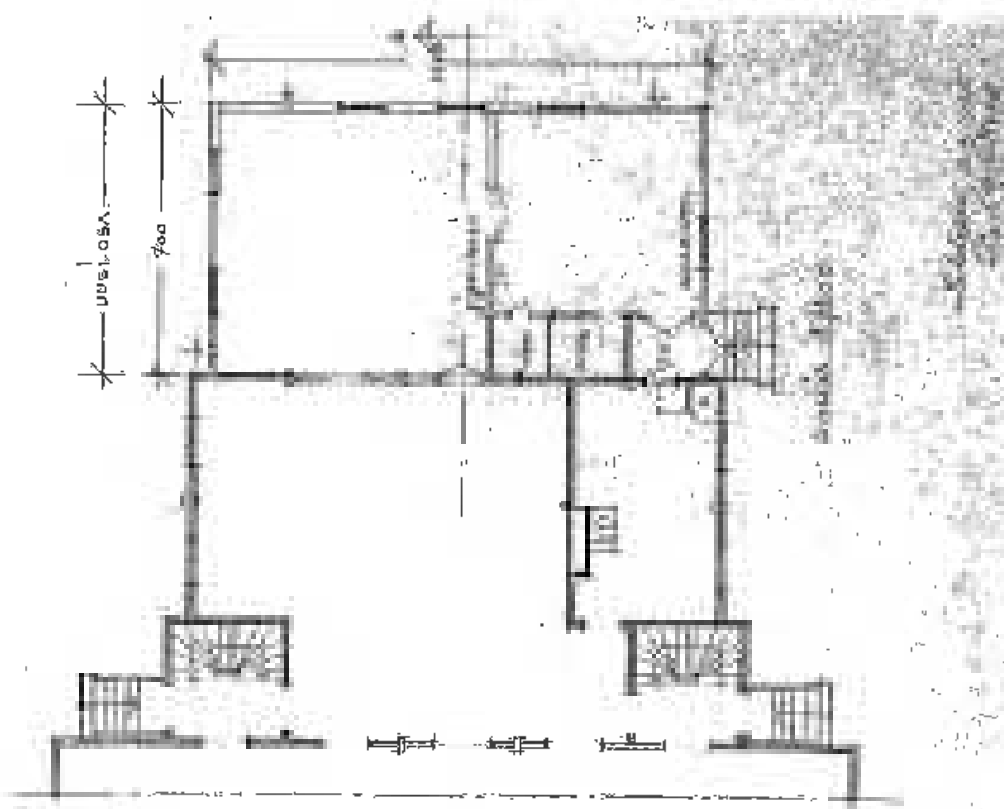
Handwritten signature or note in the drawing area.

Kellarikerroksen iltoihin ei lehty muujoksia 1956. Kellarikerroksen laajennus ja uudet wc-tilat vanhaan kellaritoosaan oli rakennettu vuonna 1953 Insinööritoimisto Blåfield ja Louhion / Jouko Louhion suunnitelmien mukaan.

Laajennuksen 1. kerrokseen sijoitettiin vanhan pikkusalin jatkeeksi uusi pikkusalin ja saakastio, johon oli erillinen sisäänkäynti Ohnelan puolella. Tuulikaapista avattiin ov. 1. kerroksen keittiöön. Puurunkoinen laajennus rakennettiin lämmönvaihtotynä, ja se oli pohjakaavallaan 7x12,9 m.

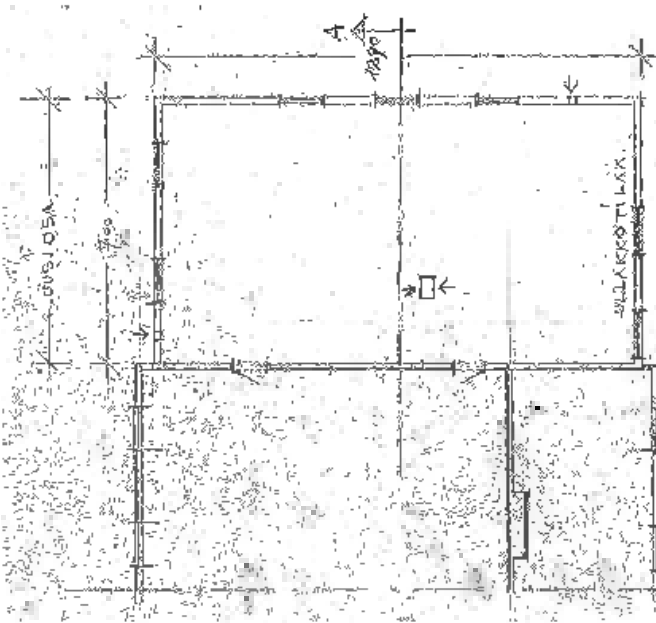
Pitrususpienennökset ei millikaavassa. Kellarikerros ja pohjakerros, alkuperäinen mitakaava 1:100, Muutospiirustus, lomilla No. 1 korttelissa No. 93, Lahdessa, Paul G. Roth 12.4.1956, Lahden rakennusvalvomon arkkitehti.

KORTTELI 1A2 93
TONTTI 1A2 4
1/100.

Luoto, 12.4.1956.
Paul G. Roth,

II KERTTÖS A1100

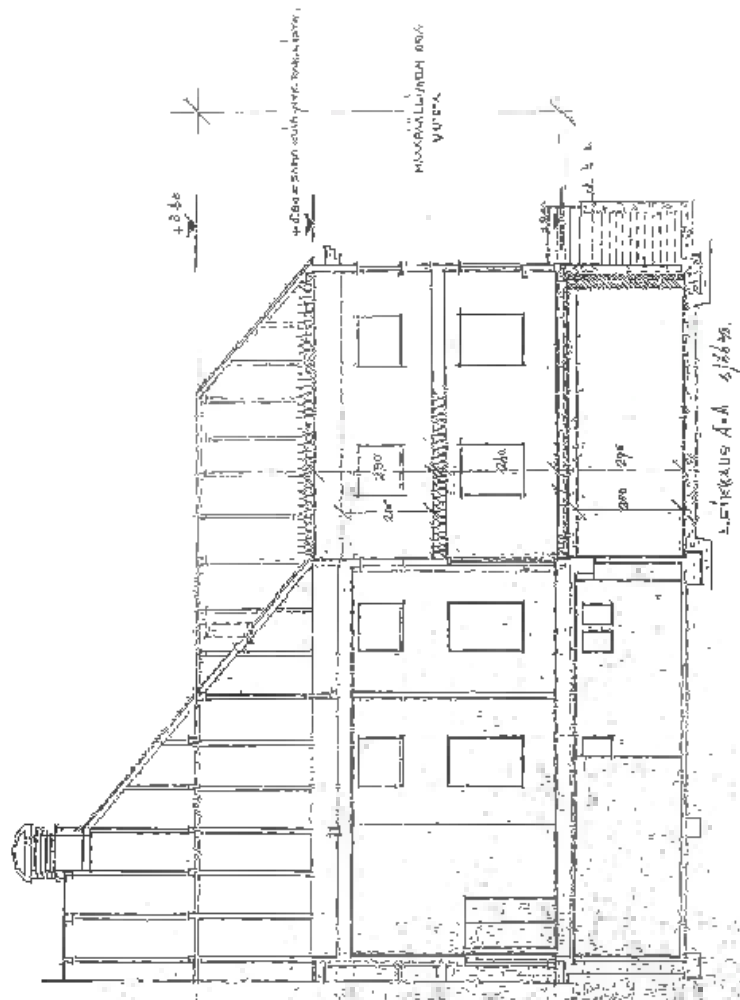
*Leikkaus 26.4.1956.
Paul G. Roth*

Laajennuksen II kerros rakennettiin lämmönestetyksi ja puuraken-
leisena. Toisen kerroksen alla oli ikkunallinen, yhden suuren huo-
neen käsittävä ullakkotila, jonne käyntiä varten avattiin vanhan osan
iloisia kaksiovea. Laajennuksen I ja II kerroksen välille ei rakennet-
tu lässä vaiheessa omaa porrasta.

Tietojen mukaan ullakkotila toimi juhannusseurojen aikana yhteis-
majutusilana, jossa oli miesten ja naisten puolet erikseen.

Piirustuspienennökset: I mittakaavaassa: II. kerros; alkuperäinen mittakaava 1:100.
Muutospiirustus toimille No. 1 korttelissa No. 93. Lahdessa Paul G. Roth 26.4.1956.
Lahden rakennusvalvontan arkisto.

Leikkaus A-A alkuperäinen mittakaava 1:66 2/3. Muutospiirustus Paul G. Roth
12.4.1956. Lahden rakennusvalvontan arkisto.

*Lahd., 26.4.1956.
Paul G. Roth*

Rukoushuonetta koskevien arkkitehtien... mukaan lukimuurit ja metallikaiteet rakennettiin 1938 ja puistopuut istutettiin 1939.

Kuvan Saimaankadun puoleiset portaat ovat kuvassa alkuperäiset. Ne levennettiin vasta vuoden 1973 muutostöiden yhteydessä.

Lahden kaupungin kartan sivuston kaupunkikeskustan vuoden 1960 ilmakuvasa väliin havaita katuja olevan ajankohtana vielä sörpimäisiä ainakin Saimaankadun osalla.

Viereinen postikorttikuva lienee 1950-luvulla.

Vanha postikorttikuva Saimaankadun ja Oikkokadun risteyksessä kuvalluna. Kuvausvuosi ei ole tiedossa. Lestadiolaisien rukoushuone, Lahti. Yksityiskoelma.

1960

Keväällä 1962 tehtiin rukoushuoneella merkittävät korjaukset: Lapin lähtöksellä eli: syyskuussa 1962 saati jälleen keirran, olla vaikutusta Lahden rukoushuoneen korjauksien talittamiselle.

Tiloihin asennettiin ilmastointijärjestelmä ja uusittiin valaistus. Ison salin saarnatuoliseinältä poistettiin kaariikkunat ja katonrajan lähelle tehtiin aukot ilmastointihormia varten. Myös salin kattoon tehtiin suuri aukko ilmastointia varten. Aukot peitettiin puusäleiköillä. Salin kattoa jakavat laodot poistettiin ja katto peitettiin huokoisilla puukuitulevyillä. Parvekkeiden alle, etuosaan, tehtiin kolme ilmastointihormeille. Muutokset näkyvät edelleen päiväkodiksi muutetussa saltilassa.

Saarnatuoli madallettiin ja sen alla ollut asilavasto poistettiin. Saarnatuolia varten asennettiin kattoon upotetut valaisimet. Vuoden 1962 korjauksista ei ole käytössä piirroksista eikä valokuvia, mutta osa lehdyistä valokaisuista on näkyvissä vielä rakennuksen nykyisessä ison salin kohdalla.

Valokuva keskikäytävällä: saarnatuolin suoraan 1990-luvun puolella. Lehterien alapuolella näkyvät ilmastointikotelot ja riivit. Valokuva Esko Salonen. Yksityisko-koelma.

Nykytilanteen valokuva lehteriä kuvattuna ja kuvan käsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2018.

Vuoden 1962 ilmanvaihtojärjestelmän asentaminen kiinteistöön vai-
kutti myös rakennuksen tullaikkoihin. Jonne tuli jäätäsiää tarvittavat
ilmat ilmanvaihtokonehuonealle sekä tulo- ja poistoilmankanaville.

Konehuone rakennettiin ilia-tilaan periaatteella ja lautarakenteisena
vanhan pikkusalin päälle. Kulku ullakkoillaassa valkeutui huomaita-
vasi kanavien asentamisen jälkeen.

Kuvassa vasemmalla ylhäällä on olettu 1956 lehdyn laajennuksen
kohdalla länteen. Taustalla vasemmalla näkyy levy- ja puurunkoisen
ullakonportaan rakenne.

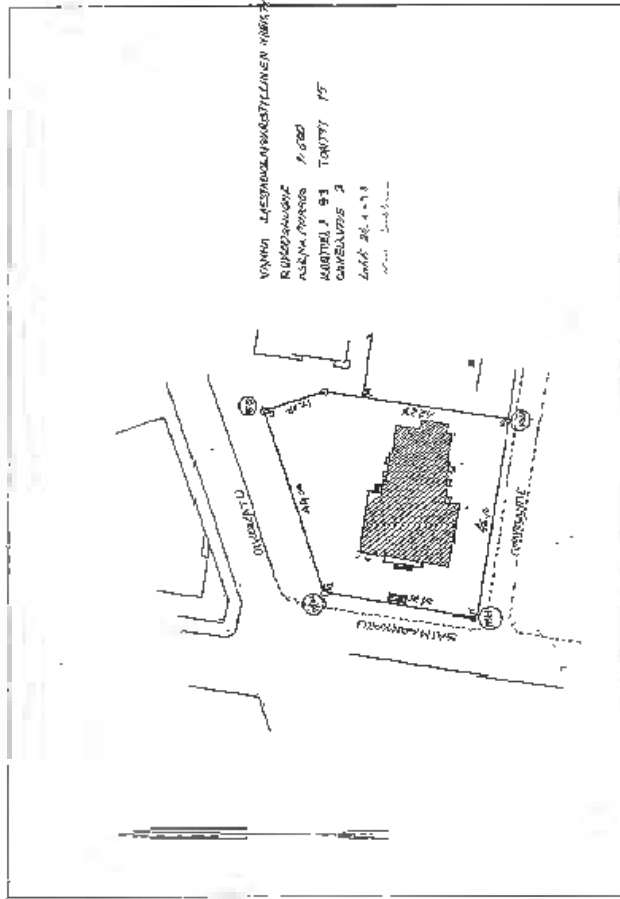
Alakuvissa on lämmöneristettyjä ilmanvaihtokanavia, lautaverholun
ilmanvaihtokonehuoneen seinälaudoitusta ja vesikattorakenteita.
Taustalla on vesikatolla oleva kaatijikkuna Onnelantien suuntaan.

Valokuvat ja kuvankäsittely Avokitehtäimistö Viipri Tervonen 2017, 2018

1973 UUSI SISÄÄNKÄYNTI JA SISÄISIÄ MUUTOKSIA

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

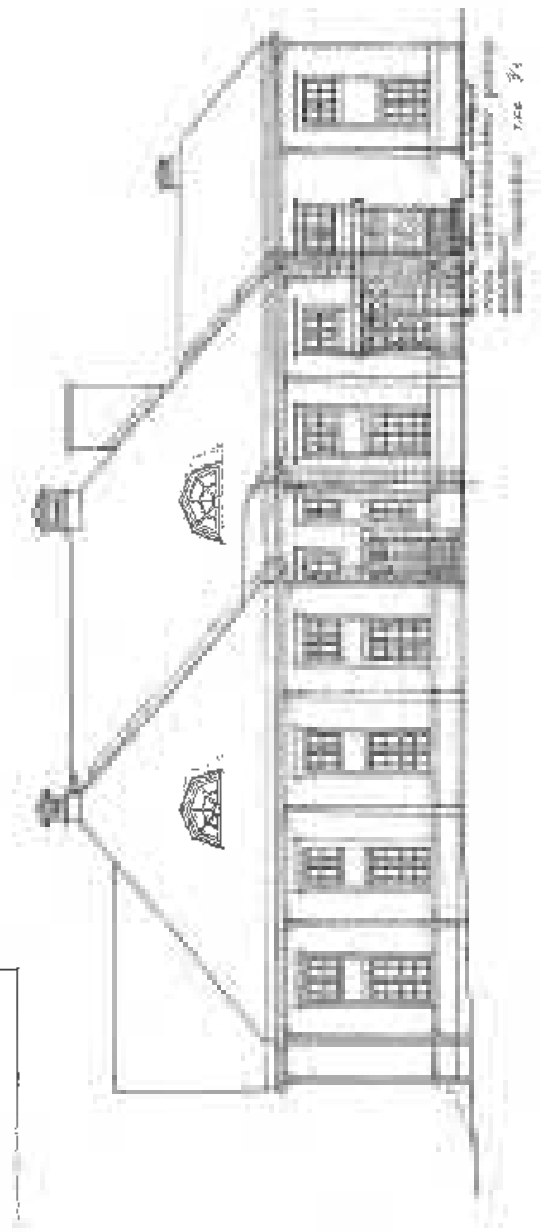
Suunnitelma sisääntuloon sisääntuloon avaamisen Onnelantien puolelle, esteittömien tulojärjestelyn maatakoiseen ja uudet portaat parvekkeelle sekä Salmankadun pääsisääntuloon yhteydessä olevien portaiden levennyksen ja kulkusuunnan kääntämisen. Pikkupuolen vuonna 1956 toteutetun laajennuksen II kerroksen yhtenäinen tila on jaettu huoneiksi.

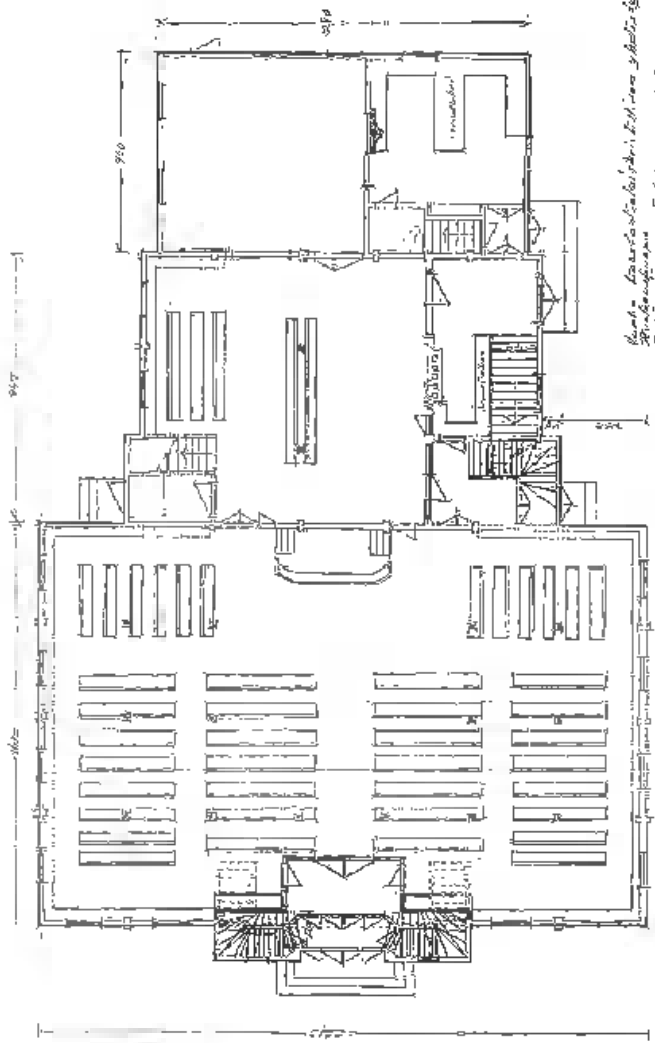
Vanha laastipöytäkristallinen yhdistys. Rukoushuone, asemapiirros 1:500. Lahti 24.4.1973 Reino Lahtinen.

Vanha laastipöytäkristallinen yhdistys. Rukoushuone, julkaisu Onnelantielle 1:500. Lahti 24.4.1973 Reino Lahtinen.

Piirustuspienennäköiset (ei mittakaavassa) alkuperäisiä sähköiseen muotoon tallennettuja piirustuspienennäköisiä. Lahden rakennusviraston arkisto.

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018.

Sisätilojen muutokset koskivat 11 kerroksesta lehterille nousevia portaita (2 kpl). Vanhat portaat purettiin ja uudet portaat rakennettiin siinäntulon molemmin puolin L-mallisina ja portaiden kulkusuunta muutettiin tuulikaappia nouseviksi. Tuulikaappia laajennettiin salin puolelle.

Lisäksi rakennettiin uusi sisäänkäynti vanhan ikkunan paikalle Onnelanlien puolelta sekä naulakkoköylien uuden sisäänkäynnin yhteyteen.

Vuoden 1956 laajennuspiirustuksissa ison salin ja pikkupuolen liittymän portaat lehterille olivat alkuperäisen 1922 suunnitelman mukaiset. Pöytäsalin portaat lehterille on muutettu jossain vaiheessa. Naulakkotilan muutoksen yhteydessä tuli Onnelanlien puoleinen porrasjärjestely 11 kerrokseen suunnitella uudestaan.

Enlinen sakaristo oli nyt merkitty myös naulakkotilaksi.

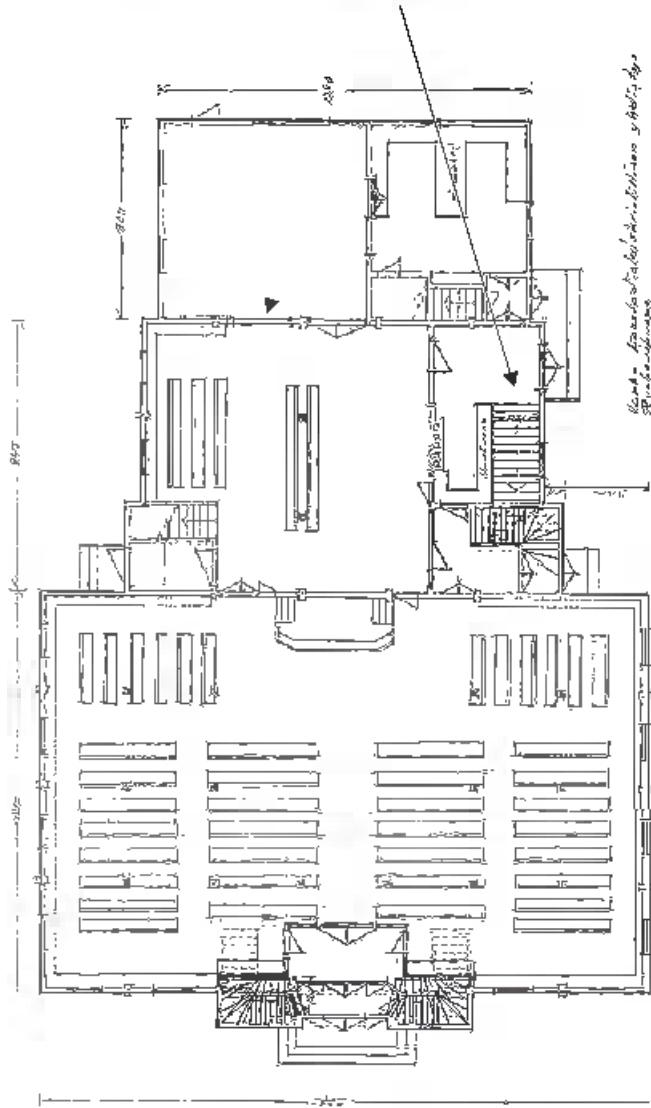
Vanha laestadiolalaiskristillinen yhdistys. Rakoussuomen, Pohjanpuolen I kerros. 1.100, Lahú 24.4.1973. Reino Lahtinen. Piirustuspöytäsalin muutos. Tehtävä: laastata ja valkoperäisellä värsänköitseinä; muovata n. talleonnelaisia; pohjanpuolen sukkosesta...; lahtien rakennusvalvonnan arkisto.

Alla iso sali kuvattuna pääsisäänkäynnin suunnitteen. Laustallat näkyvät uudet portaat ja tuulikaappin laajennus. Esiintälaustallien vanhat portaat puolesta 1973, siirretty penkki ja kaitokruunu. Penkkijärjestys ja korttelitiedon suunnitelmien muuttomitat alkuperäisiä ja uusien penkkien mittoitukseen mukaan sovittain.

Valokuva alla: 1990-luvun puolivälisiä. Valokuvat Esko Salonen. Yksityiskoelma.

Kuvaankäsittely: Arkkitehtitoimisto Värpi.Tervonen 2018.

Uusi naukkoteinen ja sisäänkäynnin avaaminen Onnelantien puolelle oli tilojen toimivuuden kannalta käyttännöllinen ratkaisu. Vanhaan pikkusalin pääsimme kulkematta ison salin kautta. Pikkusalin ja naukkoteisen välille rakennettiin ovivaukollinen väliseinä. Aiku-peräinen hormityhmä on väliseinän kohdalla vielä palkkoillaan.

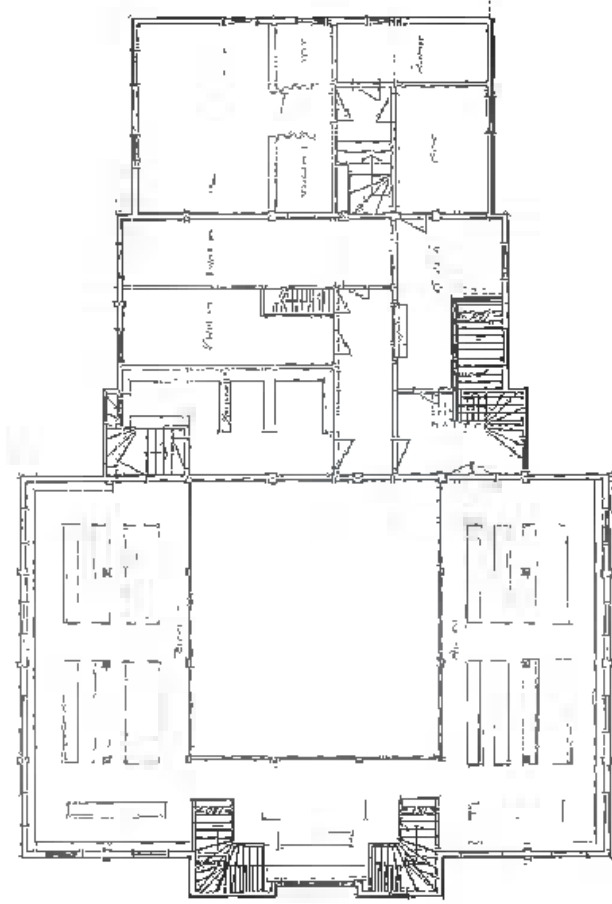
Vanha laestadiolatrikustillinen yhdistys: Rakoushuone, pohjaportas, I kerros 1:100, Lahli 24.4.1973 Reino Lahtinen. Piirustusapteenenöds (ei mitattakaa vaassa) alkuperäises- ja sähköiseen muutosten tallennetusta; pohjapiirustuksesta: Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

Alla uusi portas II kerrokseen ja naukkoteilla 1990-luvulla. Taustalla välijä kulkuaukko vanhaan pikkusalin; joko ison avattu; lämmitysjärjestelmän muuttokseen jälkeen. Oikeanpuoleinen kuva; pikkusalista kokoustilan suuntaan.

Valokuva 1990-luvun puolivälissä. Valokuva Esko Salonen. Yksityiskokoelma.

Kuvat käsittely AtkMieliteollisuus Virpi Tervenen 2016.

*Kaikki huoneet on suunniteltu ja rakennettu
suojakaapissa 2 kerros 1998.*

II kerroksen muuoksissa ison salin paikat säilyt lähes ennallaan. Aj-
noaslaan pääsisäänkäynnin yhteydestä lehterille nousevat portaat
uusittiin siten, että ne kiertäivät nousemaan suoraan tuulikaapista
lehterille salin alitaseinää kohti. Salin lakana pohjoispuolella oli nau-
lakollat ja 2 varastoa. Portaat ullakolle nousivat keskimmäisen va-
raston vierestä. Ohrelianlien puolella oli erillinen huoneen ja keittiön
asunto. 1956 ideuteton laajennuksen II kerroksen yhtenäinen tila
jaettiin huoneiksi, jonne sijoitettiin laivoilijoiden pukutumisilla, 2
vetuilla erotettua vaateitua sekä tilajulistun puolelle pieni kapea
huone.

Vanha laestadiolaiskristillinen yhdistys. Rukoushuone; pohjapiirros II kerros 1:100,
Lahd 24.4.1973. Reimo. Lahtinen. Puhutuspöytähuone (ei mitään kaavaa) ja kuiperäises-
lä sähkötoiseen muotoon: istuimen osat: asemapöytä ja keittiö: Lahtinen: Lahtinen raken-
nusvalvonnan arkkitehti.

Valokuva mykkylläntreestista ja jopavella noisesta, potaistat ja ieräskaitteista: Pa rven kai-
leisin on tehty korotus ja laittamot suotistettu, kaitteen vieressä on osilla vuonna 1998,
kun päteköit laajent. Ison salin puolella: Ulkosehtien vieressä on osilla: alkuperäinen vi-
no lattia on säilytetty, samoin rukoushuoneen toiminnan aikana asennettu: kokkailia-
mallo. Matolla on merkitys: äänit: vaatimattavat: elementtejä.

Valokuva 27.10.2017 ja kuvauskäsittely: Arkkitehtitoimisto: Virpi Terveen 2018

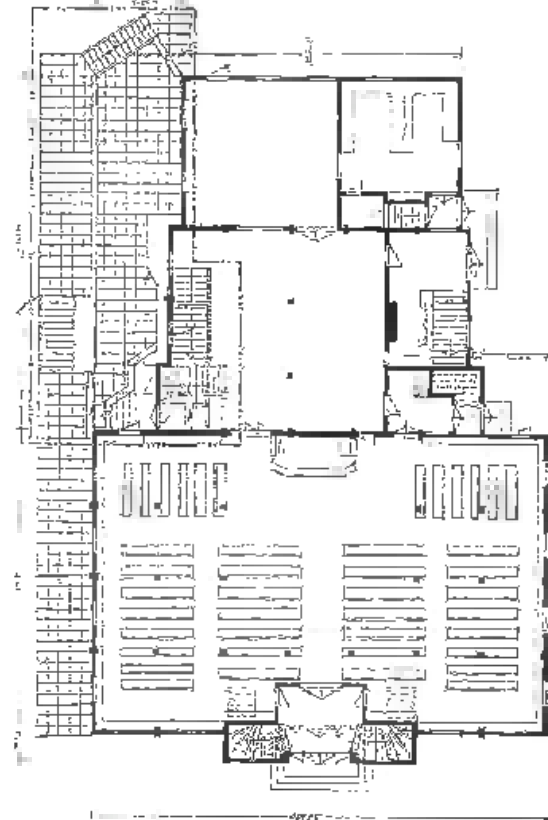
1975 TOTEUTUMATON MUUTOS

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

Yhdistys osi 17.6.1975 rukoushuoneen naapurissa olevan asuinrakennuksen Onnelantie 4, joka mahdollisti sinne sijoitettavan asunnon ja huonekannan. Samana vuonna laadittiin suunnitelmat Oikokadun puoleisen pihan alueen jäsentämiseksi uudelleen. Pohjoispuolen jyrkän rinneen kulkuingelmaa pyrittiin rakkaisemaan rinneen puoleisilla portaille ja terassilla muodostamalla rakennuksen välittömään läheisyyteen lasista käyskenteilytietä. Myös wc-tilat olivat pitkään koreita ongelmalliseksi.

Rukoushuoneella pidetyt seurat ovat aina olleet runsaslukuiset. Kiinteistöä ei ole ollut maanpinnan muodoista johtuen omaa palkitusalueita vaan lähikunnista ja Lahdesta seurainho saapuvien on ollut pakko palkottaa autonsa lähialueen kadunvarsille.

Vaikka suunnitelma oli haettu rakennuslupa, terassiratkaisua wc-tiloihin ei toteutettu.

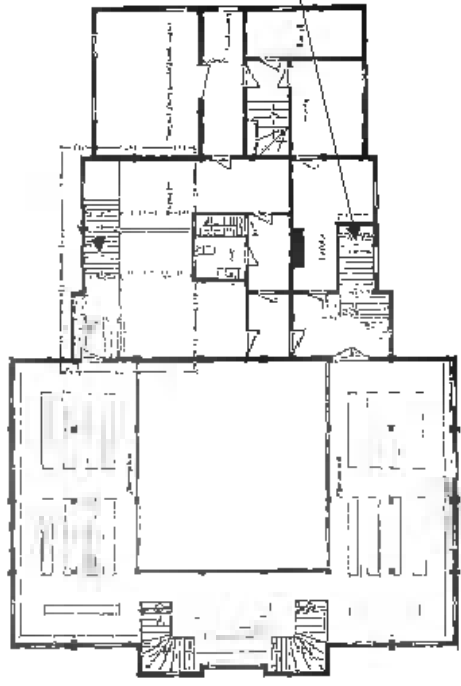

Vanha laestadiatskristallinen yhdistys. Rukoushuone, pohjapinta 1 kerros: 1:100 ja asemapiirros: 1:500, Lahti 4.4.1975 Raimo Airamo.

Piirustuspienennäköis: (ei) mitätäkäänvaassa) alkuperäisesiä sähköiseen muotoon tallennetuista asemapiirroksista Lahdessa. Lahden rakennusvalvonnassa arkkitehti.

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Vripi Teronen 2018

Suunnitelma käsittää Oikokadun puolelle uuden portaan parvekkeelle ja kellarin johtavan portaan levennyksen.

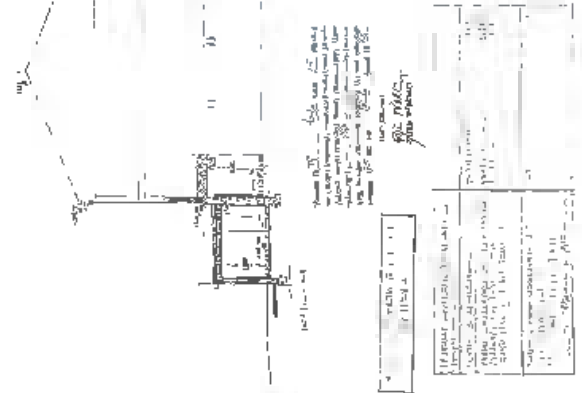
Kellarikerrokseen esitellään Oikokadun puolelle laajennusta, jonne on sijoitettu uudet wc-tilat ja vanhaan kellariin maisten sosiaalitilat.

Parvekkeelle johtavat portaat ja kellariin johtavan portaan laajennus oli ilmeisesti toteutettu jo edellisen toteutuksen yhteydessä. Muilla osin suunnitelmaa ei toteutettu.

Vanha laestadiolaiskristallinen yhdistys: Rukoushuone; pohjapiirros II kerros 1:100, Lahti 4.4.1975 Raimo Airamo; Pöytäsuojienmäärä (alimalla kaavassa); alkuperäisessä sähköiseen muotoon tallennettua asemapiirroksista; Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

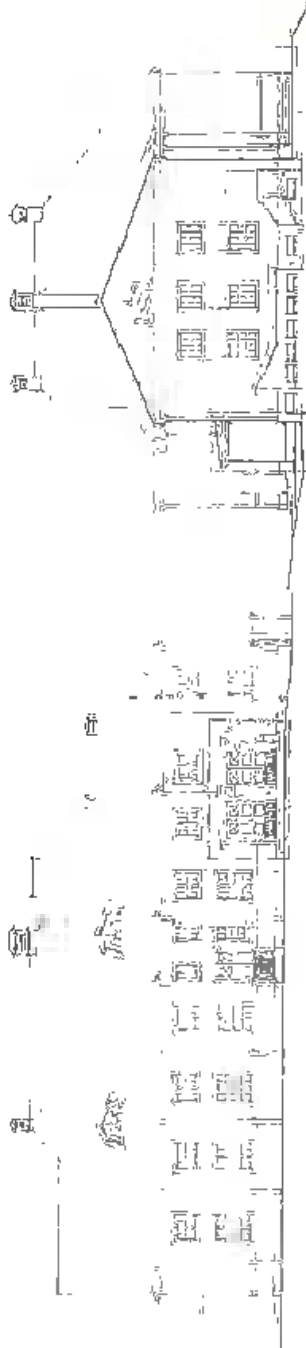
Vanha laestadiolaiskristallinen yhdistys: Rukoushuone, pohjapiirros kellarikerros 1:100 ja leikkaus A-A, Lahti 4.4.1975 Raimo Airamo; Pöytäsuojienmäärä (alimalla kaavassa); alkuperäisessä sähköiseen muotoon tallennettua asemapiirroksista; Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

Valokuva Oikokadun puoleisesta portaasta, 1990-luvun puolivälistä Esko Salonen.
Yksityisarkisto

1977 UUSI SISUISÄÄNKÄYNTI JA SISÄISIÄ MUUTOKSIA

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

VÄRIK

- Kiviaines (K)
- Puuaines (P)
- Sementti ja kalkkilaasti (S)
- Kivimäinen ja maa (M)
- Siltä (S)
- Rakenteiden Zonointi (Z)

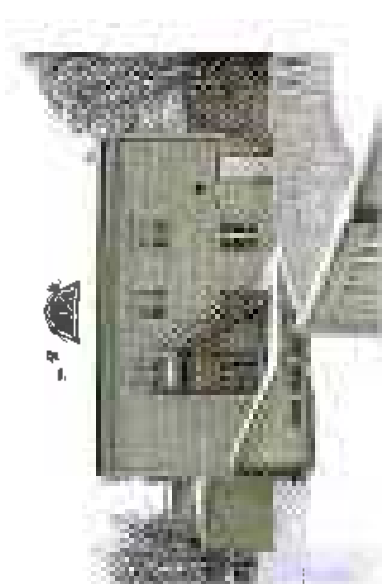
Vuonna 1977 haettiin rakennuslupa Onnelantien puoleiselle, uudelle sisääkäyntikäytävälle. Lisäksi rakennuksen itäpäätyn avauhin uusi hätäpoistumisitie suoraan pikkusalista ulos.

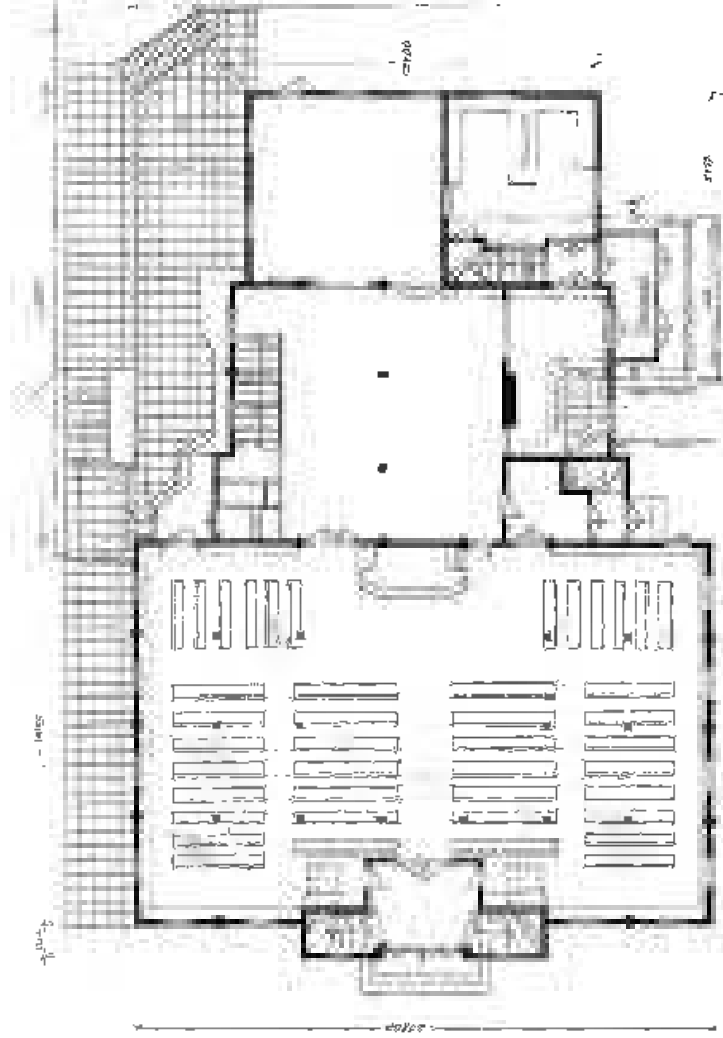
Vanha laestadiolaiskristillinen yhdistys. Rukoushuone, asema-piirros 1:500, Lahti 15.2.1977.rakennusmestari,Seppo Haimilah-
ti.

Vanha laestadiolaiskristillinen yhdistys. Rukoushuone, julkisivut Onnelantielle ja iään 1:100, Lahti 15.2.1977 rakennusmestari Seppo Haimilahti.

Piirustuspienemmöksät (ei mittakaavassa) alkuperäisistä sähköi-
seen muotoon tallennettuna, pohjapöytäsuksista. Lahten raken-
nuvalvonnan arkisto.

Itäpääty ja kuvankäsittely Arkkitehti toimisto Vitrii Tervonen 2018

Vuoden 1977 suunnitelmassa esiteltiin uuden luu-
likaapin / koulun rakentamista Onnelantien puolel-
le. Tuulikaapista oli käynnillä pikkusalilin sekä II ker-
rokseen johlayaan. pöytäaseen. Pikkusalista raken-
neltiin uusi hätäpoistumistie. Kuisit ja muutokset on
piirrely Raimo Airamon vuonna 1975 laailmaan le-
rassi- ja wc-järjestelyä koskevaan piirustukseen.

Vanha laestadiolaiskristillinen yhdistys. Rukoushuone, I kerros
pohjapiirustus 1:100 Lahit 15.2.1977 rakennusmestari Seppo
Haimilaitti.

Piirustuspienennökset (ei mittitakaavassa): alkuperäisistä sähkö-
seen muloon jallemeistusia; pohjapiirustuksista; Lahden raken-
nusvalvonnan arkisto.

Kuva Onnelantien puolella rakennetuista uudesta sisäänkäyn-
nistä. Kuvassa näkyvä "kellartin" porttien kaittaminen
on tehty vuonna 1981. Valokuvat 1990-luvun puolivälistä Esko
Salonen.

Kuvankäsittely Atkko-ohjelmalla Vimpri Tervonen 2016

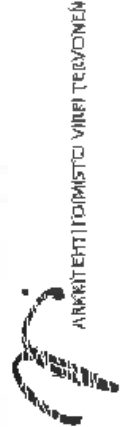
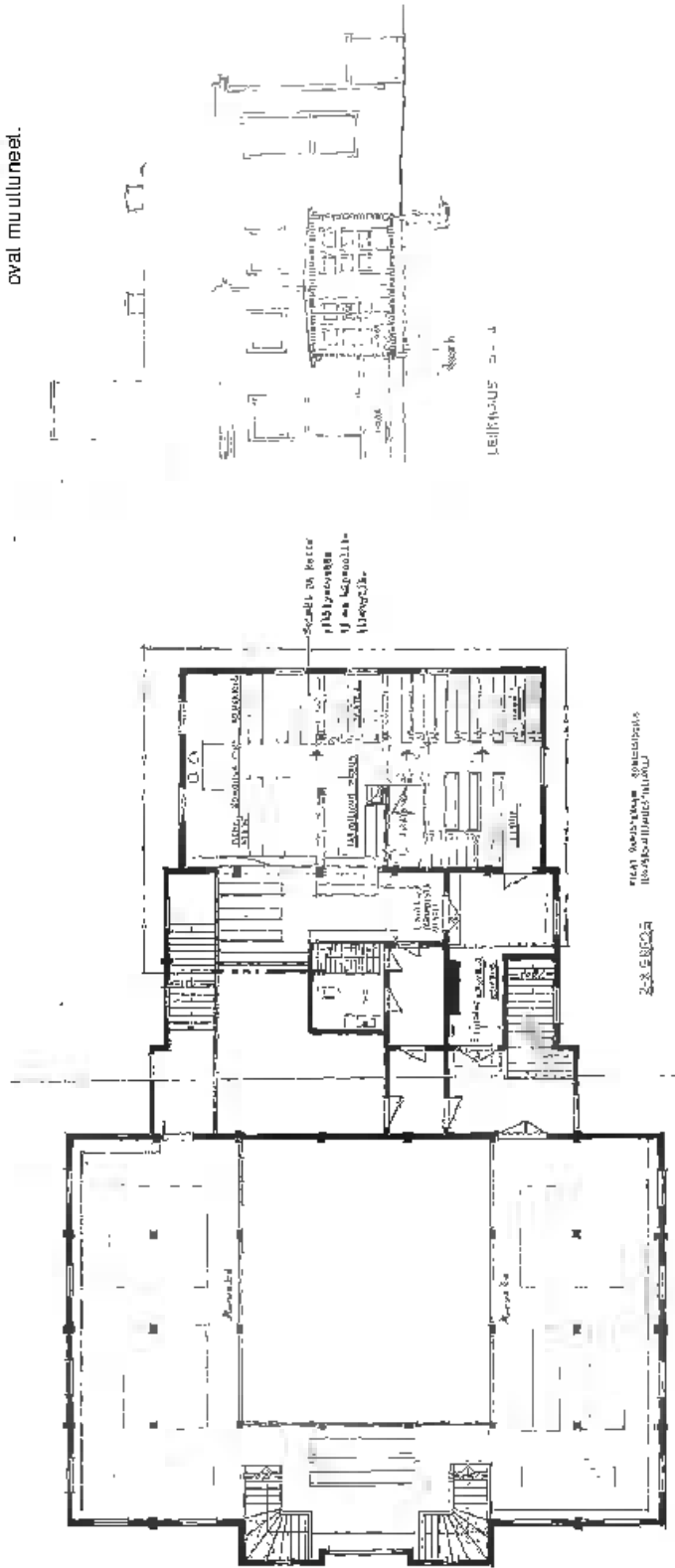
II kerroksen asunto ja huonekoko muutettiin 80 hehtaarin ja 103 m² suuruiseksi kokoluokaksi. Väliseinät purettiin. Muutos edellytti myös määräysten mukaisia varapöytätilojen, ilmastointilaitteiden ja kulkuväylien suurentamista.

Vanha laestadiolaiskristallinen yhdistys. Runko huone, II kerros pohjapiirustus 1:100 ja leikkaus a-a, Lahti, 15.2.1977 rakennusmestari Seppo Haimilahi.

Piirustuspienennokset (ei mittakaavassa) alkuperäisestä sähköiseen muotoon tallennettuja pohjapiirustuksia. Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

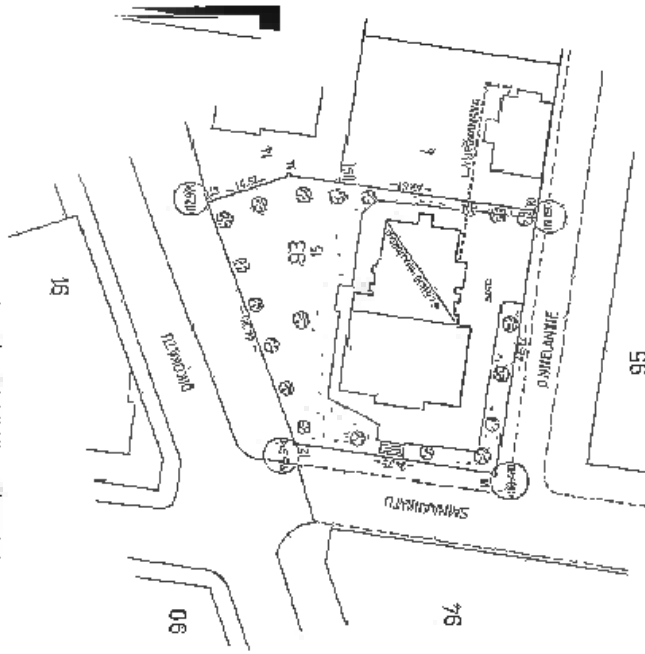
Valokuva ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

Valokuvan mukaan ilian rakenteet ja kokoon säilyneet muutosajankohdasta nykyhetkeen, vain materiaalit, valaistus ja väri ovat muuttuneet.

1980 SISÄISIÄ MUUTOKSIA

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

KELLARIKERROKSEN TILAMUUTOKSIA

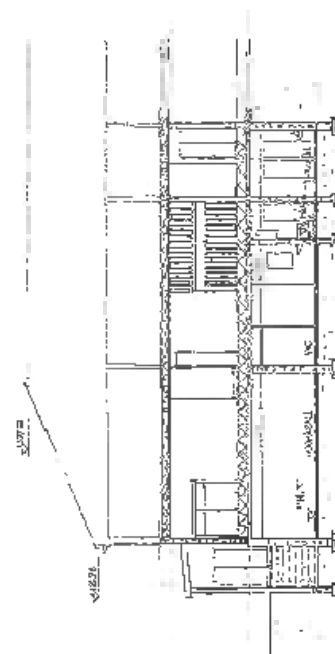
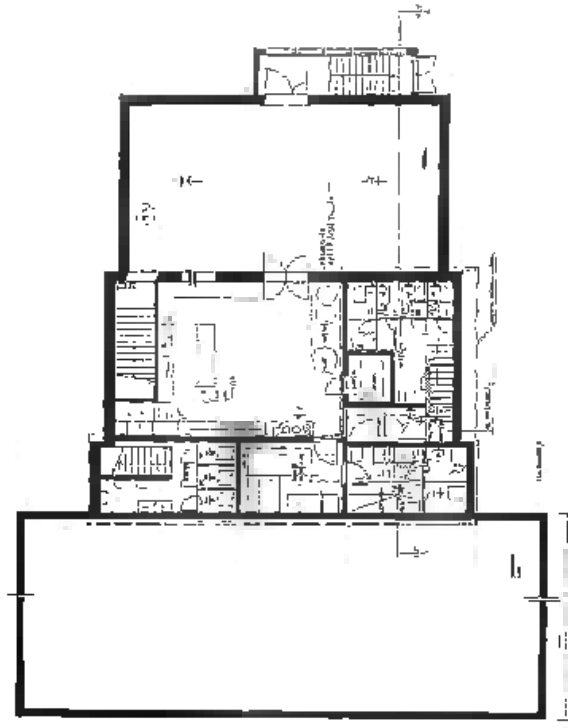
Kellarikerroksessa naisten wc sijoitettiin entiseen pannuhuoneeseen ja I kerroksen eleisiliasta kellarin johtavaal portaal purettiin ja uudet sisäportaat rakennettiin elelajokisivun suuntaisesti. Miesten wc-tilojen kalusteet uusittiin ja rakennettiin uudet väliseinälliset wc-kopit.

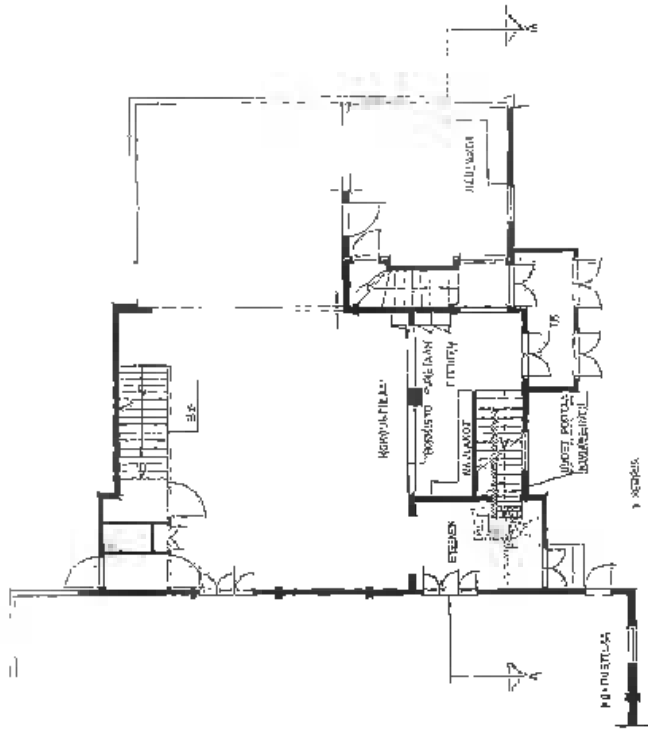
Vanhaan naisten wc-tilaan sijoitettiin henkilönnäo puku- ja sosiaaliilat. Naisten wc-tilan ja kellon välön rakennettiin kylmä.

Asemapiirros sisältää jämpökannavan Ohmelmantie 2, jät 4 välillä. Kälmetistö liitettiin kaukolämpöön vuonna 1980, joka mahdollisti muutokset.

Kellarikerroksen pohjapiirustus 1:100 ja pituusleikkaus A-A. Periti Heijmonen 10.6. ja 14.6.1980.

Piirustuspienennökset (ei mittakaavassa) alkuperäistä sähköiseen mutoon lallennelusia pohjapiirustuksista. I-ahon rakennusvaivonnan arkisio.

I KERROKSEN TILAMUUTOKSIA:

Portaat I kerroksen Onnelankien puoleisesta sisäänkäyntitelestä II kerrokseen oli rakennettu jo 1977 muutosten yhteydessä.

Savupiippu esiteltiin puutteelliseksi, koska toiminta-alueella saatiin lisää eleiseen naujakottilaan. Lisäksi saatiin esiteltä uutta ulko-ovea.

I kerroksen pohjapiirustus 1:100. Pentti Heimonen 10.6. ja 14.6.1980.

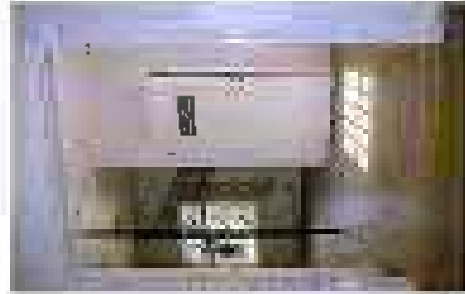
Piirustuspienennokset (ei mittakaavaa) alkuperäisiä: sähköseini; muotoon tallennusta pohjapiirustuksissa; Liabonin rakennusvalvonnasta arkisto.

Valokuvassa näkyy porrastisäänkänkäytin ovi ja jalkikiviseinä; lisäksi salisia suoraan ulos avattu ovi.

Nykytilanteen valokuva vuonna 1973 toteutetusta naujakotitelestä I kerroksen laajennuksen osuutena; on sijoitettu osaksi vaatepöytäkausia. Taulustalla näkyy ovi pieneen wc-käyttöön, joka on jo toteutettu vasta 1980-90 -luvulla.

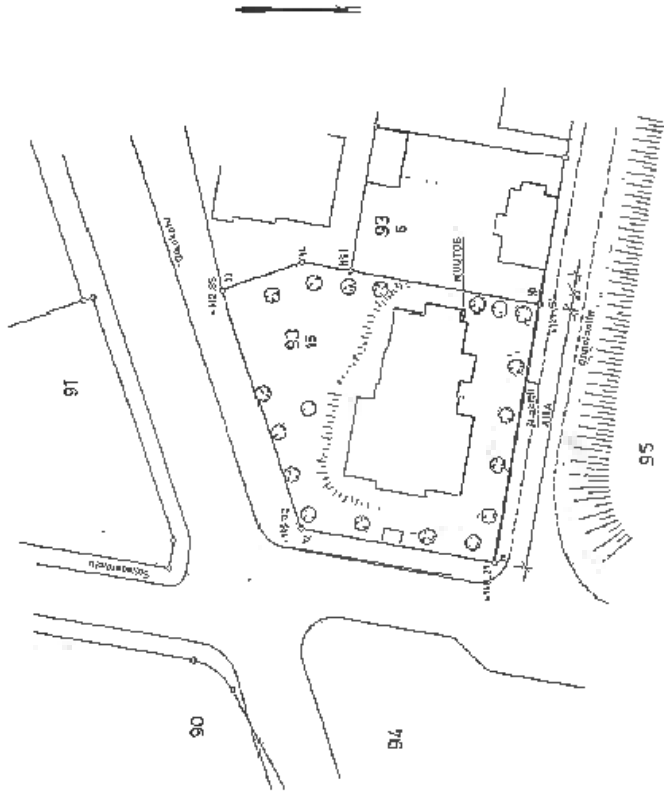
Valokuva 1990-luvun puolivälissä; Yksityisarkkitehti, valokuva Esko Salonen.

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

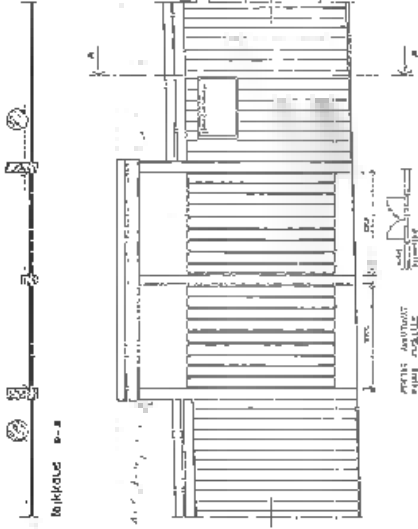
1981 UUSI AITA JA PORTTI, KATETTU KELLARIN SISÄÄNKÄYNTI

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

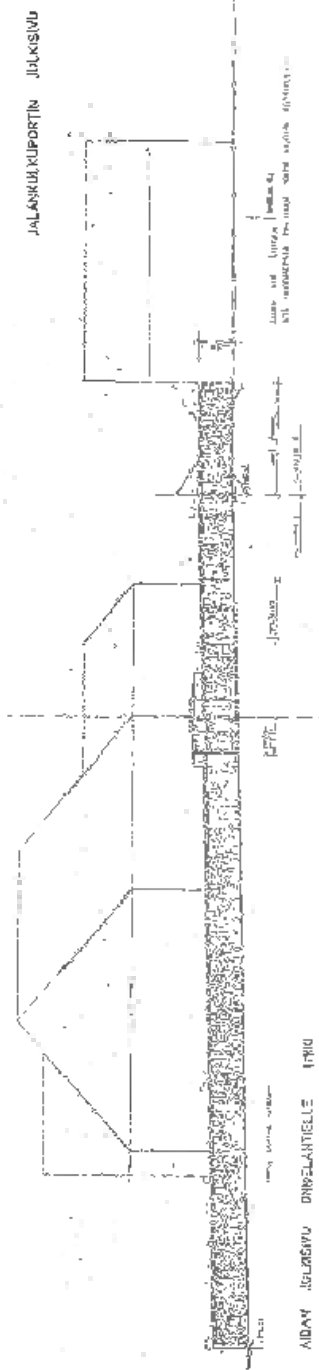
Jalankulkuportti suunniteltiin helpottamaan kulkua tonille Onnelantielle. Samalla yhtenäistettiin aita Onnelantie 4:n osalta. Kellarin porttiin sisäänkäyntiä parannettiin.

Jalankulkuportti Onnelantielle. Pienennökset: detailipituusluoksesta 1:20, asemapiirroksessa 1:500 ja aidan julkisivusta Onnelantielle 1:100, rakennusarkkitehti Jouko Salonen 30.4.1982, Lahden rakennusvalvonnassa arkisto
Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Vitrii Tervonen 2018

JALANKULKUPORTIN JULKISIVU ONNELANTIELLE 1/20

leikkaus A-A

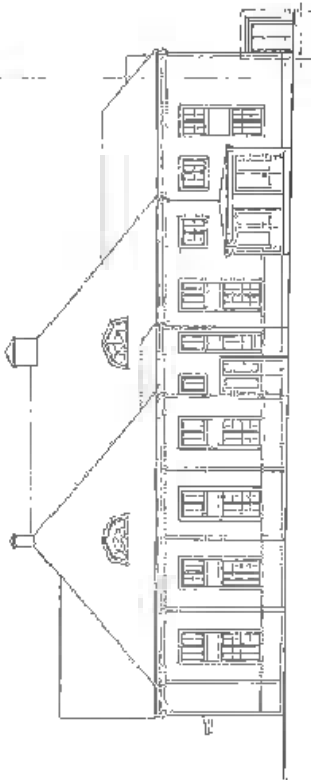

AIDAN JULKISIVU ONNELANTIELLE 1/100

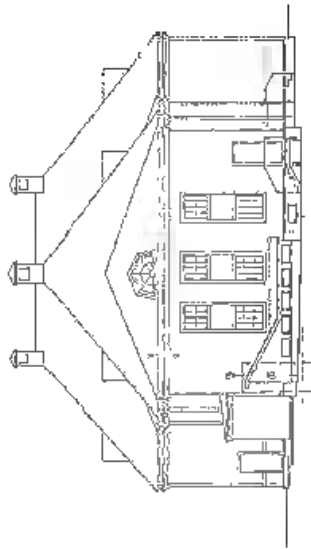
ARKKITEHTITOIMISTO VITRII TERVONEN

WANFA RUKOLSHONE - ONNELANTIE 2 - 5:00 LAITI - RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

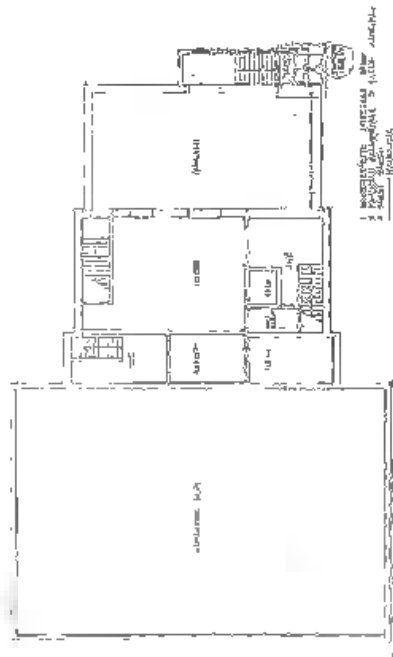

JULKISIVU ETELAAN 1/150

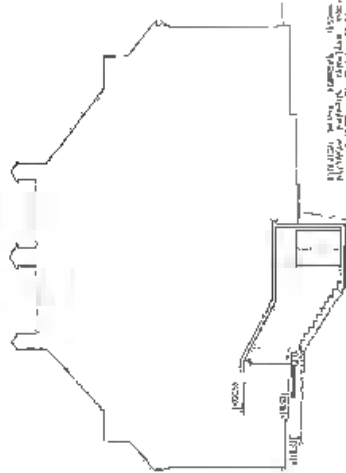
1. SÄÄL
2. KÄYTTÖ
3. KÄYTTÖ
4. KÄYTTÖ
5. KÄYTTÖ
6. KÄYTTÖ
7. KÄYTTÖ
8. KÄYTTÖ
9. KÄYTTÖ
10. KÄYTTÖ

PÄÄTY 1/150

1. OLOHUONE
2. KEITTIÖ
3. SYÖVÄHUONE
4. KYLPUHUONE
5. MAKUHUONE
6. ASTIAINPESU
7. KÄYTÄVÄ

LEIKKAUS 1/100

1. OLOHUONE
2. KEITTIÖ
3. SYÖVÄHUONE
4. KYLPUHUONE
5. MAKUHUONE
6. ASTIAINPESU
7. KÄYTÄVÄ

Pienennökset julkisivusta etelään ja itään 1:100, kellarin pohja 1:100 ja leikkaus, kellarin, portaan, kohdalla 1:100 rakennusarkkitehti Jouko Salonen 3.0.4.1982. Lahden rakennusvalvonnan arkisto

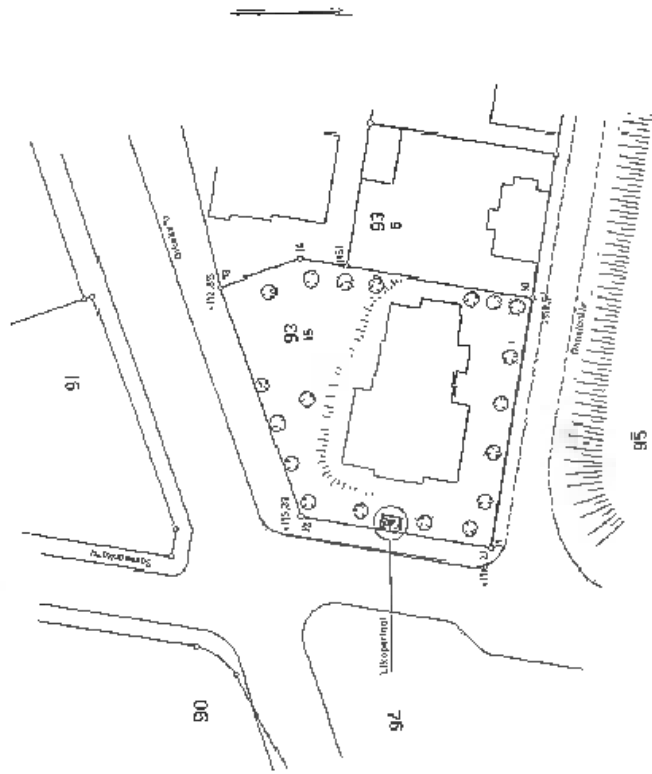
Suunnitelma sisältää myös Ommelantien, puoleisen pihan asvalloinnin kummankin kanteleisin osalla sekä muilla pihajärjestelyillä ja pinnoituksilla.

Rakennusarkkitehti Jouko Salonen laatii pihasuunnitelman 29.5.1981, lyökuva 1:100, josta on annettu vain kirjallinen selostus tähän raporttiin.

1982 SAIMAANKADUN PÄÄPORTAIDEN KORJAUS YM.

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

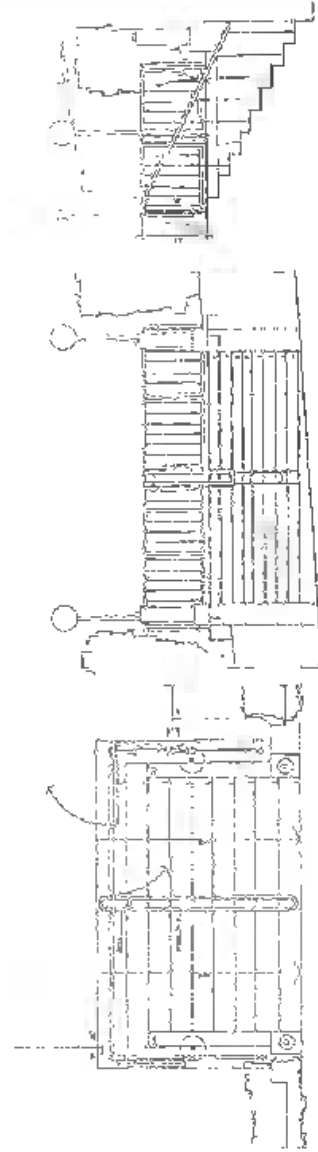

Saimaankadun pääportaan korjaus, kalteen kunnostus ja maalaus sekä valaisus toteutettiin Jouko Salosen 30.4.1982 laatimien suunnitelmien mukaan. Saman vuoden loppupuolella Raimo Airamo ja Heikki Sipponen laativat rukoushuoneen alkuvaihtelysuunnitelman, joka toteutettiin suunnitelmien mukaisena.

Portit ja sivukallat ulkoportaita: Pienemmät detaili- ja rakennuspiirroksista 1:500 rakennusarkkitehti Jouko Salonen 30.4.1982, Lahden rakennusvalvonnan arkisto

Valokuva 1990-luvun puoliväliltä kuvattuna Saimaankadulta: Kuvassa näkyy vuonna 1982 toteutettu pääportaiden laajennus ja uudet portit: Yksitysarkkisto, valokuva Esko Salonen.

1:500, 1982, 1:500, 1:500, 1:500

Korjaus 1:500

5 m Sairaalaan 1:20

1982

ARKKITEHTITOIMISTO VINNY HERVONEN

WANFA RUKOUSHUONE - ONNELANTIE 2 - 500 LAITI - RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

Isoja seuroja alleiltiin pitää vuodesta 1975 alkaen Joulujärven kirkossa ja juhannusseuroja Ristin kirkossa vuodesta 1979. Isojen seurojen ruokailu- ja jäjestettiin rukoushuoneella ja ainakin keittan 1970-luvun lopulla Loitian koulussa.

Yhdisyys-aselli vuoden 1984 keväällä työryhmän selvittämään vaihtoehtoja ahtaan ja epäkäytännölliseksi käyneen rukoushuoneen il-lakysymystä. Työryhmä työskenteli 4.4.1984-9.3.1985. Raimo Aira mon mukaan taustaselityksenä. Tehtiin laaja vertailu herätysliik-keen rukoushuoneisiin Suomessa ja ulkomailla, samalla kerättiin käytäjäitetoja ja laadittiin energiaselvitys. Lahden rukoushuoneen käynti on pääosin isoja seuroja ja pyhäkkojoukosta, vaikka suurimmat haitausilaisuudet onkin pidetty kirkossa. Isojen kokousten yhtey-dessä tilojen käyttö edellyttää ruokailun järjestämistä osallistujille. Lisäksi tulevat nuorten seurat ja myös käytön lisääntymisen arki-iltoina.

Rukoushuoneen istumapaikkojen määrä oli 950, kun kaikki tilat olivat käytössä. Ruokailutilana toimi varsinaisesti kellarikeittiön ruo-kaihuone, mutta isojen seurojen yhteydessä myös pikkusali n. 124 m² jouduttiin ottamaan ruokailijoiden käyttöön.

Lahden rukoushuoneen laajennus- ja muutostöitä selvittämään ase-tetun työryhmän raportti julkaisiin 9.3.1985, jossa esitettiin useita vaihtoehtoja mm. seuraavat:

- laajennus itäpäättyyn
- laajennus ison salin alle
- lisärakennus Olikkadun puolelle
- uudisrakennus nykyiselle tai uudelle tonlille.

Valokuva 1990-luvun puolivälisellä laajennuksen kokouksista, jotka oli seurojen aikana viikossa-ikä ylässä kahvi- ja ruokailutilana. Yksityisarkisto, valokuva Esko Salonen.

Kuvan käsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

Laajennussuunnitelmal 1:100 laatiivat rakennusarkkitehdit Jouko Salonen ja Tapani Väänänen. 20.-30.5.1984. Työryhmään kuuluivat Raimo Airamon ja rakennusarkkitehti Elisäksi Keittilämmäntialainen Eeva Jaskari ja sähkötekniikko Pekka Kumpulainen. Selvityksen avulla etsittiin linjauksia, jolla voitisiin vedetä rukoushuoneeseen ilakysymyksessä. Keskeisimpiä ongelmia oli nimenomaan suuren tilaisuuksien ruokailon järjestäminen. Nykyiset tilat olivat ahtaat ja ruokailu ja keittiö erikeroissa. Keittilön ruuanvalmistuslaitteivärätät läneet mitoituksestaan laivittavia olosuhteita mm. kylmäsäilytys ja esikäsittelyt puuttuivat lisäksi tiiskausilla oli alimitoitettu.

Tilaisuuksissa kaikilla osallistujilla ei ollut näköyhteyttä saarnatuoliin ja esim. suurissa juhlatilaisuuksissa kaikki läsnäolijat eivät mahtuneet samaan tilaan. Likiupitarajoitteisten kulkua oli osittautunut ongelmalliseksi ja myös inva-wc puuttui. Rakennuksessa ei ollut arkistolilaa ja sen nähtävissä puurakennuksena olevan palovaarallinen. Lisäksi pysäköintiä ei ole mitään tilaa. Raportissa todettiin, että 1960-luvulla toteutettu ilmanvaihtosaneeraus oli ollut toteutukseltaan epäonnistunut.

Raportin pohjalta tehtiin myös laaja kysely seurakuntalaisille 4.8.-9.9.1985. Kysely osoitti mielipiteiden jakautumisen lähes yhtä suureksi sen suhteen, kehitetäänkö vanhaa rukoushuonetta vai rakennetaanko uusi rukoushuone uudelle paikalle. Tästä syystä pidättyäydettiin toistaiseksi isoilta muutoksilta.

Tiedot perusluvat Raimo Airamolla saatuun kertomukseen ja Lahden rukoushuoneen laajennus- ja muutostarpeita selvittämään asetun työryhmän raporttiin 8.3.1985.

Valokuvat 1990-luvun puolivälisestä lähtevästä esikäsittelystä talon suuren lämmintä ja runsaaväkistä tunnelmaa. Yksityisarkisto, valokuva Esko Salonen.

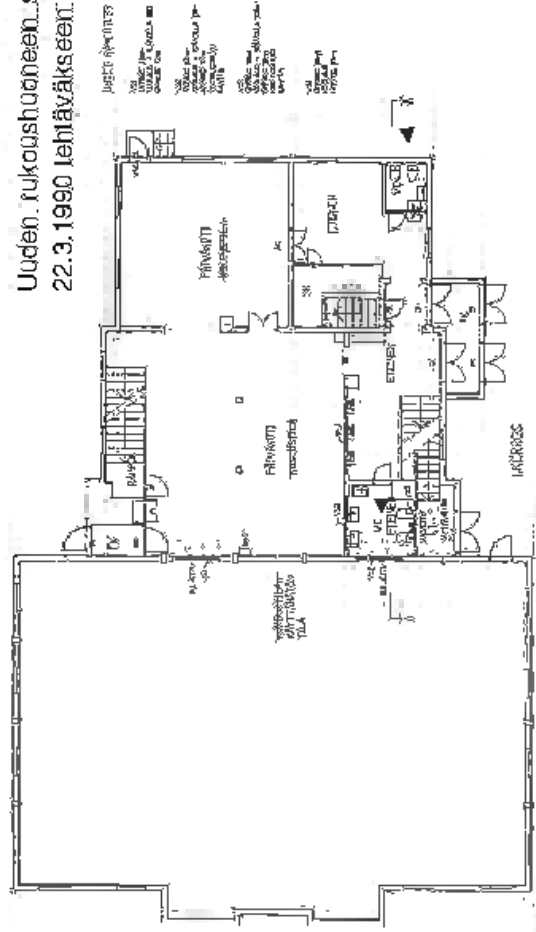
Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

Esikoulusalioloisten määrärahoi kasvanut Lahden seudulla koko 1900-luvun ajan. Autolien merkitys oli kasvanut, ja kulkotomalla autolla ympäristökunnista ja kaupungin oheisista rukoushuoneille oli perheiden keskuudessa yleistynyt. Yhdisyys esitti keväällä 1987 kaupungille mahdollisuutta lisäpysäköintiin. Onnelan tien länsiosaan ja lisäpysäköintialueella Ursan kentän päähän. Kaupunki ei suostunut yhdisyyksen laatimaan anomukseen.

Rukoushuoneelle esitettiin tonttia eri puolilla kaupunkia. Neuvottelujen jälkeen päätettiin 13.12.1987 ostaa 3,7 ha määräraha Launeella. Eteläisen sisäänluolien vanella. Kaupunki ei suostunut kaavoittamaan kyseistä tonttia rukoushuonekäyttöön vaan esitti aluevaihtoa laajoten 2.1.1988. Kaupunki ei suostunut kirkon vierestä vaihtoa hyväksyttiin 27.6.1988.

Yhdisyys tilasi suunnitelmat rakennusarkkitehti Joumi Saloselta, joihin luovostettiin tilaryhmäkaavioiden avulla toimintojen sijoituksia. Onnelantie 2 ja 4 tontille 14.2. ja 15.2.1988. Tilaryhmät ja niiden mitoitukset laadittiin selvitysten perusteella vastaamaan Lahden rukoushuone toimintojen tarpeita. Onnelantie 2-4 ja Tapparakatu 20 tonttien kesken laadittiin käyttöselitys ja vertailu 19.11.1988, jonka jälkeen tehtiin jälleen suunnittelijoiden edustelu. Tulokset saatiin maaliskuussa 1989, jolloin toteutettiin yhteisön mielipiteiden kallistuneen selvitys uuden rukoushuoneen kannalle.

Uuden rukoushuoneen suunnittelu varten perustettiin esisuunnitteluryhmä 29.5.1989. Työryhmä sai 22.3.1990 tehtäväkseen myös Onnelan tien tontin käyttömahdollisuuksien selvittämisen.

- Rakennusarkkitehti Joumi Salonen laati 30.8.1987 pituus- luisen nva-wc:n sijoituksesta 1.kerrokseen 1:50. Tässä esityksessä ei ole piirustusta vaan jalka perustuu annetun krt-jaliseen selostukseen.
- Suunnitelma: sisäist myös: toisen wc:n ja jlsämau lakkolja.
- Suunnitelma: toteutettiin vain nva-wc:n osalla.
- Oheinen piirustuspienennös on 16.7.1986 Arvi Marttilmäen laatima 1:100:n pohjapiirustus, jossa näkyy myös 1977 muutospiirustus: toteutettavia: jäsänyt ja Onnelan tien puoleiseen kulumaan kehityksen nva-wc-tila.

HAUPOKSEN TÄN VÄESTÖN KÄYTTÖN KÄYTTÖKÄÄRÖ
KÄYTTÖKÄÄRÖ
TONTIN VÄESTÖN KÄYTTÖN KÄYTTÖKÄÄRÖ

1993, 1996 TONTTIKYSYMYS JA UUDISRAKENTAMISSUUNNITELMIA

Ohnellantien vanha rukoushuone oli jo pitkään käynyt ahtaaksi, varsinkin suuren seurueen kokouksipalkkana. Vuonna 1994 Eskoiskolastadilaiselta on jo rakentamassa uutta rukoushuonetta Taparakadulle.

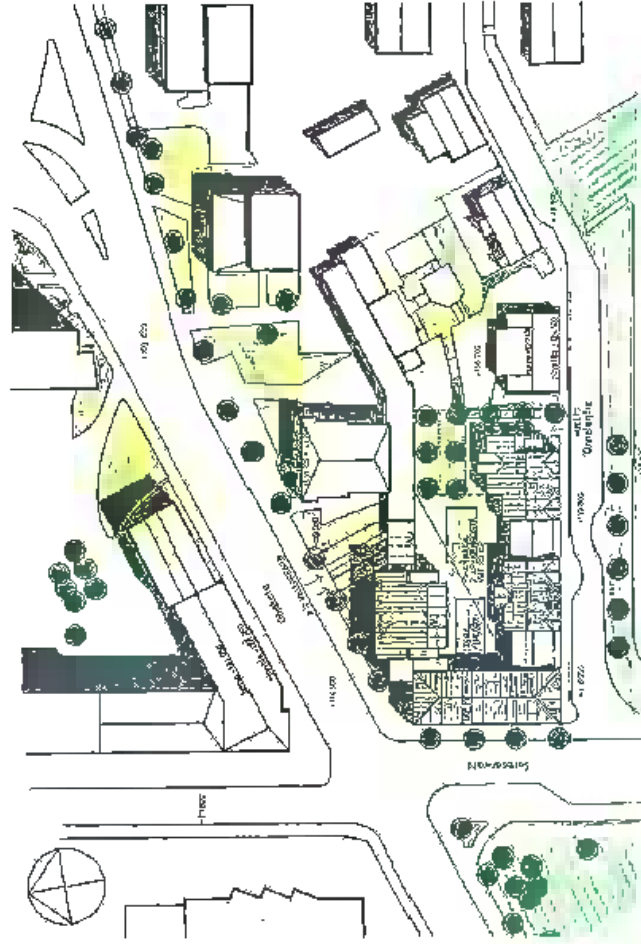
Lahden kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt 15.3.1993 asemakaavamuutoksen, joka koski osaa Paavolan kaupunginosan korttelia 93. Hämeen lääninhallitus jätti asemakaavamuutoksen vahvistamatta, koska valtuuston päätöksessä oli virheitä. Hämeen lääninhallitus esitti päätöksessään, että tontilla 15 sijaitseva rukoushuone on silloisessa Päijät-Hämeen kulttuurihistoriallisia rakennuksia koskevasa luettelossa todettu rakennushistoriallisesti arvokkaaksi. Lisäksi oikeusvaltuuskunnassa yleiskäytössä oli tontilla koskeva suojelumerkintä. Lahden kaupunginhallitus ja Eskoiskolastadilaiset valitsivat lääninhallituksen päätöksessä korkeimpaan Hallinto-oikeuteen. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 13.12.1994 Hämeen lääninhallituksen päätös jäi voimaan.

Näin ollen yhdistys ryhtyi selvittämään muulla vaihtoehtoisia tapoja rakentaa ilakysymys vanhan kirkonkirkon kohdalla.

Asemakaavamuutosta varten yhdistys tilasi viitesuunnitelmat Arkkitehtitoimisto Salmenkivi Mäkelä Havas Oy:ltä. Suunnitelmat ovat vuodelta 1993.

Vihesuunnitelma: Ohnellantie 2-4 tonttien käyttösuunnitelma sisältää 3-5 kerroksista asuinrakennusta 4.800-krsm2 sekä 2-kerroksisen autokallion. Jorma Salmenkivi 8.1.1993. Pöytäkirjassa on suunnitelman asemapiirros ja ilustraatiosia (ei mittakaavassa). Alkuperäinen mittakaava 1:1000. Yhteyshenkilö

Kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

Arkkitehtitoimisto Salmenkivi - Mäkelä - Havas Oy:n laalimal julkis-
vu- ja leikkaukskaavioit havainnollistavat 3-5-kerroksen asuinrakennus-
tamisen mahdollisuuksia. Esitelty massaliteluunnos oli laadittu
25.11.1992 päivätyn asemakaavatuomoksen pohjalta.

Kaavanimukaiset rakennusmassat sisäisivät 60-70 asuntoa Salm-
maankadun ja Oikkokadun puolelle. Olti pohjakerrokseseen ajateltu katu-
lasoon liikkeitä.

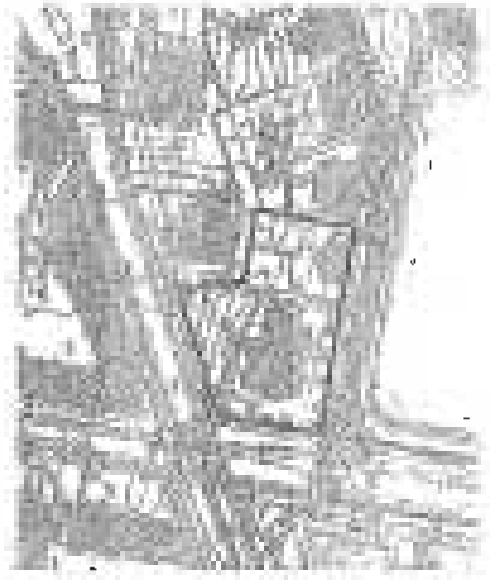
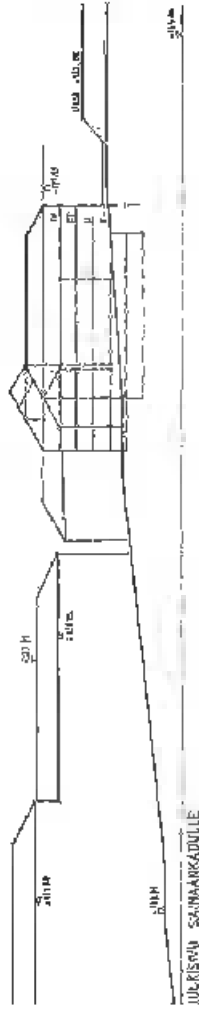
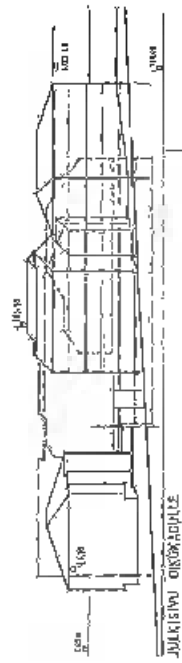
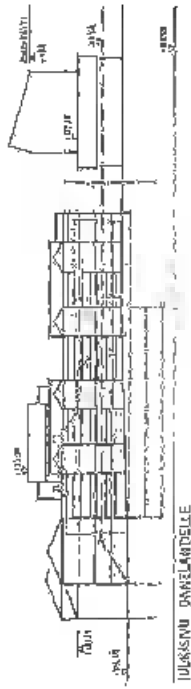
Suunnitelman selostuksessa esitettiin rukoishuoneen toimilla olevi-
en puiden, Ommelantien lammet 6 kpl ja Oikkokadun puolella olevat
lehmukset 6 kpl, siirtämistä katualueelle kaupungin kanssa sovitta-
viin paikkoihin.

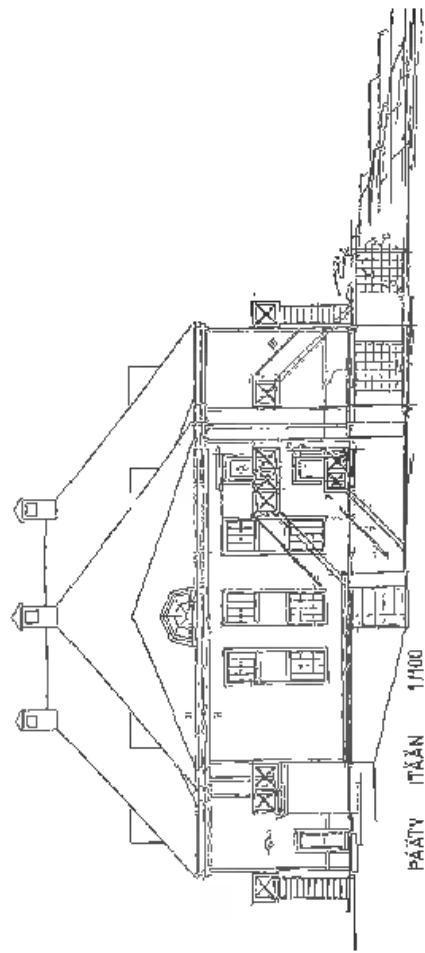
Jälkikäteen ajateltuna puiden siirto lienee ollut varsin utopistinen
ajatus ja suurtoinen hanke, kun kyseessä oli 12 köökistä puuta.

Piirustuspienennös: pitkäkaavassa: Julkisivu- ja leikkaukskaavioi 1:1000 ja pohja-
kartin pienennös: alimittakaavassa. Alkuperäisen mittakaava 1:1000.

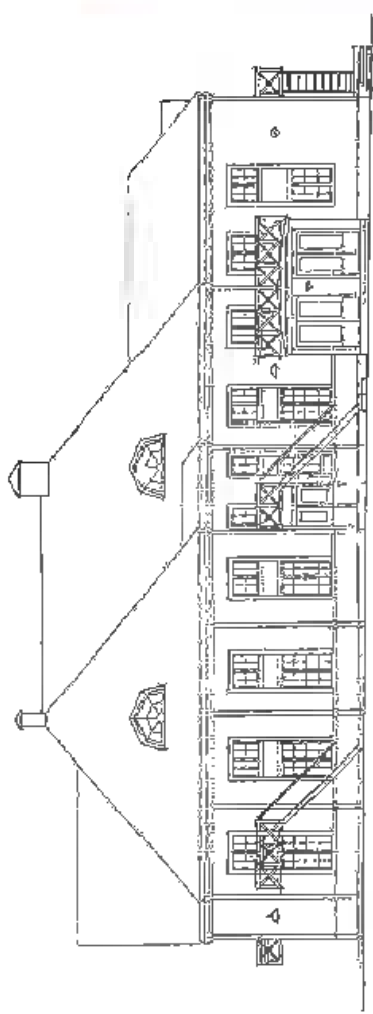
Arkkitehtitoimisto Salmenkivi - Mäkelä - Havas Oy / Jorma Salmenkivi B.1.1993. Kiin-
teistöyhtiö Ommela, Yksityisarkisto.

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2016

17.11.1998 Teppo L. Mannermaa

JULKISIVU ETELÄÄN 1/100

- 1. SEINÄ
- 2. KANGASLÄMPÖ
- 3. KATTI
- 4. KATTIKOROKKI
- 5. KATTIKOROKKI
- 6. KATTIKOROKKI
- 7. KATTIKOROKKI
- 8. KATTIKOROKKI
- 9. KATTIKOROKKI
- 10. KATTIKOROKKI

17.11.1998 Teppo L. Mannermaa

ARKKITEHTITOIMISTO VINPI HERVONEN

VANHA RUKOLSHONE - OMMELANTIE 2 - 500 LAHTI - RAKENUS HISTORIAALINEN SELVITYS

Asemakaavahankkeen karttututua Esikollesladolalais ry:n oli ryhdyttävä miettimään muita vaihtoehtoja tyhjäksi jäävälle kiinteistölehen.

Yhdistyksen tilasi alustavat...idealuonnokset vanhan rukoushuoneen käyttölaitekoituksen...muuttamiseksi...asunnoksi...helsinginläisellä arkkitehdilla Risto Linkovuorella.

Julkisivuluonnokset...osittava, kuninka...baasteellista...on sijaitaa rinnemaastoon...ja kaksikerroksiseen...julkiseen...puurakennukseen asuntoja. Tilojen leikkas käytö...ja...poistumistiemääräykset edellyttävät...yrittäviä...uloskäyntejä...rakennuksen...molemmista kerroksista. Julkisivuihin...kõhdistuvia...muutoksia arvioidaan myös rakennusjojeuljullisista näkökulmista.

Julkisivupiirustukset...jään...ja etelään 1:100. Piirustuspiirustukset ei millitakaavassa. Arkkitehtitoimisto Risto Linkovuori Oy 17.11.1998. Kinnetsöyhtiö Ommel, Yksityisar-kisto.

Valokuva Saimaankadun puolelta 1990-luvun puolivälistä Yksityisar-kisto, valokuva Esko Salonen.

Käyttörajoituksen muutos: Luonnonpölynsuojauksen toteuttaminen mahdollisuuksien mukaan rakouhuone asuinhuoneiksi.

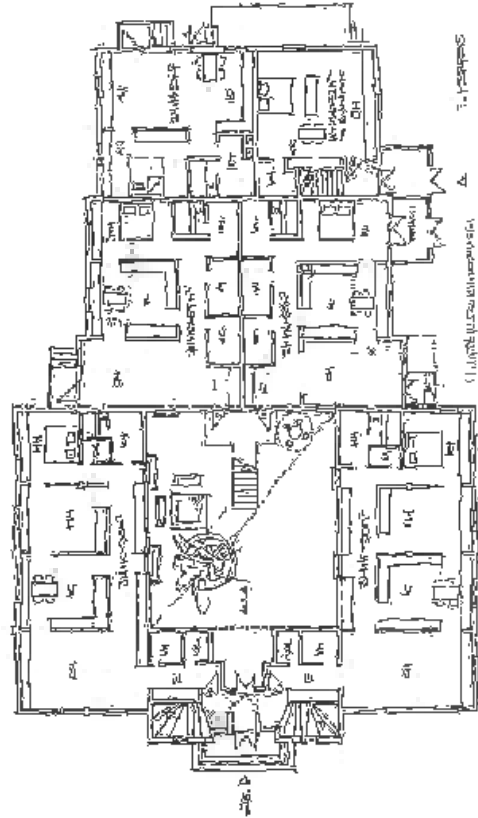
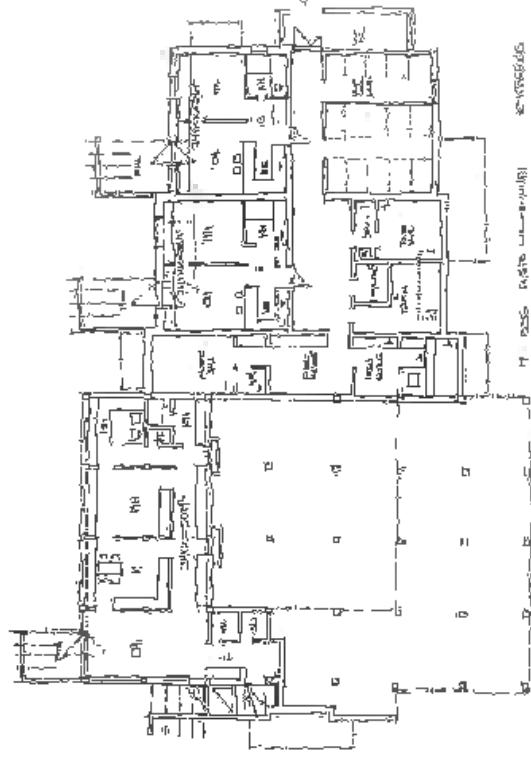
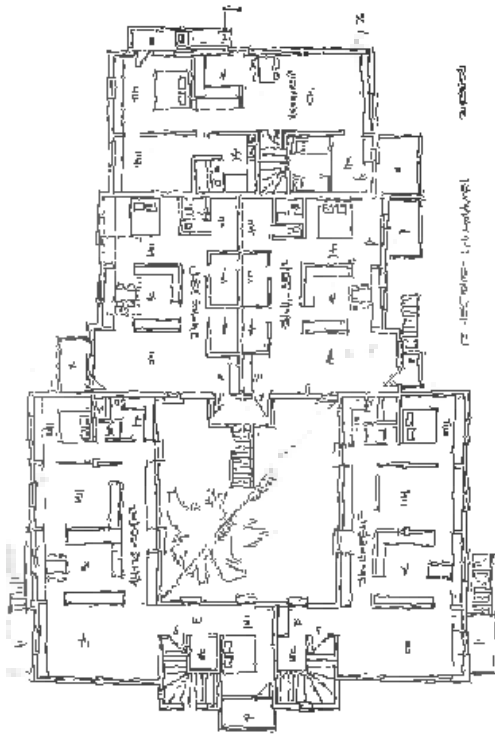
Kellarikerroksen on suunniteltu Oikokadun puolelle 3 kpl eri kokoisia asuntoja oimalla sisäänkäynnillä.

Salmakonkadun puolellessillä päästäänkäyttöön: kautea juttuaan: kaksikerroksiseen keskisäulaan, josta on sisäänkäynti: neljän asuinhuoneeseen. Rakennuksen itäpäädyssä on kaksi pienempää huonetta: Niden välipuolella on kaksi pienempää asuntoa, joista Oimelantien puolellesseä käytetään sisäpuolellesseä porrasyhteyden kautta. Toiseen päätyhuoneeseen nousuavatulkoportaat, rakennuksen itäpäädyssä.

Keskustallista nousuavatulkoportaat II kerroksen kahteen asuntoon: kahteen asuntoon käytetään päästäänkäyntiä itäpuolellesseä: nousuavatulkoportasyhteyksien kautta.

Pohjapöytäsuunnitelmaksi: kellarikerros, I. ja 2. kerros 1:100. Pöytäsuunnitelmaksi ei mitrakaavassa: Arkkitehtitoimisto: Risto Linkovuori Oy 17.1.1996. Kinteistöyhtiö Onnela, Yksityisarkisto.

Kuvaankäsitteily: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

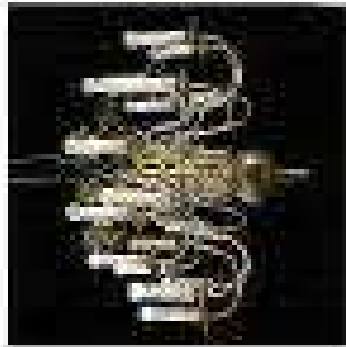

MUUTOKSET RUKOUSHUONEEN KÄYTÖN PÄÄTTYÄ

Rukoushuoneen käyttö päättyi vuonna 1996, jolloin uusi ja entistä kookkaampi rukoushuone valmistui Tapparakatun 20 tontille. Viimeiset seurat pidettiin Onnelantien rukoushuoneella helatorstaina 16.5.1996. Ensimmäiset seurat pidettiin Tapparakatun rukoushuoneella viikkokokouksena kesäkuussa 1996.

Rukoushuone jäi lyhyilleen, jolloin esikolisestadiolalaisten yhdistys etsi uutta käyttöä omistamalleen rakennukselle ja tontille. Rukoushuone oli ollut aikoinaan Oikokadun, Saimaankadun ja Onnelantien muodostamalla tontilla maiseellinen dominanitti, joka ympäristön muutoksen myötä oli jäänyt tontilla ympärivän puuston katveeseen.

Takoraulaimen risti sijoitettiin vuonna 1996 uuden rukoushuoneen porttirakennuksen päälle. Tapparakatun varteen. Risti kuitenkin kalosi hyvin pian, kun joku oli sen ilmeisesti varastanut, vaikka se oli lujasti ankkuroitu rakenteisiin. Ristitäri ei ole löytenyt.

Valokuvat alla helatorstaina 2016. Kümneisyhtiö Onnela, Yksityisarkisto.

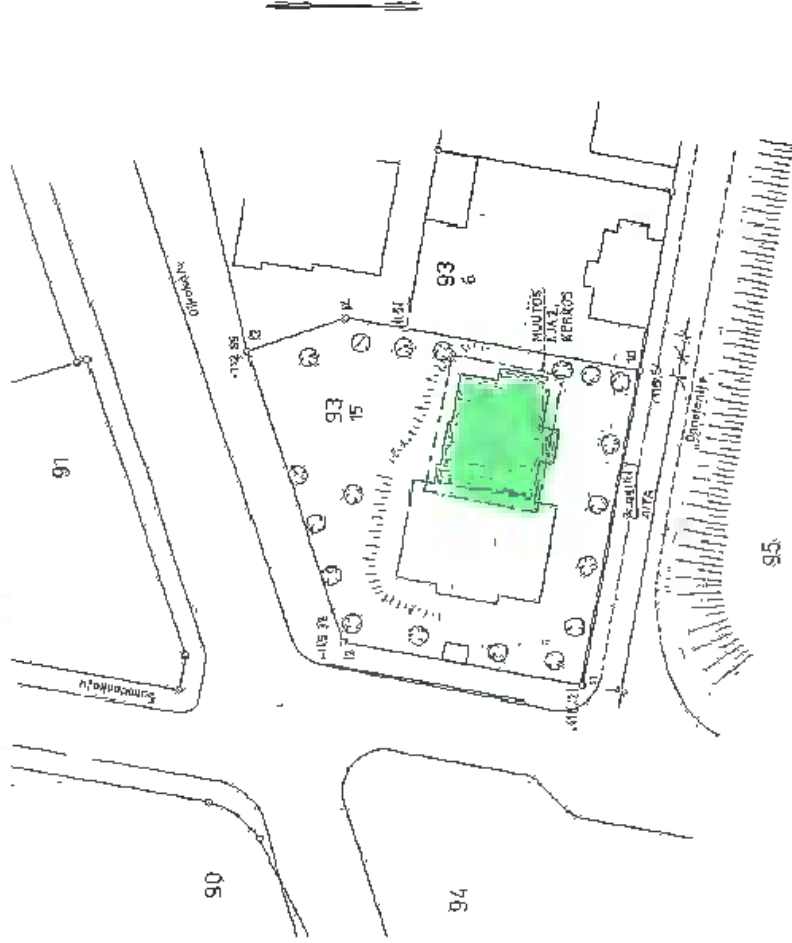
Ylhäällä valokuva Tada Oy:n valmistamasta ja Paavo Työnnellin suunnittelemaista Lahden vanhan puukirkon kattokruunusta 1940-50-luku. Vastaava saatiin vuonna 1977 Onnelantien rukoushuoneeseen. Valaisin näky vieressä, isosta seljistä oletuissa valokuvissa. Kuvajähde Bukowskis 979747.

Valokuva vasemmalla kuvattuna Tapparakatun rukoushuoneessa 2018.

Kuvankäsittely Atkkehittämisto Virpi Tervonen 2018

1996 KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS PÄIVÄKODIKSI

KORTTELI 93, TONTTI 15, Ommelantie 2

Esikoisestiadiolajiset ry:teki vuokrasopimuksen n. 600 m² suuruisesta tilasta sekä pihateesta päiväkotitoimintaa varten Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystyöryhmän kanssa ajalle 1.8.1996 - 31.7.1997. Vuokralaisella oli oikeus ottaa tilat vastaan 1.7.1996 ja suorittaa tilissa toimintaa varten tarvittavia rakennustöitä. Vuokranantaja velvoitettiin hakemaan tarvittavat luvat käyttöäiköidensä muutokseen.

Vuokranantajan velvollisuudeksi asetettiin seuraavien korjausten suorittaminen:

- Päiväkotitoimintaa varten rakennettavat lauluaidat, joiden lull olla liivit ja korkeat, vuokralaisen hyväksymän mallin mukaan,
- 2. kerroksen kokousiltaan lull asentaa sieltä välittömästi poisteturkin teitä sähköllä mmilimetrit.

Vuokralainen sai huolehtia omalla kustannuksellaan vuokranantajan hyväksymät muutostyöt. Vuokralainen sai käyttää maksutta keittiön kiinteitä koneita ja laitteita, mutta vastasi itse laitteiden toimintakunnosta. Talotekniikan toimivuudesta ja puhdistuksesta mm. jäte- ja jätehuollosta vastasi vuokralainen.

Sopimus allekirjoitettiin 19.6.1996.

Piirennös: asemapiirroskassa; jiphoonimuntosaluon rajattu; vihreällä. Alkuperäinen asemapiirros: Rukoushuone. Päiväköti t:500; Ari Martimäki 16.7.1996.

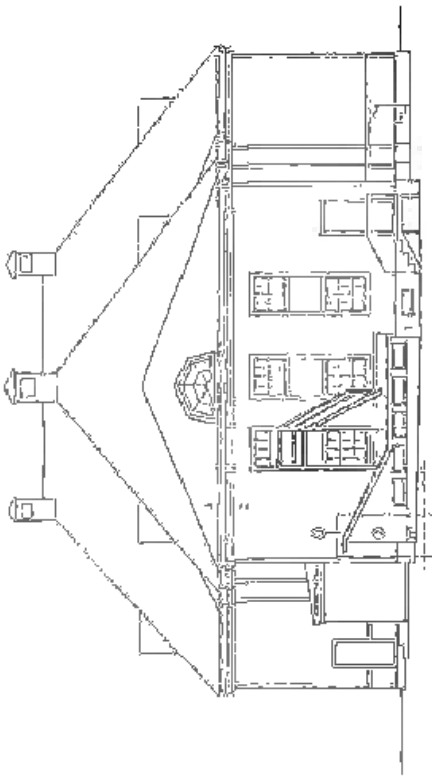
Piirustuspiirennös: (piirustusta varten) valkuperäisestä isäkköisestä muotoon tallennusta pohja piirustuksesta. Laheon rakennusviraston arkisto.

Kuvan käsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2016.

Vuokratalon esittämät muutostyöt:

- 1. kerroksen wc-tilaan käsienpesuallas ja toinen wc-istuin
- 1. kerrokseen myös toinen uusi wc-tila, varustelluna kahdella wc-istuimella
- maalatuilla kulluvyillä päällystettiin 1. kerroksen oleskelu- ja eteisliittihin tult asentaa muovimatto
- rakennuksen eteläisellä yläkertaan johtavien portaiden lattiapäällysteet oli uusittava
- kellariin johtavan sisäportaan päällysteen reunojen korjaaminen
- kuluneiden seinä- ym. pintojen paikkamaalaus.

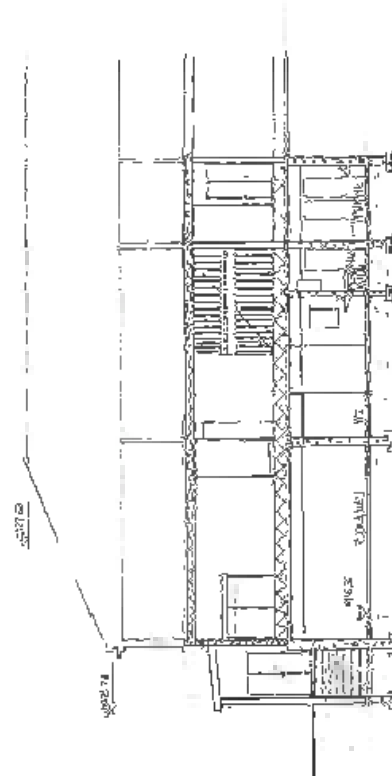
PÄÄTY ITÄÄN 1/100

Rukoushuone vuokrattiin kaupungille päiväkotikäyttöön aluksi yhden vuoden (1.8.1996–31.7.1997) sopimuksella ispa salia ja lehtikerrosia lukuun ottamatta. Vuoden aikana aikana selvitettiin rukoushuoneen soveltumista kuvataiteoppilaitoksen käyttöön. Päiväkotisopimusta jatkettiin tämän jälkeen vuodella.

Pienennökset jatkisivusta itään ja pituusleikkaus. A.A. Alkuperäiset piirustukset Rukoushuone / Päiväkotit 1:100, Ari Marttinen 16.7.1996.

Piirustuspienennös (ei mittakaavaa) alkuperäisestä: sähköiseen tuotoon talleenluista pohjapiirustuksesta: Lahden taikemusvaimonnan arkisto.

Kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016.

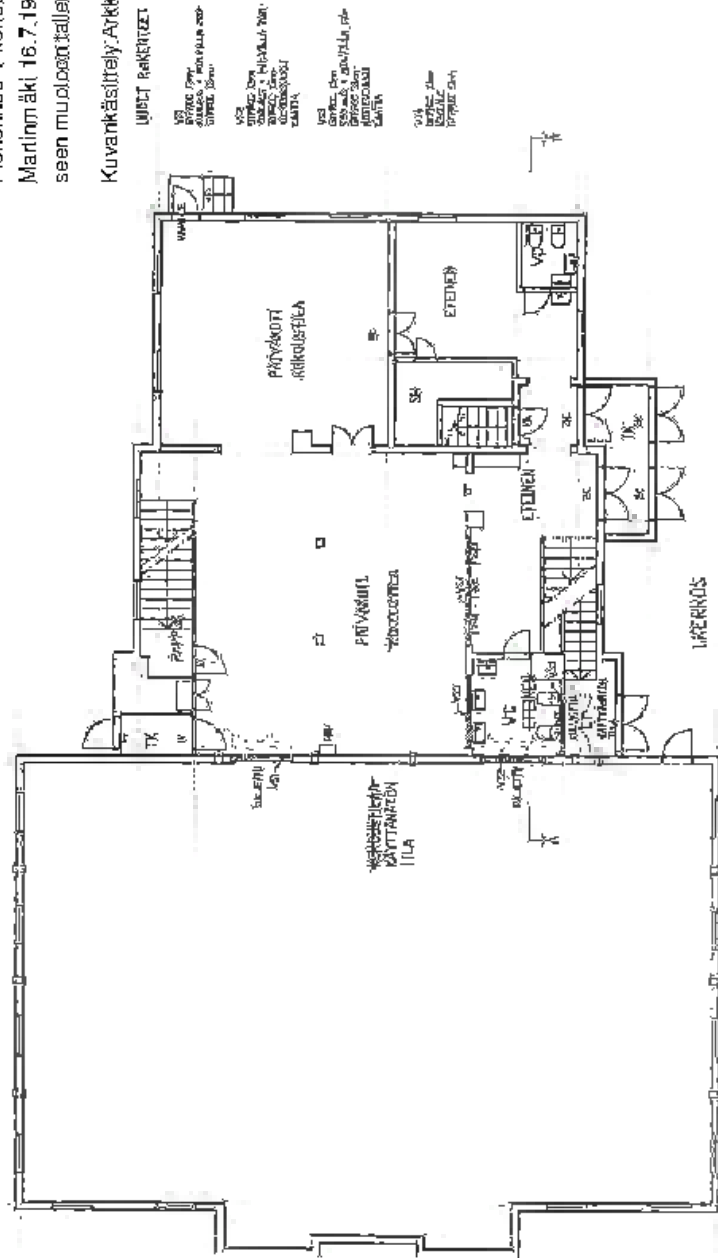
MUUTOKSET 1. KERROS

Vuokratalu tilat käsittävät vanhan rukoushuoneen lämmittely tilat - kellarin, I ja II kerros. Vuokra-alueen ulkopuolelle jää puotilämmin vanhan rukoushuoneen salitehterineen.

Inva-wc oli rakennettu esteittömän ja suuren salin johtavan käytävän paikalle jo 1997. Samalla oli suojattu salin johtavat paritotet aittarin oikealla puolella. Uudet kipsilevyrakkarakenteiset väliseinät rakennettiin vain tarvittavilla osin wc-tilaan sekä esteisen ja entisen kokous tilan väliin.

Pienennös I kerros. Alkuperäiset piluustukset. Rukoushuone. Päiväkoti 1:100, Ari Martinmäki 16.7.1996. Pilustuspienennös (elintilatkaavassa): alkuperäisestä sähköiseen muotoon tallennettuna: pohjapiirustuksia: Lahden rakennusvalvonnan arkiolo.

Kuvan käsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018.

MUUTOKSET 2. KERROS

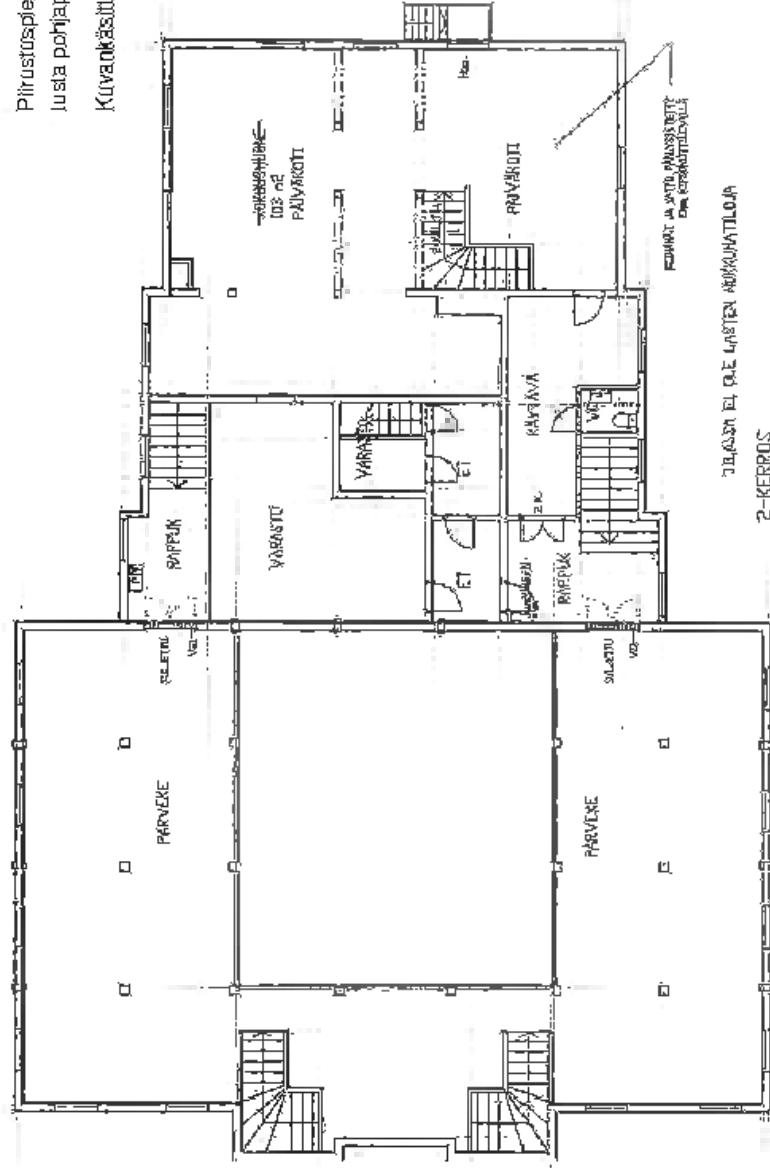
Uusi wc-tila rajattiin eteisillan ja suureen salin johlavasta käytävästä. Salin lehterälle johlaval pariovel, 2 kpl: suljettuiin. Päiväkotikäytössä olevien tilojen tilojen seinä- ja kattopinnot päällystettiin 13 mm kipsilevyillä. Muita rakenteellisia muutoksia ei II kerroksen tiloihin suoritettu.

II kerroksen tiloja ei saanut käyttää nukkumalaitina. Iläpään julkisivupintuuskessa on esitelty peistumistiepoftaati rakennuksen 2. kerroksesta.

Pienennös: II kerros. Alkuperäiset piirustukset Rakoushuone / Päiväkoti 1:100, Ari Martinmäki 16.7.1996.

Piirustuspienennös: (ei mittakaavassa): alkuperäisestä sähkökäsien tuotoon tallennusta pohjapiirustuksesta. Lahden rakennusvalvonnasta arkisto.

Kuvaokäsitteily: Arkkitehtitoimisto Vrtti, Tervenen 2016.

PERUSMUJURI

Salin osalla on 2 kpl. muuttokseen liittyviä vanhoja porttien puolesta julkistavan osalla. Perusmuurissa on toisaalta vanhoja porttien ja ikkunoita.

ALAPOHJAT

Salin kohdalla on massiivijalkapohjat.

PORTAAT

Rakennuksen sisätiloissa on useita puurakenteisia portaita, joista 2 kpl. on vanhat päätään kääntämällä. Toiset on uusittu vanhoja porttien tapaan.

KANTAVAT VALISIEINAT

Kellarissa betonit ja tiilit rakenteiset matalat puurakenteiset.

PILARIT

Kellarikerroksessa on betonia ja tiiliä massiivipilareita.

PALKIT

Kellarikerroksessa betonit ja tiilit rakenteiset ja vanhoissa kerroksissa pääosin massiivipilareita ja välisillat.

LAATAT

Kellarikerroksen ja kellarin välillä on betonirakenteinen osasto, joka on rakennettu betonia ja tiiliä.

JULKISIVUT

Rakennus on kellarikerroksessa betonirakenne, mulla on massiivipuupeitteitä. Rakennuksen seinät on vanhoja porttien ja ikkunoita.

Julkisivut on vanhoja porttien ja ikkunoita, jotka on jätetty vanhoihin tiloihin. Tilat on rakennettu n. 1986.

IKKUNAT

Ulkopuolella on kellarikerroksessa porttien ja ikkunoita.

PAIVAKODIN IKKUNAT

Kunnon ikkunat on kellarikerroksessa vanhoja porttien ja ikkunoita.

SALIN IKKUNAT

Huonekunnit on vanhoja porttien ja ikkunoita. Ikkunoissa on vanhoja porttien ja ikkunoita, alin puolella on vanhoja porttien ja ikkunoita.

ULKO-OVET

Salin puolella on vanhoja porttien ja ikkunoita, vanhoja porttien ja ikkunoita.

Talot ja porttien ja ikkunoita on vanhoja porttien ja ikkunoita.

YLÄOHJJA

Pellikattien katon ja huoneiden maalipinnoitusta, ruosteplakkuja

IV-konehuone, on rakennettu ullakon keskiosaan...

PILTIKAT

Maalattu 1980-luvun alussa, vesikaton jiri, vuosi n. 1965, umpinaiset puurakenteiset, räjäyskestävät, ovaalisäpölellä ruosteessa, laivavuorot, syökseivät alapäisiä, huonekunnosta, vesikourut ja syöksytönvet gaitvanc)luu:peitä

SISÄOVET

Puorakenteisia ja kaivoja...

SISÄFINAT

Puurakenteisia, kipsi- ja lasilevyyn taitettuja maalaattuja.

KATTOPINNAT

Saissa on kuitulevyä ja vällätsätsänsä maalaattuja paneelilattiat, muissa tiloissa kuitulevyä ja lattiat puupaneel
kellarikerroksessa maalaattuja betoni...

KOROKELATTIAT

Painien lattiat ovat portaittomasti liuskatortuja, alkupeittäjä

KAITEET

Puurakenteisia,

PORTAAT

portaat puurakenteiset, kirkkosalmi portaat neulehuopamatto

TULISIJAT

Ei tulisijajärjellä savuhormit ja IV-konevat ovat: leräpeltsiä

LATTIAT

Saissa on lakattu: paneelilattiat, muut lattiat muovipolttiset, levytyt lattiat: kellaikeroksessa muovi lattiat: kellaikeroksessa kuitulevyä ja lattiat, wc-tiloissa muovimatto:

KALUSTEET, LAIITEET

Päiväkodin ikkunoissa, yläkerran huoneissa, tiloissa on: laulujen: kappeloita, toimintamat, päiväkeuhkokuusit, kellaikero: rakennettu kylmähuone 1980-luvun alussa, kellaikero: valon säätö: kellaikero: suuralousit: 3 kippukellia: paistopannu: asiantuntijakone, lyöpäydät, huoksalissa yläkaapit.

MUUT HAVAINNOT

Asbestin vaikkotutkimus: ikkunaluukkujen alapuolelta radonmittauksista ja isäntien raporttien radonmittauksista selvitettiin läsnäoloa.

LVI- JA SAHKOTEKNIIKKA

Rakennuksessa on: kaukolämpö; j jonka lämmönvaihto sijaitsee yhtiönsien toimistojen kellarissa. Öljylämmitys on asennettu 1980.

Kellariössä on vesiputkiverkko, sähkölaitteet, lämmitys, lämmitys ja viemäri. Sähkö ja lämmitys on asennettu 1980-luvulla.

Vesijohtoverkko on asennettu 1980-luvulla ja viemäri on asennettu 1980-luvulla. Vesijohtoverkko on asennettu 1980-luvulla ja viemäri on asennettu 1980-luvulla. Viemäri on asennettu 1980-luvulla ja viemäri on asennettu 1980-luvulla.

Salla ja välisalla: varten on asennettu: keraamiset, säätölaiteet, on asennettu: 1980-luvulla, päällystetty: 1980-luvulla.

Kellari on vuokrattu: vuokratuista ja sisätiloista: kellarissa on asennettu: 1980-luvulla, säätölaiteet, on asennettu: 1980-luvulla, päällystetty: 1980-luvulla.

Rakennuksessa on: lämmitys: josta on asennettu: 1980-luvulla, säätölaiteet, on asennettu: 1980-luvulla, päällystetty: 1980-luvulla.

PALOTURVALLISUUS

Rakennus on varustettu: paloturvallisuutta: josta on asennettu: 1980-luvulla, säätölaiteet, on asennettu: 1980-luvulla, päällystetty: 1980-luvulla.

1998 MUUTOS

KORTTELI 93, TONTTI 15, Ommelantie 2

KARTTA 1:500 Rakennusluvasta nro 123/1998 E	Kokouksen Pöytäkirja (4)	Toukokuu 98	Tontti 15
	Lahden kaupunki		

YHTEISTEN PÄÄPÄÄTÖSMAKSUJEN LAJITTELU JA KYLIETÄÄ
SÄÄNTÖKIRJAN 26 LUVUSSA OLEVAN 10 LUVUN
VALTIOSELÄIN
22.9.1998

YRJISEN RAKENNUKSEN TONTTI

YRJISEN RAKENNUKSEN TONTTI
Rakennusvalvottava alueella
Rakennusvalvottavan alueen 26 luvun 10 luvun mukaisesti

Lahden kaupunki jatkoi vuokratapinusta vuoden 1997 heinäkuun lopussa päättäneen vuokratapinuksen jälkeensä. Rukoushuonekin- teistö kokonaisuudessaan ja osia Ommelantie 4:n pihaista vuokratil- lina 1.8.1998 toisilainaksi voimassa olevalla sopimuksella. Päiväkoito- minla laajeni rukoushuoneeseen salin ja sen lehtien kerroksen tiloihin.

Rukoushuoneeseen käyttötarkoituksenmuutos: päiväkodiksi; vaikutti merkittävästi rakennuksen sisäilman laatuun. Suureen salin avautuvat, lehtien alapuoliset tilat muutettiin päiväkodin pien- ryhmä- ryhmiä ja nukkumahuoneiksi erottamalla tilat kintolla väl- seinillä ja ovilla, suuresta salista. Avaimesta korkeasta ja valaisasta tilasta muokattiin ahdas ja hämärä. Ainoastaan 2. kerroksen lehte- reiden matalista ikkunnista tulvi jonkin verran valoa keskusillaan.

Muutos oli pelkäästään käytännöllinen ja uuden käyttötarkoituksen mukainen rakkautta, joka sytytti ilan alkuperäisen luonnon ja johi rukoushuoneiden toiminnan ominalispiirteiden hävittämiseen. Myös salin lan harmaansininen värimaailma muuttui väriseen ja keltaisen sävyi- hin.

Asemapiirros 1:500. Ommelantien päiväkodin. Pienennös alkuperäisestä asemapiirrokses- sia 1:500 Jouko Mattila 10.6.1998. Lahden tekninen väraosto. Lahden rakennusval- vonnan arkisto.

ARKKITEHTITOIMISTO VIKARI & VIKARI

VAIKKA RUKOUSHUONE - OMMELANTIE 2 - 500. LAETI - RAKENNUKSESTOSELÄIN SELVITYS

RUKOUSHUONEEN JULKISIVUMUUTOKSET 1998

Rakennuksen II kerroksen illoja käytettiin päiväkodin illoina, joihin oli huolehdittava riittävästä poistumisteistä, sisäänkäynnin turvallisuudesta ja paloturvallisuudesta.

Rakennuksen läpäädyn II kerroksen illoista ulosjohdavat poistumis-ileporiivat ja katteet uusittiin.

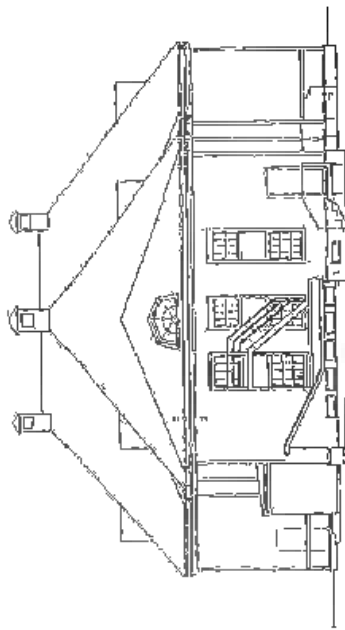
Julkisivumuutokset olivat kuitenkin tässä vaiheessa vähäisiä. Eteläisen sivustäänkäynnin oven yläpuolelle asennettiin uusi pelikatos.

Onnelantien päiväkodit. Pienennökset: alkuperäistä julkisivupinttasuhteista itään ja etelään 1:100 Jouko Mätilä 10.6.1998. Lahden tekninen väraato. Lahden rakennusvalvonnan arkisto

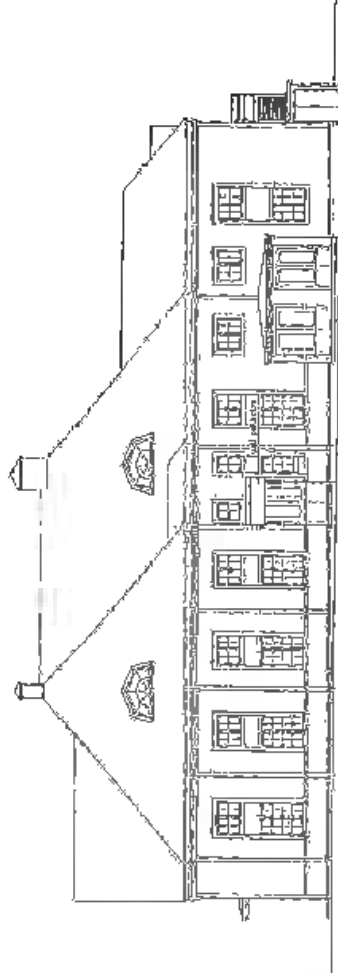
Valokuva 1990-luvun puoliväliltä: kuvattuna Onnelantie 4:n pihalla ja Onnelantien puolella. Yksityisarkisto: valokuva Esko Salonen.

Valokuvissa näkyy jo aiemmin 1981 kalettu ruokakalaa johtava ulkoportas sekä 1975 toteutettu uustasuvsaankäyntikuvusi.

Kuvankäsittely Avkkrehtötoimisto Vtppi Tervonen 2016

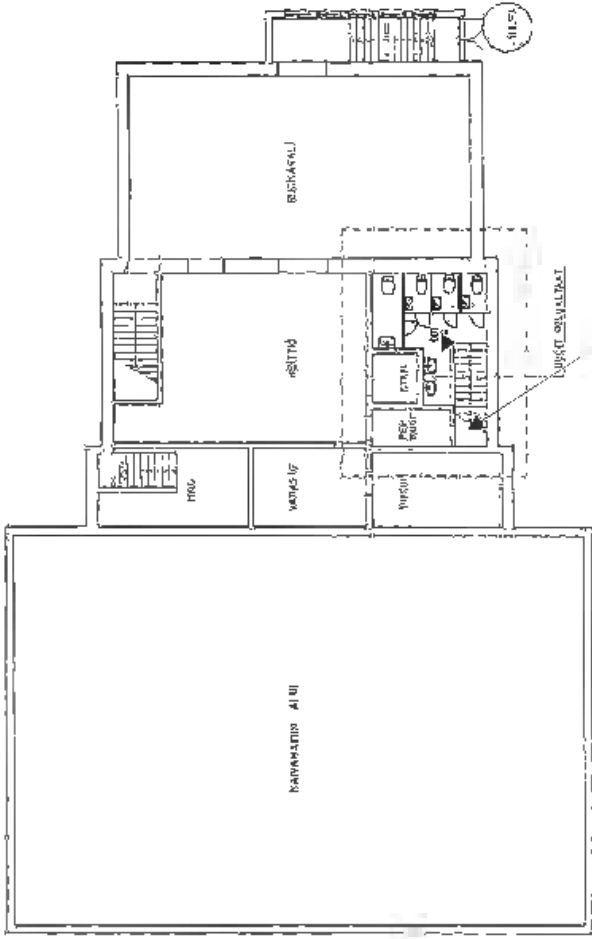
PÄÄTY ITÄÄN 1/100

JULKISIVU ETELÄÄN 1/100

100
100
100

KELLARIKERROKSEN MUUTOKSIA

Kellarikerrokseen oli rakennettu uudet wc-tilat vuonna 1990 suoritettujen korjaustöiden yhteydessä.

Kellarikerroksen naisten wc-tiloihin lisäiltiin kaksi uutta pesuallasta. Muut tilat säilyivät aiemmassa käyttötarkoituksessa, kuten kellarikerroksen ruokasali, keittiö, vanha miesten wc, henkilökunnan sosiaalitalat.

Enisen naisten wc-tilan wc-jakoseinät oli uusittu jo aiemmin 1996 päiväkotikäyttöön sopiviksi.

Ajallinen kerroksuus näkyy käytävissä materiaaleissa. Käytävien koulun muutos vaikuttaa sisätilojen ilmeeseen.

Onnelantien päiväkotit: Pienemmissä alkuperäisiä kellarikerroksen pohjapilustuksessa. 1:100 Jouko Maitila 10.6.1998 Lahden tekninen virasto, Lahden rakennusvalvonnan arkisto

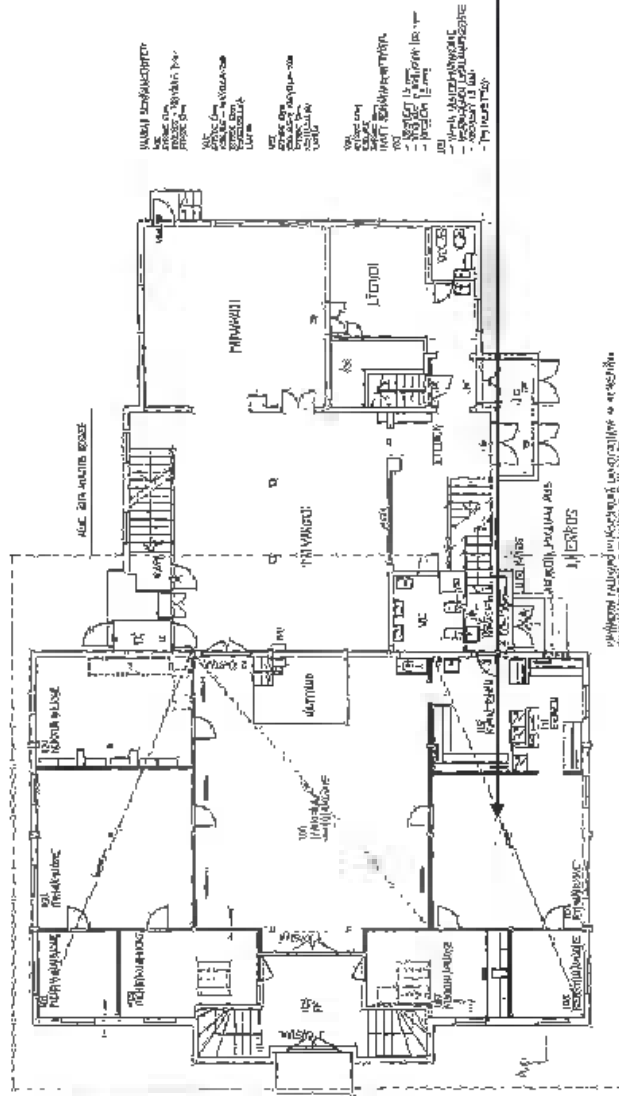
Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen

ENSIMMÄISEN KERROKSEN MUUTOKSET 1998

Muutokset kohdistuivat ensisijaisesti lässä vaiheessa käyttöön otettuihin tiloihin eli isoon saliin:

- lehtereiden alapuolisista osista erotettiin ääneneristetyillä kipsilevyväliseinillä 2 nukkumahuonetta, 2 ryhmähuonetta ja 4 pie nyhmähuonetta
- lisäksi elejästävälle rakennettiin 2 kuraateistia ja eteinen
- suuresta salista tehtiin leikkittila, johon rakennettiin matala näytelmäkoroke
- salin entiseen pieneen saliin johtava pariovi avattiin
- salin kaakkoisnurkassa oleva, kapea ulko-ovi rakennettiin umpeen
- rakennus varustettiin pikapaloposteilla.

Yllä olevat muutokset toteutettiin 1998. Kuvassa on nähtävissä vanha tila ja uudet muutokset.

TIIMI ON VASTAANVAINNUT MUUTOKSILLA TUOMARITOLLA

Onnelan tilan päivitykset: Tilan muutos alkuperäisestä 1 kerroksen pohjapiirustuksesta, L.O.P., Jouko Mattila 10.8.1998. Lahden tekninen virasto, Lahden rakennusvalvonnan arkkitesti

LVI-muutokset on tehty: piirustuksena... Suuren tilan pilkkominen pienemmiksi sivuolosuhteiksi on edellyttänyt iljmanvaihdon lisäämistä ja jehostamistaitoja; osaltaan on lisätty rakenteiden läpi kulkeutuvia epäpuhtauksia ja mahoilijista sisäilmaongelmia.

Valokuva ja kuvaankäsitely Aukkojenkäsittely Virpi Tervonen

TOISEN KERROKSEN MUUTOKSET 1998

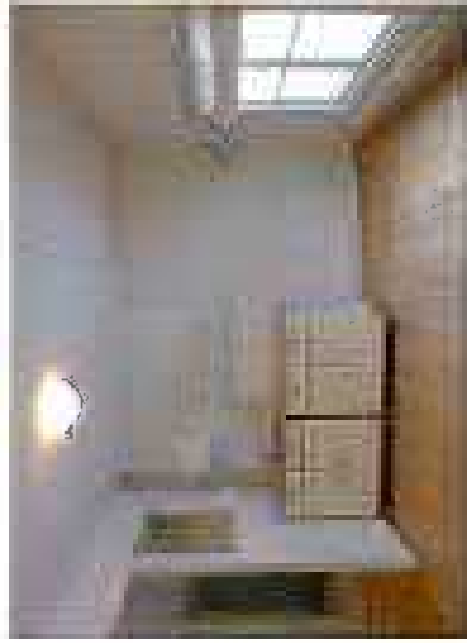
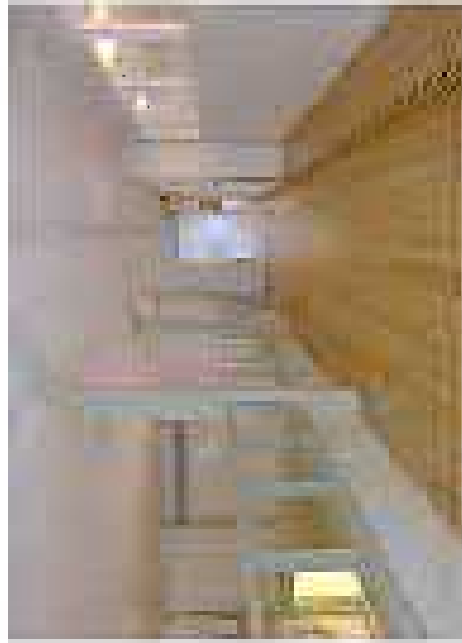
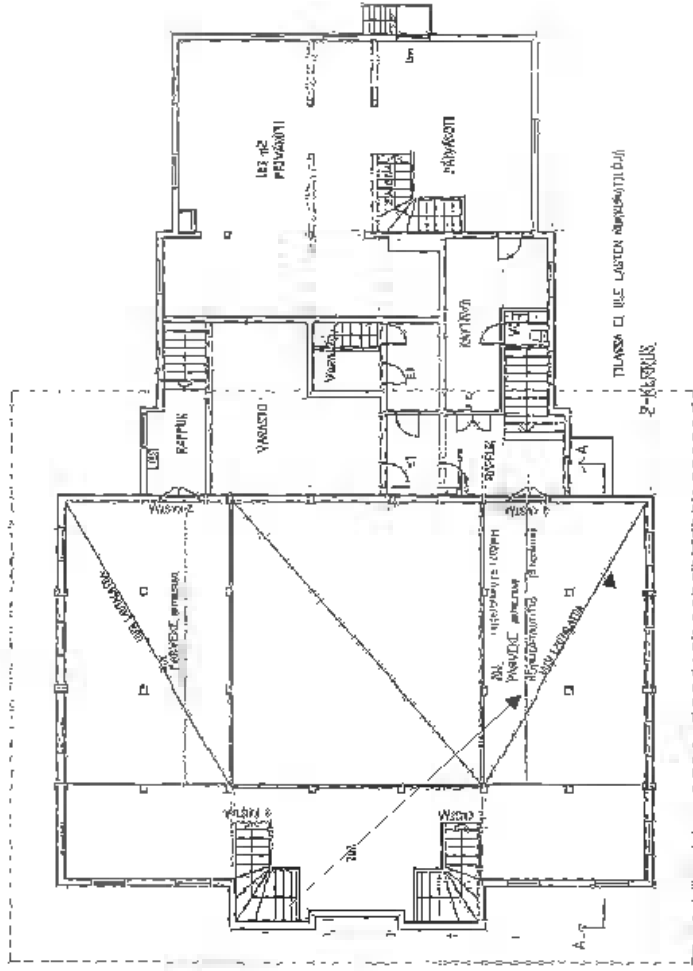
Muutokset kohdattiin päiväkotikäyttöön laajentuneisiin lehterilaitoihin:

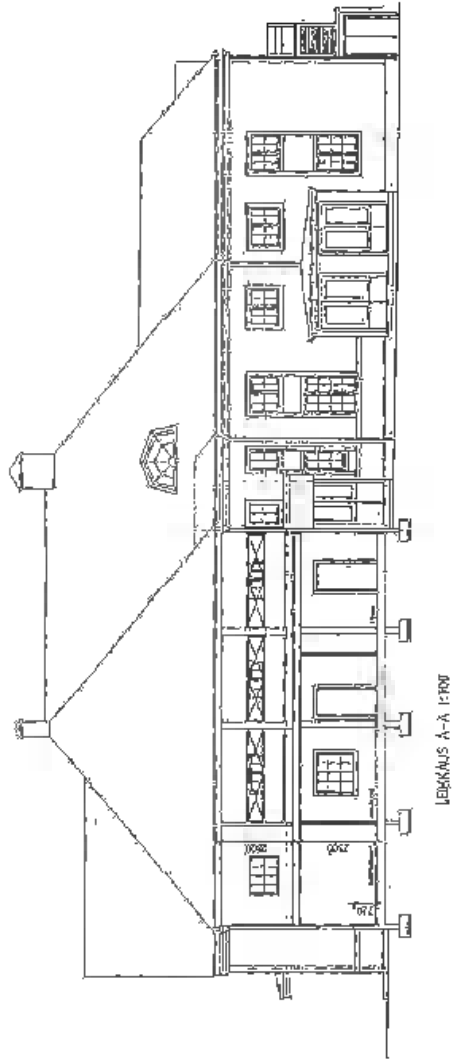
- lehtereiden kaitteisiin lehtien puolemistä estävät korotukset
- lehtereiden vinoit lattiat oikaistiin osittain rakentamalla vanhan lattian päälle vaakasuora lautaperimäntö, vino lattiat säilytettiin vanhan pääsisäänkäynnin ympäröivillä lehterillä
- lehterille asennettiin henkilörajat ja parvekkeiden käyttöä oli suunniteltu näyttelytilaksi
- rakennuksen itäpään II kerroksen II-tal säilyvätilat säilytettiin käytössä päiväkodin illoina, joita ei saanut paloturvallisuuden vuoksi käyttää mukunailoina.

Onnelantien päiväkotii: Pienenöde alkuperäisestä II kerroksen pohjapiirustuksesta 1:100, Jouko Matilla 10.6.1998. Lahden Jekkojen västio: Labotien rakennusvalvoman arkisto

Valokuvat Onnelantien puoleiselta lehteriltä, jossa tila jaettiin kevyellä väliseinällä ja lattia suoristettiin. Tilaa varustettiin kaapistolla ja pesuallalla.

Valokuvat ja kuvankäsittely työkalut toimisto Virpi Tervonen

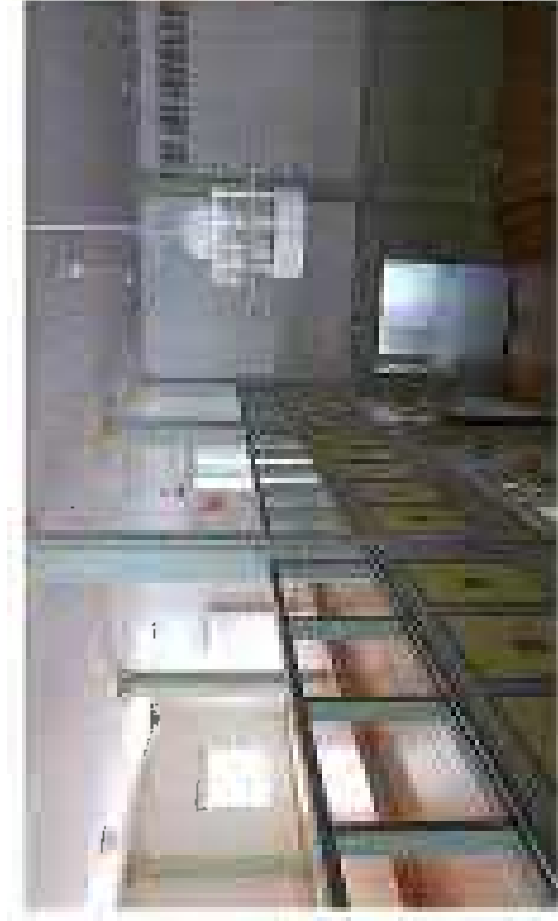

Valokuvat vuodelta 1998 lehtikerroksen muutosista, vuonna 2016, kun päiväkotitoiminta laajeni sisäisiin puolelleen osaan. Lehterin viinokätilät otettiin käyttöön lehterin lakatorista mäntylehden saalin välytyksiin; rakennusmuutosten suunnittelu ja valkaisu; säilytysvälikäsitteen; sisäisten viirreiden; ja vaaleankehäiseen vädiin maalauksen; tilan valaistus; modernisointiin. Valokuvat Oikkasien puolelta; lehterillä.

Onnelan tien päivätöitä. Pienennösalkuperäisestä leikkaukseen s- luksesta A-A 1:100, Jouko Mailla 10.6.1998 Lahden tekninen virasto, Lahden rakennusviraston arkkitesti.

II kerroksen pohja (teollinen sivu); Pienennös, alkuperäisiä II kerroksen; ipohjapöytäruokasesta; muutos 1:100, Jouko Mailla 10.6.1998 Lahden tekninen virasto; Lahden rakennusviraston arkkitesti.

Valokuvat ja kuvankäsittely; Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2016

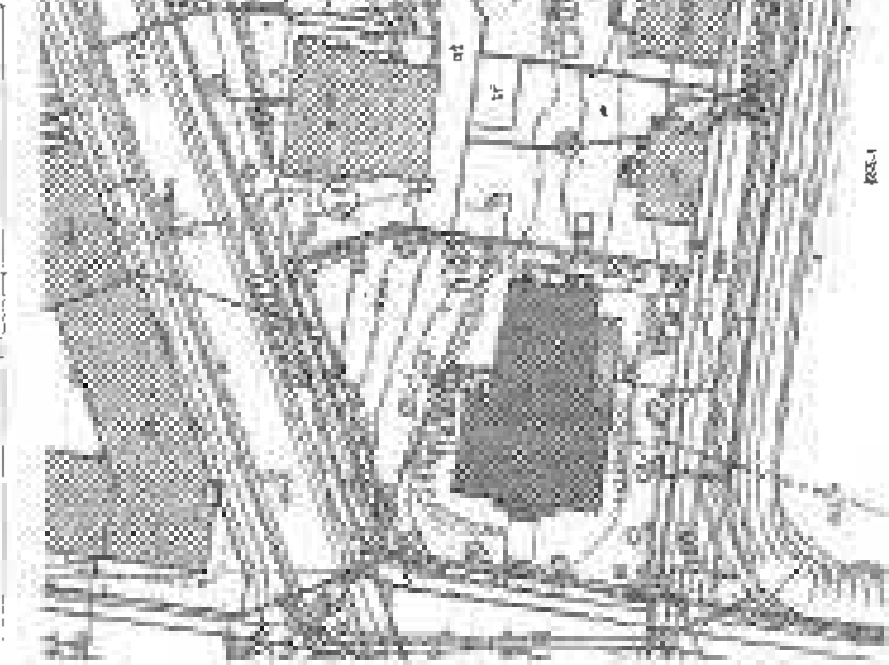

2004–2005 SISÄÄNKÄYNNIN LAAJENNUS, IKKUNOIDEN UUSIMINEN

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

AIKIKÄYNNIN

AIKIKÄYNNIN	RAJATUN ALUEEN KÄYNNIN	RAJATUN ALUEEN KÄYNNIN	RAJATUN ALUEEN KÄYNNIN
1:500	1:500	1:500	1:500

VUONNEN 2004 UUSIUTUS, KORTTELI 93, TONTTI 15, ONNELANTIE 2
 KORTTELI 93, TONTTI 15

YLEISEN RAKENNUKSEN TUNTI

Vuonna 2004 uusittiin osa rukkoshuoneen 1. kerroksen ikkunoista 3-lasiksi ja sisään aukeaviksi. Seuraavana vuonna 2005 rakennettiin eteläpuolelle uusi kuraaleinen. Samalla purettiin vuonna 1977 rakennettu eteläpuolelta puurakenteinen sisäänkäyntikäytävä.

Uusi kuraaleinen rakennettiin maanvaraisen betonilaatan varaan. Kantavat pysty- ja vaakarakenteet ovat puuta, julkisivut peittomaa lattua vaaka-suuntaista pohjilattua. Uudisosan väritys noudatti ympäristöviivien rakennusosien viihettävän harmaata värystä.

Valokuva uudesta kuraaleisesta / kuisista Onnelantien puoleisella pihalla alueella kuvattuna.

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervosen 2018

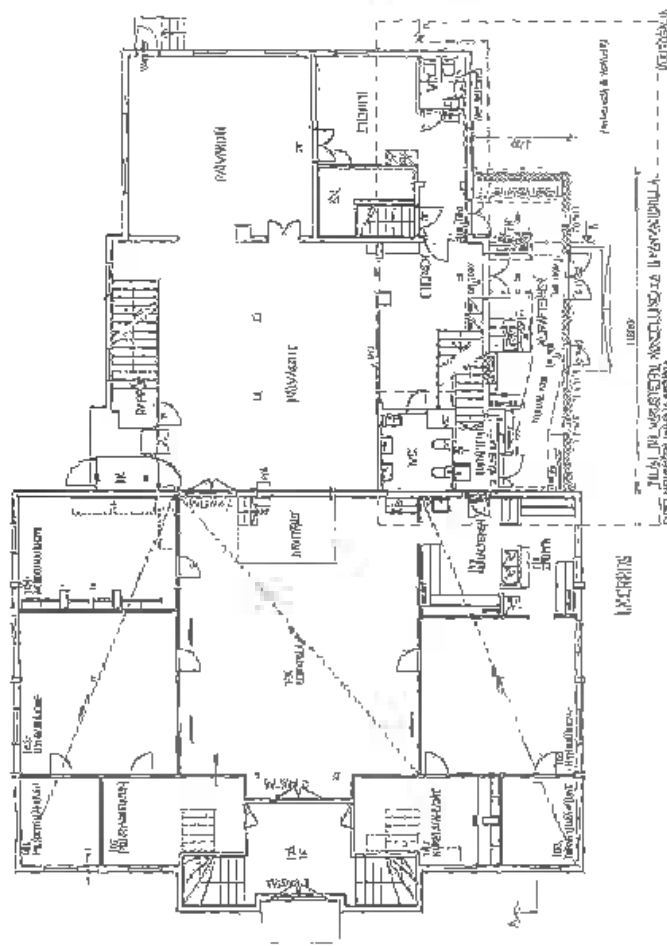

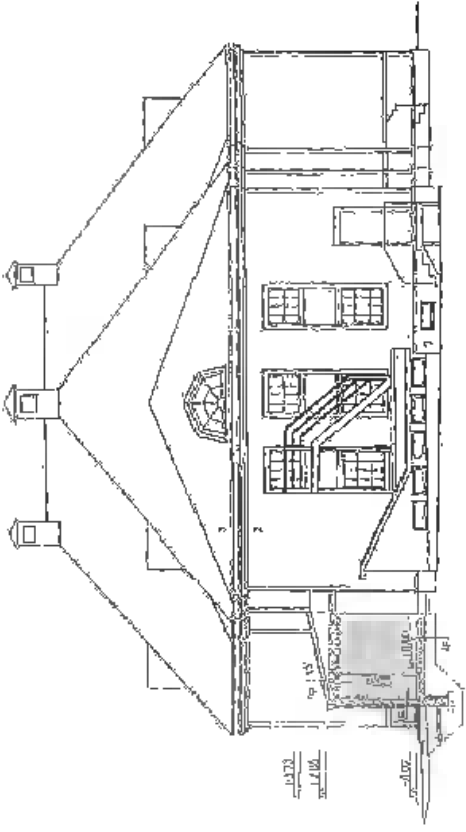
Vuonna 2004 päiväkohtitoiminnan jatkuessa uusittiin rukoushuoneen I kerroksen: Onnelantien puoleinen sisäänkäynti; vanha vuonna 1977 rakennettu tuulikaappi (koko 9 m²) purettiin ja tilalle suunniteltiin 36 m² suuruinen, lämmönerezteily ja rautakarakeiteinen kurateiteinen. Kurateiteisen julkisivujäsentely ja materiaalit noudattavat pääosin vanhan rukoushuoneen alkuperäistä tyylitä, mitoitusta ja lyyppeä. Julkisivuväritys poikkeaa sävyiltään vanhasta ja tilukan jo kauhuneesta julkisivusta. Ikkunat lehtiin sisäänrukeaviksi. Ikkkunoiden puutejako pyritti noudattamaan 1956 rakennetun laajennuksen 6-ruuluisia ikkunalyyppeitä. Ulko-ovel ovat lasiaukollisia ja 6-ruuluisia sekä alaosaa pystysuudoiteltu. Väri on sinertävän harmaa.

Valokuva Onnelantien puoleisesta puolesta kurateiteisesta i kuislistista.

Onnelantien päiväkotii: Pienennösalkuperäisistä pohjapiirustuksesta sisäarkkitehtuurin muotoos: ja laajennuspiirustus 1:100. Insinööritoimisto: Tertio Koponen, 2.7.2004. Lahden rakennusvalvoman arkisto

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2018

- LUONNOSKUVAT**
- LUONNOSKUVAT
 - LUONNOSKUVAT
 - LUONNOSKUVAT
 - LUONNOSKUVAT
 - LUONNOSKUVAT
 - LUONNOSKUVAT

- TOISEN KÄSIVÄN**
- TOISEN KÄSIVÄN
 - TOISEN KÄSIVÄN
 - TOISEN KÄSIVÄN
 - TOISEN KÄSIVÄN
 - TOISEN KÄSIVÄN
 - TOISEN KÄSIVÄN

- ALUEEN**
- ALUEEN
 - ALUEEN
 - ALUEEN
 - ALUEEN
 - ALUEEN
 - ALUEEN

Valokuva Onnelan tien puoleisen korttelin sisäisiä pesu-
paikkoineen. Tekniset asennukset kuten ilmastointijärjestel-
mään liittyvät kanavat on asennettu pinta-asennuksena. Kana-
vien piilottaminen rakenteisiin on valkeaa ilman kokonaisvaltais-
ia suunnitelmia.

Onnelan tien pätkä on pienoisrakenteesta leikkauksil-
lusesta sisäänkäyntikutsun tuotos ja laajennuspiirustus
1:100 Insinööri Toivo Koponen, 2.7.2004. Lahden ra-
kennusvalvonnasta arkisto

Valokuva ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen
2018

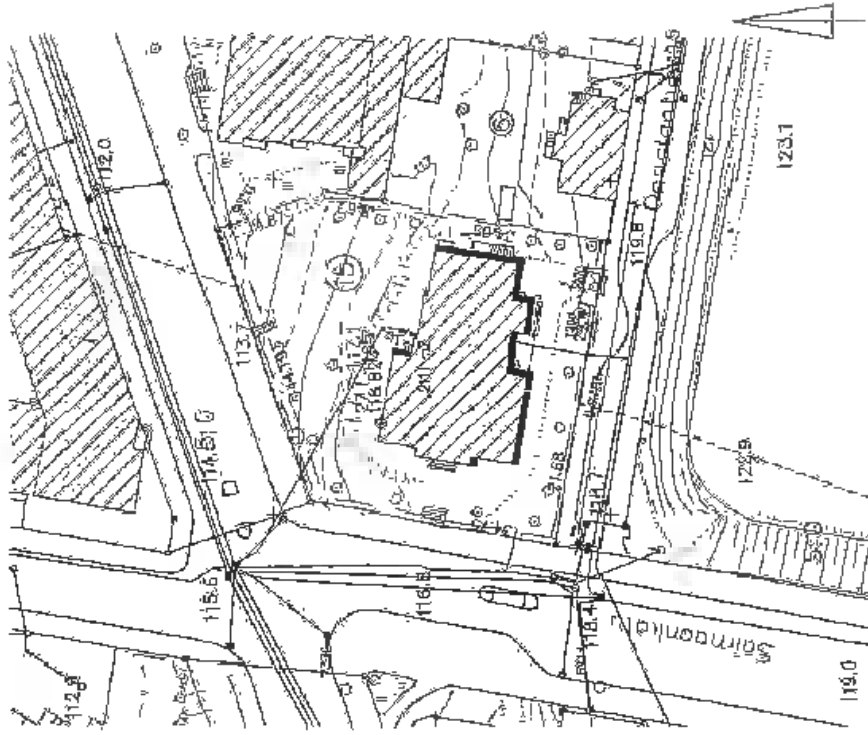

ARKKITEHTITOIMISTO VIRPI TERONEN

WANHA RUKUSHOLME - ONNELANTIE 2 - 5.00 LAITTI - RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

2005 UUSI AITA

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

Onnelantien puoleinen teräsaita. Pienemmissä alkojen välisistä pöytäsuksista. Aitapiirustus, asemapiirros 1:500. Arkkitehtitoimisto: Satu Päivärinne 1.7.2007 Lahden rakennusvalvonnan arkisto.

Metalilaita on rakennettu onnelan puoleiselle rajalle. Saimaankadun risteyksessä alita liittyy Saimaankadon betonirakenteeseen tukimuuriin.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2016

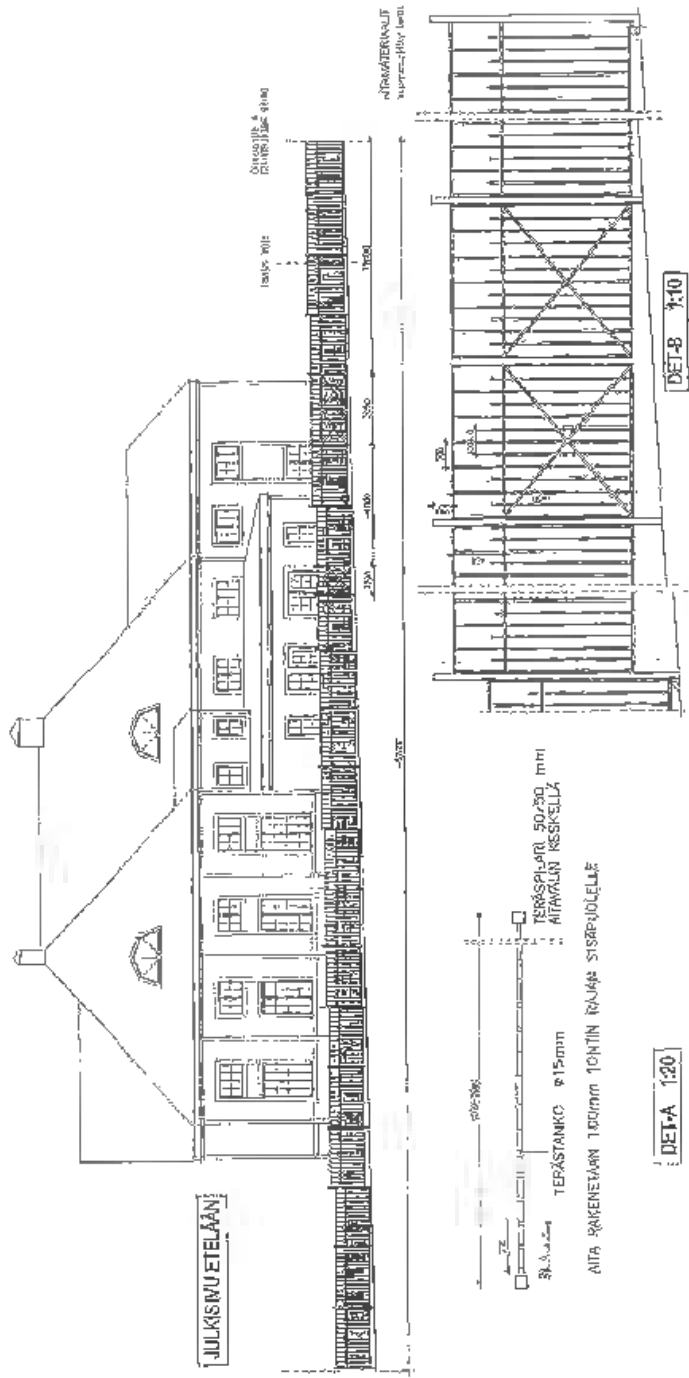

Onnelan tien puoleinen teräsalta: Pienennös alkuperäisestä pituusluoksesta. Aita, ju lki-
 sivu eiilään 1:100. Aitadetaiili: 1:20, 1:10. Arkkitehtitoimisto Satu Päivärinne 1.7.2007
 Lahden rakennusvalvoman arkisto.

Onnelan teltä on sisäänkäyntiportti pihalle ja se on edelleen väliin kulkuyhte-
 ys myös maaparkkipaikan pihaan.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

2005

KORTTELI 93, TONNITTI 15, Onnelantie 2

Esikokousohjelmalla ry:n paikallistoimikunta oli 27.5.1999 perustanut työryhmän selvittämään rukoushuoneeseen liittyvää asumista. Toimikunnan tarkoituksena oli saada kaavamuutos alkuseksi. Vuoden 2005 tammikuussa Esikokousohjelmalla ry:n hallitus päätti pyytää paikallistoimikuntaa selvittämään rukoushuoneen korjaus- ja laajennussuunnitelman rinnalla Onnelan tien kiinteistöjen 2 ja 4 myyntimahdollisuuksia.

Kesäkuussa 2005 todettiin, että kiinteistöjen realisointi ei ollut ajan-kohtainen asia. Kiinteistöjen myyminen nousi uudelleen esille vuoden 2007 kesällä, jolloin rukoushuoneessa todettiin korjauksesta aiheutunut homevaurio. Vuoroin korjausta oli ryhdytty myös suunnittelemaan. Realisointiryhmä teetti Oventia Oy:llä kiinteistöarvioinnin alkuvuonna 2009.

Rukoushuonekiinteistö kuuluu kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten luetteloon, jolloin mahdollinen kaavamuutos asuinrakennusten korttelialueeksi sekä siltä johtuva purkuluvan hakeminen koettiin yhdistyksen piirissä epävarmaksi ja jolloin keskustelua heikentäväksi kysymykseksi. Hanketta ei koettu luollin yhdistyksen edun mukaisena ratkaisuna. Lahden kaupungin kanssa allekirjoitettu vuokrasopimus oli määräaikainen ja se oli merkitty päänyväksi kesällä 2015.

Käytännön vuokrasopimus päätettiin tehdä vähentämällä ennestään pääsiäistä näkömäärän käynnin määrän.

Kaunis rukoushuonekorjaus on menettänyt osan kulttuurihistoriallisesta arvostaan mm. ikkunamuttsiöiden yhteydessä 2005. Alkuvuonna näkyvä ero seinän ja lasiteräkeroksen ikkunoiden välillä ja kerronksen ikkunat on modernisoitu lämpöeristysikkunaksi. Yläpuolella olevat lasiteräkerot ovat alkuperäisiä.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Vihri Tervonen 2018

2006 – 2014 ERILAISIA MUUTOKSIA

KORTTELI 93, TONTTI 15, Onnelantie 2

Kiinteistöyhtiö Onnelat: arkkitehtimateriaalissa ja Vabaneh Oy:n laulimassa kiinteistöselvityksessä on luettelo vuoden 2006 jälkeen Onnelantie 2 ja 4 kiinteistöissä suoritetuista korjauksista ja vaurioista:

2006

- Rukoushuoneen ilmastointikoneen lämmönvaihtimen, pumppu- ja automaattikan uusiminen ja jäätyneen aiheuttaman vesivahinkoalueen tarkistaminen ja vaurioiden korjaaminen.
- Onnelantie 4: kaukolämmityslaitteiden automaattikan uusiminen.

2007

- Eleläisyön eteistilasta parvelle johtavien portaiden yläosan kohdalla ilmenev kosteusvaurio, jonka aiheuttama yläpohjan ja seinärakenteet uusittiin. Saimaankadun puolella (ent. pääsisäänkäynti) parvelle johtavien portaiden kohdalla yläpohjan rakenteet uusittiin. Yläpohjan villaeristeet korvattiin puhallusvillaalla.

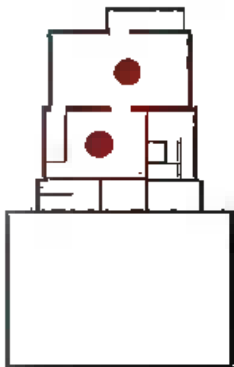

Valokuvat ison saalin yläpohjan puhallusvillaeristyksestä: Yläpohjan kohdalla puultuval kulkuvillaeristusta parantavat kulkusillat.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2018

2007

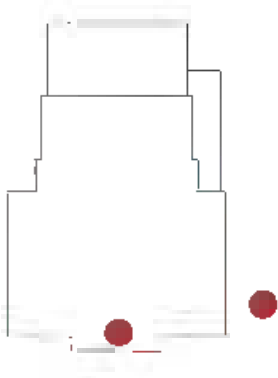
- Ruokasalin lattiaan asennettu uiva levyrakenne.
- Pohjakerroksen wc-tilan pinnat uusittu.
- Kellarikerroksessa sijaitsevan keittiön lattian ja sisäkaton pintoilteiden uusiminen sekä ilmastoinnin tehostaminen. Keittiön sisäkaton vauriot olivat ilm eisesti johtuneet asiantesukoneen puutteellisesta höyrynsiostosta.

Valokuva vasemmalta kellarikerroksessa sijaitsevasta keittiöstä. Tilan peräseinällä on sisäikkuna, josta avautuu näkymä Oikkokadun puoleiseen sisäporttaseen. Keittiö sijaitsee alkuperäisen v. 1922 rakennellun kellarin kohdalla.

Kuva oikealla. Ruokasalin huonekorkeus on matala ja pääosin keinovalolla valaistu tila. Paneelitu, vaalea väri ulkoseinä johtaa rakennuksen läpätään kateilun porraslaan ja sitä kautta ulos.

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Viiپی Teruonen 2018

2008

- Onnelantie 2 ja 4 pihalla alueen laula-alla uusittu.

2009

- Onnelantie 2:ssa suoritettiin lämpökuvaukset. Saimaankadun puoleisessa eteiseen asennettiin uudet sisäovet lehterille johtavien portaiden kohdalle.
- Ruokasaliin uusittiin 2 ikkunaa, ruokasalin ilmastointikoneen ja lattian korjaus.
- Onnelantie 2, 2. katos, itäpäädyin sähköpölyletin uusittiin.
- Lämpökeskuksen kiertovesipumppu uusittu.
- Onnelantie 4:n (vierainen, omakotikinteistö) ikkunoiden korjauksia.

2011

- Onnelantie 4 (vierainen omakotikinteistö) viermäryn kunnostus ja lattian korjaus.
- Onnelantie 2 ruokasalin ilmastointikoneen ja lattian korjaus.

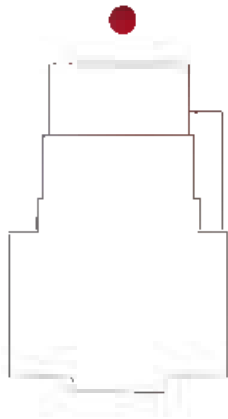

Valokuva Onnelantien ja rakennuksen luona suurikkaan ulottuvasta puosäilytösta, joka on rajannut päiväkodin sisäänulopihaa.

Kuva oikealla, Saimaankadun puoleisen pääsisäänkäynti ei ole ollut alkuperäisessä käyttötarkoituksessa päiväkotitoiminnan aikana. Sisääntähtymäetäinen on ollut viljeä ja liisäovilla on ollut tarkoituksena vähentää kylmän ilman siirtymistä lehterikerkokseen.

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2018

2012

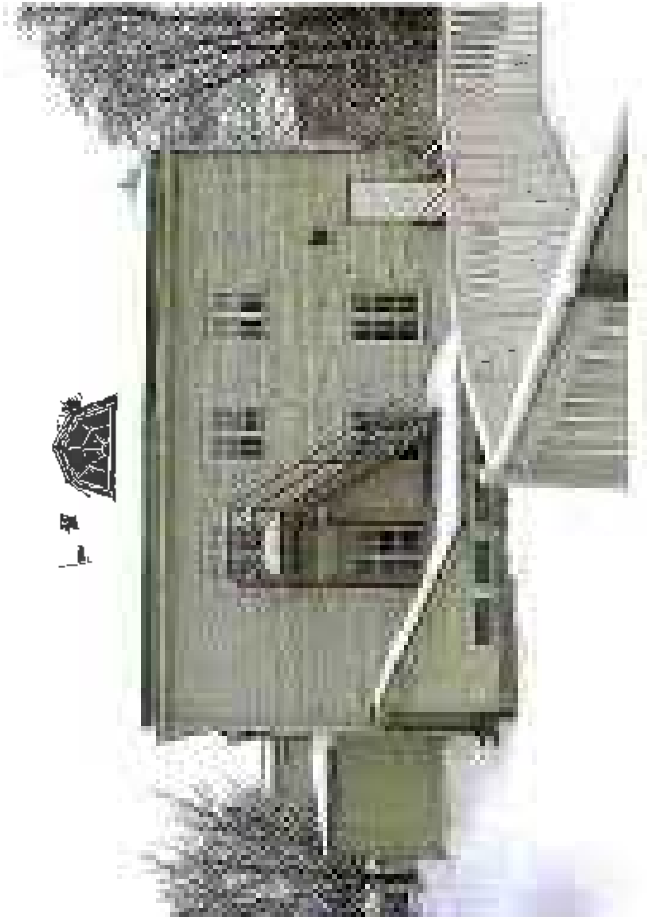
- Onnelantie 2:ssa suoritettiin sähkökatkaiden määrärajoitusten tarkastus. Siinä toteutettiin vikojen ja puutteiden korjaus.
- Palohälytintaliteistoin ja ison salin poistoimurin uusiminen.
- Keittiön iv-koneen automaattikan uusiminen.

2013

- Onnelantie 2 Ison Oikokadun ja Saimaankadun sivuilla olevien aitamuurien maalaus.

2014

- Palotarkastuksessa todettujen Onnelantie 2:n keskikerroksen (1.kertosa) varauskäynnin ulkoportaiden uusiminen ja II kerroksen varauskäynnin portaiden korjaus.
- Onnelantie 2 Saimaankadun puoleiseen eteiseen rakennettiin väliseinä, jossa lämpöeristely ovel.

Ruokuhuoneen iläpuolen julkisivu: kuvavalmuus: Onnelantie: Aini: omakotitalon pihalla. Kuvassa näkyvät poistomissioportaat 2:n kerroksesta ja I: kerroksen varalien ulkoportaat uusittiin 2014. Varatie 2: kerroksesta on sallittu ikkunoitten kaoutta: ulkopuolen portaisiin.

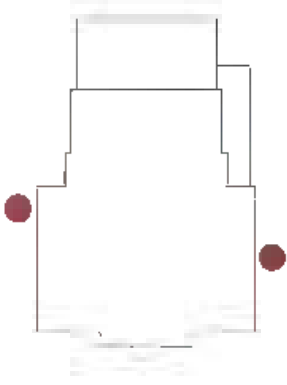
Varalievortaat ja I. kerroksen valkoinen ja iteä varatien ovi on rakennettu päiväkodin tarpeisiin: ulvot rakennusosat: poltkeavat: rakennuksen tilityisiä julkisivu kokonaisuu-desta.:

Julkisivumaalaus: hilseilee ja edellyttää korjausmaalausta: Päätyn ikkunat ovat alku- peräisiä: hielotuksineen vuodella 1956.

Onnelantie 2:n Saimaankadun puoleiseen (vanha: pääsisäänkäynti) eteiseen raken- nettiin väliseinä: joka: varustettiin lämmöneneristyillä ovilla.

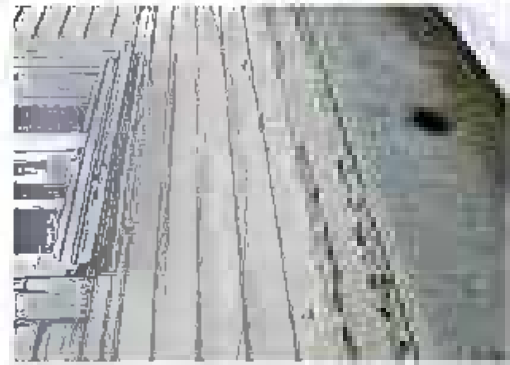
Valokuva ja kuvankäsittely: Arkkitehti-toimisto: Virpi Tervonen 2018

Rukoushuoneen vuokratalaisen ja tilojen kunnossapidosta vastaavan Lahden kaupungin tilakeskuksen toimesta kinteröstössä pidettiin 29.4.2014. katselmus, jossa todettiin että pienillä korjauksilla ei rakennuksessa ilmennettä puutteita ja mahdollisia riskejä saada poistettua:

- vanhan salin osalla alapohja ei tuuletu, (perusmaalle rakennettu alapohja)
- ruokasalissa havaittu maakellarin hajua, jonka epäiltiin aiheutuvan maanvastaisen seinän rakenne ja sade- ja pintavesien ohjauksen ruokasalin ohjaukseen porttalaaseen
- lattialaudat huonokuntoisia, hiouta ja lakkaus tarpeellinen
- lasten alakerran wc-tilan ilmanvaihto riittämätön, ilmanvaihto-ongelmia myös muualla
- yläkerrassa vedon tunnetta, lämmitys on riittämätön laivella
- sadevesien poistojärjestelmä puutteellinen, koko rakennuksessa
- vesivuotoja useissa kohdissa rakennuksen ulkoseinissä, mahdollisesti vaurioita
- ullakon kattorakenteissa runsaasti vesivuotojälkiä, yläpohja mahdollisesti kaslunui
- ulkoseinissä ja täyssiäsrakenteissa laho vaurioita
- vesikatön ja julkisivujen maalauksen kunto huono.

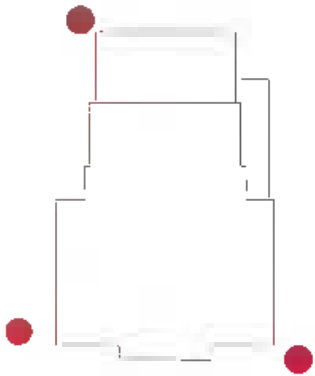

Rakennuksen sokkelin vierustalalla maapintalaaton nostelu, jolloin Onnelan tien puolella olevat alapohjan tuuletusaukot ovat jääneet maapinnan tasoa alapuolelle.

Olkokadun puolella tuuletusaukkoja on vain muutama. Alapohjan luonnollinen tuuletavuus on olematon.

Julkisivun puuvosien ja betonisekkelein ja jalkokolassa puuosat eivät pääse kuivamaan, jolloin maali pinta kostuessaan irtoaa ajostasiastaan.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2018

Valokuva vasemmalla: Maanpinnan korkeudet, pikkupuolen ja 1956 laajennuksen sokkelin välellä: ovaal. riittävä; koska maanpinta viettää Oikkokadon päin; Keski- ja Oikkokadon maanpinnan erot on rakennettu 1950-luvun rakentamistehtävillä: Rakentuksessa ei ole asakkeja ja rakennuksen isäntä on ollut.

Keskimmäisen valokuvan osittainen Oikkokadon puoleisen maaston jyrkkyyden, joka osittain on ollut esteettönin järkevälle käytölle ja hyödyntämälle: rakennuksen rakentamisaikana.

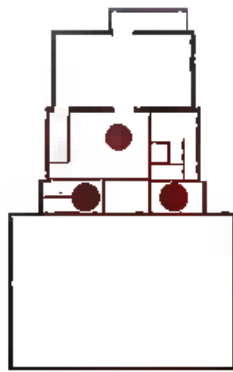
Valokuva oikealla: Vahvat puuosat: suojaa: rakennuksen, myös Onnelan puolella. 1950-luvun alussa: rakennuksen tarpeiden ja niiden leikkauksen suunnittelun: otettiin huomioon: viivottelut; varsin juhanne: rakennuksen: rakentamisaikana. Runsaalla puuosalla, on myös vaikutusta rakennuksen julkisivujen ikkunoille: isäntä: on ollut. Lisäksi Onnelan puolella: maanpinnan: osio on estänyt: erikoisen alaportaita: rakentamisaikana: viruden: rakentamisaikana.

Valokuva 1990-luvun puolelta: kuvattu: Onnelantie 2:n pihalla. Yksityisrakennus: valokuva: Esko Salonen.

VALOKUVIA KOHTEESTA

KELLARIKERROS

Kellarikerros ilmentää useiden vuosikymmenten materiaaleja ja ilmarakaisuja.

Valokuval ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2017, 2018

ARKKITEHTITOIMISTO VIRPI TERVONEN

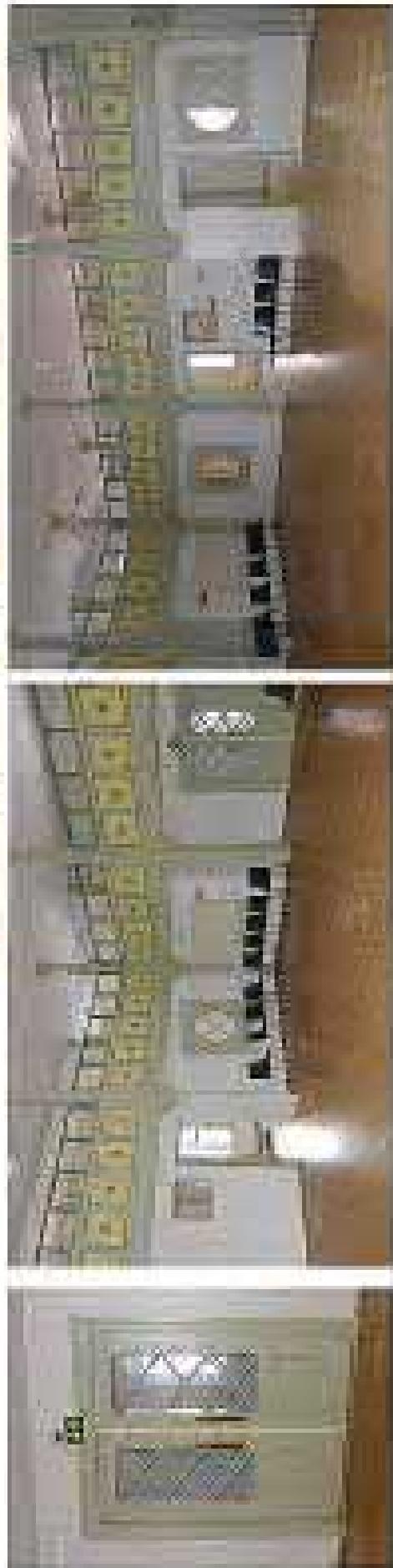
VANHA RILKOLSHOLM E - OIKN ELANTIE 2 - 5° 00 LAFTI - RAKENUS HISTORIAALINEN SELVITYS

I KERROS

Iso sali jaettiin lehtireiden, alle rakenneltoja väittäjillä pienemmiksi ryhmä- ja nuk-
kumahuoneiksi. Saliinpuoleisiin väittäjien on ravatit pyöreitä korkeusikkunoita, joiden
kaulit vällityy hiukan luonnonvaloa.

Valokuvat ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2017, 2018

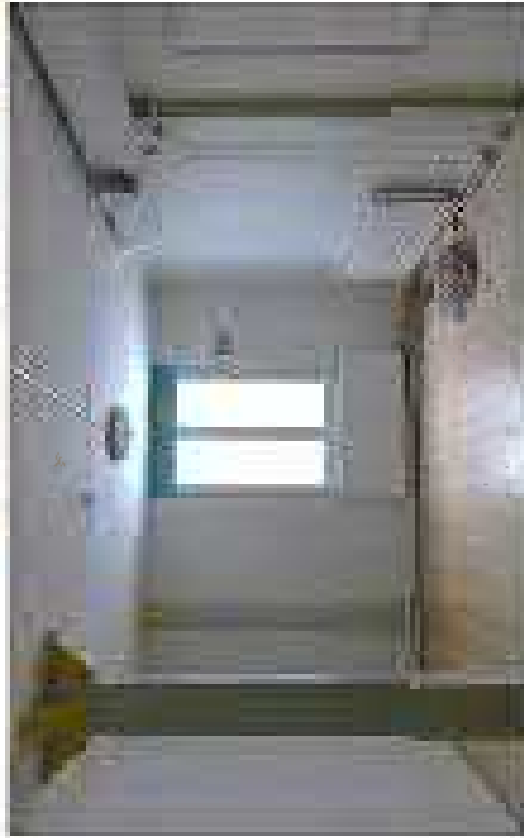

I KERROS Ison salin sijuilat / ryhmähuoneita

Päiväkohtoinen muuttanut rakennuksen sisätilojen luonnetta oleellisesti. Avara iso sali jaettiin lehtereiden alle rakennetuilla väliseinillä pienemmiksi ryhmä- ja nukkumahuoneiksi. Samalla kalosi vaivannäköilijämyyden ja päivänvalo.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto: Ympä Tervonen 2017, 2018

I KERROS Vanha pikkupuoli, aula

Alkuperäinen pikkusali on kokenut n. 75 vuoden aikana suuria muutoksia. Viimeisin muutos on tilaa jakava keltainen väliseinä. Työn kokonaisuusilla muutui jo 1970-luvun puolivälissä enemmän liikenneläiseksi, kun uudet portaat rakennettiin Oikokadun puolelle ja sisäänkäynti Onnelan tien puolelle avattiin.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2017

I KERROS Vanha pikkupuoli, kokousliila

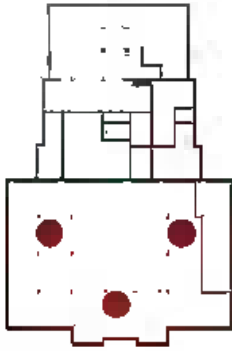

Pikkupuolen kokoustila, jota on käytetty ruokailu- ja kahvililiana ruokoshuoneen aikana. Kellarikerroksessa olevalta ruokailutilalta kävi seuraväen lisäsiirtymässä ahtaaksi. Huone on ollut viimeksi päiväkotitilana. Pienessä koryassa on vuoden 1956 laajennuksessa toteutuneen kokoussalin rinteillä puutuun koristeltu sisäkallio.

Valokuvat ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2017

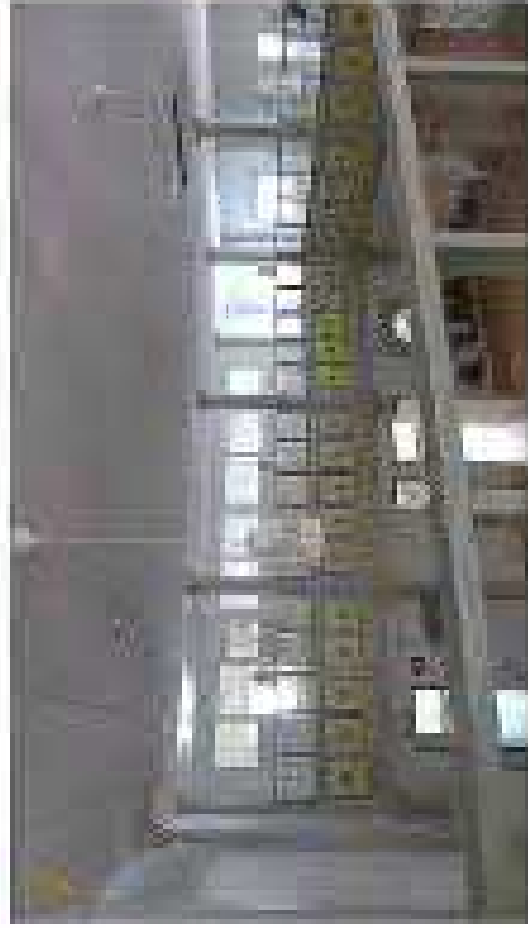

II KERROS Lehteri

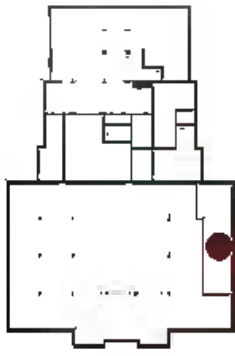

Lehtikerroksen nykytilanne: Lehteriin jättäjäsuorustettiin käytävien osalla, kun päiväkoili laajeni ison salin ja lehterelle vuoden 1998 korjauksessa. Lehteri oli tarkoitettu lähinnä näyttelytilaksi ja niillä oli asetettu henkilömäärärajoitus.

Valokuvat ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virept Tervonen 2017, 2018

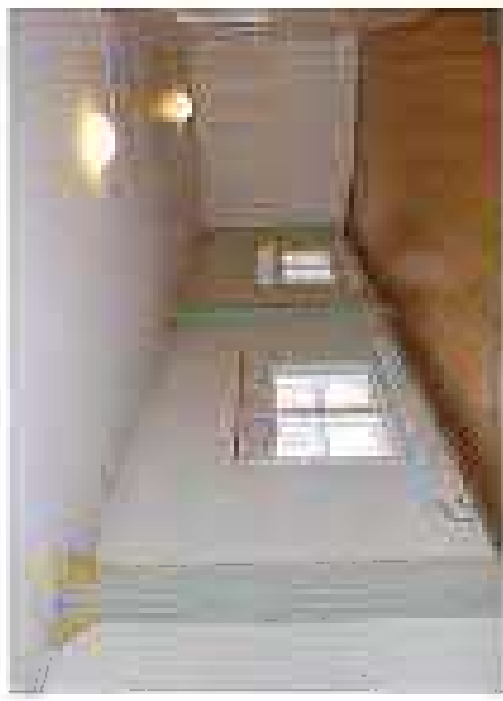
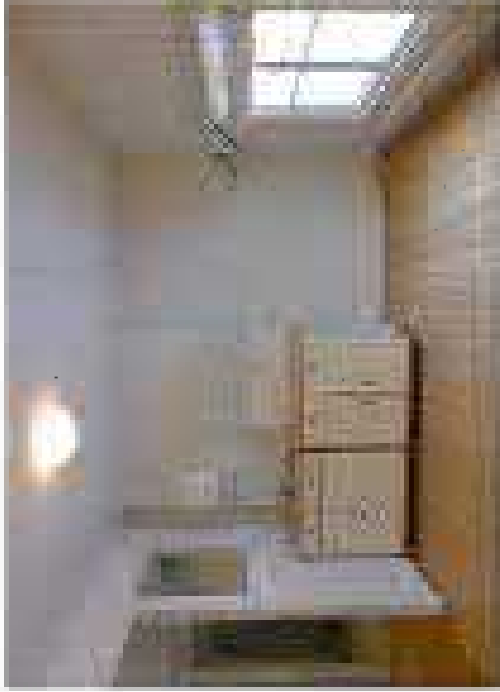

II KERROS Onnelantien puoleinen lehteri

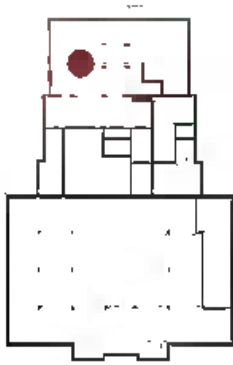

Onnelantien puoleiselle lehterille rakennettiin kevyt väli-seinä. Muutos ja huoneen käyttötarkoitusta ei ole osoi-tettu rakennuspiirustuksissa. Tilan jättä suoritettiin kauli-laallaan.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Ter- vonen 2017, 2018

II KERROS Iläosan Iloja

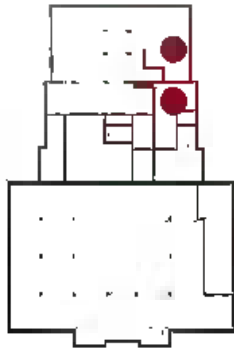
II kerroksen läpään nykytilanne. Tilat sijoittuvat vuoden 1956 laajennusosaan. Alueperin tiloja käytettiin miesten ja naisten majolustiloina. Myöhemmin tilissa pidettiin kokouksia.

Päiväkohtoinen aikana tilat kunnostettiin. Sisäkaloihin asennettiin akustikkalävyt, lattiat päällystettiin muovimatolla, valaisimet modernisoitiin, katon koko rakennuksessa II kerroksen illoja käytettiin päiväkotitiloina mm. leikkutiloina, multa paloturvallisuussyistä tilat eivät sovelluneet nukkumaliloiksi.

Valokuvat ja kuvankäsittely: Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2017, 2018

II KERROS Lehterit

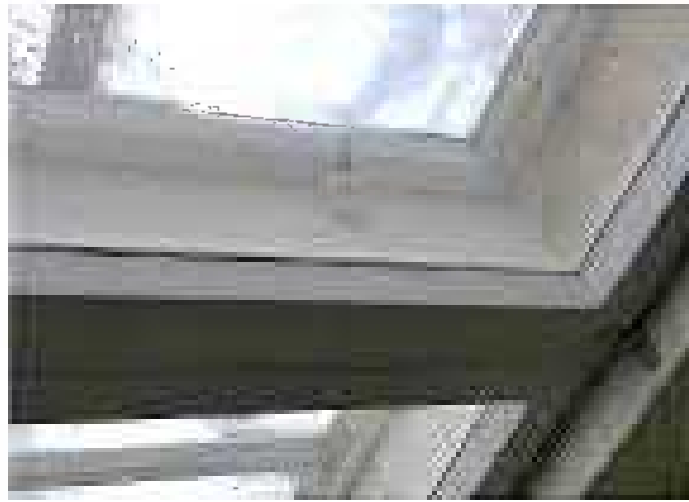
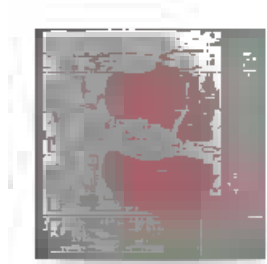

Onnelantien puoleiset uljat ovat kapeita ja käytäväisiä.

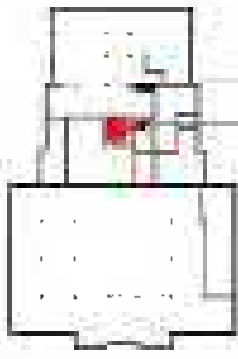
Ösa yläkerran ikkunoista on vaurioituneita, puujäkelin. Valokuvissa näkyvissä ikkunoissa sisäpuolelta ovat jaotellut.

"Vain jäljellä"

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2017, 2018

ULLAKKERROS

Portaat ullakolle johtavat II. kerroksen Onnelantien puoleisesta käytävästä. Vinjetitipöytä osoittaa II kerroksen kohdan, josta käydään ullakolle.

Ullakolla on näkyvissä vanha osan tilalappeen vesikattorakenteel, joka on jätetty fragmentteina näkyviin vuoden 1956 laajennuksen vesikattoroiden yhteydessä.

Ullakon puoliympyrämuotoiset ikkunat ovat vanhoja ja huonokuntoisia.

Ullakolle on varastoitu vanhoja valaisinkupuja.

Valokuva ja kuvankäsittely Arkkitehtitoimisto Virpi Teronen 2017, 2018

2015 JÄLKEINEN AIKA

KORTTELI 93, TONTTI 15, Örnelanlie 2

KIINTEISTÖKATSELMUS + PIS/ Vahanan Oy 10.9.2015

Vuonna 2015 Vahanan Oy laati vanhaa rukoushuonetta ja sen viereistä omakotitaloa koskevan kiinteistökatselemuksen. Kiinteistökatselemus + PIS 10.9.2015: Työn tilaaja oli: Kusinregionens utbildningsfastigheter. Tammisaaresta: Kiinteistökatselemukseen liittyvä PTS: ehdotus oli: laadittu rakenne-, sähkö- ja viivian asiantuntijoiden kanssa yhteistyönä. Tavoitteena oli: kartoittaa: alustavataisin: havainnointi ja rakentelun tila: rikkomattomalla tavalla: rakennusosien: nykykunto, vaurioi ja viat: sekä mahdolliset: syyt niiden aiheutumiseen. Tavoitteeksi: asetettiin: kokonaisnäkemys: korjaustarpeista: seuraavien 10 vuoden: aikajänleelle.

PTS on pitkäikäisten: kunnossapito: ohjelma: jissa: esitellään: arvio: kiinteistö: korjaustarpeesta, korjausten: kiireellisyystasoa: ja: korjauskustannusten: suuruusluokasta. Arvio: perustuvat: paikalla tehtyihin: havainnointiin: aiemmin: tehtyjä: ja: asiakirjoista: saatuihin: tietoihin: sekä: tekstin: käyttöikäarviointiin.

Kiinteistökatselemuksen: tarkoituksena: oli: selvittää: ulkopuolisen: tilaajan: toimesta: rakennuksen: soveltu- vuus: esim: vuokratilaisuuden: käyttöön: ja: päiväkodin: tarpeisiin.

Yhteenvetona: katselmuksraportista: voidaan: todeta: että: molemmat: kiinteistöt: ovat: lyhytylväissä: kunnossa: ja: rakenteissa: on: erilaisia: vaurioita. Kiinteistö: tul: raportin: mukaan: kunnostaa: ja: korjata: lähtövo- sina. Lahovaurioiden: lisäksi: suurin: ohka: liittyy: rukoushuoneen: vesikallioon: ja: sen: huoneen: kuntoon. Lisä: säksi: julkisivu: ja: ikkunat: kalpaavat: korjausmaalarusta. Koska: osa: ikkunoista: on: uusittu: sisään: au- keaviksi: ja: 3-lasiksi: on: rakennuksen: ulkonäkö: 1: kerronksen: osalta: mennänyt: rakennushistoriallista: merkittävytyään.

Sisätilojen: osalta: kunto: on: joidenkin: tilojen: osalla: hyvä: ja: joidenkin: osalla: vällävyä. Lisäksi: todetaan: et- tä: kellarin: tilojen: mahdollinen: käyttötarvikkeen: muutos: on: hankalaa: huonekokoisten: mataluuden: vuoksi.

Omakotitalon: Örnelanlie 4: kellarin: osalla: suositeltiin: PAH: yhdisteiden: laukimista: koska: kellarissa: on: ollut: öljysäiliö: ja: poltto.

Molemmat: kiinteistöt: on: liitetty: kaukolämpöverkkoon: ja: varustettu: pumppukieroisella: suljetulla: vesil- lämmityslaitteuksella. Rukoushuoneen: lämmönstittimet: ovat: vuodelta: 1990: ja: sijaitsevat: omakotitalon: kehi- larissa. Kaukolämmön: alajakoakeskusten: uusiminen: toteutettiin: ajankohdittaisiksi. Rukoushuoneen: kiinteis-

lössä on koneellinen luto- ja poistoilmanvaihto, jonka ilmanvaihtokoneet ovat käyttökänsä päässä. Omakotitalossa on painovoimainen ilmanvaihto.

Rukoushuoneen sähköjärjestelmät ohjautuivat pääosin vuonna 1976, ja niiden kunto on heikko. Valaistusjärjestelmät ovat heikossa kunnossa.

Kiinteistökaupunkiosuudessa todetaan, että rakenteilla, rikkomalla, elikkä rakennusosien ja järjestelmien kunnolla, voidaan toteuttaa arvioita. Mm. palkiston korjauksesta, haitta-ainetutkimusta, ja omakotitalon asbestitarkastusta pidettiin tarpeellisena.

PÄIVÄKOTITOIMINNAN PÄÄTTYMINEN ONNELANTIE 2:N RUKOUSHUONEESSA

Vuoden 2016 lammikkuudessa päiväkotitoiminta päättyi Onnelantie 2:n vanhassa rukoushuoneessa. Esikoulu- ja päiväkotilaisien yhteisö on ollut toiminnassa vuodesta 1976. Onnelantie 4:n omakotikivitalon. Esikoulu- ja päiväkotilaisien yhteisö on ollut toiminnassa vuodesta 1976. Ollisiko mahdollista muuttaa asemakaavaa ja käyttää tarkoituksella, voisi rakennuksen purkaa, vai olisiko mahdollista edellä rakennus säilyttää?

Kiinteistön käyttö päiväkotitalona oli osoittautunut hankalaksi mm. rakennuksessa ilmeiden sisäilma-ongelmien vuoksi.

Onnelantie 2 ja 4 rakennusten realliohjelmista keskusteltiin yhdistyksessä vuoden 2016 kesäkuussa. Samassa yhteydessä pohdittiin olisiko mahdollista myydä Onnelantie 4 toimittaneen erikseen:

Yleinen käsitys oli, että mahdollisen kaavamuutoksen yhteydessä vanha rukoushuonekiinteistö voisi säilyttää toimintansa. Joita säilyttäminen olisi mahdollista nähtiin yhteistyössä Jabolla: tarkoituksen mukaisena, että kaavamuutoksen yhteydessä tulkitaisiin lisärakentamismahdollisuus Ojokadon puolelle toimintatilan luontumaan, ja sitä myös edellytettäisiin.

Vanha rukoushuone on suojeltu rakennus- ja se on merkitty suojelukohteena myös Oito-livari-Meuryman vuoden 1928 Paavolan asemakaavaan liittyvänä, ja osaksi vallakunnallisesta merkittävää rakennelua ympäristöä.

Käyttötarkoituksenmuutoksen tulisi yhteistyksen näkemys mukaan olla inin väijä, että se mahdollista olisi esimerkiksi toimintajärjestelmien ja rakennuksen käyttöön, toimistokäyttöön, tai tiliaasunneiksi atelijee-tiloihin, päiväkotiksi tai kokonaisuutensa. Käsittelin, että myös lisärakentamisen käyttöä tarkoitetaan. Tällä mahdollisimman väljäksi. Ojokadon puolella maastoreitit ovat kauppiaan ja toimintavälillä suorel. Tärkeä käsiteltiin mahdollisuuksista rakentaa pysäköintitiloja maan alle.

Vuoden kesäkuussa yhdistys kävi alustavia keskusteluja Lahden maankäytön kanssa. Tässä vaiheessa kaavoittaja toivoi päivitettyä kuntosektiyksiä. Rakennuksessa oli jo sijoitettu Vahanan Oy:n laatu Kinnleisökalvelmus. P.T.S. 10.8.2015, joka koski rukoushuonella ja vierasteistä omakotitaloa. Kinnleisökalvelmukseen liitettiin ruostinkielinen toimija luopui hankkeesta ja rakennus jäi edelleen tyhjilleen.

Lahden kaupunkin museo oli antanut lausunnon 3.2.2016, jossa "museo puollaa rukoushuoneen laajen- lamista arvoympäristön säilytyksellä mallillisella tavalla".

ONNELANTIE 2 RUKOUSHUONEEN SISÄILMA / RAKENNETUTKIMUS: Polygon Finland Oy Tutkimusselostus 12.5.2017, päivitetty 18.8.2017

Esikatselutalokselostus myy laajuiskilpailulla Onnelantie 2:n ja 4:n kinnleisöt vuoden 2017 lammikossa kymmenelle yksityiselle henkilölle. Onnelantie 4 on myyty edelleen uudelle omistajalle. Onnelantie 2:n ionille on haettu kaavamuutosta.

Uusi omistaja on luopunut Onnelantie 4:n kinnleisöstä ja myynyt sen tontilleen edelleen uudelle kinnleisötoimittajalle. Omakotirakennus on tällä hetkellä vuokrattu eikä lämmityshistoriallinen selvitys koske kyseistä rakennusta. Onnelantie 2:n lämpökeskus sijaitsee edelleen Onnelankatu 4:n kellarissa.

Lahden maankäyttö edellytti rakennuksen nykykunnosta lisäselvityksiä, jonka johdosta uusi omistaja kinnleisötyhtiö Onnelantie vanhaa rukoushuonella Onnelantie 2: koskevan sisäilma- ja rakennelutkimuksen vuoden 2017 kesällä.

Rakennus- ja sisäilmatutkimuksen tivistelmässä todetaan, että kinnleisössä on havaittavissa mikrobiopelästä hajua. Osmolämät voi selittyä sillä, että rakennuksessa on n. yhden vuoden ajan ollut peruslämpö ja ilmanvaihto ollut painovoimainen.

Rakennusvaakua suoritetun rakennuksen eri tiloista ulkoseinistä, alavälit ja yläpohjista. Tutkimuksessa käytettiin apuna myös koulutettua homekoiraa.

Tutkimus ei sisällynyt tarkkaa LVI- järjestelmien vesikatoni ja sadevesijärjestelmien kuntokuntomusta, koska niiden käyttöä ei ole todettu olevan loppu.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin asistinvaraisen havaintojen lisäksi kosteusmittauksia. Mikrobiittiauksia suoritettiin matettaalinäytteistä. Ilmanvaihdon havainnointiin käytettiin lämpökameraa, merkkitakaasua ja merkkisavua.

Tutkimusraportissa todetaan, että vanhojen asiakirjojen mukaan kinnleisössä on ollut useita vesivahinkoja ja kosteusvaunolla viimeisen 20 vuoden aikana. - kenties, sitäkin aikaisemmin. Kinnleisössä

on todettu päiväkoikkäyttöön alkana mahdollisista sisällmaongelmista aiheutunutta oireellua ja sellaisia oireita, jotka viittaavat mikrobitaureihin.

Rakenteita on julkitu vuonna 1997 Lahden teknisen yräston toimesta ja laikkastelusta on julkitu kunnossapitoinsinööri Harri Haaran laatima Rakennustekninen kunnorvto 2.5:1997. Kunnorvto on laadittu teknisen kunnon tarkastelussa yleisesti hyväksytyllä kunnorvtoimenettelyllä ja rakenteita rikkomalommalla tavalla. Vuonna 2017 Polygonin laatimassa tutkimuksessa on rakennuksen ulkoseinä-, ala-, väli- ja yläpohjarakenteet avattu ja kirjattu raporttiin. Raportti on toimittu myös kaavoittajalle. Seuraavaasana on luettelo rakennearvauksissa esille tulleet rakenteista:

ALAPOHJA 1923 (1922) jso sali

- osittain muovimatto, kipsilevy (1998 muutos)
- mäntyppontilaula, 28x95
- vanha lattialata n. 30x150 mm
- ilmaväli 100–150 mm
- sahanpuuruefiste 100–150 mm
- bitumikermi
- perusmaa = hieno hiesu

VALIPOHJA 1923 (1922) lehterit

- mäntyppontilaula (1998 oikaislu rakenne)
- leksitiilimatto
- mäntyppontilaula
- karttaxi puurakenne (vinoksi koolattu)
- alapuolinen kaitoverho (levyrakenne)

YLAPOHJA 1923 (1922)

- puukuitulevy (halllex)
- raakalaula
- rakennuspaperi
- sahanpuuruenste n 150–200 mm
- selluvillaverste n. 200 mm

ULKOSEINA 1923 (1922) Sali

- kipsilevy
- höyrynsulkumuovi
- osin lasi- ja osin kivillä 50 mm (lisäily 1996 korjauksessa)
- kovalevy
- puukuitulevy (halllex)
- raakalautaa rakennuspahvi
- ilmapäli (seljävillaaeristettä pöytälaatu-osiin seinin 1996 remontin yhteydessä)
- puurunko 100 mm
- rakennuspahvi
- raakalauta
- julkisivuverhoaus (vaakaontililauta)
- ALAPOHJA 1953 laajennus
- lattiapinnote (muovimatto, keraaminen laatta, akryylibetoni)
- pintavalu keittiön osalla (kaato)
- lattianbetoni
- perusmaa

VALIPOHJA 1953 kellarit 1 krs

- muovimatto
- lasilevy
- mäntyponttililauta
- puukoolaus
- ilmapäli
- sahanpuueriste
- piki
- betoniholvi

VALIPOHJA 1953 1 krs / 2 krs

- muovimatto
- mäntyponttiliiala
- kantava puurakenne
- sahnpurueriste
- rakennuspaperi
- kaitoverhospaneeli

YLÄPOHJA 1953

- lasilevy huoneen puolella
- sisäverhospaneeli
- lervapaperi
- kantavapuurakenne
- sahnpurueriste n. 300 mm
- osin raakalaudoitus (jalta-alueilla purueriste näkyvissä)

ULKOSEINA 1953 1 ja 2 krs

- osin lasilevy tai puukuitulevy (halllex) tai pinkopahvi
- sisäverhospaneeli tai raakalauda
- rakennuspaperi
- raakalauda (rakennesaavuksissa sellullaeriste 1996)
- julkisivuverhoitus (vaakaponttiliiala)

MAANPAINESEINA 1953 kellarit

- osin pelkkä betonisokkeli
- osin rivinteerausmuuraus
- ilmaväli
- betonisokkeli

ALAPOHJARAKENNE 1956

- muovimatto
- lasilevy
- laulakkoalustus
- ilmaväli
- Hovi-laalia
- lattiabetoni
- perusmaa

VALIPOHJARAKENNE kellarit / 1 kerros

- muovimatto
- mäntypöytälaula
- ilmaväli
- puukkoalustus
- lasivillaverste 50 r/m
- piki
- betoniholvi

VALIPOHJARAKENNE 1956 1 krs / 2 krs

- muovimatto
- lasilevy
- kantava puurakenne
- sahanpurueriste
- rakennuspaperi
- kattoverhoisuuspaneeli

YLÄPOHJARAKENNE 1958

- lasilevy
- raakalauia
- lervapaperi
- kantava puurakenne
- sahanpururiste n. 300 mm
- osin raakalauuditus. (hattu- alueille puuriste näkyissä)

ULKOSEINA 1 ja 2.kerros 1958

- pinkopahvi
- raakalauia
- lervapaperi
- puurunko 125 mm + purueriste (2. krs osin lasivillaa)
- lervapaperi
- raakalauia
- ulkoverhouspaneeeli

MAAMPAINESEINA 1958 kellarit

- paneeliverhouk
- lautakoolaus
- maalisk-18 rappaus
- lasiuvilla Levy (Toja -levy) betonimuuri

RAKENNUSHISTORIALLISEN SELVITYKSEN SAATESANAT

Lahden rukkoushuoneen rakentaminen Lahteen oli seurausta esikolislaistalouden kasvavasta merkityksestä. Etelä-Suomessa ja kansallisen herätysliikkeen halusta perustaa pysyvä kokoonlumispaikka ja riittävän suuri kokoonlumis- ja erityisesti kolislaistalouden kesäaikaan pidettävälle johtamussuorille Lahteen. On ymmärrettävää, että 1920-luvun alkupuolella ei ollut tarkoituksellisesti eikä Lahden seudulle juurikaan uskonnollisella yhteisöllä myöskään ollut taloudellista voimavaroja rakentaa suuri- ja kokolaista puurakennusta ja sen kaksikerroksista kokoonlumis- ja lämmityslaitteita.

Aikoinaan talkoilla rakennettu rukkoushuoneen rakennuspuutavara on saatu ja toimitettu rakennuspaikalle lahjoituksina eri puolella Suomea. Osa vanhan rukkoushuoneen alapohjan ja ulkoseinärakenteista rakennettiin alun perin puulämmityksellä, koska suuren tilan lämmittäminen talvikaan ei ollut tarkoituksenmukaista. Rukkoushuoneen pinta-alaan piehempitalvlämmintä pikkuosalisvuoloneen oli aikoinaan käytyäntönnön ja riittävän suuri kokoonlumis- ja talvikaan viikokilla ne pidettävälle seurille Lahdessa ja sen ympäristökunnissa asuvilla esikolislaistalouksille. Perimätedon mukaan jäsenmäärän kasvuaessa lämmön eristämätöntä isoa salia käytettiin myös kylmähä vooden aikoina, jolloin villedssä sa- lissa istuttiin seuroissa ulko vaatteet päällä.

Esikolislaistalouden määrän lisääntyessä Lahden seudolla 1900-luvun vuosikymmenten kuluessa vanha rukkoushuone jätettiin muutosvaiheiden jälkeen pieneksi. Uuden rukkoushuoneen rakentaminen tuli 1990-luvun alkaessa ajankohtaiseksi. Uuden rukkoushuoneen rakennuslupamäärä perustettiin 12.6.1990. Rakennuslupa uuden rukkoushuoneen loppulla Tapparakatu 20:ssä käynnistetyt maalisuus- sa 1994.

RAKENNUSSUOJELUSTA JA VANHAN RAKENNUKSEN KÄYTTÖTARKOITUKSESTA

Yleisenä rakennuslupajärjestyksen periaatteena on, että vanhalle rakennukselle tulisi aina löytää sen säily- mis edellytyksiä, turvata ja rakennuksen historiallista, kunnioitava uusi käyttötarpeita - ellei nykyistä käyt- töä ole mahdollista jatkaa. Vanhalle rukkoushuoneelle, jonka rakenteet eivät ole alkuperäisiä, julkiselle rakentamiselle tyypillisiä, väittää vastaa tämän päivän päivän, normaali, on vielä vaikeampi valita sopivaa uudis- käyttöä. Mikäli rakennuksen tulevaisuuden käyttötarpeita valitaan hyväntaloudisesti vain tilankäytön ja toimivuuden mahdollisuuksista lähtemällä ja jätetään samalla rakennuksen fyysiset ominaisuudet, kuten rakenteet, turkittamatta, voidaan lähtömitta edistää koko rakennuksen ja sen rakenteiden lohottamista.

Voitaneen jälkivisaasti löydellä, että vanhan rukoushuoneen käyttö mm. päiväkolmi ei ole ollut rakennuksen rakenteellisista lähtökohdista ja sen ominaispiirteistä arvioituna onnistunut valinta. Rakennuksen ympärivuorokautinen käyttö päiväkolmi on edellyttänyt sellaisia rakenteita parantavia ja taloteknisiä muutoksia, jotka ovat osaltaan edistäneet rakenteissa syntyviä vaurioita ja sitä kautta mm. sisällyttämällä heikentämistä. Esimerkiksi ilmaläyriksen puu-ulkosäntäraakenteen lisäämönönkestäminen toteutuneella tavalla ei välttämättä ole ollut rakennusteknisesti terve ja oikea ratkaisu rakennuksen lämmöneristävyyden parantamiseksi. Ratkaisun on tulotavasti päädytty, kun päiväkolmi on suunniteltu onnistuneella aikataululla sisältäen ja ilojen käyttömahavuus sisältäjämpötilan osalta on osittain ulottunut ongelmalliseksi. Vanhat rakenteet jäävät helposti jäljessä muutostilanteissa syväisemmin luokitelta ja ratkaisujen pilkkaukset vaikuttavat vaihtehtineen arvioimalla.

Onnelantien puolella on määrittämättä nostettu siihen, että soikeissa olevat tuuletusaukot ovat jääneet maanpinnan alapuolelle. Näin on estetty Onnelantien puolella ilmaläyriksen ulkoseinä- ja alapohjajärjestelmän toimivuus. Vuonna 2004-2005 rakennuksen kuraattien kuraattien määrittämien alapohjajärjestelmän onnistuneita vanhan betonirakenteen kellarin kohdalle, jolloin sillä ei ole ollut sanottavaa vaikutusta puurakenteen saliosan alapohjan tuuletukseen. Lautaiden päälystyminen harkittamattomasti hengittämättä muovimateriaalia on toteutettu onnistuneesti kellarin osan, yläpuolisissa tiloissa 1. ja 2. kerroksessa. Sallissa ja lehterellä jallat on rakennella perinteisesti puujallina.

Vanhan rukoushuoneen viikollinen käyttö on ollut aikomaan vähäisempää kuin viikon jokaisena arkipäivän aiharjoitettua päiväkolmiä. Vaikka rakennukseen on asema- ja koneellinen tulo- ja poistoilmajärjestelmä ja alammio rukoushuoneen käyttöön, on alun perin avoimeksi suunnitellun salin jakamisella pienemmiksi tilasarjoiksi ollut myös vaikutusta sisällyttämällä ilmavaihdon lisääntymiseen lämpöeristämällä ilmanvaihtoa. Ilmanvaihtoa on vähennetty useimmiten rakenteiden lämpöeristämällä johvien epäpuhtauksien lisääntymistä, ellei ei samalla huolehdita ulkoilman ja sisällyttämällä painesuhteiden tasapainosta.

Vanhan ja osittain lämmöneneristämättömän rukoushuoneen rakennuksen säilyttäminen ja jo vaurioituneiden rakenteiden kunnostaminen edellyttävät mitattavia rakenteellisia muutoksia, korjauksia ja rakentamista uudelleen lämpöeristämällä. Vanha rakennus on useimmiten korjattavissa, korjaaminen uuden käyttötarvikkeen ja sen ulkoilman edellyttämällä tavalla saatuaa heikentää rakennuksen rakennushistoriallista arvoa. Rakennuksen kunnostuksella on ollut tarkoituksellisesti sisällyttämällä. Toimenpide on kuitenkin vaikuttanut suojellun rakennuksen ulkonäköön ja vähentänyt sen rakennushistoriallista arvoa.

Rukoushuoneen hyödynämistä: asuinikäyttöön on tulkittu jo 1990-luvun alkupuolella, kun lontilla koskeva kaavamuuutosesitys oli ensimmäisen kerran esillä 1993. Asemakaavaprosessin yhteydessä yhdistys laaditti luonnokset tontin uudelleenkäyttöön mahdollisuuksista siten, että vanha rukoushuone olisi puhtaus ja koko tontti olisi rakennettu tehokkaasti uudelleen. Asemakaavallisen ja rakentamistehokkuuden tarkastelun laati Arkkitehtitoimisto Salmenkivi - Mäkelä - Havas Oy Lahdesta.

Asemakaavamuutoksen kaaduttua korkeimmassa hallinto-oikeudessa yhdistys tilasi vuoden 1975 lopulla Arkkitehtitoimisto Linkovouri Oy:llä uuden esityksen, joka perustui vanhan rakennuksen hyödynämiseen asunnoksi. Tässä ratkaisussa rakennuksen toiseen kerrokseen oli myös sijoitettu asuinhuoneistojen asunnitiloja, mikä merkitsi polturmisteportaittojen sijoittamista rakennuksen julkisivuille. Rukoushuoneen kaupunkikuvallinen ilme olisi julkisivujen osalla muuttanut oleellisesti. Paikatsuuehdotus oli luonnosmainen. Yksityiskohtaisempi suunnittelu olisi saallanut luotaa esitettyä luonnosta arkkitehtonisesti laadukkaammaksi lopputuloksen.

Toteutusmallit ideat ongelmallisen tontin ja vanhan rukoushuoneen kaupunkikuvallisen merkityksen ja paikan hengen korvaavana esityksenä eivät 20 vuotta sitten löytyneet vastakaikua ja ymmärrystä. Vanhan rakennuksen korvaaminen uudella, hyvällä ja laadukkaalla on olemassa olevaan kaupunkilaan haasteellista. Niin on myös vanhan rakennuksen säilyttäminen sen käyttöä korvausta muuttamalla ja suojelupaattailta uudallamalla.

Uudessakaupungissa 11.3.2019

Virpi Tervonen, arkkitehti, SAFA, ICOMOS

ASIAKIRJOJA ARKISTOISSA

Esikoisestadiolaiset ry:n arkisto, ent. Vanha Iestadiolaiskristillinen yhdistys

Raimo Alramon laatima inventaario 26.1.2017, jatkaisella 22.1.2018

PIIRUSTUSLAJI	SISÄLTÖ	SUUNNITTELIJA	MIK	PVM	LUPAPVM
Ommelantie 2 Alkuperäisiä piirustuskappaleita Luonnokset ja kappaleet 1922	Asemapiirros ja kellarin pohjapiirros sinikopio Kellarikerros polkkaavaavusteisuus: pituusleikkaus Pohjapiirustus I kerros ja pohjapiirustus parvekkeen kohdalla sinikopio vasiavaavusteisuus: pituusleikkaus Polkkaavusteisuus: pituusleikkaus sinikopio vasiavaavusteisuus: pituusleikkaus Ulkosivu Oikokadulle sinikopio vasiavaavusteisuus: pituusleikkaus Ulkosivu Salmakadulle sinikopio vasiavaavusteisuus: pituusleikkaus	Oiva Kolisi Oiva Kolisi Oiva Kolisi Oiva Kolisi Oiva Kolisi Oiva Kolisi	1:200, 1:100 1:100 1:66 % 1:66 % 1:66 %	Toukokuu:1922 Kesäkuu:1922 Kesäkuu:1922 Kesäkuu:1922 Kesäkuu:1922	
Ommelantie 2 Alkuperäinen 1922 Vahvistelu Hämmentämät Läämin kanalassa	Asemapiirros ja kellarin pohjapiirros tussipiirros ja laaveeraus: kartongille (työkyymämerkinnät) Pohjapiirustus I kerros ja pohjapiirustus parvekkeen kohdalla tussipiirros ja laaveeraus: kartongille (työkyymämerkinnät) piiruksesta ilmenevä alkuperäisen saarnalulun malli Polkkaavusteisuus: pituusleikkaus tussipiirros ja laaveeraus: kartongille (työkyymämerkinnät) piiruksesta ilmenevä piteo- ja korkeus: (etvälipohja) Ulkosivu Oikokadulle	Oiva Kolisi Oiva Kolisi Oiva Kolisi Oiva Kolisi	1:200, 1:100 1:100 1:66 % 1:66 %	Kesäkuu:1922 Kesäkuu:1922 Kesäkuu:1922 Kesäkuu:1922	3.8.1922 1.8.1922 3.8.1922 3.8.1922

	<p>tuussipöytä ja laevastus kaatongille portaat hyvin, kapeina, tokkimuuri betonia.</p> <p>Ulkosivu Salimaankäädille</p> <p>tuussipöytä ja laevastus kaatongille portaat kaapaanpöytä tokkimuuri betonia</p> <p>Ulkhuone:</p> <p>Pohja</p> <p>Julkisivu</p> <p>Leikkaus</p> <p>tuussipöytä ja laevastus kaatongille puretu 1950-luvulla</p>	Oiva Kolssi	1:66 2/3	Kesäkuu 1922	3.8.1922
	<p>Rakennuksen itänpääjätokuva</p> <p>kerroksista; parvekkekos ja kellari</p> <p>Lämpöpöytäkaavio</p> <p>Pohjapiirros I kerros</p> <p>työskynnällörs luonnospaperille</p> <p>laajennus-keksijäätekekkossalini ja asunnont; (ei toteutettu luonnoksen mukaisesti)</p> <p>iso ovi salini toteutettiin myö hemmin 1970-l?</p> <p>Kellarikerroksen pohjapiirustus</p> <p>työskynnällörs luonnospaperille</p> <p>maisten ja maisten w.c:llä w.c:ään kaatolli ja koptomaat (ei toteutettu luonnoksen mukaisesti)</p>	O. Roslund	1:100 1:50	1939	
	<p>Onnelantie 2</p> <p>Stipiosan laajennus kellari 1952/1953</p>	Irma Kolssi	1:100	8.3.1952	
	<p>Onnelantie 2</p> <p>työskynnällörs luonnospaperille</p> <p>toteutettiin värään mukaisesti</p> <p>Pohjapiirros I kerros; julkisivu Onnelantielle</p> <p>tuussipöytä kaatongipaperille</p> <p>laajennus käsittää asunnont; seinet ja kalliit (ei toteutettu värään mukaisesti)</p>	Irma Kolssi	1:100	8.3.1952	
	<p>Pohjapiirros kellarikerros, leikkaus C-D</p> <p>tuussipöytä kaatongipaperille työskynnällörs</p>	Irma Kolssi	1:100	5.3.1953	
		Irma Kolssi	1:100	5.3.1953	

<p>laajennus-käsitelmä: miesten ja naisten wc-tilat, käynti ulkovaikkeen- nuksen läpikäytystä vanhaan kellariin lisätty: 2 varastotilaa (ei toteutettu) ja mukaisesti</p>	<p>Irma Kolsi</p> <p>5.3.1953 / 12.11.1953</p> <p>1:66 ¾</p>	
<p>Julkisivupihustus Oikokadulle lyijykynämekinää muutokseen pöytänyt 12.11.1953 Joulukalenteri jussipöytämuutopaperille laajennusosa: pöytämuutokseen yhden kerroksen korkeusena (ei toteutettu) muutos mukaisesti julkisivupöytämuutokseen käyntitöiden wc-tilaan kellariin</p>	<p>Irma Kolsi</p> <p>5.3.1953</p> <p>1:66 ¾</p>	
<p>Leikkaus A-B jussipöytämuutopaperille pöytämuutokseen pöytämuutokseen: pöytämuutokseen pöytämuutokseen töksi pöytämuutokseen pöytämuutokseen: pöytämuutokseen pöytämuutokseen pöytämuutokseen pöytämuutokseen: pöytämuutokseen pöytämuutokseen</p>	<p>Irma Kolsi</p> <p>5.3.1953 / 24.3.1953</p> <p>1:66 ¾, 1:100</p>	
<p>Leikkaus A-B Leikkaus C-D jussipöytämuutopaperille paperikopio käsitelmä: vanha kellariin (pöytämuutokseen) toteutettu: ja mukaisesti</p>	<p>Irma Kolsi</p> <p>25.3.1953</p> <p>1:500</p>	
<p>Asemapiirros jussipöytämuutopaperille lyijykynämekinää käsitelmä: vanha kellariin (pöytämuutokseen) toteutettu: ja mukaisesti</p>	<p>Ei signaalia</p> <p>1:100</p>	<p>Ei päivä määrää</p>

Lahden kaupunki Rakennusvalvonnan arkisto

PIIRUSTUSLAJI	SISÄLTÖ	SUUNNITTELIJA	MK	PVM	LUPAPVM
Onnelantie 2 Lupapirustus, 1922	Asemapiirros ja kellarin pohjapiirros Pohjapiirustus Pohjapiirustus parvekkeen kohdalla Poikkileikkauksen rakennukselle Ulkoisivu Oikokadulle Ulkoisivu Salomaankadulle	Oiva Kolsi	1:200, 1:100 1:100 1:100 1:66 2/3 1:66 2/3 1:66 2/3	Kesäkuu, 1922	3.8.1922 1.8.1922 3.8.1922 3.8.1922 3.8.1922
Onnelantie 2 Lupapirustus, 1953 Läjäntus y kellar	Asemapiirros Kellarikerroksen pohjapiirustus (ei toteutunut) mitesten ja nästen wc-sillat, vanhaan kellarin ulkoportaat leikkauksiin A-B (pituusleikkaus), C-D poikkileikkaus Julkisivu Oikokadulle Irma Kolsta, piirustuksessa on lisöitä, myös: tilaan päällinen läjäntus, muutos toteutettiin Asemapiirros ja kellarin pohjapiirustus Läjäntus y kellarin mitoitospirustus	Irma Kolsi Irma Kolsi Irma Kolsi Irma Kolsi Irma Kolsta ja Louhi Jouko Louhi	1:500 1:100 1:66 2/3 1:66 2/3 1:500, 1:100 1:500	25.3.1953 24.3.1953 24.3.1953 5.3.1953 12.11.1953 14.7.1953	
Onnelantie 2 Lupapirustus, 1956 Läjäntus y kellar	Asemapiirros Läjäntus y kellarin pohjapiirustus Kellarikerros Läjäntukseen varasto ja ulkosäilytönpörras läjäntuksen pätyyn vanhaan osaan miesten ja naisten wc-sillat Pohjakerros Läjäntukseen pikkuosat ja varasto sisääkäynti Ulkoiskerros Läjäntukseen avoin ja suljettu katu Leikkaus A-A (pituusleikkaus) Läjäntukseen avoin ja suljettu katu Julkisivu Oikokadulle Julkisivu Onnelantielle	Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth Paul G. Roth	1:100 1:100 1:100 1:100 1:66 2/3 1:66 2/3 1:66 2/3	12.4.1956 12.4.1956 12.4.1956 26.4.1956 12.4.1956 12.4.1956 12.4.1956 12.4.1956	

Önnelantie-2 Lupapöytäkirja 1973	Asemapiirros I kerros II kerros Julkisivu Önnelantielle	Reino Lahtinen	1:500 1:100 1:100 1:100	24.4.1973
Önnelantie-2 Lupapöytäkirja 1975	Asemapiirros Pohjapiirros; kellarikerros Pohjapiirros I kerros Pohjapiirros II kerros Leikkaus A-A Julkisivu Olkkokadulle	Raimo Airamo	1:500 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100	4.4.1975
Önnelantie-2 Lupapöytäkirja 1977	Asemapiirros Pohjapiirros; kellarikerros Pohjapiirros I kerros Pohjapiirros II kerros Leikkaus A-A Julkisivu Önnelantielle Julkisivu itään	Seppo Haimilanti	1:500 1:100 1:100 1:100 1:100 1:100	15.2.1977
Önnelantie-2 Lupapöytäkirja 1980	Asemapiirros Pohjapiirros; kellarikerros Pohjapiirros I kerros Leikkaus A-A	Insinööritoimisto Latipelti Oy Pertti Heimonen	1:500 1:100 1:100 1:100	7.8.1980 10.5.1980 14.5.1980
Önnelantie-2 Lupapöytäkirja 1981	Asemapiirros Julkisivu, siltä Önnelantielle Julkisivu, jalamukuportti Leikkaus a-a; jalamukuportti Leikkaus b-b; jalamukuportti Pohjapiirros, kellarikerros Julkisivu Önnelantielle Julkisivu itään Leikkaus; kellarin porttas	Jouko Salonen	1:500 1:100 1:20 1:20 1:20 1:100 1:100 1:100 1:100	16.6.1981
Önnelantie-2 Lupapöytäkirja 1982	Asemapiirros Pohjapiirros; portaat	Jouko Salonen	1:500 1:20	30.4.1982

	Julkisivu, portaal Leikkaus, portaal			1:20 1:20	
Onnelantie 2	Asemapiirros...		Ari Marimäki	1:500	16.7.1996
Lupapöytäkirja: 1996	Pohjapiirros, I kerros			1:100	
	Pohjapiirros, II kerros			1:100	
	Julkisivu itään			1:100	
	Leikkaus A-A			1:100	
Onnelantie 2	Asemapiirros 1:500		Jouko Mattila	1:500	6.7.1998
Lupapöytäkirja: 1998	Pohjapiirros, kellarikerros			1:100	
	Pohjapiirros, I kerros			1:100	
	Pohjapiirros, II kerros			1:100	
	Leikkaus A-A			1:100	
Onnelantie 2	Julkisivu itään ja etelään			1:100	
Onnelantie 2	Asemapiirros		Insinööritoimisto Terho Korhonen	1:500	2.7.2004
Lupapöytäkirja: 2004	Pohjapiirros, I kerros		Kirsi L	1:100	
	Leikkaus A-A			1:100	
	Julkisivu itään ja etelään			1:100	
Onnelantie 2	Asemapiirros		Arkkitehtitoimisto Salu Päivärinne Oy	1:500	1.7.2007
Lupapöytäkirja: 2007	Alka: julkisivu etelään			1:100	
	Alka, detailji			1:20, 1:10	

LÄHTEET

KIRJALLISUUS

- Airamö, Raimo – Leivo, Seppo. (1983). *Esikoisiesiädiöjaisuus: Lahteessa ja sen ympäristössä*. Pääjät-Hämeen tutkimusseuran vuosikirja 1983. Pääjät-Hämeen tutkimusseura ry, Lahti.
- Airas, Jukka-Pekka (1976): Keskikirkko: Lahden tuuselaakunta. Tutkimuksia IV.
- Airas, Jukka-Pekka (1992): Uuden kirkkoakikiteuurtin ongelmat: Suomen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja: 178. Vammalan Kirjapaino Oy.
- Niskanen, Riitta Iolmi: (2000). Selvitys: Lahden kiiituuirtistortallisessti: arvoikkaita: kohteista: Lahden kaupunginmuuseo: Salpausselän Kirjapaino, Kukkila.
- Ekman-Salokangas, Julla.– Heikkilä, Markku.– Tuomi-Timo. (1992): Lahden kaupunki Painotyö: Painokunppanli, Savonlinna
- Pihlaja, Juhani (2005): *Laitteikasikirja*: Lahden kaupunki: Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
- Pulkonen, Lauri (1983). *Pääjät-Hämeen kultuurihistorialliset kohteet*: Täydennysselvitys-1983. Pääjät-Hämeen seutu-kaava-llito, Lahti.
- Rautila, Pekka (1984). *Esikoisiesiädiöjaisuus Suomessa*, s. 190–225. Suomen kirkkohistoriallisen seuran vuosikirja 1984: Helsinki: Loimaan Kirjapaino, Loitmaa
- Ryökö, Esko Iolmi. (2003): Lahden puukirkko 1890–1977. Keskikirkon seurakunnan julkaisuja 1: Salpausselän Kirjapaino, Hollola.
- Talonen, Jouko (1998) *Esikoisiesiädiöjaisuus ja suomalaisen yhteiskunta 1900–1944*. Suomen kirkkohistoriallisen seuran jölmituksia 168. Gummerus Kirjapaino Oy Jyväskylä
- Tupala, Unto (1994): *Kun Lahti rakennettiin*: Lahden yhlikeskustan rakentuminen kauppalan aloista nykypäivään: Lahden kaupunki: Esan Kirjapaino Oy Lahti.
- Tupala, Unto (1998). *Lahden rakentaminen jalkoi*: Rakentaminen vuoden 1862 ilsäysmaakaavan ja vuoden 1905 läjennusasema-kaavan alueelle. Lahden kaupunki: RT Print Oy Peksämäki.
- Wager, Henrik (2006). *Pääjät-Hämeen rakennettu kulttuurympäristö*: Pääjät-Hämeen llito A 159.

MUUT LÄHTEET

RKY 2010

Kiinteistöyhtiö Onnela yksiyisätkisto

Lahden rukoushuoneen lajennus- ja muutoslarpeita selvitteämään asetehtu työryhmän raportti 8.3.1985

Polygon Finland Oy: Rukoushuoneen sisälma / rakennelutkimus, Tutkimuslous 12.5.2017, päiväty 18.9.2017

Ruuhon Side 2/1983 Läpät kaupunkija ja kyljä, s 10–13, 15

Vahanan Oy Kiinteistökalvelmus + PTS 10.8.2015

KUVA, KARTTA- JA PIIRUSTUSLÄHTEET

Esikolisestadiolaiset ry:n arkisto

Lahden kaupungin museon arkisto, paineluisissa julkaisuissa

Lahden rakennusvalvonnan arkisto

Lahden tekninen ja ympäristötoimiala / Maankäyttö ja aluehankkeet

KA Kansallisarkiston digiarkisto

Pääjäi-Hämeen **ilto** / maakuntakaavat

Arkkitehtitoimisto Virpi Tervonen 2017, 2018

Kiinteistöyhtiö Örnealä yksityisarkisto

Muut yksityisarkistot

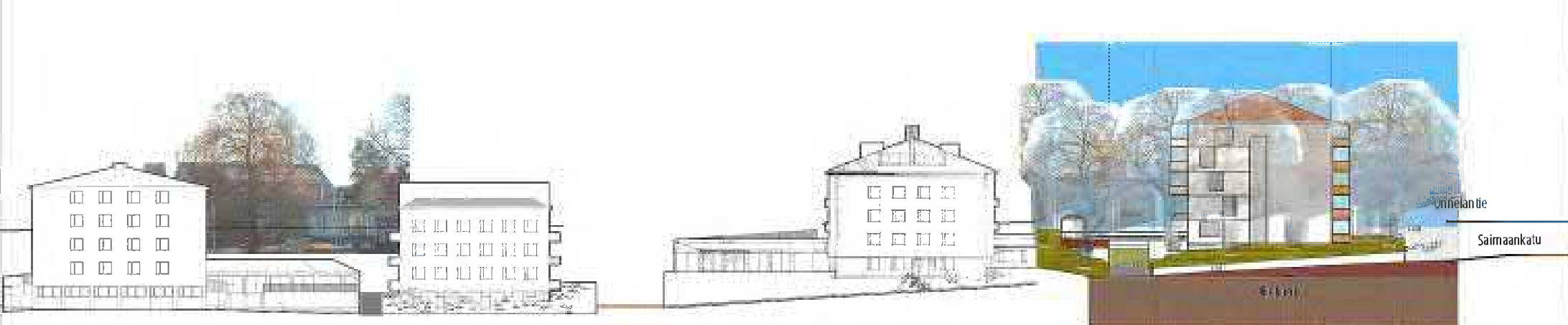
HAASTATTELU JA LISÄTIEDOT

Hanna Salonen

Esko Salonen

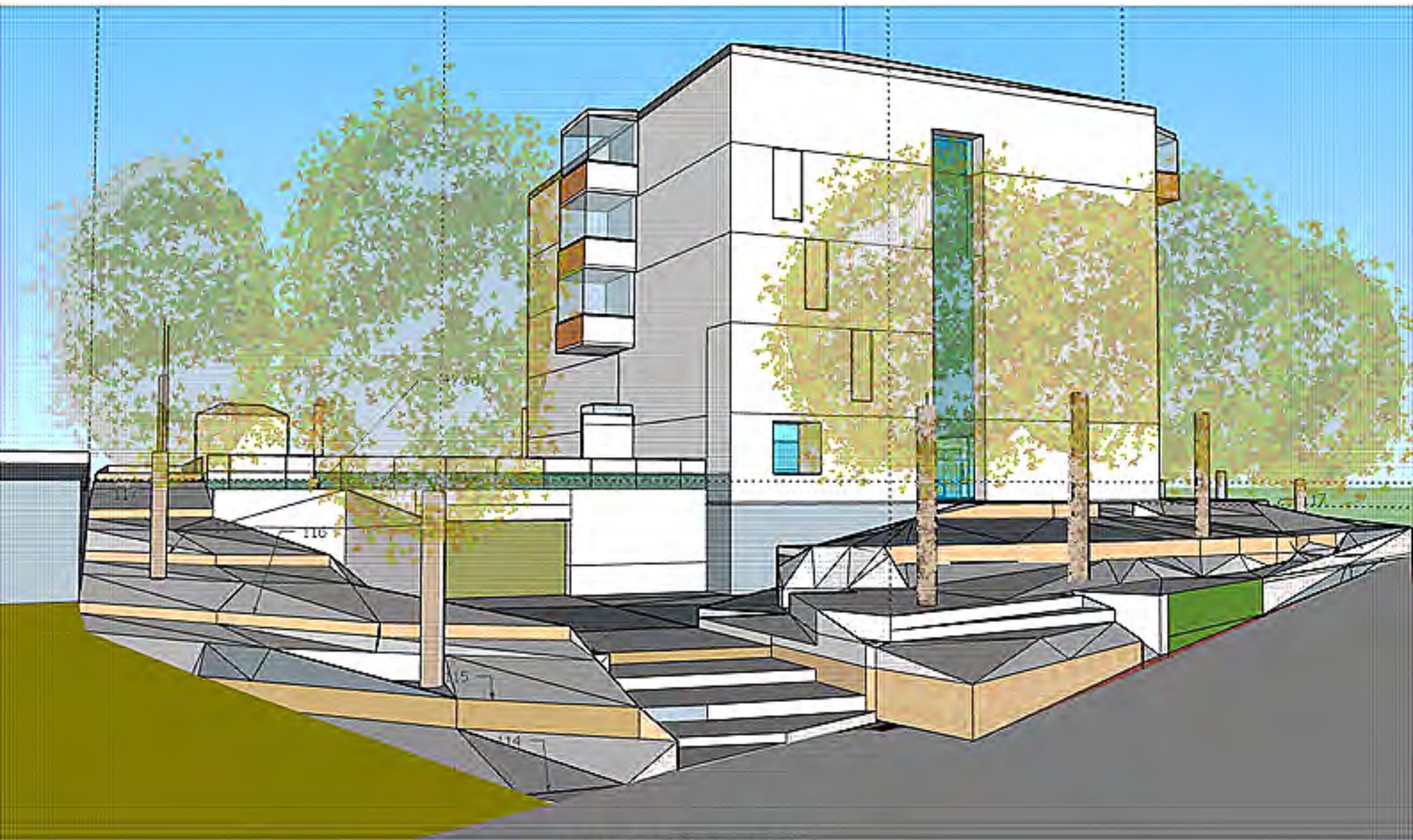
Raimo Airamo

Onnelantie

Saimaankatu

Oikokadulta

Onnelantieltä

Oikokadun ja Saimaankadun kulmasta

Kiinteistöyhtymä Onnelat
Onnelantie 2
15100 LAHTI

LAUSUNTO

**Tarkastus su-
oritettu** 05.06.2017

Asia Lausunto Kiinteistöyhtymä Onnelat sisäilma/rakennetutkimuksesta

Selostus Markus Pyykkönen on 29.5.2017 pyytänyt Lahden Ympäristöterveydeltä lausuntoa Polygon Finland Oy:n tekemästä sisäilma/rakennetutkimuksesta nro 051721700287.

Tutkimuksen perustella vanhan osan yläpohjassa esiintyy erittäin runsasta mikrobikasvustoa. Rakenteissa oleva runsas mikrobikasvusto voi aiheuttaa ilmavuotojen kautta käyttäjille terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja.

Vanhan osan alapohjassa ja ulkoseinien alaosissa esiintyy erittäin runsasta mikrobikasvustoa sekä laajoja lahovaurioita. Rakenteissa oleva runsas mikrobikasvusto ja lahovauriot voivat aiheuttaa ilmavuotojen kautta käyttäjille terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja.

Laajennus osan yläpohjan rakenteissa on toettu olevan erittäin runsasta mikrobikasvustoa. Rakenteissa oleva runsas mikrobikasvusto voi aiheuttaa ilmavuotojen kautta käyttäjille terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja.

Laajennusosan välipohjarakenteissa on todettu olevan erittäin runsasta mikrobikasvustoa. Rakenteissa oleva runsas mikrobikasvusto voi aiheuttaa ilmavuotojen kautta käyttäjille terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja.

Laajennusosan ulkoseinissä on todettu olevan kosteusvaurioita sekä silmin nähtävää mikrobikasvustoa. Rakenteissa oleva silmin havaittava mikrobikasvusto voi aiheuttaa ilmavuotojen kautta käyttäjille terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja.

Laajennusosan kellarikerroksen lattiassa on todettu olevan kosteusvaurio.

Asiakirjan saa kopioida vain kokonaan. Muussa tapauksessa kopioinnista on saatava kirjallinen lupa.

Laajennusosan perusmuurin alaosat ovat tutkimuksen perusteella kosteusvaurioiset. Lisäksi perusmuurin eristeissä on mikrobikasvustoa ja lahovaurioita. Lisäksi perusmuurin paneeliverhouksessa on silmin nähtävää mikrobikasvustoa. Rakenteissa oleva mikrobikasvusto voi aiheuttaa ilmavuotojen kautta käyttäjille terveydensuojelulain (763/1994) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja.

Toimenpiteet

Suoritettujen tutkimuksien perusteella kaikkialla kiinteistön rakenteissa esiintyy eriasteisia kosteus- ja mikrobivaurioita, jotka ovat terveydensuojelulain (763/1944) 1 §:n mukaisia terveydellisiä haittoja. Kiinteistön omistajan tulee ryhtyä toimenpiteisiin vaurioiden korjaamiseksi sekä terveyshaitan poistamiseksi. Kiinteistö ei suositella käytettäväksi ennen kuin vauriot on korjattu asianmukaisesti.

Kiinteistön omistajan tulee selvittää rakennusluvan tarve Lahden rakennusvalvonnasta ennen korjaustöihin aloittamista.

Lausunto perustuu saatujen tutkimustulosten analysointiin. Tutkimus ei sulje pois mahdollisuutta, etteikö kohteessa olisi muita piileviä TsL:n mukaisia epäkohtia.

Sovelletut oikeusohjeet

Terveydensuojelulaki (763/1994) 1, 7, 26, 27, 31, 45, 46 ja 51 §
Terveydensuojeluasetus (1280/1994) 15 ja 17 §
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

Jari Ahonen
ympäristöterveystarkastaja
p. 050 387 8730

20.2.2019

Asukasilta Paavolan Onnelantie 2:n kaavaluonnoksesta

Osallistujat

35 osallistujaa sekä Lahden kaupungin edustajat:

Lahden kaupunki

Päivi Airas, kaavoitusarkkitehti

Henrik Saari, vuorovaikutussuunnittelija

Riitta Niskanen, tutkija, Lahden kaupungin museo

Tiina Karu-Hanski, ympäristönsuojelusihteeri

Asukasillan aiheena oli Paavolan Onnelantie 2:n asemakaavatyö ja valmistuneet kaavaluonnokset. Kaavatyö on tullut vireille maaliskuun 2018 kaavoituskatsauksessa.

Kaavatyön verkkosivu ja asukasillan esitysmateriaali: <https://www.lahti.fi/palvelut/kaavoitus/paavola-onnelantie-2>

Tiivistelmää asukasillassa esitetystä

Onnelantie 2:ssa sijaitseva entinen rukoushuone on valmistunut 1923. Aluksi tutkittiin mahdollisuutta, että rakennus säilytettäisiin ja se muutettaisiin asumiskäyttöön. Polygon teki rakennukselle sisäilma- ja rakennetutkimuksen vuonna 2017. Tutkimusten jälkeen todettiin, että rakennus on hyvin huonokuntoinen, ja se jouduttiin asettamaan käyttökieltoon.

Rakennus on rakenteiltaan lautaa ja se on alun perin tarkoitettu vain kesäkäyttöön. Vahingot ovat syntyneet salakavalasti vuosien aikana, kun rakennusta on ryhdytty lämmittämään ja muuntamaan uusiin käyttötarkoituksiin. Ongelmat ovat rakenteissa, joten ne eivät näy niinkään ulospäin.

Entinen rukoushuone pitäisi käytännössä rakentaa kokonaan uudelleen, jolloin se ei olisi enää alkuperäinen. Rakennuksen vaiheet ja historia on tallennettu rakennushistorialliseen selvitykseen. Rakennus ei ole vielä saanut purkulupaa, koska se tyyppillisesti myönnetään vasta, kun tontille on löydetty uusi käyttötarkoitus.

Alueen suunnittelusta ja kulttuurihistoriallisista arvoista on neuvoteltu jo varhaisessa vaiheessa lakisääteisessä neuvottelussa kaupungin museon ja ELY-keskuksen kanssa. Onnelantien alue on luokiteltu arvokkaaksi paitsi valtakunnallisesti (RKY), myös Päijät-Hämeen maakuntakaavassa ja Lahden kaupungin omissa luokituksissa. Läheisyydessä on myös asemakaavassa suojeltuja rakennuksia.

Kaavaluonnosvaihtoehdot

- Vaihtoehto 1 sallisi nelikerroksisen asuinkerrostalon rakentamisen sekä kaksi pientaloa Onnelantien varteen, joiden mitat haettaisiin viereisistä taloista. Rakennusoikeutta kaavaluonnos sallisi 2040 kerrosalaneliömetriä ja autopaikkoja vaadittaisiin 26 kappaletta.
- Vaihtoehto 2 sallisi nelikerroksisen asuinkerrostalon sekä yhden pientalon Onnelantien varteen. Saimaankadun ja Oikokadun puolella oleva viheralue olisi laajempi. Rakennusoikeutta kaavaluonnos sallisi 2120 kerrosalaneliömetriä ja autopaikkoja vaadittaisiin 27 kappaletta.

Vaihtoehdoissa on esitetty rakentamisen maksimimäärä. Tämän enempää rakentamista ei esitetä Onnelantien tontille.

- Kaavamerkinnöillä varmistetaan, että hulevesien käsittely otetaan huomioon pintamateriaaleissa. Kyse on pohjaveden muodostumisalueesta.
- Kerrostalotontille liittymää esitetään Oikokadun puolelta. Liikennesuunnittelun näkökulmasta se olisi ainoa toimiva vaihtoehto nyt esitettyjen rakennusten tapauksessa.
- Autopaikkoja pitäisi olla yksi 80 kerrosalaneliometriä kohden.

Kaavatyön eteneminen

Kaavatyön luonnosvaiheen kuuleminen on 14.2.–1.3.2019. Yleisötilaisuudessa ja luonnosvaiheen aikana saadut palautteet käydään läpi ja ne huomioiden laaditaan kaavaehdotus. Kaavaehdotus voisi olla teknisen ja ympäristölautakunnan (TYLA) käsiteltävänä aikaisintaan 26.3. kokouksessa. TYLA asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 30 päivän ajaksi, jolloin siitä voi tarvittaessa jättää muistutuksen.

Kysymyksiä asukasillassa

Kysymys: Onko autopaikat välttämätöntä rakentaa kerrostaloa varten?

Vastaus: Kaupunki vaatii autopaikat tontille, koska niitä ei oikein voida osoittaa muuallekaan.

Kysymys: Kuinka monta asuntoa kerrostalossa olisi?

Vastaus: Se riippuisi täysin rakennuttajasta ja siitä, minkä kokoisia asuntoja rakennukseen haluttaisiin.

Kysymys: Miten nyt esitetty kerroslukumäärä on määräytynyt? Onko se jo lyöty lukkoon?

Vastaus: Aina on vaihtoehtoja, mutta kerroslukumäärä sopisi alueeseen. Pienille asuinkerrostaloille on vaikea löytää toteuttajaa.

Kommentti: Meillä on ollut lehmus ja tammi aina suoraan omaa asuntoamme vasten. Vihreä ympäristö on ollut tärkeä tekijä, kun valitsimme asuinpaikkaa.

Kommentti: Kulttuurihistoriallisten arvojen pitäisi ohjata suunnittelua. Miten ne on huomioitu? Mielestäni niitä ei huomioitu kaavaluonnoksissa.

Kommentti: Nyt on tuotu esille, että isolle tontille mahtuisi enemmän rakentamista. Silti esityksessä kerrottiin, että pientalojen tontit tulisivat ahtaiksi. Ihmettelen miksi tontti pitäisi rakentaa näin täyteen.

Kysymys: Eikö rakentamistehokkuus voisi olla samanlainen kuin Onnelantien pohjoispuolella, jossa se on 0,45.

Vastaus: Pienille rakennuksille on vaikea löytää rakennuttajaa.

Kysymys: Epäilen, että rakennusoikeutta on tavoiteltu lisää siten, että rakennus on päästetty huonoon kuntoon.

Vastaus: Tämä ei pidä paikkaansa. Uusi omistaja pyrki säilyttämään rakennuksen ja muuntamaan sen asumiskäyttöön. Vauriot rakennukseen ovat syntyneet salakavalasti vuosien aikana korjausten ja lämmityksen vuoksi. Rakennus on suunniteltu kesäkäyttöön.

Kysymys: Onko tontille ajateltu mitään muuta käyttöä kuin asumiskäyttöä? Lähellä on paljon viheralueita ja yhteistä aluetta, joten olisiko tontille mahdollista rakentaa ikäihmisten liikuntapaikka tai skeittipuisto?

Vastaus: Kiinteistö on yksityisessä omistuksessa. Omistaja ei ole tuonut esille muita ajatuksia.

Kysymys: Rakennus on talvella kuin postikortista. Miksi puistomaisen alue pitää rakentaa täyteen taloja?

Kysymys: Naapuritaloon ovat valuneet joskus sadevedet. Ottakaa huomioon, että sadevedet pitää ohjata jonnekin. Uusi rakentaminen ei saisi hankaloittaa viereisten talojen tilannetta.

Vastaus: Tämä otetaan huomioon. Kaavaluonnoksessa on hulevesiä koskeva kaavamääräys, joka velvoittaa rakentajaa.

Kommentti: Oikokadulta katsottuna rakennusmassa näyttää minusta hyvin suurelta (vaihtoehto 1).

Kysymys: Mielestäni Oikokadun liikenne muuttuisi turvattomaksi uuden liittymän myötä. Voiko vielä etsiä muita vaihtoehtoja? Ainakin nopeusrajoituksen pitäisi olla 30 km/h.

Vastaus: Saimaankadulle ei saa liittymää, mutta Oikokadulle sen saisi. Liikenneturvallisuus otetaan huomioon ja esimerkiksi nopeusrajoituksen laskemista voidaan tutkia liikennesuunnittelun yhteydessä. Liikennesuunnittelussa arvioidaan tämä.

Kysymys: Miksi uutta liittymää ei voitaisi toteuttaa Onnelantien kautta?

Vastaus: Se ei ole toivottavaa, mutta sekin vaihtoehto voidaan vielä tutkia.

Kommentti: Onnelantien liittymä olisi minusta mahdoton yhtälö.

Kysymys: Eivätkö pelkät pientalot riittäisi Onnelantien varteen? Eikö muuta osuutta voisi jättää puistoksi?

Vastaus: Tontti on yksityisessä omistuksessa. Omistaja haluaa ymmärrettävästi hyödyntää oman tonttinsa, joka on suuri.

Kysymys: Miksi koko kerrostaloa ei voida unohtaa, jos sinne on vaikea toteuttaa liittymää ja autopaikkoja?

Vastaus: Kaikki vaihtoehdot käydään läpi. Työ on vielä kesken. Toisaalta pitää ottaa myös huomioon tontin omistajan toiveet ja kaupungin tavoitteet, joiden mukaista uusi rakentaminen olisi.

Kysymys: Eikö kaupungin kaavoittajan tehtävä ole ottaa kaikkien kaupunkilaisten etu? Millä tavalla naapurit on nyt huomioitu kaavaluonnoksissa? Onko meitä kymmeniä vuosia alueella asuneita otettu huomioon?

Vastaus: Suunnittelussa pyritään aina ottamaan huomioon erilaiset tarpeet ja ihmiset. Kaavamuuutosta on hakenut tontin omistaja.

Kysymys: Koetko, että kaavoittajalla on veloitetta huomioida, minkälainen asukkaiden lähiympäristöstä tulee? Eikö suunnittelussa voisi ottaa huomioon tontin rajapuustoa ja säilyttää sitä?

Vastaus: Kyllä, lakikin velvoittaa tähän. Tämä asukasilta on yksi tapa käydä keskustelua naapuruston kanssa. Kaupunki kuitenkin muuttuu jatkuvasti ja tavoitteena on tiivistää kaupunkirakennetta. Kiitos puustoa koskevasta kommentista: asiaa voidaan tutkia suunnittelun jatkuessa.

Kommentti (tutkija Riitta Niskanen): Kyseessä on valtakunnallinen arvoalue, johon sisältyy myös Saimaankadun pääty. Alueen asemakaavallinen arvo on valtava, koska se on kuulunut Otto-livari Meurmanin alkuperäiseen Lahden asemakaavaan. Rukoushuone on ollut oma tärkeä aiheensa Oikokadun ja Onnelantien risteyksessä ja myös ympäristön vihreys on jo alun perin tärkeä osa paikkaa. Minusta pitäisi vielä tutkia eri vaihtoehtoja tontille. Meurmanin tavoitteiden mukaista olisi pääteaihe, ei vain Oikokadun ja Onnelantien rakennustavan jatkaminen Saimaankatuun asti.

Vastaus: Työ on vielä kesken ja nyt on juuri tällaisen keskustelun aika. Erilaiset vaihtoehdot voidaan vielä käydä läpi ja suunnittelutyö jatkuu.

Kommentti: Miksi nyt esiteltiin yhden vaihtoehdon kaksi versiota?

Vastaus: Muitakin vaihtoehtoja tutkittiin ja niitä on käyty läpi kaavaselostuksessa.

Kommentti: Riitta Niskasén kommentti oli erinomainen. Mielestäni päätyaihe pitäisi säilyttää.

Kommentti: Minusta nyt esitetty vaihtoehto ei ole huonoimmasta päästä. Aiemmin tontille haaveiltiin korkeampaakin rakennusta. Voisiko rukoushuoneen kohdalle rakentaa samankokoisen massan kuin mikä siinä on aiemmin ollut? Se olisi laajemmin hyväksyttävissä oleva vaihtoehto. Rakennuksessa voisi olla kolme kerrosta.

Kommentti: Kyllä ulkomailla on rakennettu täsmälleen samanlaisia taloja vanhojen tilalle.

Kommentti: Uudisrakennuksen pohja voisi olla hieman pienempi kuin rukoushuoneen. Silloin ei rikottaisi puiden juuria.

Kommentti: Meillä naapuritaloyhtiössä kaavaluonnokset eivät ole saaneet positiivista vastaanottoa. Minusta kaavaluonnoksessa suojelu- ja kulttuuriarvot ovat jääneet täysin ulkopuolelle, ja vain kaupungin tiivistämistavoite on huomioitu.

Kysymys: Minne kaavaluonnoksia koskevat palautteet voi lähettää?

Vastaus: Ne voi lähettää Lahden kaupungin kirjaamoon, kirjaamo@lahti.fi.

Paperilla jätettyjä kommentteja

Tilaisuudessa kommenttilaatikkoon jätettyjä mielipiteitä ja sähköpostilla saapuneita kommentteja

- Tehdään korkea talo, 5–6 kerroksinen. Onnelantieltä liittymä: vähäinen liikene, turvallinen liittymä. autot / 22 autopaikkaa.
- Keskusaihe, ei sullottu kahta, katulinjaa yhteen
- RKY-alue: historiallinen jatkuvuus
- Asukastiheys toteutuu jo!
- RKY-alue: Onnelantien pientaloalue, yleiskaava, puistomaisuus
- Suojellut rakennukset, kulttuuriympäristön vaaliminen
- Iso tontti, mahtuu enemmän. Ahtaat tontit.

”Tontti on paikalla, joka näkyy sadoille naapureille Onnelantielle, Yrjönkadulle, sairaalalle, Hämeenkadulle ja Oikokadulle.

Mielestäni Lahti voisi kunnioittaa tämän tontin kulttuurihistoriallista arvoa ja korttelin yhtenäisyyttä sekä estetiikkaa antamalla luvan rakentaa puupinnoitteisen pienkerrostalon entisen rukoushuoneen paikalle. Tontin pohjoispuoli tulisi jättää vihreäksi, jotta vihreä linja Oikokadulla säilyisi. Kulku tontille olisi kaikkein turvallisin Onnelantien suuntaan.”

”Näyttäisi, että Oikokadun vihreä puustoreunus katkeaisi eikä tule näyttämään kauniilta. Tämä on suunnitelmassa korjauksen paikka. Suunnitelmasta näkyy että kulkuneuvoliikenne ohjattaisiin kiinteistä Oikokadulle, josta on liian lyhyt matka Saimaankadun risteyksestä tekee ajoradalle pääsyn vaikeaksi.

Ehdotukseni on että rakentaessa säilytetään jo aikaisempi, rakennusten koko ja ulkonäkö. Tämä koskee kumpaakin puolta korttelissa 93. Odotamme, että nämä näkemykset otetaan huomioon korttelia 93 rakennettaessa.”

Muiston kokosi Henrik Saari

Viranomaisneuvottelu Lahden Rukoushuoneen asemakaavan muutoksesta

Aika: 17.10.2016 klo 14-15

Paikka: Hämeen ELY-keskuksen Hämeenlinnan toimipiste

Läsnä:	Kirsti Nieminen	Hämeen ELY-keskus
	Liisa Härmä	Hämeen ELY-keskus
	Jurkka Pöntys	Hämeen ELY-keskus
	Riitta Niskanen	Lahden kaupunginmuseo
	Päivi Airas	Lahden kaupunki
	Anne Karvinen Jussilainen	Lahden kaupunki

- 1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen
Päivi Airas avasi kokouksen. Puheenjohtajaksi sovittiin Päivi Airas ja sihteeriksi Anne Karvinen-Jussilainen.
- 2 Neuvottelun tarkoitus MRL § 66 / MRA § 26 mukainen viranomaisneuvottelu.
Suunnittelualue on valtakunnallisesti merkittävää aluetta (RKY).
- 3 Kaavatyön suunnittelutilanne
Päivi Airas kertoi lähtötietoja.
Lahden Paavolan (3.) kaupunginosan korttelin 93 tontit 6 ja 15 omistava Esikoislestadiolaisten yhdistys (Vanha-Laestadiolais-Kristillinen yhdistys r.y.) on anonut asemakaavan muutosta 17.11.2014. Tavoitteena on olevien rakennusten purkaminen ja tonttien muuttaminen asuinkerrostaloalueeksi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ei ole vielä tehty.

Tontilla 15 voimassa oleva asemakaava on vahvistettu 22.9.1954, jossa tontti on osoitettu yleisten rakennusten tontiksi (Y). Tontin pinta-ala on 2111 m² ja tontilla on noin 1223 k-m²:n suuruinen rukoushuone. Rukoushuoneen itäosa on rakennettu myöhemmin.

Tontilla 6 on voimassa 30.10.1980 vahvistettu asemakaava, jossa tontti on osoitettu yhdistettyjen kerrostalojen ja rivitalojen korttelialue (AKR-3). Alueella saadaan rakentaa myös omakotitaloja. 20 % kerrosalasta saadaan käyttää asumista häiritsemättömiksi työtiloiksi kuten toimisto-, vastaanotto-, myymälä-, käsityö-, kerho- sekä sosiaalityötiloiksi. Suurimman sallitun kerrosalukumäärän estämättä saadaan Onnelantien varressa olevissa rakennusalan osissa käyttää ullakotiloja kerrosalaan laskettavaan rakentamiseen. Alueelle uudisrakennettaessa tulee rakennuslupaviranomaisen erityisesti valvoa, että uudisrakennukset sopeutuvat olemassa olevaan katukuvaan kattomuodoltaan, päätykolmioiltaan, julkisivujen aukotukseltaan ja julkisivumateriaaliltaan sekä väriltään. Vapaa-alaa on tontilla osoitettava 20 % asuinkerrosalasta piholla, terasseilla ja parvekkeilla. Autopaikkoja on tonttia varten varattava yksi kutakin asuntoa kohti, kuitenkin enintään yksi kutakin kerrosalan 85 m² kohti. Rakennuslupaviranomainen voi myöntää lykkäystä 25 %:lle autopaikkojen rakentamisvelvollisuudesta autopaikkatarpeen mukaan enintään viideksi vuodeksi

kerrallaan.

Tontin pinta-ala on 884 m² ja rakennusoikeutta on osoitettu 398 k-m², josta on käytetty 166 k-m².

Viimeksi rukoushuone on ollut korttelin 93 tontilla 7 sijaitsevan päiväkodin käytössä, samoin tontin 6 piha-alue. Päiväkotikäyttö päättyi terveystarkastuksen todettua, ettei rakennus enää sovellu päiväkotikäyttöön. Rukoushuoneen tontti on puistomainen, joskin osin hoitamaton. Tontille on Saimaankadulta katualuetta korkeampi portti. Oikokadun puolelta on jalankulkuportti. Rukoushuoneen toiminnan edellyttämä paikoitus on toteutunut pääosin katujen varressa ja viereisellä tontilla.

Koko korttelissa on eri vuosikymmeninä toteutettua, kaupunkikuvallisesti merkittävää, tiivistä pienkerrostaloasumista.

Hakijalle on esitetty AKR-3- korttelialueen tontin asemakaavan säilyttämistä nykyisenä, koska käyttötarkoituksen on katsottu olevan ajanmukainen ja ympäristöön sopivaa. Käyttämätön rakennusoikeus voidaan käyttää esim. tontin pohjoisreunassa.

Omistaja ei ole toistaiseksi halunnut irrottaa AKR-tonttia, vaan haluaa edetä alueen kokonaistarkastelun kautta. Omistajan aloitteesta arkkitehti kuitenkin tutkii rukoushuoneen käyttömahdollisuuksia esim. asumiseen.

Kansalaisilta on tullut jo ennakoon toive Rukoushuoneen säilyttämisestä Onnelantien alueen porttina ja merkittävänä kaupunkikuvallisena rakennuksena.

4 Tehdyt selvitykset

Kiinteistön kuntoselvitys, Vahanan OY , 2015

Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden luettelo, 2000

5 Viranomaismielipiteet

Rukoushuoneen tontin muuttamista on tutkittu aiemmin vuonna 1992. Kyseinen kaavan muutosprosessi päättyi, kun Korkein hallinto-oikeus (KHO) 13.12.1994 hylkäsi valituksen, joka tehtiin Hämeen lääninhallituksen kaavanmuutosehdotuksesta A-1400 tekemästä kielteisestä päätöksestä. Siten alueen 22.9.1954 ja 30.10.1980 vahvistetut asemakaavat jäivät voimaan.

a. Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo

Museo on puoltanut lisärakentamista siten kuin se soveltuu kaupunkikuvallisesti paikkaan. Purkamista ei puolleta, ellei rakennusta osoiteta korjauskelvottomaksi. Rukoushuoneen purkamista kokonaan on vaikea ottaa lähtökohdaksi. Rukoushuoneen käyttötarkoituksen osalta museo ei ole vielä sulkenut pois mitään vaihtoehtoa. Ulkokuoren säilyminen on kaupunkikuvallinen tavoite, mutta toiveena on myös kirkkorakennuksen sisätilojen säilyminen ainakin tärkeimpien tilojen osalta. Rukoushuoneella on merkittävä vaikutus kaupunkikuvaan ja koko korttelin arvokkaaseen kokonaisuuteen.

b. Hämeen ELY-keskus

RKY-alueella olevan rakennuksen purkaminen edellyttää riittäviä perusteita. Päätös aiemmasta kaavanmuutoksesta ja sen perusteluista on syytä tarkistaa.

6 Kaavatyön eteneminen ja jatkotoimenpiteet

- OAS on tavoite laatia marras- joulukuussa

- Laadittava rakennushistoriallinen selvitys
- Museovirasto/ Anu Laurila antaa lausunnon kuntoselvityksen riittävydestä.
- Asemakaavan muutoksesta laaditaan MRL:n mukaisesti vaihtoehtoisia luonnoksia:
 - 0- vaihtoehto, jossa nykyiset rakennuksen puretaan ja tehdään uutta
 - 0-vaihtoehto, jossa alue säilyy nykyisessä käytössä
 - 1 –vaihtoehto, jossa käyttötarkoituksen muutos asumiseen
 - 2- vaihtoehto, jossa asumista ja lisärakentamista
 - 3-vaihtoehto, jossa rukoushuone osoitetaan muuhun kuin asuinkäyttöön, esim. kokoustila
- Vaihtoehdoissa tarkasteltavia asioista ovat mm. kuinka paikoitus järjestetään, kuinka rakennuksen kaupunkikuvallinen merkitys ja tontin puistomaisuus säilyvät.

7 Muut asiat

Osallistujille toimitetaan aiemman kaavanmuutosvalmistelun päätökset.
Rakennushistoriallisen selvityksen laatijoista toimitetaan tietoa hakijalle.

8 Neuvottelun päättäminen

Puheenjohtaja päätti neuvottelun.

Muistion vakuudeksi

Anne Karvinen-Jussilainen
kaupunginarkkitehti

Päivi Airas
kaavoitusarkkitehti

Liite Museovirasto/Anu Laurila kommentti koskien kiinteistön kuntoselvitystä

LIITE MUISTIOON

Lähettäjä: Laurila, Anu [mailto:anu.laurila@museovirasto.fi]

Lähetetty: 26. lokakuuta 2016 11:14

Vastaanottaja: Niskanen Riitta <Riitta.Niskanen@lahti.fi>

Aihe: VS: Onnelantie

Luin nopeasti raportin läpi ja minusta sen perusteella molemmat rakennukset ovat ihan normaalisti korjattavissa. Muutama asia, joihin voi puuttua:

1. Rukoushuoneen peltikaton uusimisessa on huomioitava detaljit, erityisesti räystäät ja kattoikkunaliittymät. Ja ikkunoiden osalta on kunnolla arvioitava niiden uusimistarve; onko se todellinen vai riittäisikö korjaus?
2. Vaikka tässä todetaan, että jos uusitut ikkunat ovat paremmassa kunnossa kuin vanhat, niin yleensä on niin, että vanhoja voi korjata lähes loputtomiin, jos niitä ylläpidetään, mutta uudet vaativat nopeasti jälleen uusimisen. Puumateriaalin laatu ja ikkunoiden detaljit eivät vaan enää ole niin hyviä kuin aiemmin.

ÄÄNESTYSLISTA

Tekninen ja ympäristölautakunta

pvm 15.10.2019

§ 137

JAA = esittelijän ehdotus

EI = Jäsen Putulan esitys asian palauttamisesta käsittelyyn

JÄSEN/varajäsen	JAA	EI	Huomautuksia
RANTALA ARJA	x		
Pohjolainen Terttu			
PUTULA TONI		x	
Lahtinen Ville			
MÄKINEN SANNA	x		
Vaalajoki Tuula			
MOILANEN HEIKKI	x		
Sutela Esko			
LAMPINEN MINNA	x		
Similä Neea			
HARTMAN JARI	x		
Kautonen Olli			
NEVALA NELLI		x	
Juhola Minerva			
TUOMI MAARIT		x	
Granlund Päivi			
PAKKANEN LASSE	x		
Kaukinen Jesse			
FORSMAN JUHA-PEKKA	x		
Pohjola Aarre			
JÄRVINEN PEKKA	x		
Kousa Pasi			
MCCARRON FRANCIS		x	
Laitila Mika			
	8	4	

Lähetäjä: Airas Päivi
Lähetetty: maanantai 9. joulukuuta 2019 11.20
Vastaanottaja: Tulonen Annu
Kopio: Kirjaamo_Lahti
Aihe: VS: Onnelantie, lisääikapyyntö ELY lausunto

LISÄAIKA LAUSUNNON ANTAMISELLE/ ELY

Ympäristöyksikkö / Alueidenkäyttö

Hei,
Ehdottomasti saatte lisääikaa, vaikka koko viikon 13.12.2019 asti.

Väitän tämä viestin myös meidän kirjaamoon.

yt Päivi

Päivi Airas, arkkitehti SAFA
kaavoitusarkkitehti
p. 050 518 4447
Lahden kaupunki/ Kaupunkiympäristö/ Maankäyttö ja aluehankkeet

Lähetäjä: Tulonen Annu (ELY) <annu.tulonen@ely-keskus.fi>

Lähetetty: maanantai 9. joulukuuta 2019 11.12

Vastaanottaja: Airas Päivi <Paivi.Airas@lahti.fi>

Aihe: Onnelantie, pieni pyyntö

Hei Päivi!
Onnelantien lausunto alkaa olla Kirstin puumerkkiä vaille valmis. Siltä varalta, että Kirsti ei ennätä tänään kuitata, niin pyydän ymmärrystä ja jatkoaikaa huomiseen. Myötäsukainen on tulossa, vain muutaman huomio selostuksesta ja pikku kysymys yhdestä kaavamääräyksen sanamuodosta.

t. Annu

Annu Tulonen
Alueidenkäytön asiantuntija, arkkitehti
annu.tulonen@ely-keskus.fi
0295 025 234 (myös tekstiviestit)
Ympäristöyksikkö / Alueidenkäyttö
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kirkkokatu 12, PL 29, 15140 Lahti
www.ely-keskus.fi/hame | Twitter [@HELYkeskus](https://twitter.com/HELYkeskus)